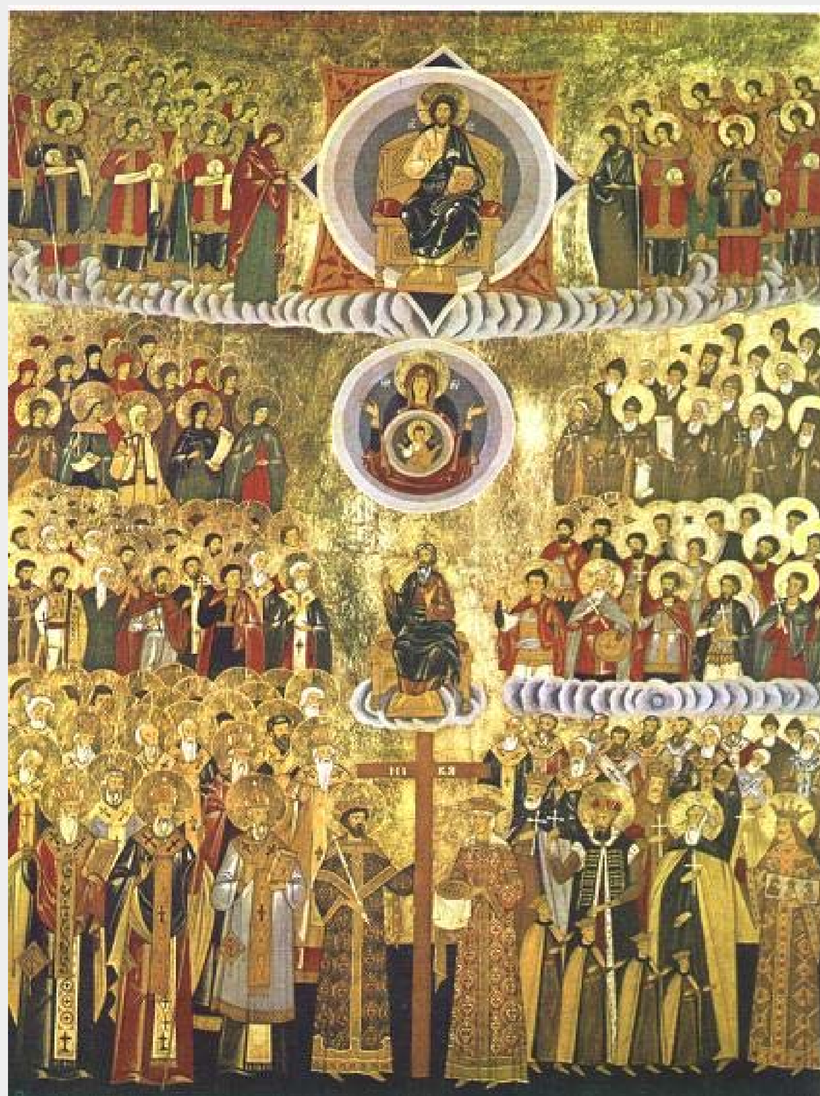
Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș

Bucuria comuniunii

Vol. 2

Teologie pentru azi

București
2009

Încercarea, ca statornicire continuă în bine

„Ideea biblică de *ispită* nu conține, în primul rând, *ideea de seducție*, ca în sens modern, ci conține *ideea de punere la încercare* a unei persoane”[1].

Pornind de la ideea părintelui profesor putem înțelege faptul, că *ideea de păcat* a modernității, înțeleasă în registru sexual, ca urmare a seducției răului, personificat adesea prin femeie, a pervertit ideea de ispită, ca *încercare* din partea lui Dumnezeu și ne-a făcut să credem, că singurul fel în care se poate înțelege termenul de ispită ar fi acela de *cădere într-un păcat trupesc*.

Însă Sfânta Scriptură redă realitatea ispitei, a ispitirii sub sensul ei profund, acela de *încercare* a vieții, a credinței, a stabilității tale în credință și nu reduce ispita doar la *tentația sexuală*.

În momentul când reducem ispita la păcatul trupesc sau când considerăm că omul e numai intelect (de unde *intelectual*,-*i*), o minte ruptă de inimă și de voință și de trup, care ar reacționa independent la stimuli externi, atunci eliminăm din zona păcatului o serie de păcate, care nu au nimic de-a face cu sexualitatea stricto sensu, ca mândria, mânia, iubirea de bani, egoismul etc.

În limbajul bisericesc avem, cu precădere, forma *cercare* / *încercare* pentru ispitire. Cine este cercat de cineva trece printr-un examen integral al vieții lui din punct de vedere al obligațiilor sale duhovnicești.

La Fac. 22, 1, Dumnezeu încearcă pe Sfântul Avraam, îi încearcă credința, iubirea.

Ieș. 15, 25: Domnul încearcă poporul lui Israel în ceea ce privește stabilitatea lui în credință.

Ps. 67, 31: cei care sunt încercați prin multe greutăți și necazuri sunt ca argintul, se lămuresc ca argintul.

Din rugăciunea Sfântului David de la Ps. 25, 2 observăm, că el cere să fie *cercetat* de către Dumnezeu și cercetarea lui de către Dumnezeu o numește *cercare*.

Când ne cercetează Dumnezeu ne pune la încercare. Suferințele, ispitele, necazurile noastre nu sunt spre exterminarea

[1] *Cf.* Protos. Lect. Dr. Justinian Cârstoiu, *Cartea Iov: demonologie, ispită, suferință și biruință*, în rev. *Ortodoxia* LVII (2006), nr. 3-4, p. 99.

noastră, dacă suntem mulțumitori pentru ele, ci spre curățirea noastră de păcate, spre lămurirea credinței și a iubirii noastre.

Cercarea din partea lui Dumnezeu ne face pe de-a-ntregul atenți, ne aprinde întregul trup de râvnă și de concentrare. Tocmai de aceea spune Dumnezeiescul David, că cercarea presupune *aprinderea rărunchilor* și *a inimii* sale (Ps. 25, 2); presupune o reacție interioară totală la ceea ce dorește să ne afunde în păcat, în deznădejde.

În articolul luat ca motto, autorul spune, că Sfântul Iov era un om Drept, un om Sfânt dar nu cunoscuse și amărăciunea nenorocirii. Nenorocirea, deși la prima impresie este o situație fără scăpare, un capăt de drum, în măsura în care cerem lui Dumnezeu să ne lumineze pentru ce trăim ceea ce trăim, înțelegem că „nenorocirea este piatra de încercare a sincerității iubirii arătată [lui Dumnezeu] în timpul prosperității”[2].

Suferința e aceea, care spune adevărul despre noi, suportabilitatea noastră și statornicia noastră. Tocmai de aceea se ruga în Ps. 138, 23-24, Părintele nostru David: „Cercetează-mă, Doamne, şi cunoaşte inima mea; încearcă-mă şi cunoaşte cărările mele. Şi vezi de este calea fărădelegii în mine şi mă îndreptează pe calea cea veşnică”.

În multe dintre rugăciunile noastre ortodoxe apare această cerere, ca Dumnezeu să *cerceteze* modul cum trăim și să ne îndrepte *cu îngăduință* purtările, nu cu *mustrarea Lui cea dreaptă*, pentru ca să ne îndreptăm întru El.

În măsura în care Îl lăsăm pe Dumnezeu ca să îndrepte răul din noi, să extirpeze, câte un pic, pe fiecare zi, răul din noi prin suferințe, dureri, căderi spre pocăință, disconforturi interioare și exterioare multiple dar și prin multiplele daruri și surprize duhovnicești pe care le face în viața noastră, simțim că cercarea Domnului, ca de altfel și milostivirea Sa sunt dătătoare de viață și că acțiunea Lui directă în noi, părintească, este tocmai adevărul existențial al vieții duhovnicești.

Însă o înțelegere restrictivă a ispitei, înțeleasă numai ca *tentație sexuală*, inoculează impresia mincinoasă, că singurul nostru disconfort e adus de sexualitate, pe când cauzele păcatelor sunt multiple și vizează întregul om, nu numai o parte din ființa lui.

Noi nu gândim numai cu mintea păcatul și acționăm apoi cu trupul, în mod automat, ci mintea și inima, împreună cu voința și

[2] Idem, p. 97.

trupul nostru, omul pe de-a-ntregul participă la orice păcat, fie el mândrie sau ceartă, hoție sau minciună.

Ca urmare a acestui adevăr, că omul în integralitatea sa face păcatul sau virtutea, apare în rugăciunile noastre ideea, că ne-am făcut cu totul robi păcatului și că de păcatul, care ne-a atins în mod deplin, trebuie să fim curățiți de către Dumnezeu.

Încercarea din partea lui Dumnezeu e *o probă*, *un test zilnic* al vieții noastre. El vizează modul cum creștem noi în har, cum ne raportăm noi la faptele pe care le facem, cum ne raportăm la oamenii pe care îi iubim și la Sine în primul rând.

De aceea încercarea e o continuă retușare a atitudinilor noastre interioare, pe care o primim din partea lui Dumnezeu şi prin care înțelegem ce lucruri trebuie să schimbăm în noi.

Dacă vedem că mâncarea prea multă sau enervarea sau munca prea multă ne duc la tot felul de excese, prin luminarea minții noastre de către El, înțelegem ce trebuie schimbat în noi, până când să facem un lucru, cât este cazul să ne muncim la un proiect anume.

Încercarea noastră de către Dumnezeu e un proces extrem de dinamic și se face între El și noi, iar tot ceea ce ne înconjoară este display-ul, care ne indică mutările ce trebuie făcute în noi.

Atenția mărită la detaliile care ne înconjoară și la ceea ce se petrece cu noi se constituie în *îndemnurile* Sale extrem de vizibile.

Însă asta numai, dacă am început să ne lăsăm în mâna Lui cu totul, când vedem în tot ceea ce se petrece cu noi și în tot ceea ce facem și în tot ceea ce auzim glasul Lui, care ne învață și ni Se adresează extrem de coerent, dar la un grad de mare adâncime a conștiinței.

Recursul la interdisciplinaritate teologică

Mai înainte de a da un răspuns pozitiv invitației părintelui profesor Constantin Coman, aceea de a discuta despre legătura interioară, pe care trebuie să o aibă, pe viitor, *studiile dogmatice* și *cele biblice*[3], credem, că trebuie să spunem pentru ceea ce optăm noi.

Opțiunea noastră teologică mizează nu numai pe complementaritatea dintre studiile biblice și cele dogmatice, ci pe complementaritatea tuturor disciplinelor teologice, pentru un discurs teologic coerent și viu, îndreptat *către* viața Bisericii și cu metodele pe care ni le cere un discurs postmodern.

Trecerea peste granițele disciplinelor teologice actuale nu este numai o nevoie ardentă, ci o necesitate vitală pentru teologie. Pentru că hiperspecializarea teologică, care ni se cere astăzi, care să încadreze întregul areal al vieții Bisericii, impune studii teologice cu o amplă viziune teologică, care să nu facă tabu dintr-o metodă de lucru în detrimentul scopului înțelegerii duhovnicești a vieții Bisericii și nici să transforme specializarea teologică într-o victorie a studiului rupt de viața ascetică și liturgică a Bisericii, ci să fie o ierminie existențială, personală, a fiecărui creștin în parte.

Interdisciplinaritatea teologică, credem noi, trebuie să presupună ieșirea dintre granițele forțate ale ramurilor teologice și o specializare multiplă a teologilor, lucru care trebuie să meargă, concomitent, cu democratizarea discursului teologic, a discursului, care să vizeze pe toți membrii Bisericii, deși subsolul său presupune o multiplă, o vastă cercetare teologică.

Și acum mă întorc la articolul părintelui profesor Coman, care cere următoarele lucruri legitime, credem noi, la conexiunea dintre studiile *biblice* și cele *dogmatice*:

1. studiile sistematice trebuie să aibă recurență la textul biblic (p. 182);
2. eradicarea metodei de citație biblică ruptă de context, care ignoră unitatea discursului biblic, cât și unitatea tematică a cărților scripturale (p. 183-184);
3. accentuarea înțelegerii duhovnicești a Scripturii în locul literalității raționaliste (p. 184);
4. non-separarea Scripturii de istoria biblică (p. 185).

---

[3] Cf. Pr. Prof. Dr. Constantin Coman, *Despre recursul studiilor sistematice la Sfânta Scriptură*, în rev. *Studii Teologice*, seria a III-a, II (2006) nr. 2, p. 181-193.

La ultimul punct, părintele profesor notează: „Credința noastră se întemeiază pe istoria *consemnată* și *comentată* de Sfânta Scriptură, nu pe *Sfânta Scriptură*. Credința noastră este întemeiată pe *prezența* și *lucrarea continuă* a lui Dumnezeu în istorie, despre care dau mărturie numeroasele cărți biblice scrise într-un interval de peste o mie de ani”[4].

Îi dăm întru totul dreptate autorului în aceea, că studiile teologice, care nu au în prim-planul lor cunoașterea experiențială, duhovnicească nu își pun problema, în mod acut, a modului cum percepem interior Revelația și că, fără simțirea interioară a harului intimitatea noastră cu Dumnezeu, prin Scriptură, este inexistentă.

Părintele profesor atenționează în subsidiar, că nu trebuie să idolatrizăm Scriptura sau să o rupem de arealul Bisericii, pentru că Scriptura a fost scrisă în Biserică și este un anume cuantum din mesajul Treimii către Biserică, către cei credincioși ai Ei.

Până acum s-a mers pe ideea în teologia ortodoxă, că trebuie *să citim* și *să cităm* mai degrabă Părinții, pentru a ajunge la Scriptură, pentru că Părinții Bisericii au interpretat Scriptura și ne-au esențializat-o în scrierile lor.

Însă munca personală de a înțelege Scriptura, a Părinților și de aceea de a o comenta nu ne dezangajează pe noi de la același efort, ci o înțelegere a cărților lor și o utilizare a lor fără o familiarizare pronunțată a noastră cu Scriptura, ne face să cităm decontextualizat pe Părinți și să credem că le facem un *favor* prin aceasta, când îi defavorizăm.

Însă, noi nu facem decât să ne distanțăm interior discursul de Scriptură, de experiența și viața Bisericii, de dogme, de imnologia și slujbele Bisericii, în măsura în care n-o să ne pliem cugetarea pe sursele învățăturii Bisericii, adică pe dogme, imne, Scriptură, cărți de cult, Sfinți Părinți, Viețile Sfinților etc., noi pornim *de la studii* făcute pe marginea lor spre ele, *spre textul* lor ca atare.

Interdisciplinaritatea teologică asumată personal, în opinia noastră, presupune să începi de la zero în fiecare domeniu, chiar dacă știi o bună parte din literatura teologică existentă, să regândești sursele și să vezi dacă ele converg înăuntrul înțelegerii tale.

Adică să studiem Scriptura dându-i atenție exclusivă, la fel cultului, Viețiilor Sfinților, dogmelor și apoi să mergem să unim toate datele pe care le găsim în cercetarea noastră, în ceea ce

---

[4] Idem, p. 185.

trebuie să se numească, din punct de vedere realist: *înțelegere* și *teologie personală*.

Și vom observa faptul, că atunci când traducem, citim, comentăm sursele fără intermediari, ele ne dau o stabilitate și o coerență uluitoare, în măsura în care mergem cu smerenia și cu prezența interioară a Duhului spre înțelegerea tezaurului viu al credinței.

Comentariile Sfinților Părinți nu *dezavantajează* sau nu *exclud* cercetarea personală mlădiată de Duhul, atâta timp cât Părinții au făcut același efort al înțelegerii purtați fiind de Sfântul Duh.

În măsura în care citirile noastre personale și comentariile noastre nu ne duc la aceeași unitate de vederi, atunci trebuie să ne punem problema *derapajului personal*. Dar, dacă cercetarea textuală și duhovnicească a textelor ne fac să vedem și mai mult și mai adânc unitatea și abisalitatea mesajului acelui text, atunci acest lucru înseamnă *cunoaștere teologică împlinitoare*.

Teologii ortodocși ai viitorului, dacă este să ne pronunțăm în această problemă, trebuie să fie oameni ai interdisciplinarității. Adică să creeze cărți de teologie în care să îmbine cercetări multiple, atât din cadrul ramurilor teologice, cât și din spațiul non-teologic, al culturii, politicii, vieții seculare etc. Trebuie să știe să articuleze diferite segmente ale vieții Bisericii și ale vieții seculare în măsura în care, în ființa lor, nu le trăiesc separat, defalcat.

Însă interdisciplinaritatea pe care noi ne-o dorim trebuie să aibă, în același timp, *un mesaj democratizant*, un mesaj pentru un public larg, care să îl instruiască pe omul Bisericii, care să-l lumineze dar, în același timp, să lumineze și pe cel din afara Bisericii, care se simte înălțat, prin intermediul lui, la o gândire luminată a vieții și a experienței umane.

Nu mai putem face teologie fără a cunoaște fundamentele credinței noastre în amănunțime și fără a le experia în mod personal. Și făcând așa, deodată, ni se deschide în față un imens spațiu de lucru în teologie, unde trebuie să comentăm, să traducem, să explicăm de la capăt conexiunile interioare dintre triadologie și hristologie, dintre asceză și mistică, dintre dreptul canonic și legile statului, dintre tipic și ierminie, dintre slujirea liturgică și simțirea interioară a harului, dintre viața mondenă și sfințenie etc.

În măsura în care ne problematizăm personal vizavi de fiecare punct al credinței și al vieții duhovnicești aflăm faptul, că suntem încă la început, după ani întregi de teologie, cu înțelegerea planului interior al unei cărți scripturale, cu înțelegerea mistică a

momentelor Sfintelor slujbe, că avem carențe enorme în cunoașterea Sfinților Bisericii sau că ne depășesc imensele probleme de conștiință ale creștinilor noștri.

Toate acestea la un loc ne fac să înțelegem, că teologii trebuie să își unească forțele și să folosească resursele cercetărilor personale într-un mod colectiv și nediscriminatoriu, pentru a înțelege fațetele multiple ale problemelor teologice, care fac subiectul atenției Bisericii.

Nu ne mai putem permite *luxul* a-teologic de a considera, că nu avem nevoie de Scriptură, dacă tot avem dogme sau că nu ne trebuie să știm ce reprezintă pictura Bisericii, dacă noi ne ocupăm cu muzica psaltică.

Fiecare domeniu teologic trebuie integrat unui program personal de înțelegere și de explicitare a vieții Bisericii și cărțile noastre de teologie, pe care avem să le scriem, trebuie să demonstreze capabilități și specializări multiple în viața Bisericii și a lumii, pentru a da viziuni globale și, în același timp, duhovnicești ale înțelegerii realității.

Vino și vezi!...Și n-ai să mai pleci, dacă ești cinstit cu tine însuți

Duminica Ortodoxiei este un ”Vino și vezi!” (In. 1, 46) pentru fiecare. Daca ți se pare că ai o credință, daca ți se pare că nu ai nicio credință, dacă ești săturat de viața și viața de tine, dacă aștepți OZN-uri sau te închini la șerpi dansatori, în această zi Dumnezeu te îndeamnă să vii să vezi, să intri în Biserica Sa și să guști tu însuși din dulceața harului dumnezeiesc.

Citeam de curând comentariul părintelui profesor Stelian Tofană la episodul întâlnirii Domnului înviat cu cei doi ucenici, care mergeau spre Emaus (*cf.* Lc. 24, 13-32).

Și acesta spune, că cei doi ucenici au fost pregătiți prin cuvintele Lui, li s-a aprins inima de focul harului ascultându-L, dar L-au văzut pe Domnul, au înțeles că este El tocmai, când S-au împărtășit cu El.

Spune profesorul nostru: „El S-a contopit cu pâinea euharistică pe care le-a oferit-o ucenicilor spre hrană, săvârșind astfel prima Liturghie euharistică după învierea Sa.

Astfel, cei doi ucenici sunt primii, care se împărtășesc cu trupul lui Hristos euharistic, Cel jertfit, mort, înviat și penetrat de energiile Duhului Sfânt. Așadar, cunoașterea și unirea deplină cu Hristos s-a realizat *nu în cuvânt*, ci *în Hristos Cel euharistic*”[5].

Cuvântul pregătește pentru împărtășire, pentru unirea cu Domnul. Cei care nu primesc cuvântul lui Dumnezeu nu au fost atinși, în mod interior, de El.

Cum ai putea să convingi pe cineva, că tortul e *dulce* și e *bun*, dacă el nu a mâncat niciodată tort? Tot la fel, cum poți să convingi pe cineva, că Hristos euharistic e *împlinirea* și *desfătarea* noastră cea mai mare și veșnică, dacă omul nu a gustat niciodată din Domnul, ca să vadă, cât de bun este El?

Mulți se indignează, când aud pe cineva că hulește, că spune aberații. Eu nu mă mir de asta. Mă mir cum mai poate să spună și lucruri bune, raționale, la câtă iraționalitate a patimilor este în fiecare dintre noi.

---

[5] *Cf.* Pr. Prof. Dr. Stelian Tofană, *Cuvântul lui Dumnezeu într-o lume secularizată. Cauzele nerodirii acestuia*, în rev. *Ortodoxia* LVII (2006), nr. 3-4, p. 24.

Și de aceea Dumnezeiescul Filip i-a spus Dumnezeiescului Natanel: *Vino și vezi!* (In. 1, 46). Pentru că credința este *încredințare* de ceea ce te împărtășești.

În Biserică te întâlnești cu El și vezi cum strălucește slava Lui, aici, unde toate gândurile omului sunt copleșite de minunile care se petrec cu noi. Când vezi ceea ce este Dumnezeu, când simți cum este Dumnezeu, ce face Dumnezeu pentru tine, nu mai pleci, nu mai vrei să pleci.

Cei care nu percep nimic sfânt în Biserica lui Dumnezeu, în Biserica Ortodoxă, se pare că nu au avut privilegiul să vadă. Patimile lor le-au obturat vederea cu totul și nu au putut să fie apți, niciodată, să vadă cum e Domnul. Și când necredincioșii spun, că *nu cred în Dumnezeu*, ei au dreptate, pentru *că a crede* înseamnă *a te împărtăși*, *a fi* cu Dumnezeu, *a trăi* în slava Lui.

Credința e vedere, este experiență, este o realitate palpabilă pentru sufletul nostru. Când crezi în Dumnezeu Îl cauți mereu, ca să fii și mai propriu Lui sau să fii și mai deplin cu El. Noi căutăm mereu ca să ne afundăm în simțirea slavei Lui și de aceea *a veni* și *a vedea* înseamnă *a veni mereu*, pentru *a vedea și mai mult*.

Vine vara și vrei să pleci la mare, la munte…Vrei să vezi ce ai mai văzut, unde ai mai fost și anii trecuți, pentru ca să vezi și mai bine. Ce? Munți, apă, vânt, relaxare, odihnă…Vrei *să fie bine* sau *și mai bine*. Vrei tot mai mult bine.

Tocmai de aceea eu vin mereu la Biserică și la Domnul, ca să Îl văd și mai bine, să Îl simt și mai bine, dar nu numai atât, ci vreau să fie mereu cu mine. E o dragoste *fără sațiu*, cum spunea Emil Botta[6]. E un dor *fără sațiu* dorul meu pentru El.

Când ai un prieten vrei să îl vezi, chiar și când e peste oceane și mări sau chiar, dacă de el te desparte o veșnicie. Vrei să îl vezi.

Vederea e aceea, care te concentrează asupra lui cu totul, dar care îl focalizează și pe el în inima ta. Vrei să-l vezi și îl vezi. Dar vederea e fără sațiu. Ea te aprinde și mai mult.

Dacă L-ai văzut pe El, nu mai vrei să fii fără El. Dacă L-ai văzut, toate grandorile lumii au pălit în fața prezenței Lui și asta deodată. Când L-ai văzut pe El nu ai niciun termen de comparație, pentru că totul e fad, e prea puțin, e minor.

Duminica Ortodoxiei nu este *victoria noastra*, ci *a lui Dumnezeu pentru noi*. Praznicul de astăzi înseamnă biruința

[6] Volumul *Un dor fără sațiu* al lui Emil Botta a fost tipărit în anul 1976 și, personal, prefer foarte mult această sintagmă, pentru că o găsesc revelatorie la modul profund, abisal. Pentru mai multe date despre poet a se vedea aici: http://ro.wikipedia.org/wiki/Emil_Botta.

întrupării Fiului lui Dumnezeu asupra iconoclasmului și biruința îndumnezeirii asupra extistenței căzute.

Fiind restaurate Sfintele Icoane în Biserică, Dumnezeu a mărturisit pentru noi întruparea Fiului Său și consecințele acestei taine negrăite și preadumnezeiești.

Dacă Hristos S-a făcut om pentru noi și a îndumnezeit trupul și sufletul Său omenesc, atunci sfințenia tuturor e posibilă prin împărtășirea de El. Chipul iconizat al Domnului, al Prea Curatei Sale Maici, al Sfinților și Îngerilor vorbesc despre sfințenie, despre îndumnezeierea făpturii raționale a lui Dumnezeu.

Iar când noi vedem Icoane, vedem, de fapt, cum arată frumusețea noastră adevărată. Vedem chipul lui Dumnezeu plin de mărirea slavei Sale. Vedem oameni plini de lumina cerească, vedem adevărații oameni ai lumii, pe ei, pe cei de care lumea nu este vrednică, *cf.* Evrei 11, 38.

Bucuria noastră de astăzi este bucuria adevărului, a demnității noastre. Pentru că demnitatea noastră este aceea de chipuri ale lui Dumnezeu, care suntem menite spre asemănarea cu El, spre îndumnezeirea noastră.

Noi cinstim astăzi Icoana în locul afișului, a tabloului și a posterului. Icoana îmi arată *ce sunt menit* să fiu eu. Ea mă îndeamnă *să văd*, *să privesc departe* și să nu dau cu nasul de pereți. Icoana mă face *să străvăd* ceea ce se află în cer, bucuria mea din cer.

Dacă mă uit la poster, la reclamă, la afiș, la tablou văd ceva de aici. Dar dacă sunt cu inima pironită în dulceața bucuriei de El, atunci privesc, prin icoana Lui, pe El, pe Domnul meu și mă împărtășesc cu El, ca El să fie cu mine și eu, nevrednicul, cu Măritul Împărat al făpturii. Și citesc cuvântul Lui, ca El să fie mereu cu mine și să mă adăp tot timpul și să mă satur dumnezeiește de frumusețea iubirii Sale.

Vino și vezi, prietene! Vino și vezi și nu ai să mai pleci, dacă vrei să fii frumos și bucuros o viață și o veșnicie! Vei avea multă bucurie dar și multă tristețe, când vei găsi adevărul, pentru că el te va face liber de trecut, iar ca să te lepezi de trecut, trebuie să te arați brav, cu inimă vitează.

Vino și vezi, ca să rămâi fără glas!

Vino și vezi, ca să mărturisești minunile lui Dumnezeu cu glas de bucurie!

Vino și vezi cât de gol ești tu, prietene!

Vino să vezi cât de gol ești tu fără El și cât de fadă e concepția ta despre viață!

Rușine, tristețe și gelozie...O tinerețe prea ticstită de umbre

De cine se rușinează tinerii? Mai înainte de a se rușina de alții se rușinează de propria lor vulnerabilitate. Dintr-un spirit de frondă, de revoltă continuă, ajung să trăiască, tocmai viața pe care o detestă, să soarbă tocmai zațul de care le este teamă.

Unul a început să fumeze, pentru ca să arate găștii sale că și el are *vână*. La fel a început să bea, să se drogheze. Domnișoara își pierde virginitatea dintr-o curiozitate vecină cu prostia. Cei care se războiesc abitir cu visele, tocmai ei sunt plini de vise, de naivități gingașe. Ar putea fi altfel? Nu! Tocmai încetineala aceasta a minții, pe care o aduce neexperiența e sursa trezirii bruște la realitate.

Rușinea de a spune că nu știi ce să faci în viață, că ți-e greu, rușinea de a cere ajutorul părinților, al fraților mai mari, al rudelor, al celor care te pot ajuta, se transformă în tristeți morbide. Tinerii nu comunică foarte bine cu adulții, pentru că nu vor să treacă peste orgoliul propriu. Nu întreabă și își distrug viețile în fugă, în disperarea de a-și face rău de unii singuri.

Rușinea naște tristețe. Rușinea de a afla cum să te comporți ca adolescent te face să experiezi tocmai ceea, ce îți strică adolescența, frumusețea primelor vise, a primelor sentimente de împlinire, de libertate.

Băiatului îi este rușine să vorbească despre dorințele lui. Fetei îi este rușine să vorbească despre dorințele ei. Fanteziile amândurora le sunt cunoscute părinților, dar și lor le e rușine să vorbească cu copiii lor.

Cei care vorbesc exagerat de mult cu copiii lor despre sexualitate, despre greutățile vieții, despre carieră ajung să le dea impresia propiilor copii, că totul *e ușor*, dacă au aflat că *viața e grea*. Dar dacă afli că viața *e grea*, nu primești, totodată, și *puterea de a o traversa*. Nu poți să înțelegi greutățile, decât dacă le învingi în tine, suportându-le.

Cel mai adesea întâlnesc tineri, care nu au trecut prin mari experiențe, prin cataclisme interioare de mari proporții, dar ei sunt triști, plouați, abătuți, înceți în toate, pierduți în neguri de tristețe. Trag concluzia, că *viața e urâtă*, fără să fii trăit puțin din miezul ei, din adâncimile ei.

Prima dragoste e urmată de marea dramă, adesea negestionată bine. Se caută surogatele, lucrurile care trebuie să deverse din noi aluviunile durerii.

De la alt partener în brațele altui partener. De la o femeie la alta. El și ea își visează viața, și-o idealizează, deși niciunul nu se crede bun de ceva. Un grad foarte scăzut de încredere adâncă în viață, în *rolul* nostru în viață și o prea mare idee, că *poți* să faci ceva în viață, dacă ai un job.

Rolul în viață și *jobul* nu sunt unul și același lucru. Când simți că rolul tău, vocația ta e să faci ceva anume, ceva pentru care tu ești făcut, atunci ai o strategie în viață, îți urmărești un scop, care te clădește până la urmă.

Însă, când viața ta nu are niciun sens, dar trebuie să îmi găsesc și eu un loc de muncă și din banii de aici vine *frumusețea mea de viață*, atunci viața ta nu are niciun fundament stabil, pentru că tu nu lupți pentru o viață, care să te împlinească, ci pentru o viață, care să te facă să prosperi până la un anumit nivel.

Tocmai de aceea observăm exodul masiv spre o viață cu prosperitate mai mare, dar nu pentru o viață, care ne împlinește ontologic.

Una e să vezi că tu trebuie să devii savant, preot, jurist, scriitor de excepție și alta e să mă fac vânzător, frizer, apoi jucător de fotbal, ca să ajung cu o anume bunăstare.

Cei care pleacă în Spania, Italia, America, Anglia…nu sunt, în primul rând, oamenii cu vocații, cu planuri mărețe ci aceea, care nu au niciun plan, dar vor să parvină deodată, să facă ceva de film...și apoi se întorc, spre același mod de viață, pe care îl părăsiseră în România.

Însă tristețea e în noi și când avem și când nu avem prea mulți bani, dacă nu ne împlinim ca oameni duhovnicești, culturali, ca oameni care comunicăm, ca oameni, care avem sensuri adânci în viață.

Dacă viața nu e urmată de o altă viață, fuga noastră după bani ce rost are? Și dacă banii de aici, de acum, nu mă fac să cresc duhovnicește, nu mă fac mai bun, cu o mai mare noblețe sufletească, ci mă fac robul lor, sclavul lor, cine pe cine posedă: *eu pe ei* sau *ei pe mine*?

Tânărul vrea să fie împlinit, vrea să fie iubit și e cel mai bun lucru să vrea acestea. Tânărul vrea să aibă o caieră, să aibă o familie, să aibă o situație anume materială și financiară: nimeni nu te conturbă de la acest fapt.

Numai că toate acestea nu se pot avea fără muncă și fără sacrificii enorme. Pentru ce nu ai transpirat, nu regreți. În toate

lucrurile pentru care te-ai consumat, ai câștigat experiență și nimeni nu ți le poate fura din tine, pentru că te-au construit.

Dacă ești gelos pe cel care are toate de-a gata, îți faci inima o durere. Gelozia se naște într-un suflet mic. Gelozia te face să fii mic, cârcotaș, pentru că gelozia e soră bună cu lenea.

Când ai atâtea de făcut, nici nu știi pe unde îți trec zilele. Când ai planuri mărețe nici nu poți să te uiți la greșeli minore, la cancanuri, la bagatele. Dar dacă îți pui în cap *praguri de împlinire,* pe care nu le poți urca e și normal să fii vânăt de invidie pe acela, care asudă pentru ele.

Cu un suflet trist nu poți decât să dai naștere la copii, pe care îi ștampilezi cu propriul tău gol sufletesc. Pentru copii îți trebuie zâmbet, răbdare, povești, nesomn, agitație, grijă, prea multă grijă. Dar, dacă tu ai început să fii tată, fără să știi ce vrei, cine ești, ce rost ai pe lumea asta, e și normal, că nu știi cum să tratezi gingășia și frumusețea copilului.

Cuvintele au nevoie de oameni smeriți. Până nu accepți că viața are un sens dumnezeiesc, până nu accepți că pentru lucrurile principale din viața ta trebuie să te pregătești cu foarte mare conștiință, totul e un fiasco. E un mare gol, de care nu te bucuri și care nu bucură.

Protest de apă de ploaie[7]

Am vrut să simt pulsul acelora, care nu au unde să țipe, contagiunea maselor de oameni, iraționalul din oameni și, de aceea, am ieșit în mod special astăzi, ca să particip la mitingul din fața *Teatrului Național*.

Prin burnița rară, ori prea bătrâni ori juvenili ideologizați au strigat *Monica!*, *Jos Comunismul!*, *Nu se mai poate!*, plus huiduituri la adresa domnului Vadim și a domnului Voiculescu.

Am stat doar o oră, din cele două, am auzit-o pe doamna Pippidi și pe domnul Traian Ungureanu vorbind, gesticulând în mod impropriu, adică excesiv, plus câțiva timișoreni și un bucureștean, pe care îl știam de la televizor și niciunul nu a încropit ceva coerent.

Ideea era *să lăsăm Justiția să își facă treaba*, *să o lăsăm pe doamna Macovei în funcție* și *să facem noi alegeri*, care să micșoreze corupția.

Pentru că stăteam cu mâinile în buzunar și nici nu țipam, nici nu vociferam și nici nu aplaudam, păream suspect în fața oamenilor porniți pe țipat. În față se țipa la ordin. În spate, mai în spate, pe unde eram eu, se țipa după ofurile personale, după simpatii și antipatii.

M-au afumat câțiva colegi de miting cu țigările lor, doi domni veniseră cu un cearșaf mare, cu detalii scrise pe el, cameramanii blazați filmau și ei mai în scârbă, mai în serios…și, din când în când, pentru semnături, se mai opreau răzleții cuvântători și se auzea Ada Milea, cu binecunoscutele ei pamflete cu sens și fără sens.

După o oră m-am dus să văd noile apariții editoriale de la librăria *Noi*... însă nu trebuie să lăsăm mitingul în coadă de pește.

De ce miting? Tinerii nu au preferat mitingul (și asta nu e nicio scuză și nicio victorie) iar cei în vârstă erau ori foști deținuți politici ori oameni fără treabă pe-acasă.

Erau câțiva, cam mulți, care jurai că nu mai strigaseră de mult câte ceva. Din urletele lor simțeai, că sunt oameni, care se vor auziți, că antipatiile lor gâlgâie în ei și că nu poți să scoți ceva cu sens de la o adunare populară, unde fiecare țipă ce vrea, ce crede de cuviință.

Cum am simțit iraționalul patimilor populare? Am găsit ceea ce intuiam să găsesc. Nu erau oameni cu principii, ci cu fobii,

[7] Articolul a fost scris pe data de 27. 02. 2007, despre mitingul politic din aceeași zi.

cu resentimente, unii cerând *demiterea Parlamentului*, alții cerând *să eliminăm comuniștii din țară* și, majoritatea, supradimensionau personalitatea doamnei Monica Macovei, considerată *cel mai bun ministru* al actualului guvern.

Cât am fost printre participanți, nu am auzit vreun cuvânt despre faptele președintelui Băsescu, despre faptele primului-ministru, despre faptele bunele ale altor minștri, de o analiză critică a guvernării și a poziționării europene a societății românești …dar, oamenii nu mai puteau de atâta *corupție*.

Se prea poate să fi fost și alți mulți *nepoftiți* ca și mine. Mai bine-zis, erau vizibili oamenii, care nu erau iradiați de protest: ori vorbeau la telefon, ori se mai bucuram de vederea unui prieten sau ieșiseră la agățat…idei sau femei.

Doamna Pippidi era entuziasmată. Se vedea că îi plac mulțimile și a propus ca, noi, societatea civilă, să ne întâlnim mai des aici, să facem noi și noi mitinguri pașnice, pentru că *mitingurile sunt europene*.

Domnul Traian Ungureanu ne-a readus aminte, pe un ton ultrapopulist, că noi, poporul, *suntem o putere* și că *guvernanților le este frică de noi, ca de caralii*.

Se prea poate să fii sugestionat pe ascultători. Însă penibilul situației era deja mai presus de *Constituție* și de legile statului de drept, în cadrul cărora societatea civilă își mandatează trimișii parlamentari și aceia decid pentru noi.

Dacă domnii în vârstă și doamnele, care strigau în spatele meu și în urechile mele, că vor să cadă guvernul și parlamentul o făceau, pentru că nu aveau cu cine să se mai certe pe-acasă, cei de pe trepte aveau alte motive...

Nu textele și pretextele erau motivele, pentru care doamna Macovei era *singura izbăvitoare* a nației. Cu siguranță, că nu acesta era motivul. Partizanatul și fanatismul mesajului era clar, atât de clar, încât te puteai întreba, dacă nu sunt cu toții în transa voinței de putere sau, cel puțin, într-o manifestare a răgnetului viril, contagios, a propriilor sechele.

Apă de ploaie peste *gânduri firave*…Și iarăși o bură de cântec peste o descărcare de emoții negativiste, care, cu siguranță, au avut sens pentru participanții convinși, dar care a fost un zero tăiat, pentru cei care erau amatori de viul protestului, ca mine, dar care nu au văzut nimic autentic aici. Nu am văzut un protest credibil, dar am văzut mulți oameni, care de mult nu mai strigaseră ceva cu năduf.

Când strigi, credeau mulți, o să te audă cineva, undeva…și o să ia aminte la glasul tău, pentru că *glasul tău contează*. Însă în

democrație glasul tău realmente contează doar atunci, când votezi sau când mai multe mii de oameni își iau lumea în cap și statul pe umeri și îl trântesc la pământ.

Dacă nu e scrutin electoral sau revoluție, în democrație urletul nu e pozitiv din punct de vedere social sau legislativ, ci, doar terapeutic, în cel mai bun caz, unde, după un urlat zdravăn la miting sau la meci, vii acasă și te uiți la un film sau faci dragoste cu nevasta înnoit, deparazitat de excesele de violență din tine.

După o oră de cărți m-am întors și nu mai era nici urmă de miting. Semnături de-a valma pe niște foi mari, se strângeau boxele, firele, televiziunile plecaseră, numai ploaia nu pleca nicăieri și făcea o liniște frumoasă pe stradă, încât putea-i să îți asculți inima în tăcere.

Mitingul nu a contat deloc, dar i se va face propagandă o zi, două…Ar trebui să se spună mai multe despre ploaie, zic eu, decât despre *enervările poporului*.

Cei care veniseră la miting nu păreau oameni, care erau *dați afară de corupție* din țară. Însă, cu siguranță, erau oameni, care doreau să își evidențieze excesele de energie.

The Day of Mărțișor

In every year, in Romania, on the first day of March is the festival of the small gifts for women, when men give to women a *Mărțișor*, namely a small gift made of plastic or other colored elements, which is attached on the collar of coats.

This small gift is *a symbol of love* and *sincerity* between men and women. The small gift is connected on collar with a pin and to it is attached a line from two colors, one red and the other white. This is *a Mărțișor*.

In our orthodox Tradition it is not *an erotic symbol*, but also it is *a gift of sincerity*, of devoted love, is a gift of the nobility of our soul. In early days, this gift represented an acknowledgement of the debut of spring and a sign of the regeneration of nature and of love in the world.

Today, in postmodern age, this symbolic gift of our love for women, for loved women, is combined with flowers. In this day it is a massacre of flowers, because thousands of flowers are picked off and sold in the market places.

The children offer a number of three or five flowers, together with *Mărțișoare* (the plural for *Mărțișor*) to the women teachers, as a sign of their respect.

Today, the festival is not *a religious Tradition*, but *a national Tradition*. The Orthodox Church from Romania has not in its calendar a sign for this national Tradition, but all the people knows, that in the first day of March is *the Mărțișor*.

For me, it is a regular day, now, when I am an adult, but in my childhood, I had a real preoccupation for this gifts of Mărțișor.

I used to have girls colleges and favorite women teachers and I had to give a Mărțișor to every one. As a priest, today, I pray for everybody, in principal for children and I suffer for the thousands of flowers, that are killed in order to became a gift.

Iubim natura rupând flori

Avem un mod special de a ne arăta iubirea: distrugându-ne sursa de sănătate și priveliștea de contemplat. Dacă de Crăciun asasinăm brazi, de 1 și 8 martie împușcăm în cap toate florile. Când vedem o floare frumoasă, hârșttt!…și îi luăm frumusețea ca să o veștejim. Suntem un fel de *vampiri*, care secătuim frumusețea florilor, a câmpurilor, a pădurilor și o aducem la noi acasă ca s-o veștejim.

Mă apropii de florării cu inima cenzurată. Știu că tot ce omori nu mai învie. Știu că uneori aș vrea să miros flori sau primesc flori și mă bucur când le văd. Dar știu că florile acestea mor, mor la mine în pahar sau în glastră și îmi pare rău.

Mă doare suferința, mă dor priveliștile pline de suferință, de degradare, de moarte. Cu toate că știu, că florile se usucă rapid, mor repede, nu mă îndur să le rup, să le confisc existența în mod egoist. Din punctul lor de vedere nu procedez corect, ca să le elimin din existență mai înainte de vreme. O moarte prematură…

Când mă duc la bunica mea la țară, acolo unde am copilărit, mă aplec și miros florile. Nu îmi vine să fiu criminal al frumuseții. Dacă eu mă bucur de frumusețea ei, se pot bucura și alții până când ea moare. Mai bine fotografiez o floare, o miros, o contemplu, decât să o rup.

Dacă o rup, atunci arăt că vreau să îi folosesc frumusețea, să mă bucur de ea în mod egoist. Dacă o contemplu arăt, că respect în ea mâna nevăzutului Creator, Care ne umple de multă frumusețe.

Da, și eu am rupt și rup câteodată flori ca să le dărui cuiva. Am un fel de amnezie temporară, ca atunci când sunt nevoit să mai tai câte o pasăre de curte. Mă împinge de la spate nevoia și cutuma noastră și rup flori și tai păsări.

Dar apoi mă pocăiesc pentru aceste fapte ale mele și le consider ca lipsite de delicatețe, de umanitate. Eu sunt atunci în postura de criminal al frumuseții și al vieții. Și nu eu am creat viața și frumusețea.

Experiența eclezială ortodoxă este o pregustare din plin a Împărăției lui Dumnezeu. Acesta este background-ul unui expozeu al părintelui Daniel Benga, din 2006[8], editat în revista *Studii Teologice*.

Remarcând, pe drept, că în comentariile teologice moderne anamneza anaforalei liturgice nu este receptată ca un text profund eshatologic, părintele Daniel spune: „Biserica își aduce aminte de viitor ca de un eveniment din trecut”[9]. Textul acesta, citit în zorii zilei de astăzi, m-a determinat să nuanțez aici acest fald al realității Bisericii.

După cum spunea și acesta, Biserica nu trăiește eshatologia ca pe un eveniment futurologic, care aparține exclusiv viitorului, ci fiecare dintre noi trăim Împărăția lui Dumnezeu, în Biserică, începând cu prima clipă a îmbisericirii noastre, prin Botez.

Biserica este spațiul în care trăim din plin accesul direct la Împărăția lui Dumnezeu, *care nu este din lumea aceasta* (In. 18, 36).

În măsura în care ne umplem de har prin Sfintele Taine, în măsura în care trăim pe Tatăl, pe Fiul și pe Duhul în Sfânta Liturghie, în rugăciunile noastre, noi suntem cetățeni cerești, fără a ne pierde dimensiunea civică, pe care ne-a dat-o nașterea naturală. Avem dublă cetățenie: cerească și pământească.

O teologie istoricizantă tinde întotdeauna să confunde Biserica cu Împărăția, închizând astfel Biserica în timp și nepermițând o așteptare autentică, fervență, la nivelul interiorității noastre, cât și la nivel cosmic.

O teologie duhovnicească, care privește racordarea noastră la Împărăția lui Dumnezeu ca pe un eveniment eclesial și personal, de adâncă intimitate, vorbește despre experierea Împărăției în Biserică, fără a vorbi despre o experiere universală a membrilor Bisericii în afara ascezei personale și a dedicării totale a noastre.

Împărăția este *înăuntrul nostru* (Lc. 17, 21), pe de o parte iar, pe de altă parte, ea este *din afara* lumii acesteia (In. 18, 36).

Pentru că Împărăția lui Dumnezeu este viața dumnezeiască în slava Treimii, unde ajung numai cei care și-au curățit inima și unde vedem veșnic slava nezidită, necreată a lui Dumnezeu.

---

8 A se vedea: Pr. Lect. Dr. Daniel Benga, *Întâlnirea dintre istorie și eshaton în teologia și viața Sfinților trei Ierarhi*, în rev. *Studii Teologice*, seria a III-a, II (2006), nr. 1, p. 7-26.
9 Idem, p. 13.

În Sfânta Liturghie, în rugăciunile de taină ale preotului, apare evidența scriptică a faptului, că slujim cu Domnul și că suntem împreună cu Sfinții Îngeri, că suntem co-slujitori cu Puterile cele cerești. Viețile Sfinților și mărturii ortodoxe comtemporane atestă faptul, că un om cu o viață sporită în sfințenie vede cum slujește Sfânta Liturghie și cum se roagă împreună cu Sfinții și cu Îngerii Stăpânului.

Ideea de un singur cor al Bisericii, angelo-uman, nu este nici pe departe o ficțiune ci o realitate înfricoșătoare, dumnezeiască. Slujim cu Îngerii și trăim în slava Împărăției, în lumina divină.

Există mărturii multiple în Viețile Sfinților, unde anumiți Sfinți Părinți au văzut în vedenie, modul cum va veni Domnul, ca Judecător, la transfigurarea lumii, ca să judece lumea cu dreptate.

Vederea Domnului, vederea slavei Sale este deja *mutare* de la moarte la viață (In. 5, 24). Iar simțirea în noi a harului, care ne renaște și ne ridică din păcatele noastre și ne face vii este semnul, că noi trăim în Împărăție încă de aici și că dorim să trăim veșnic în slava lui Dumnezeu.

Pentru cel care nu are experiența harului în Biserică, harul este o realitate suspectă, neclară, confuză. Tocmai de aceea realitatea Împărăției e receptată, mai degrabă, ca *un concept teologic,* decât ca *o realitate* de care ne împărtășim, ca *o experiență personală*. Însă Împărăția este în noi, pentru că ne-am racordat la ea prin har sau Împărăția este Dumnezeu cu slava Sa în noi.

Unui creștin înduhovnicit nu îi este greu să vorbească despre Împărăția lui Dumnezeu, pentru că el trăiește în ea. Însă realitatea ei nu poate fi epuizată în cuvânt. Nimic din cele ale Bisericii nu pot fi predate exclusiv prin cuvinte, pentru că mai înainte de a fi exprimate aceste realități sunt experiate personal, sunt trăite profund, pentru ca să fie explicate dinăuntrul nostru.

Afirmația Sfântului Siluan Athonitul, cum că *dacă s-ar pierde tot ceea ce s-a scris în Biserică vreodată, oamenii duhovnicești, de astăzi, le-ar putea rescrie în limbajul nostru curent* exprimă un mare adevăr. De ce? Pentru că experiența vie în Biserică poate rescrie experiența vie din toate secolele, în esența ei, pentru că este intimitate cu Dumnezeu prin har, prin vedere, prin experiență.

Teologii eterodocși, care studiază pe Sfinții Bisericii cred, că pot să-i înțeleagă fără să se implice și să devină membrii autentici ai Bisericii, că îi pot studia din afară, cu un aparat tehnic și critic formidabil, dar cu superbia și aroganța, că nu au nevoie de

Duhul în ei, ca să deschidă cărțile Sfinților, ci doar de cunoștințe filologice, teologice, arheologice etc.

Avem o evidență vie a eșecului acestora, cât și a acelora dintre noi, care accesând Scriptura din punct de vedere al literei ei, sunt agramați la înțelegerea duhovnicească a Scripturii și nu se hrănesc din ea ca dintr-un belșug de hrană duhovnicească.

Nu despre *biblişti* și *patrologi hiperspecializați*, fără experiența autentică a sfințeniei vorbea Sfântul Siluan, Părintele nostru, ci despre Părinți ai experienței, dar și ai teologiei, care pot cuprinde adevărul Bisericii în cuvinte, ca în niște limite, margini ale adevărului, dacă am pierde tot ceea ce s-a scris până astăzi în Biserică.

Noutatea cărților duhovnicești constă în faptul, că le scriu alți Părinți ai Bisericii, contemporani nouă și într-un stil propriu, însă adâncimile experienței Bisericii sunt identice în toate veacurile.

De aceea putem merge pe firul istoriei și să citim cărți pe secole și vom observa faptul, că peste tot se vorbește de Sfânta Treime, de Hristos, de Prea Curata Fecioară, de Sfinți, de virtuți, de Rai și Iad, de păcat și sfințenie etc., adică de anumite realități, care țin de experiența creștin-ortodoxă.

Nu veți găsi, ca proprii credinței noastre, vreo însemnare despre Buddha, Mahomed, reîncarnare, soartă, purgatoriu, liturghia neagră, nirvana, ghicitul în cărți etc.

Experiența Bisericii este adevărata viață a omului și ea exlude orice este dăunător pentru viața noastră duhovnicească. Biserica nu este închistată și nici nu se opune modului de viață autentic uman, ci ea respinge tot ce este neconform cu viața autentic umană, ca avortul, sinuciderea, relațiile homosexuale, incestul, libertinajul sexual, hoția, cămătăria, escrocheriile de orice fel, traficul de persoane, drogurile, fumatul, beția, lenea, disimularea de orice fel, amorul propriu etc.

De ce toate acestea sunt *ilicite*? Pentru că sunt neconforme sănătății trupești și sufletești a omului credincios. Trupul și sufletul nostru, ambele se umplu de har și ambele se umplu de prezența Împărăției iar în Împărăția lui Dumnezeu, când lumea și noi ne vom tranfigura, vom trăi ca niște oameni transfigurați, cu trup și suflet, în împărăția Sa.

Incinerarea trupurilor intră în contradicție flagrantă cu cinstea pe care Biserica o dă trupurilor înduhovnicite ale Sfinților și cu respectul pentru orice trup al unui om decedat.

Îngroparea ortodoxă este *o așteptare* a Împărăției, este un som de scurtă durată, din care ne vom trezi, când lumea va fi plină de slava lui Dumnezeu.

De aceea, discutarea eshatologiei, a celor din urmă ale lumii, ca niște lucruri pe care le trăim *încă de acum* este un fald absolut necesar al predicii și al învățăturii ortodoxe, care trebuie explicat credincioșilor.

Cei care trăiesc acum realitatea lui Dumnezeu trebuie să înțeleagă faptul, că pe aceasta o vor experia și la venirea Domnului.

Dacă experiem Împărăția din noi nu vom mai avea o concepție eshatologică plină de frică și de cutremurare hollywoodiană, ci de *așteptare plină de dor* pentru Mirele Bisericii.

Judecata finală nu este numai *o răsplată* a păcatului ci și *a dreptății*, a sfințeniei personale.

E cuvios și corect să așteptăm cu frică și cu cutremur Judecata tuturor, considerându-ne păcătoși și netrebnici, dar trebuie să o așteptăm cu nădejde în Domnul, cu cetitudinea simțirii harului Împărăției în noi.

Ziua femeii: o zi a celor slabi sau o revanșă?

Ca orice zi seculară specială, *Ziua femeii* seamănă frapant de bine cu *Ziua copilului* sau cu *Ziua muncii*. De *Ziua muncii* lumea nu muncește ci doar se distrează, foarte mulți pe baza muncii altora. De *Ziua copilului* se desenează pe asfalt, se mănâncă dulciuri, se scot în evidență copiii cu însușiri speciale, fără a se intra însă în dezbateri speciale despre nevoile și aspirațiile reale ale copiilor.

Ziua femeii, odinioară o zi a mamei, a surorilor, a florilor și a cadourilor, tinde să fie astăzi o zi cu precădere a strip-tease-ului pe bani grei sau a întâlnirilor libidinale. De la respectul pentru maternitate și pentru frățietatea de sânge s-a trecut, treptat dar sigur, spre o zi a manifestărilor bolnăvicoase, a exceselor și a subminării credibilității femeii.

Feminismul, pus în practică ca răzbunare de clan a femeilor, a reușit să înjosească femeia ori printr-o poziție nefirească și a-tradițională, în contratimp cu rolul bărbatului în familie și societate, ori să o vulgarizeze prin depravarea ei morală. Femeia muncitoare, femeia lider, femeia macho, femeia vampă: sunt tot atâtea poze sociale degradante ale femeii, care tinde să fie din ce în ce mai mult masculinizată și fals entuziastă.

Femeia muncitoare, care se întrece cu bărbatul în muncă sau femeia lider nu fac altceva, decât să schimbe dictatura de facto sau presupusă a bărbatului, cu dictatura femeii iar în profilul femeii macho, a femeii actriță sau a femeii vampă, care nu înseamnă că e neapărat prostituată, dar e, cu siguranță, una care știe să profite de sexualitatea ei, vedem utilizarea slăbiciunii ca armă de supraviețuire.

Mitul fascinației feminine, a eternului feminin, creat din nimic și din iarbă verde a fost transformat într-o emblemă a puterii feminine.

Supremația feminină născută tocmai din dezintimizarea sexualității și din banalizarea trupului a devenit paravanul sub care femeia a decăzut de la poziția de *mamă* la aceea de *femeie sexualizată*, singură, care știe să se ferească de sarcină, pentru că are pastile contraceptive, dar care se poate bucura de avantajele sexului; care vrea mai mult carieră și o viață mondenă, decât fericire în cuplu și împlinire interioară sau care își poate schimba sexul sau poate intra în conjuncții cu partenere de același sex.

Iar dacă așa stau lucrurile, dacă femeia este scoasă din familie și singularizată, dacă este atomizată sau a devenit numai *o*

etichetă socială, *Ziua femeii* nu este cumva numai o distincție pentru cei slabi, în care femeile își iau revanșa în fața unui număr de strip-tease?

Conceptul *femeii tari* e o chestiune de marketing, ca și mitul bărbatului, care nu are nicio teamă, niciun conflict interior, nicio povară pe suflet.

Femeia postmodernă este *o femeie abțibild* pentru *un bărbat de carton*.

Femeia abțibild are nevoie să i se spună că e frumoasă, pentru ca să nu îl creadă nicidecum pe bărbat iar *bărbatul de carton* are nevoie să i se spună că e viril și puternic, pentru ca să se mintă cu faptul, că e capabil de o relație. Însă ambii sunt infantilizați, dezaxați, scoși din normalitatea unei relații, unde nu trebuie să conteze, în mod *neapărat*, aspectul fizic, ci resursele interioare ale celor doi.

Dezamăgirea e marca zilei de 8 martie. Atâta timp, cât pentru profesoara, căreia îi dădeam o floare în clasa a doua, nu mai avem niciun pic de respect, atunci când ajungem în clasa a zecea și privim sexual pe toate femeile iar femeia acceptă să fie privită ca *un obiect sexual* și nu *ca un partener egal* și *credibil*, atunci femeia nu mai are nicio demnitate iar bărbatul, care o vede astfel, cu atât mai mult.

Femeia zilei se lasă etichetată ușor, se lasă trivializată cu un zâmbet ambiguu în colțul gurii iar bărbatul nu face altceva, decât să își transforme viitoarea familie, dacă o va avea, într-o bezmetică adunătură de oameni, în care niciunul nu știe *de ce sunt* împreună sau *de ce apar* copiii pe lângă ei, pentru că nu le mai văd sensul, rostul lor lăsat de Dumnezeu.

Trivializând femeia, bărbatul își denaturează viitorii copii, transformându-i în victime ale propriei sale nesăbuințe. Dacă pentru tine, ca bărbat, femeia e o curvă, o prăpădită, o femeie, care doar îți toacă banii dar nu e demnă de încredere, copiii tăi vor fi niște oameni, care nu se vor simți bine în pielea lor, pentru că ori vor fi *misogini* ori *curvari de profesie*. Dacă pentru femeie, bărbatul este doar un profitor, un leneș și un animal în călduri, fata ei va ajunge ori *prostituată* ori *dereglată mintal*.

Ce sărbătorim? O zi pe care bărbații o alocă pentru sexul slab, dar tot în beneficiul lor sau transformăm, pe mai departe, Ziua femeii într-o zi a revanșei femeii asupra bărbatului?

Soluția este să terminăm odată cu presupusa rivalitate congenitală între bărbat și femeie și să vedem împlinirea amândurora în căsătoria binecuvântată de Dumnzeu, în dragoste și ascultare reciprocă.

Nu există împlinire reală la nivelul relației dintre bărbați și femei, decât prin iubirea ca asceză, ca înțelegere, ca dăruire și ascultare reciprocă.

Persoana Sfântului Duh în Scriptură și în viața noastră

Traduceam ieri unele pasaje din *Hexaemeronul* Sfântului Beda al Angliei și am observat, că acesta lega Fac. 1, 2, adică *purtarea Sfântului Duh peste ape*, de Înț. lui Solomon 1, 7[10], unde, în ed. BOR 1988 avem: „Duhul lui Dumnezeu umple lumea, El cuprinde toate și aude toate cuvintele”.

Purtarea Sfântului Duh peste apele primordiale va fi văzută de Sfinții Părinți ai Bisericii, ca umplere a lumii de viață, de viața dumnezeiască, de slava lui Dumnezeu.

În credința ortodoxă, omul creat de Dumnezeu a fost plin de har dintru început, a avut în el *suflarea de viață* a Sfântului Duh, *cf.* Fac. 2, 7.

Pentru Sfântul Moise, autorul cărții *Facerea*, viața omului primordial, a Sfântului Adam, nu era o viață *lipsită de har*, pentru că viața adevărată e cea în care harul umple pe om și îl face să fie o ființă vie. Adam era o ființă vie, pentru că era o făptură a lui Dumnezeu, făcută de Dumnezeu, compusă din trup, format din țărâna pământului și suflet rațional, plină fiind de Sfântul Duh, *cf.* Ibidem.

În teologia ortodoxă recentă, datorită unei identificări extremiste a Sfântului Duh cu harul dumnezeiesc de către unii teologi, adică a punerii semnului egal între *persoana Sfântului Duh* și *harul* comun al Treimii, se indică persoana Sfântului Duh cu o oarecare teamă nejustificată, ca nu cumva oamenii să înțeleagă, că noi identificăm, în mod păgubos, *persoana* Duhului cu *harul*.

Însă, în Scriptură, atunci când se vorbește despre *prezența Duhului în noi* se spune, de fapt, că *harul Treimii vine în noi*. Și cînd noi ne rugăm ca Împăratul ceresc, Mângâietorul și Duhul Adevărului, Duhul lui Hristos, *să vină în noi*, cerem, de fapt, ca harul Sfântului Duh, al Treimii *să vină în noi*.

E corect să explicăm Fac. 2, 7, așa cum am făcut-o acum, ca *loc pnevmatologic*, pe lângă cel *creațional*? Credem că Fac. 6, 3 ne îndreptățește să vedem *viața* omului, ca fiind *Duhul lui Dumnezeu*, adică *harul*.

În avanpremiera potopului, Domnul Dumnezeu spune: „Nu va rămâne *Duhul Meu* pururea în oamenii aceștia, pentru că sunt *numai trup*”.

---

[10] Din PL 91, col. 15D.

Cu alte cuvinte: nu mai rămâne în ei harul, pentru că ei au devenit oameni trupești, oameni fără racordare la har. Au devenit trupuri goale de Duhul, pentru că au devenit oameni trupești.

Când Scriptura vorbește despre *dezgolirea* omului de Duhul sau de *pierderea simțirii harului* vorbește, de fapt, despre *dezlipirea voită* a omului, prin voință contrară, de voia lui Dumnezeu, de voia Creatorului Său.

Sfântul Solomon, în citatul cu care am începutul articolul nostru, vorbește însă din punctul de vedere al *prezenței atotstăpânitoare* a lui Dumnezeu în lume, pe când Fac. 6, 3 are în vedere *prezența sesizabilă interior a harului* de către cei credincioși.

Dacă cineva nu mai simte în el lucrând harul lui Dumnezeu primit la Botez, dacă nu mai simte, că Dumnezeu viază întru el, asta nu înseamnă, că *Dumnezeu a murit* sau că *Dumnezeu S-a retras din lume*.

Dementa teologie a *morții lui Dumnezeu, ca nesesizare interioară a Lui în lume și în om*, presupune faptul, că *Dumnezeu S-a retras din lume, dacă cei mai mulți nu Îl mai simt în lume și în ei*.

În loc să ne acuzăm pe noi înșine de insensibilitate și de insesizare a măreției lui Dumnezeu în lume, am construit o lume închisă în sine, pentru care nu avem explicații și, în perimetrul oricărei ideologii, ne permitem să debităm tot ce ne trece prin cap despre începutul existenței, despre sfârșitul ei, despre noi, despre orice lucru.

Când modernitatea și postmodernitatea au început să îndoctrineze, într-un mod sistematic pe oameni, cu ideea, că ei *vin din neant* și că *s-au produs de la sine* și că *nu au niciun viitor veșnic*, ci numai unul finit, care se termină, în mod penibil, cu moartea fizică, lumea noastră a devenit, deodată, o lume haotică, fără fundament și fără aspirații stabile, de nezdruncinat.

Însă, pe când omul necredincios, care optează pentru ideologizarea existenței sale crede, că asta e genealogia lui, apariția spontană și mitologicul lanț trofic, omul credincios știe și simte pe deplin, că el este creația lui Dumnezeu, născut din iubirea Lui pentru noi și că e plin de Duhul, adică de viața duhovnicească din plin, de împlinirea reală a omului.

Lanțul trofic, al hranei, acel *a mânca pentru ca să exist* al ideologiei evoluționiste este o creație hilară în fața actului creator al lui Dumnezeu, al lui Dumnezeu, care îl face pe om după chipul Său.

În același comentariu al Sfântului Beda, acesta vorbea despre chipul lui Dumnezeu în om, ca despre *o confirmare* a harului, a prezenței harului în noi. Dacă suntem după chipul lui Dumnezeu, dacă avem o întipărire a Lui în noi, vrea să spună Părintele nostru, atunci *chipul* e *prezența harului* în noi.

În cadrul *Binecuvântărilor* de la *Înmormântare*, apare binecunoscutul tropar: „*Chipul slavei Tale* celei negrăite sunt deși port rănile păcatelor…”.

Omul e chipul slavei Stăpânului, pentru că el este creația lui Dumnezeu și are frumusețea lui Dumnezeu, harul Său în el, care îl ține în viață și îl întărește în existență, care îl umple. Chiar și atunci, când omul nu mai simte în el harul lui Dumnezeu, tot acesta e acela, care îl păstrează în existență, care îi înrâurează existența.

Dar dacă nu Îl mai simți pe Duhul în tine, devii numai trup, un trup secătuit de bucurie, de viață, de frumusețe interioară, de tinerețe duhovnicească.

În teologia ortodoxă, *Duhul*, cu majusculă, este *Sfântul Duh*, persoana Sfântului Duh, pe când *duhul omului* este echivalentul *spiritului* sau *al ochiului* sufletului, cum spune Sfântul Ioan Damaschin în *Dogmatica* sa.

Când se vorbește de „duhul lui Faraon” la Fac. 41, 8, spre exemplu, Scriptura se referă la *duhul omului*. Dar când auzim de *Duhul lui Dumnezeu* sau de *Duhul lui Hristos* atunci acele texte se referă la *persoana Sfântului Duh*, la Unul din Treime.

Și Îngerii, cât și demonii sunt numiți *duhuri* de către Scriptură, adică ființe netrupești, spirituale, numai că se face diferența între sfințenia și frumusețea Sfinților Îngeri și întunecarea și răutatea demonilor.

Spre exemplu, la Num. 5, 30 găsim despre „duhul geloziei”, adică despre demonul, care ne îndeamnă să fim geloși. Scriptura ne vorbeștea astfel despre gelozie, nu ca despre *o virtute* a dragostei ci ca despre *o carență* a ei.

Găsim adesea în Scriptură expresia, că *Sfântul Duh a fost peste cineva*, ca în Num. 23, 6; 24, 2; Jud. 3, 10; I Regi 16, 13; F. Ap. 1, 8 etc. sau că *Duhul lui Dumnezeu a umplut pe cineva*, ca în Deut. 34, 9; F. Ap. 2, 4; 4, 8 etc.

Ambele expresii nu vorbesc despre o sesizare exterioară a harului ci despre o sesizare interioară a lui. Când Scriptura spune despre cineva, că *a fost peste el Duhul*, atunci vorbește despre faptul, că *harul a venit de sus*, de la Dumnezeu, *în el*.

Iar când se referă la *existența Duhului în cineva*, lucru care îl face să tresalte de bucurie pe om, se referă la modul personal,

interior, în care este experiat harul și la bucuria sfântă, neprihănită, pe care acesta o produce în ființa noastră; bucurie și veselie de Dumnezeu și de viața curată.

Dar, subliniem acest lucru, cu toată discuția personală a experienței harului, noi nu trebuie să concepem niciodată lumea și pe om în afara harului lui Dumnezeu, chiar dacă nu Îl sesizăm din belșug în noi sau chiar dacă nu străvedem, prin cele create, pe cele necreate.

Starea normală a omului e aceea de *văzător al lui Dumnezeu*, de *contemplativ*. Cine nu vede în profundul lumii ordinea, frumusețea, planul, raționalitatea lui Dumnezeu are probleme de vedere, de vedere duhovnicească, pentru că ochii lui au devenit nestrăvăzători.

Când în F. Ap. 4, 31, Sfântul Luca descrie o prezență harică interioară de nivel comunitar, acesta spune: „s-au umplut toți de Duhul Sfânt și grăiau cu îndrăzneală cuvântul lui Dumnezeu".

Prezența interioară a harului intensifică viața noastră, o dinamizează, pentru că o umple de adevărul prezenței lui Dumnezeu.

Îndrăzneala credinciosului, îndrăzneala duhovnicească, aceea de a spune cu tărie adevărul lui Dumnezeu nu este o expresie *a fanatismului* și *a intoleranței* ci, dimpotrivă, este *o harismă* a Sfântului Duh, care încolțește în suflete bărbătoase, neînfricate, care sunt una cu ceea ce spun.

Îndrăzneala duhovnicească e *o îndrăzneală întru adevăr*, pe marginea adevărului, a iubirii de adevăr și nu pe te miri ce prostie. Dacă unul sau altul sunt fanii manelelor sau ai rockului, adică apărători ai acestor genuri muzicale, pentru că le preferă, cum ar putea să fie un credincios ortodox autentic un tăcut, un laș, un papă lapte, când e vorba să mărturisească credința, care îl face viu, singurul adevăr de sub soare?!

Când s-a pus problema mărturisirii credinței, în timpuri de prigoane și de rătăcire, Sfinții Mucenici au înspăimântat prin cutezanța lor sfântă pe orbii lor torționari.

Au existat în istorie Sfinți Mucenici dintre prunci, copii, tineri, care erau oameni foarte cuvioși și retrași, care nu făceau nicio zarvă și nu enervau pe nimeni. Dar când a venit vorba de credință, de adevărul lui Dumnezeu și au fost forțați să nege acest adevăr, să-l abjure, atunci s-au arătat de o intransigență, care înspăimânta prin nevinovăția și sfințenia ei.

Călăii nu puteau înțelege în ruptul capului, cum preferă aceștia mai degrabă moartea, zeci de ore de chinuri, carceră, nemâncare, niște ființe atât de tinere, atât de slabe sub aspect fizic,

dar care rezistau unor torturi atroce, și nu vroiau favoruri imperiale, căsătorii cu persoane de marcă ale vremii, posturi de conducere.

Ce nu înțelegeau călăii de odinioară sau mai recenți, nu pot înțelege nici necredincioșii și ateii zilei, când văd că niște oameni cu două-trei doctorate, cunoscători a diverse limbi străine, cu specializări diverse se fac preoți sau monahi și trăiesc o viață curată, modestă, fără mari tantamuri și neagă un fel de viață trăit aiurea, când puteau să facă cariere strălucite în multe domenii ale societății, unde banii curg gârlă și asta pe 10% din munca depusă de ei acum.

Scandalul credinței nu ține de credință, ci de cei care nu înțeleg *puterea interioară* a credinței, care este *Duhul lui Dumnezeu*, Cel care ne face persoane vii, realmente vii și nu *niște cadavre mișcătoare*, cum sunt oamenii necredincioși.

Neînțelegerea lui Dumnezeu, ca urmare a nesesizării interioare a harului Său, a vieții Sale, care ni se împărtășeșete în Biserică, ne face să avem o viață lipsită de frumusețe, de sens.

Căutăm fericirea în lucruri perisabile, ne schimbăm look-ul după moda zilei, avem la îndemână ample posibilități de informare dar le folosim în detrimentul sfințirii noastre personale.

Suntem nu *ceea ce credem noi că suntem*, ci suntem ceva, dacă suntem, numai în măsura în care *suntem plini de Duhul lui Dumnezeu*.

Dacă suntem în har suntem împreună cu Tatăl, cu Fiul și cu Sfântul Duh, cu Dumnezeul nostru, unul după ființă dar întreit după persoane.

Scriptura, Tradiția, Biserica și contemplarea duhovnicească a creației sunt ușile noastre spre înțelegerea slavei lui Dumnezeu, a lui Dumnezeu, așa cum este El: plin de măreție negrăită.

Teologia slavei în slujba înmormântării

Când spunem *Teologia slavei* ne referim la orice amănunt teologic și experențial despre prezența harului sau a slavei dumnezeiești în viața noastră. *Teologia slavei* intersectează astfel triadologia, hristologia, pnevmatologia, sacramentologia, eclesiologia și eshatologia și le integrează în discuția despre *mântuirea personală*.

Realitatea *odihnei* dumnezeiești, care este cerută pentru cel adormit este arhiprezentă în slujba înmormîntării, începând cu primele tropare de după *rugăciunile începătoare*[11].

Odihna cerută pentru cel adormit însă nu se referă la *liniștea cavoului* sau *a pământului*, ci la *odihna sufletului* împreună cu sufletele Drepților și ale Sfinților lui Dumnezeu. *A primi odihna lui Dumnezeu* sau *a se odihni cu Sfinții* înseamnă *a fi în lumina lui Dumnezeu*, în slava lui Dumnezeu împreună cu Sfinții.

Pentru că întreaga slujbă a înmormântării vizează fiecare creștin în parte (noi comentăm slujba *înmormântării mirenilor*), de aici trebuie ca fiecare să tragă concluzia, că sfințenia și odihna cu Sfinții e cerută de la toți creștinii. *Viața cea fericită*[12] e tot una cu acel „loc luminat…loc de verdeață…loc de odihnă"[13] al Raiului.

Îmi aduc aminte de povestirea cu *țiganul care moare* (un părinte mi-a relatat-o, ca pe *o istorisire reală*) și la înmormântare vine întreaga comunitate a lor, cum era normal să fie.

Ascultă rugăciunile, cântările înmormântării…și preotul ajunge la pasajul acesta al rugăciunii, unde se roagă, ca sufletul celui adormit să ajungă... „în loc de verdeață". Unul dintre ei însă strigă către preot: „Părinte, nu vă mai rugați să îl trimită Dumnezeu la *verdeață*, pentru că el a mâncat verdeață toată viața!…".

În afara comicului situației, problema ridicată de nedumerirea omului în cauză este una fundamentală. Nu putem înțelege naturalist acest pasaj.

Aici e vorba despre verdeața duhovnicească a Raiului și despre natura dumnezeiască de acolo, pe care unii Sfinți Părinți le-au văzut în extazele lor.

Și atât de punctuali au fost Părinții, care au scris slujba înmormântării, încât au inserat în ea elemente extatice, care pentru

---

[11] ****Molitfelnic*, Ed. IBMBOR, București, 2002, p. 203 sqq.

[12] Idem, p. 203.

[13] Idem, p. 204.

mulți nu au nicio noimă. De ce? Pentru că sunt relatări despre ce au văzut Sfinții în Rai sau în Împărăția lui Dumnezeu.

Pentru expresia: „de unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea / suspinul”[14] a se vedea Is. 35, 10; 55, 11. Este o expresie scripturală.

În ecfonisul rugăciunii repetitive a înmormântării apare ideea, că Hristos este *învierea*, *viața* și *odihna* celui adormit[15], ca Unul care a înviat duhovnicește pe acesta prin credință și vedere, și îl va învia în ziua cea de apoi, ca om deplin, duhovnicesc și ca Cel ce este viața și odihna lui veșnice. Toți cei trei termeni se regăsesc în Scriptură.

A afla *Izvorul vieții și ușa Raiului*[16] înseamnă a moșteni Împărăția. Tot moștenirea *Împărăției* lui Dumnezeu sau *a odihnei* Sale o indică și expresiile: *viața cea neîmbătrânitoare și pururea veșnică*[17]; *dezlegarea datoriilor*[18]; *bunătățile cele veșnice*[19]; *mântuire veșnică*[20]etc.

Definiția liturgică a omului dată de către Sfântul Teofan Imnograful: „omul: făptură amestecată din smerenie și din mărire”[21]. Fiind din trup și suflet zidit de către Dumnezeu și după chipul Său, omul este „chipul slavei”[22] lui Dumnezeu, adică poartă amprenta frumuseții Sale, amprenta harului, a slavei lui Dumnezeu.

Crearea „dintru neființă”[23] a omului de către Dumnezeu, ca și binecunoscuta expresie a creației *ex nihilo*, *din nimic*, nu înseamnă că nimicul de aici este o esență, o entitate. Ci expresia vrea să spună, că lumea și omul nu au existat mai înainte ca Dumnezeu să poruncească apariția lor.

Ele au apărut din porunca lui Dumnezeu, la cuvântul și porunca lui Dumnezeu, fără ca să existe un precedent al lor. De aceea se spune, că lumea și omul au fost create *din nimic*: pentru că ele nu au fost mai înainte, ca să existe efectiv.

Sfinții Mucenici apar, la Sfântul Teofan, ca *mijlocitori ai mântuirii* pentru cei care se săvârșesc în credință, ca oameni ai credinței (a se vedea ultimul tropar de jos, de pe p. 221).

[14] Idem, p. 204-205.
[15] Idem, p. 205.
[16] Idem, p. 219.
[17] Ibidem.
[18] Ibidem.
[19] Idem, pl. 221.
[20] Ibidem.
[21] Ibidem.
[22] Idem, p. 219.
[23] Ibidem.

Relația celui adormit cu Domnul se înscrie în relația mântuirii. Domnul ne află și ne mântuiește[24] .

Moartea nu este *o scurgere în neființă* a sufletului omenesc, nu e *o pierdere în neant*, ci *mutare* de aici, de la noi (”pe robul Tău acesta, mutat de la noi…”[25]).

Noi vorbim despre *adormiți*, făcând din moarte *somn*, un somn de scurtă durată, pentru că așteptăm *învierea morților și viața veacului ce va fi* și *mutare* de aici la cele veșnice, fericite sau nefericite. Și Raiul, cât și Iadul sunt veșnice.

Când scriem pe coroane sau pe cavouri „regrete eterne” scriem o inexactitate colosală. Regretele noastre pentru cel adormit nu pot fi *eterne*, pentru că el nu va sta în această stare, a morții, etern, ci e predestinat la viață și înviere.

Vocația și ținta omului e învierea și viața, bucuria veșnică. Moartea este numai *un pasaj*, *un somn*, *un timp scurt* pe lângă veșnicie. *Veșnicia* și nu *timpul* este *adevărata noastră odihnă*!

Mutarea la Domnul e cerută ca să se facă „acolo, unde este locașul celor ce se veselesc și glasul curatei bucurii”[26] .

Împărăția, văzută ca un singur locaș, e desemnată ca locul veseliei de Dumnezeu și al bucuriei nepătate de patimi. Pentru cel adormit cerem *mărirea cea de negrăit* a lui Dumnezeu[27], adică trăirea în slava Sa, în locașul Împărăției Sale, împreună cu Sfinții.

În cântarea a 5-a, în al doilea imn, Împărăția lui Dumnezeu este numită drept „Împărăția darurilor” dumnezeiești[28]. Dezlegarea de păcate, care e cerută aici, ne face moștenitori ai Împărăției. Singurul obstacol al nostru în fața intrării în Împărăției este păcatul personal, ceea ce am făcut noi rău. *Dezlegarea* de păcate, *iertarea* lor de către Dumnezeu înseamnă *intrarea* în slava Sa.

Desfătarea Raiului[29], limanul cel lin al lui Dumnezeu[30], scoaterea din stricăciune și mutarea la nestricăciune[31], odihna cu Sfinții[32], sânurile lui Avraam[33] etc., toate sunt expresii sinonime cu cea a *Împărăției lui Dumnezeu*.

Privită din perspectiva Împărăției lui Dumnezeu, viața noastră este o viață tristă, trăită în locul răutății și al morții (a se vedea: „l-ai mutat din locul acesta al răutății și din umbra morții,

---

24 Idem, p. 222.
25 Ibidem.
26 Idem, p. 223.
27 Ibidem.
28 Ibidem.
29 Idem, p. 224.
30 Ibidem.
31 Ibidem.
32 Idem, p. 225.
33 Idem, p. 227.

Mântuitorule, așază-l unde strălucește lumina Ta”[34]). Strălucirea luminii lui Dumnezeu însă e bucuria și viața reală a omului.

Deși omul trăiește în timp, exigențele lui Dumnezeu cu omul sunt acelea de a se curăți de patimi și de a vedea slava lui Dumnezeu, încă fiind aici, adică de a-L vedea pe El așa cum este, cum e propriu Dumnezeu pentru Îngeri și Sfinți, adică: ca Cel, Care locuiește în *lumină neapropiată*, *cf.* I Tim. 6, 16.

Despre *strălucirea* lui Dumnezeu a se vedea Ps. 17, 14; 44, 5; 49, 2; 103, 2 etc.

„Strălucirea slavei Lui” este un fragment din Is. 2, 10. Expresia se regăsește și în Is. 2, 19; 2, 21.

Știau sau nu știau Părinții Bisericii Scriptura? În rugăciunile Bisericii sunt fragmente mai mici sau mai mari din te miri ce colț al Scripturii, pentru care noi, cei de astăzi, trebuie să facem căutări asidue ca să le găsim.

Is. 24, 23 vorbește de slava Lui, care va străluci în Sion și Ierusalim. Slava Lui va străluci înaintea Ucenicilor Săi pe Tabor, va străluci pe fața lui Ștefan, se va ivi, deodată, lui Pavel, în drum spre Damasc…

Dumnezeul nostru e Dumnezeul slavei, e Dumnezeu viu și nu mort! Cei adormiți nu sunt morți, ci sunt vii, dacă sunt cu Domnul.

Dacă aprofundați acest subiect veți avea surpriza să constatați, că peste tot în rugăciunile noastre avem elemente extatice, pnevmatologice, expresii ale vederii slavei lui Dumnezeu.

Aceasta, ca indiciu sigur, că cei care au creat aceste rugăciuni erau oameni ai experienței extatice, care știau ce spun, pentru că avuseseră experiența vederii slavei lui Dumnezeu dar erau, în același timp, și foarte buni cunoscători ai Scripturilor și ai Părinților, care îi precedaseră.

[34] Ibidem.

Despre cultură, știință și credință

Articolul de față a pornit de la un articol semnat de Daniela Șerb, în ziarul *Adevărul*, pe care îl găsiți aici și din care cităm:

„Cercetarea arată că un elev petrece, în medie, şase ore pe zi la şcoală. Timpul dedicat efectuării temelor sau lecturii este mai redus, decât cel petrecut cu prietenii sau în faţa televizorului.

Astfel, pentru lectură sunt alocate, în medie, 68 de minute zilnic, 20% din repondenţi declarând, că nu citesc nici măcar câteva minute.

Alţi 22% au susţinut, că citesc timp de 30 de minute zilnic. Lecţiile ocupă 2 ore şi 17 minute din programul unei zile obişnuite, cu variaţii foarte mari de la un elev la altul.

Astfel, peste 10% au afirmat, că alocă până în 30 de minute pentru aşa ceva, 20% îşi rezervă o oră şi aproximativ 50% din repondenţi peste două ore".

O statistică dramatică. Nu au timp, au probleme familiale diverse dar, mai ales, nu știu să își gestioneze timpul pentru a se instrui. Li s-a inoculat ideea, că *școala trebuie să le aducă bani*, că studiile trebuie *să îi ducă la obținerea unui job bun* și doar atât.

Însă culturalizarea pe care o începe cu noi școala nu trebuie să ne facă simpli *utilitariști*, obsedați de salariu, ci ea trebuie percepută și ca *dezvoltare armonioasă de sine*, ca zidire interioară, ca împlinire interioară.

Ce începem în școală trebuie să continuăm în întreaga noastră viață, pe cont propriu sau asistați de persoane capabile pentru acest lucru. *Cultura* înseamnă *formare*, formare *prin* și *întru* adevăr, adâncire de sine.

Dacă eu am studii diverse, diplome diverse și nu sunt angajat sau am un salariu mai mic asta nu înseamnă că școala sau învățătura nu sunt *rentabile* la nivel personal, că nu sunt importante, ci factorii economici, sociali, politici, care îi angajează pe oameni au o deficitară concepție despre pregătirea interioară pentru viață și pentru veșnicie.

Cultura, în adevăratul sens al cuvântului, e o realitate, care presupune închinarea adevărată în fața lui Dumnezeu, pentru că, *cultură* vine de la *cultus*, adică e o realitate, care derivă din relația noastră cu Dumnezeu.

Când cultura a început să devină o parte componentă a procesului de atutonomizare a omului, a separării interioare de

Dumnezeu, cultura a început să însemne o zugrăvire a propriilor noastre patimi mai degrabă, decât a calităților proprii sau un experiment ontologic onest.

Cultura și știința nu sunt rupte de o gândire religioasă. Putem să ne ocupăm de scris și de studiul științific fiind niște oameni credincioși. Credința nu exclude cercetarea științifică sau experimentul cultural veritabil, ci le presupune.

Pentru că adevărata dimensiune interioară a credinței este aceea de continuă scrutătoare a vieții lui Dumnezeu și a istoriei, pentru a vedea, cum trebuie să ne pregătim pentru viață și pentru veșnicie.

Ce face un fizician sau un chimist, când studiază particulele microscopice? Vrea să vadă *cum arată viața* în adâncurile ei. Și noi, oamenii credincioși, vrem să știm asta, pentru că trupul nostru și elementele chimice sunt creația lui Dumnezeu.

Ce face un matematician sau un informatician, atunci când unește diferite calcule, pentru a crea programe complexe? Nu face decât să arate, că există conexiune între diferite sisteme, că există logică, rațiune, ordine, ceea ce și credința spune dintru început.

Dacă vedem analiză psihologică, psihiatrică, psihanalitică în romane sau în științele umaniste, fără doar și poate, găsim aceste moduri de cercetare ale ființei noastre și în viața duhovnicească, unde, ajutați de har, nu înțelegem numai procese interioare extrem de complexe, ci vedem și rolul lor mîntuitor în viața noastră. Vedem cum ne ridică harul lui Dumnezeu spre o înțelegere duhovnicească a omului și a lăuntrului său și cum omul se îndumnezeiește zilnic.

Astfel trinomul cultură-știință-credință nu este văzut defalcat decât de către aceia, care vor să elimine orice racordare a noastră la transcendență, la viața lui Dumnezeu. În viața noastră însă acest trinom este o realitate faptică, concretă și nu am probleme în a citi sau a discuta, în mod conex, teme de cercetare culturală, științifică și teologică oneste.

Tinerii noștri elevi trebuie să înțeleagă faptul, că școala nu este, în primul rând, *o introducere în câmpul muncii*, ci *în câmpul cunoașterii de sine*. Școala îți deschide ochii și tu continui pe drumul de care te simți legat, pentru care simți că ești destinat.

Cred că, dacă reușim să convingem pe cei tineri, că *citirea* înseamnă *luminare interioară*, cunoaștere de sine, împlinire de sine și numai după aceea bani pentru viața de zi cu zi, vor trece la un program intensiv personal de lectură și de studiu. Asta trebuie să facem noi, adulții, cu cei care acum încep să simtă viața în propriile lor vene.

Călătoria ca interval al comunicării de sine

Dedicăm acest articol tuturor acelora, care ne-au simțit lipsa în ultimele 7 zile.

Călătoria e, mai degrabă, *un drum interior*, decât unul *exterior*. După drumul pe care l-am făcut, întorcându-ne acasă, am realizat că intervalul de timp și de spațiu pe care l-am traversat nu l-am traversat în kilometri, având simțământul adânc al faptului, că parcurgem zeci, sute de kilometrii ci, în primul rând, am simțit acest interval ca pe o redescoperire de sine. Tot ce am văzut a fost *o întoarcere spre sine*.

Voiajul nostru mi-a adus o luminare importantă despre relațiile interumane. Mi-am dat seama, că majoritatea oamenilor merg mecanic, între două puncte fixe, între casă și serviciu, între casă și locul de vacanță și nu realizează drumul, intervalul dintre cele două puncte.

O lipsă acută de program și de geometrie. Lipsește planul interior, ce vrei de la o călătorie, pe cine vrei să vezi, în ce vrei să te vezi.

Dacă mergi la munte, nu trebuie să vrei să te vezi *de la munte – în munte* ; adică nu trebuie să crezi că drumul spre munte e din gara Brașovului până pe culmea din apropiere, ci trebuie să vezi, pas cu pas, tot ce se schimbă în tine, tot ce e pe lângă tine, pe ce calci, lângă cine stai, cu cine stai…

Eu, ca preot, calc foarte atent. Atenție, demnitate, smerenie…și geometrie: aceasta este rețeta unui mers preoțesc! Nu pot să merg aiurea, să pășesc aiurea. Privirile sunt spre mine, mă țintuiesc imediat, mă stigmatizează, dacă fac gesturi sau spun cuvinte deplasate. Eu pot enerva și când am cuvinte bune de zis.

Atenție, demnitatea reverendei, smerenia firii tale și …geometrie. Adică, cum geometrie? Geometria e cea care umple intervalul dintre A și B. Trebuie să vezi scurtătura de drum prin mulțime, trebuie să știi, cum să nu transpiri prea mult în prea multa înghesuială, să știi să îți găsești traiectoria drumului tău.

Adică, în loc să intri în mașină sau în metrou ca mieii la tăiere sau ca sacii de cartofi în basculantă mai bine observi penibilul situației și aștepți sau intri în locul cel mai puțin intrigant dintre toate.

Problema intervalului e cea care îmi umple mie inima. Stau pe scaun și mă rog, meditez la oamenii din fața mea, concep texte,

mă rog pentru ei și îi binecuvintez în inima mea, mai ales pe cei cu probleme, pe cei triști, pe cei săraci, pe cei ultragiați…

Drumul cu trenul, statutul la coadă, ieșitul la pădure, iarba verde, monumente istorice, Sfintele slujbe…sunt tot atâtea locuri și ocazii să percep și să mă identific cu viețile oamenilor și cu mesajul perpetuu al vieții și al ritmului naturii.

Văd oameni și mă înțelg prin ei. Văd case, murdărie, păsărele cântând minunat, miros tot felul de miasme, simt cât de greu se cară gențile, cum arată traspirația, agitația, somnolența, disperarea, cramponarea de tot felul de vicii, cât de greu le e multora să ierte, să uite, să se îndrepte / îndrepteze în viața lor.

Nu trec precum inter city-ul. Sunt atent, că de aia ies în lume, că de aia călătoresc. Îmi adun date, îmi măresc experiența de viață, mă înfrupt dintr-o realitate mereu nouă și vie, care îmi face bine.

Însă, când începi să te înțelegi foarte bine simți, cât de în urmă sunt cei care nu se ocupă cu reflecția, cu întoarcerea minții spre sine, spre inima lor și cât de *curajoși* sunt în indolența lor ideatică. Dacă poți să treci ușor peste etape înseamnă că ești somnambul. Orice drum afară din casă este o pagină de adâncă cunoaștere de sine, un jurnal despre imagini, date, despre crâmpeie de realitate, care se sudează între ele, care sunt în tine ca un șuvoi neîntrerupt.

Tocmai de aceea, eu, unul, nu am sentimentul că o călătorie, un drum până la pâine sau o slujbă este un timp *repetitiv* ci *o continuă noutate*. Nu mă *repet* făcând același lucru, ci îl trăiesc ca un nou moment plenar al vieții mele.

Că scriu acum, că citesc o carte, că slujesc, că spoiesc casa, că îmi cumpăr carne de miel e tot una pentru mine atâta timp, cât în fiecare moment sunt adîncit în relația mea cu Dumnezeu și cu cei pe care îi văd.

Citeam acum vreo două zile o carte despre postmodernism și autorul făcea o trimitere la mentorii curentului, care doreau să eradicheze din viața noastră biblioteca și muzeul modernității.

Adică postmodernul *nu trebuia* să aibă bibliotecă și nici să meargă la muzeu, ci să facă o harcea-parcea din toate, să le facă varză pe toate, pentru ca să scoată din ele *mult luminata* și oarba lui cunoaștere.

Însă postmodernitatea noastră are bibliotecile și muzeele cele mai mari dintre toate atât în clădiri, cât și online. Orice om este o clădire imensă în care sunt miliarde de senzații, de date și de însemnări interioare, care sunt, în majoritatea lor, ținute în mod egoist în praful necomunicării.

Dacă merg, dacă eu călătoresc, atunci biblioteca vie care sunt se mărește și trebuie să se comunice.

Dacă aflu mai multe despre mine atunci e semn, că am aflat tot mai multe despre alții și despre viață și, în primul rând, din viața Dumnezeului nostru.

Astăzi, în Lunea cea Mare și Sfântă sensul călătoriei îmi apare ca extrem de esențial pentru viața noastră. Viața ca *drum*, zilele ca *drum*, drumul ca *ascensiune* în noi înșine sau ca și *coborâre* în noi și, mai presus de toate, viața ca *drum spre* curățirea de sine.

M-am întors bucuros, că am simțit sensul viu al intervalului și că, în acest interval, eu mă odihnesc deplin.

Zilele tăcerii

Pentru mine, ca preot, deși în aceste zile vorbim și ne rugăm foarte mult[35], sunt zile ale tăcerii, ale scufundării în inimă în fața Domnului pentru a privi iubirea Lui și durerea Lui pentru noi. Mă pregătesc pentru *Denia* din această seară în tăcere, gândindu-mă la femeia păcătoasă, care, ca și mine, ca fiecare dintre noi, *a simțit dumnezeirea Lui* și *a luat rânduială de Mironosiță*.

O tăcere teologică în fața patimilor Sale. Ce am putea să spunem în fața Lui?! În fața durerii inima e o rană, mintea se jelește, trupul e străpuns de jale. Acestea sunt durerile credinței.

Mâine, în zori, în Biserica noastră Ortodoxă, se face *spălarea picioarelor* ca parte componentă a slujbei. Spălăm picioarele credincioșilor și ne coborâm în smerenie. Le spălăm picioarele ca niște robi, imitând exemplul Celui, Care s-a încins cu ștergarul și i-a învățat pe ucenicii Săi, că *a fi mare* înseamnă *a fi slujitorul tuturor*.

Suferință, durere, transpirație, transpunere în fața Crucii Sale, epuizare de atâta slujbă: cam așa arată viața mea acum. Nu cred că alți credincioși o duc mai bine, pentru că peste post am pus multă osteneală cu toții în aceste zile, multă muncă și acasă și la Biserică și la serviciile noastre.

Însă mă rog, ca Domnul să ne întărească, pentru ca să ne bucurăm întru Învierea Sa. Mă rog să ne veselim dumnezeiește, să ne veselim în mijlocul acestei epuizări imense.

---

[35] În Săptămâna Sfintelor Patimi.

Vulnerabilitatea și tăria Bisericii sunt vulnerabilitatea și tăria lui Hristos

Retrăim pătimirile Domnului, vulnerabilitatea Sa asumată pentru noi, pentru ca să găsim în ea tăria şi întărirea noastră. Suferim, ne dăm suferinţa la vedere, ne-o scriem pe feţe dar, în spatele suferinţei, stă multa pace, multul har al întăririi fiinţei noastre prin harul acestor zile.

Hristos, Creatorul nostru, reface drumul creaţiei, ne spune *Sinaxarul* zilei de astăzi, al Sâmbetei celei Mari şi îl reface pe om, îl rezideşte prin moartea Sa mântuitoare pentru noi. Moartea Sa este o intrare în odihnă pentru noi dar şi o înnoire a firii noastre. El umple mormântul, cel atât de hulit astăzi, cât şi Iadul, de slava dumnezeirii Sale.

Cei care pun sigiliu şi străjeri la mormânt nu ştiau că aduc dovezi în plus învierii Sale din morţi. Ei credeau că El este un *înşelător* (de două ori am cântat astăzi această Evanghelie la Denie) şi că va fi furat trupul Său, pentru ca Apostolii să revendice o falsă înviere. Însă, Hristos coboară la Iad ca un Atotputernic, este în mormânt cu trupul Său, în Rai cu tâlharul cel bun şi pe scaun împreună-şezător cu Tatăl şi cu Duhul, fiind concomitent în toate aceste locuri.

Dogma *unirii ipostatice* nu vorbeşte despre separarea trupului şi a sufletului, prin moarte, de dumnezeirea Sa. Deşi sufletul Său se desparte de trup, trupul şi sufletul Domnului nu se separă de unirea, pe care o are pentru veşnicie, cu dumnezeirea Sa, în ipostasul / persoana lui Dumnezeu Cuvântul.

De aceea trupul Domnului nu intră în stricăciune, în putrezire, ci e plin de slavă. Sufletul Său, unit cu dumnezeirea Sa, coboară la Iad şi scoală din mormânt pe Drepţii Vechiului Testament, pe Sfinţii Vechiului Legământ.

Învierea Sa, ridicarea Sa cu trupul din mormânt este insesizabilă pentru oameni şi pentru întreaga creaţie. Trupul Său e plin de slavă, pentru că moartea la El a fost *somn* de scurtă durată şi a înviat dând viaţă întregului neam omenesc.

Cei care ne-au văzut la slujbe în aceste zile, au văzut preoţi şi credincioşi întristaţi, adânciţi în ei înşişi, care se străpung la inimă şi în mintea lor de suferinţa Sa. Ne-au văzut că suferim. Au văzut, că o iubire vie pentru Domnul înseamnă să ne întristăm cu El şi să ne bucurăm întru învierea Lui, atunci când toate se umplu de lumină, atât cerul, cât şi pământul.

Tristeţea noastră nu e una *păgână* şi nici bucuria noastră nu e una *senzualistă*. Nu e o tristeţe de suprafaţă. Nu sunt lacrimi de crocodil, ci sunt lacrimi şi durere pentru iubirea lui Dumnezeu, pentru milostivirea cea mare a lui Dumnezeu, Care a murit pentru noi. Moartea Sa este izvorul învierii şi al vieţii noastre.

Dacă am suferit cu El, dacă ne-am rănit la inimă împreună cu El, El ne va umple de dulceaţa bucuriei şi a dragostei Sale, de bucuria învierii. Dacă bucuria noastră va fi una copleşitoare, în care ne ieşim din minţi de atâta entuziasm dumnezeiesc e semn, că am suferit împreună cu Domnul, Care S-a răstignit pentru noi, cu Mirele Bisericii.

De câteva zile am avut inima numai o rană, o durere concentrată, o durere adâncă, apăsătoare. Simţeam că mintea mea era în inimă şi că durerea mea era una intensă, una ca un ţipăt, ca un fier înroşit în foc, care mă durea nespus.

Însă când am început slujba de Denie în această seară, s-a coborât un aşa har în inima mea, încât mi-a ridicat durerea, mi-a curăţit inima de orice durere şi m-a făcut să fiu o tăcere mai mare decât orice pustiu. În mijlocul unei metropole ca a noastră am trăit o pace de tot pustiul, o pace imensă şi am cunoscut că tăria stă în slăbiciune, în vulnerabilitate, în neputinţă.

Nu am fost puternic când m-am lădudat. Nu am fost puternic când m-am înălţat cu mintea. Nu am fost puternic când m-am închipuit puternic, ci am fost umplut de tărie şi de har, de bucurie, când am cântat *Prohodul Domnului*.

De ce? Pentru că Domnul vrea să ne înveţe, cum că bucuriile şi tristeţile adevărate sunt cele duhovniceşti şi nu cele egoiste. Bucuria şi întristarea în faţa Lui sunt răsplătite imediat, când vrea Domnul şi cum vrea El.

Când ne *căznim* să fim fericiţi nu avem o fericire durabilă. Dar când ne credem deznădăjduiţi din partea noastră, dar cu mintea şi inima şi tot trupul la El, atunci, deodată, trăim zorii învierii, ai bucuriei, care gâlgâie în spatele întristării noastre.

Cei care dădeau palme Iubitorului de oameni, acei oameni orbi, satanizaţi cu totul, care nu vedeau slava Lui, credeau că sunt *puternici*. Irod se credea puternic, la fel şi Pilat. Pilat credea că el este judecătorul, când Judecătorul cel adevărat era Cel nedreptăţit,

Nedreptăţitul şi Cel slab din faţa lui. Iisus era slab, părea slab. Părea fragil, foarte vulnerabil şi aşa şi era trupul Său cel preacurat.

Sfântul Maxim Mărturisitorul ne aminteşte adevărul cutremurător, că trupul Lui, care nu cunoştea pofta, moliciunea, plăcerea, a suferit fiecare durere într-un mod inexplicabil pentru noi de dureros, pentru noi, care avem dureri amestecate cu o anumită plăcere. El a suferit amărăciunea păcatelor noastre într-un mod inexplicabil pentru noi, nesimţind nicio plăcere, ci numai o imensă durere în fiecare mădular al firii Sale omeneşti.

Hristos Dumnezeu a suferit în trupul Său. Şi când spunem asta spunem, că Hristos Dumnezeu a dat firii Sale umane putere să sufere şi să rabde şi să învingă durerea crucii şi a morţii pentru a fortifica firea Sa umană, pentru a o face plină de slava Sa, fără să aibă vreo întinăciune a păcatului.

Ceea ce părea slăbiciune la Hristos era plină de putere dumnezeiască. Ceea ce pare la noi slăbiciune, atunci când postim şi ne epuizăm în rugăciune şi în citire şi în cugetarea la cele sfinte este de fapt tărie, întărire, pentru că trupul slăbeşte, patimile slăbesc în noi, dar ne umplem de măreţia slavei Sale.

Mădularele Bisericii sunt slabe, vulnerabile, ca şi trupul lui Hristos, care e biciuit, e desfigurat de răni dar pline de tăria Lui, de tăria răbdării crucii şi de slava învierii Sale.

Dacă până astăzi ne-am întristat cu El şi am pătimit împreună cu El, mâine ne vom bucura întru învierea Lui. Nu ne vom bucura frivol. Nu ne vom bucura, în primul rând, pentru că se termină postul şi că o să mâncăm ouă, miel, o să bem vin şi o să mâncăm sarmale!

Nu ne bucurăm teluric, ci dumnezeieşte! Dacă ne bucurăm ca oamenii pătimaşi, atunci suntem în afara bucuriei, care vine, pe neaşteptate, în noi, a bucuriei, care vine ca urmare a suferinţei cu El.

Îmi aduc aminte că în copilăria mea, la ţară, la bunicii mei, unde am trăit o bună parte din viaţa mea, veneam de la slujbă aproape de miezul nopţii, cu lumânări aprinse în mâini, dacă nu bătea vântul şi era bine.

Zilele Săptămânii Mari erau zile, deşi călduţe, totuşi întristate. Simţeam în aer tristeţea sfântă a acestor zile. Însă la înviere, în noaptea învierii, după o mică bură de ploaie cel mai adesea, simţeai că lumea renaşte, că pământul s-a umplut de lumină, cât şi cerul, şi că toate sunt bucuroase.

Dacă până atunci fusesem trist, acum trăiam din plin lumina harului, care nu era *o poveste* sau *o realitate teologică*, doar

scriptică, ci una *deplin ontologică*, deplin existenţială, pe care o respiram în zilele Săptămânii Luminate.

Oraşul, suferind de lipsa contactului direct cu natura, cu vegetaţia abundentă, are zile de sărbătoare mai rigide. Aici, la Bucureşti, trăiesc patimile Domnului şi învierea Sa cumva mai intelectualizat, pentru că oamenii de aici ţi-o impun de la sine.

Oamenii instruiţi trăiesc cu sfertul de inimă sărbătoarea. N-o simt cu toată inima. De aceea sunt cumva văduviţi de bucurie, pun întrebări prea multe, se îndoiesc, neagă foarte repede evidenţele şi vor, mai degrabă, un film bun şi un grătar, decât o Vinere Mare cu covrigi şi nuci.

Însă creştinii noştri, care mă uimesc şi mă umplu de teologie de fiecare dată sunt plini de dor după Domnul. Ei caută, chiar dacă nu cu toţii prea desluşit, mântuirea şi pacea lui Dumnezeu. Dacă unul, care vine şi se spovedeşte la tine ca preot are o meteahnă, altul are alta, pe unul îl doare de ceva iar pe altul de altceva, în inima lor, cu toţii, vor să bie biruitori asupra păcatului, ai morţii şi ai diavolului, pentru că vor să fie cu Domnul lor.

Şi e normal să fie aşa! E normal să ne întărim prin post şi rugăciune şi să ne slăbim fiinţa şi să ne-o umplem de patimi prin neînfrânare şi egolatrie. Cei care nu văd învierea se văd numai pe ei. Văzând feţele oamenilor la slujbă ştiu, că învierea se produce în ei, că ea se lucrează în ei. Învierea, această primăvară dulce a mântuirii se lucrează în noi sub chipul slăbiciunii, dar ea e tărie.

Cei care ne văd şi nu văd profund, pot crede că suntem nişte oameni blazaţi, nişte oameni tocsuni, fără bucurii, fără împliniri, fără entuziasm, care vedem numai Biserică şi slujbe.

Ce putem să le spunem?! Dacă ei nu văd dincolo de rigoare, de asceză, de faţa întristată?!! Căci dacă ar privi mai profund ar da în inima noastră de bucurie, de o bucurie năvalnică, care se revarsă tot ca rugăciune şi mulţumire şi nu ca dans sau chiuială, în faţa Lui, pentru că El este bucuria noastră.

După postul epuizant pe care l-am dus ne vom bucura şi noi de bucate alese, dar vom mânca cu cuviinţă şi cu pace. Vom da din bucuria şi mulţumirea noastră şi altora, celor pe care îi atingem cu rugăciunile noastre. Şi rugăciunea plină de post şi de dragoste, să ştiţi că atinge cel mai productiv, cel mai folositor pe oameni, pentru că ea este dătătoare de bucurie.

Cămara Ta o văd împodobită…, cântam la un moment dat. Cămara Lui e plină de veselie şi de pace, e unirea noastră cu El, când noi conlocuim cu El în noi sau când vom merge la El, ca să fim veşnic cu El.

Vom fi plini de Hristos, cei mai mulţi dintre noi, care ne vom împărtăşi cu El, în Sfintele Taine, în noaptea de Paşti. Atunci, pentru noi va fi zi şi banchet mare, nuntă a nunţilor, sărbătoare a sărbătorilor şi praznic al prazicelor.

Cine va lua bucuria aceasta de la noi?! Pentru că ea va fi a noastră şi va fi în noi. Această bucurie e tăria, certitudinea şi viaţa noastră.

Fără ea viaţa e searbă. Fără ea viaţa nu are lumină, nu are pace, nu are sfiiciune. Cei care băteau pe Domnul astăzi, la răstignirea Sa nu aveau sfiiciune, erau groşi la inimă, nu aveau vedere. Puterile cereşti şi întreaga făptură erau îngrozite de îndrăzneala deicidă a oamenilor iar omul se credea puternic.

Însă Cel mai puternic era Cel mai slab. El era, deopotrivă, şi Cel mai puternic şi Cel mai slab. Dacă înţelegem taina vieţuirii duhovniceşti a ortodocşilor vom înţelege, că tăria noastră este harul lui Hristos şi nimic altceva.

Dumnezeu să vă umple pe toţi de bucuria Sa, iubiţii mei fraţi, pentru că bucuria abia acum începe să gâlgâie în noi! Se apropie marele praznic! Fiţi aproape, pentru că se deschid porţile bucuriei şi dă năvală în noi torentul de har al învierii Sale!

Hristos a înviat! Bucuria noastră este cu noi

În atmosfera preafrumoasă a nopţii trecute, când am dat şi am primit lumina bucuriei şi a păcii, ne-am dat, de fapt, unii pe alţii lui Hristos, Care ne luminează cu pacea Sa.

Bucuria noastră a fost imensă. Zeci, sute, mii de oameni au umplut Bisericile şi curţile Bisericilor. Toţi au avut în inimă bucuria şi nădejdea lor. Venirea pentru a lua lumină, pentru a participa la slujba învierii Domnului a fost o mărturie a faptului, că învierea lui Hristos e netrecătoare şi că ea este vie în ei.

Oboseală plăcută, odihnitoare şi bucurie: aşa a fost noaptea trecută, această noapte plină de lumină, această *noapte zi*, în care străzile şi uliţele şi casele şi întreaga natură s-au umplut de bucurie. Soarele de afară ne invită să ne bucurăm de primăvara duhovnicească a acestor zile sfinte ale Săptămânii Luminate, ale săptămânii pline de lumină cerească.

După cum aţi avăzut, ne-am schimbat veşmintele preoţeşti. Ele sunt albe. Ele sunt simbolul luminii divine, pe care trebuie să o vedem şi să o trăim în viaţa noastră.

Uşile împărăteşti şi diaconale vor sta deschise. Credincioşii vor privi înăuntru în această săptămână, acolo unde este Domnul iar în mănăstirile noastre începe să se citească tâlcuirea Sfântului Ioan Gură de Aur la cartea *Faptele Apostolilor*.

Am ascultat aseară prologul Evangheliei Sfântului Ioan, cap 1, 1-17 şi începutul cărţii *Faptelor Apostolilor* şi am văzut că Biserica ne vorbeşte în zilele învierii despre începuturi: *despre Treimea fără început* şi *despre începuturile Bisericii*. Pentru că toate sunt noi şi toate sunt pline de slava lui Hristos Cel înviat.

Am venit acasă şi am sfinţit masa de Paşti, am mâncat sărbătoreşte şi ne-am culcat, pentru a ne trezi în bucuria sărbătorii.

Cine ne va lua această bucurie? Dacă Hristos e cu noi, atunci cine este împotriva noastră? Vecernia luminată de astăzi ne pune în faţă bucuria de a rosti Evanghelia primei întâlniri dintre Hristos înviat şi Sfinţii Apostoli în mai multe limbi.

De ce rostim această Evanghelie într-o multitudine de limbi? Pentru a preciza faptul, că învierea Domnului este bucuria tuturor şi că toţi sunt chemaţi să se bucure de învierea Sa din morţi.

În vechime, de învierea Domnului, se botezau catehumenii, cei care se pregătiseră prin învăţătură, pocăinţă şi exorcizare, ca să primească luminarea Sfântului Botez. Bucuria era dublă: înviau la viaţă şi se bucurau de Cel înviat, Care îi învia din moartea păcatului.

Paştele Domnului, Paştele cel preaslăvit însă e trăit astăzi descărnat de substanţa lui, de bucuria lui, de cei care nu mai înţeleg, că sensul învierii e schimbarea, schimbarea noastră deplină. Ciocnim ouă, ne salutăm cu saluturile pascale, dar nu mulţi le mai simt ca pe *mărturisiri de credinţă*, ci ele s-au transformat în *saluturi formale*.

Mesajul învierii însă nu e formal, dacă e bucurie în noi şi har. Dacă trăim în noi bucuria învierii, atunci acest dialog binecuvântat: *Hristos a înviat! – Adevărat a înviat!* este *o mărturisire de credinţă* şi nu *o amabilitate oarecare*.

Cei care au în ei bucuria învierii au bucuria că sunt alţii, că au renăscut, că sunt capabili de fapte, care să arate o schimbare fundamentală în viaţa lor.

Mă gândeam în aceaste zile la trecutul, prezentul şi viitorul Bisericii, la ce se întâmplă cu noi şi lăudam bunătatea lui Dumnezeu pentru modul, cum El Se acomodează continuu cu mintea noastră slabă şi ne dă har din belşug, deşi noi nu avem viaţa şi sfinţenia Părinţilor şi a Maicilor din vechime, faţă de care ne simţim ca nişte prunci. Deşi viaţa noastră e lejeră, laxă, cu tabieturi şi pogorăminte multe, totuşi El este cu noi şi Îl simţim pe Domnul tot la fel de viu şi de prezent ca şi Părinţii şi Maicile din orice timp şi veac.

Perenitatea Bisericii, cea atât de veche şi mereu nouă constă în aceea, că Hristos nu se învecheşte niciodată, ci El este *noutatea*, Care ne umple şi pe noi de *noutatea prezentului*, de ceea ce trebuie să fim noi, astăzi, în lumea noastră.

Schimbările din societatea noastră, secularizarea ei galopantă, modul intelectualist sau hedonist prin care percepem viaţa, deşi am crede că secătuiesc Biserica, dimpotrivă, o fortifică.

Cu cât suntem mai strânşi, mai strâmtoraţi în societate de noile tendinţe anticlericale, antibisericeşti, anticreştine, cu atât Domnul ne luminează mintea, ca să găsim noi soluţii de ripostă autentic creştină, ortodoxă.

Prigoana credinţei, relativismul, ateismul nu distrug Biserica ci o fac şi mai întărită, pentru că ne întărim cu toţii, suntem întăriţi de către Domnul şi luminaţi, despre cum să ne bucurăm, despre cum să vorbim, despre cum să trăim, ca nişte *fii ai învierii* şi nu *ai morţii*.

Dacă noi am slujit Domnului azi-noapte, alternativele la slujbă au fost şi ele imense. Dacă unii au vrut dans, beţie, destrăbălare, noi am vrut pace, bucurie şi sfinţenie şi cred, că cei ca noi au venit împliniţi şi bucuroşi acasă, cu adevărat bucuroşi, deşi osteniţi.

Ne-am întors acasă cu bucurie în suflet şi aş vrea astăzi să scriu de zeci, de sute de ori cuvântul *bucurie*, atât în inimi, cât şi pe garduri, pe frunze, pe mii de lucruri, pentru ca să mărturisesc şi să mărturisim adevăratul calapod, adevărata albie a vieţii noastre în această zi.

Aceasta este ziua bucuriei, să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa! Aceasta e ziua pe care a făcut-o Domnul, avanpremiera zilei celei veşnice, în care cu toţii vom sta în lumina Lui, întru Împărăţia Sa. Pentru că ziua aceasta, împărătească şi doamnă, este icoană a eshatonului, a celor ce vor să fie şi de aceea o trăim ca şi când am fi intrat deja în bucuria cea veşnică şi deplină.

Mulţumim din nou tuturor celor care n-au trimis emailuri, mesaje pe telefonul mobil, care ne-au sunat şi ne-au felicitat sau care s-au rugat în inimile lor pentru noi.

Mulţumim şi celor care ne-au înjurat, poate, copios şi care nu sunt de acord ca să se bucure cu noi și cu cei dragi ai lor, ci vor să se întristeze şi să plângă.

Din partea noastră toată iertarea şi bucuria, pentru că trebuie să iertăm toate pentru învierea Sa din morţi şi să ne îmbrăţişăm cu dragoste unii pe alţii, cântând:

Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând şi celor din morminte / mormânturi viaţă dăruindu-le!

De ce nu iubim înțelegerea duhovnicească a Scripturii, a Părinților duhovnicești, a Bisericii și a întregii creații?

Pentru că nu suntem în har, nu ne simţim în har. Cei care nu iubesc înţelegerea duhovnicească au probleme mari cu conştiinţa lor, pentru că nu se simt legaţi, prin har, de viaţa lui Dumnezeu.

Şi dacă nu simţim în noi bucuria, iubirea, pacea lui Dumnezeu atunci abordăm o falsă strategie gnoseologică şi anume strategia *ştiinţifică* sau *pseudo-ştiinţifică* a cunoaşterii lumii, înlocuind în mod total *contemplaţia* cu *dubitaţia* şi *experimentul*.

Cea mai curentă eroare a mentalului postmodern se leagă de gnoseologie, de cunoaştere.

Unii cred, că lumea poate fi înţeleasă raţional, fără rest, dacă nu acum, în mod deplin, cel puţin în viitorul apropiat, prin dezvoltarea tehnicii şi a ştiinţei, pe când alţii cred, că nu există niciun sens în această lume, ci totul e un haos şi o întâmplare.

Prima categorie de oameni crede, că noi înţelegem tot ce se petrece cu noi prin faptul, că mintea noastră percepe anumite fenomene, reacţii, conexiuni şi că mintea decide prin sine ce e *adevărat* şi ce e *fals*. Avem deci *primatul minţii* asupra *lucrurilor* şi *a fenomenelor*.

Nihiliştii neagă tot, neagă un sens, o ordine, un Dumnezeu, în afară de ei înşişi, de persoana lor, deşi profită de viaţa pe care nu ei şi-au decis-o şi cer legi, situaţii de viaţă, parteneri credibili şi loiali. Dacă raţionaliştii pun preţ pe abilitatea minţii noastre de a decide adevărul şi de a descoperi sensul lucrurilor, nihiliştii proclamă anarhismul, lipsa de sens, lipsa de credibilitate, vacuumul moral.

Cei care se pretind *raţionali*, cer de la Biserică o credinţă epurată de minuni, de sfinţenie, de adâncime. Pseudo-raţionaliştii, după părerea mea, cer o cunoaştere lejeră a lumii, ca aceasta în care stai în faţa calculatorului, citeşti ce ţi se serveşte şi crezi că ai înţeles tot ceea ce citeşti sau că tu ştiai acestea, fără ca nimeni să ţi le ofere.

Tocmai de aceea Biserica Ortodoxă nu are o credinţă *lejeră*, pe care să o înţelegi fără să te schimbi sau pe care să o înţelegi trăind o viaţă păcătoasă, ci credinţa mântuitoare, curăţitoare a Bisericii îl luminează pe om şi îl face să trăiască viaţa veşnică încă din această viaţă.

Ştiinţa onestă şi tehnica se ocupă cu experimentul, cu experienţa, cu urmărirea unor fenomene şi stări secvenţiale în nişte parametrii aleşi de către cercetător, pentru a se ajunge la nişte constatări anume.

Ca să experimentezi ceva trebuie să stai în faţa realităţii ca atare şi să ai instrumentele de lucru necesare pentru a putea stabili nişte conexiuni.

Însă omul de ştiinţă are deja datele generale ale experimentului şi substanţele şi lucrurile pe care le studiază şi nu le inventează acum. El poate, cel mult, să combine substanţe pentru a crea noi substanţe sau lucruri dar nu poate lucra fără substanţe şi lucruri. El nu poate să facă, cum spune românul, *din căcat bici şi să şi plesnească*.

Ştiinţa se bazează pe legi, pe constante şi definiţii deja intuite. Se crează pe lucruri deja existente şi se crează în limitele temporalităţii şi nu ale veşniciei. De aceea niciun om de ştiinţă onest nu poate spune ceva credibil despre crearea lumii, a omului atâta timp, cât ştiinţa se ocupă cu constatarea unor fenomene ce se pot reproduce, pe când crearea lumii şi a omului de către Dumnezeu sunt ireproductibile.

Omul de ştiinţă e *condamnat* la înţelegerea lucrurilor mici şi numai aroganţa i-a făcut şi îi face pe mulţi să creeze teorii senzaţionaliste.

Nihilismul, fiind o voinţă contrară, nu poate crea ceva, el poate numai distruge. Cel care nu caută şi nu vrea nimic nu îşi actualizează potenţele, dar distruge şi ambientalul în care trăiesc ceilalţi.

Avem deci o raţiune a omului căzut, a omului păcătos, care crede că poate decide asupra lucrurilor şi a adevărului.

Acest tip de mentalitate are un şoc imens, când aude că nu poate înţelege nimic vital fără contemplare, fără înţelegerea duhovnicească. Negativismul, ca normă de viaţă al multora, e cel care este alergic la o înţelegere unitară şi harică a lumii. Pseudo-raţionaliştii şi nihiliştii neagă aspectul soteriologic al cunoaşterii, tocmai osatura vieţii duhovniceşti.

Pentru că în Biserică cunoaşterea are legătură cu harul, e o cunoaştere prin har, prin experienţă harică şi această cunoaştere este luminătoare şi mântuitoare pentru creştinul ortodox.

Înţelegerea duhovnicească a Scripturii, a Părinţilor, a slujbelor Bisericii şi a întregii creaţii este cunoaşterea mântuitoare a fiecăruia dintre noi în parte, care însă nu exclude cunoaşterea ştiinţifică şi tehnologică oneste.

Însă acestea din urmă nu pot înlocui cunoaşterea prin *luminare dumnezeiască* sau prin *vedere extatică*, prin care se mântuiesc credincioşii, într-o viaţă de adâncă evlavie, în Biserică.

Separaţia între nivele diferite de cunoaştere: aici e greşeala postmodernă! În măsura în care elimini înţelegerea duhovnicească a lumii reduci cunoaşterea şi înţelegerea doar la 1% din cât am putea cunoaşte împreună cu Dumnezeu.

Pentru că a folosi sau nu mixerul şi calculatorul, a şti cum funcţionează o maşină sau un tanc nu sunt cunoașteri mântuitoare pentru noi, ci doar utile. Dar *a şti* şi *a trăi* dogmele dreptei credinţe înseamnă biletul de intrare în Împărăţia lui Dumnezeu.

Din acest motiv, Teologia ca experienţă a vieţii lui Dumnezeu în Biserică este cea mai înaltă, deplină şi adevărată formă de cunoaştere, pe care poate să o dobândească omul, pentru că ea este mântuirea noastră.

Însă Teologia nu exclude ştiinţa, tehnologia, filosofia, politica sau economia ci le subsumează. În măsura în care toate datele experinţei noastre ne fac mai buni, mai smeriţi, mai iubitori, în această măsură şi cunoaştem ceva.

În măsura în care iubim, cunoaştem. În măsura în care ne smerim ne înălţăm la o cunoaştere şi mai mare. Pentru că înţelegerea duhovnicească a vieţii, a lucrurilor ne aduce o reală cunoaştere de sine şi o simplă şi autentică cunoaştere a lumii create de Dumnezeu.

Marii oameni ai istoriei şi, mai ales, Sfinţii, autenticii mari oameni ai lumii, au avut şi au cea mai bună cunoaştere a realităţii lor şi a lumii, pentru că la ei cunoaşterea este experienţă, e viaţă trăită din belşug în legătură cu măreţia lui Dumnezeu. În faţa lor înţelegi, că nu e de ajuns să crezi, că putem să le înţelegem pe toate cu o minte liniară sau că anarhismul, starea interioară de a fi *gică contra* e soluţia fericirii.

La Sfinţi, viaţa lor e cea mai autentică mostră de cunoaştere, pentru că e o cunoaştere, care a făcut din ei nişte oameni dumnezeieşti şi nu doar nişte infatuaţi de duzină. De aceea spun, că cei care nu iubesc harul, curăţia şi sfinţia nu iubesc cunoaşterea duhovnicească, cunoaşterea mântuitoare a Bisericii.

Şi ce e cunoaşterea adevărată, decât trăirea harului lui Dumnezeu în viaţa noastră? Ce e fericirea noastră, decât pacea lui Dumnezeu, care covârşeşte toată mintea?

Pentru noi, cea mai importantă formă de cunoaştere este experienţa mistică, vederea dumnezeiască, trăirea şi simţirea harului, simţirea harului în Sfintele Taine şi slujbe ale Bisericii, în

Sfintele Icoane, în Sfintele Moaşte, în Sfinţi şi în întreaga cunoaştere.

A cunoaşte înseamnă *a cunoaşte prin* rugăciune, prin curăţie, prin iubire, prin vedere extatică, prin milostenie.

Cei care neagă cunoaşterea duhovnicească nu fac decât să se rupă de orice raţiune şi normalitate umană şi să trăiască o viaţă sub-umană, una pătimaşă. Pentru că în Biserică cel care îşi sfinţeşte viaţă e adevăratul om raţional, care are raţiune de la Raţiunea primă, de la Dumnezeu.

Izvorul tămăduirilor e Prea Curata Stăpână

Din punct de vedere istoric, praznicul *Izvorului tămăduirii* îşi are începutul în minunile petrecute în timpul împăratului bizantin Leon cel Mare[36], când un izvor minunat, dintr-o pădure adâncă de lângă Constantinopol, aduce vindecări prin harul şi puterea Prea Curatei Stăpâne. Pentru detalii despre acest loc şi despre Biserica ridicată deasupra acestei izvor a se vedea predica părintelui Dan Sandu[37].

Însă praznicul de astăzi, cu timpul, a suferit transformări foarte importante în aşa fel, încât sărbătoarea aceasta, închinată minunilor acestui izvor sau rememorării acestor minuni ale Prea Curatei Stăpâne, a devenit o sărbătoare închinată în mod expres persoanei Prea Curatei Stăpâne, zi în care o numim pe Aceasta: *Izvorul tămăduirilor noastre*.

Sfeştania mică, sfinţirea mică a apei are partea de început a slujbei o *Utrenie* în mic, cu un canon, care reiterează esenţa imnografică a acestei zile liturgice.

Până la Apostol şi Evanghelie avem, de fapt, o rugăciune fervență către Prea Curata Stăpână, către Izvorul minunilor şi al vindecărilor noastre, ca Prea Sfinţia Sa să se roage pentru noi.

Sfinţirea cea mică a apei are o amprentă triadologică marcantă în rugăciunea sfinţirii[38], ea fiind adresată Fiului lui Dumnezeu, de la Care cerem să trimită harul Prea Sfântului Duh, ca să sfinţească apa. Prea Curata Stăpână şi o multitudine de Sfinţi sunt rugaţi de către noi, ca să ne fie mijlocitori ai sfinţirii şi ai bunăstării noastre duhovniceşti şi trupeşti prin consumarea şi stropirea cu apa aceasta sfinţită.

Izvorul tămăduirii, praznicul acesta mariologic, întotdeauna în Vinerea Luminată nu ne scoate însă din fiorul hristologic al acestor zile, pentru că, la fel ca în slujba sfinţirii mici a apei, Maica Domnului ne centrează privirea spre Hristos, spre Fiul Ei, ca una, Care este „luminat şi sfânt locaş al Stăpânului”[39].

În întreaga slujbă de astăzi am auzit din plin, că harul mântuirii, că harul vindecării ne vine prin Maica lui Dumnezeu şi că Ea este pentru noi un izvor pururea viu de dragoste şi de ajutor.

Redăm numai un fragment din *Icosul* sărbătorii de astăzi:

---

[36] Cf. ****Penticostar*, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1999, p. 49.
[37] Cf. http://www.trilulilu.ro/bastrix/6ee4a4c5ca9db7.
[38] Cf. *** *Molitfelnic*, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 2002, p. 195-198.
[39] Cf. ****Penticostar*, ed. cit., p. 46.

Bucură-te, Izvorule al bucuriei celei neîncetate;
Bucură-te, şuvoi al frumuseţii celei negrăite!
Bucură-te, izgonitoare a tuturor bolilor;
Bucură-te, nimicitoare a feluritelor patimi!
Bucură-te, râul prea limpede, care tămăduieşti pe cei credincioşi;
Bucură-te, apă prea plăcută celor bolnavi de tot felul![40]

Pentru noi cei de acum, care suntem departe de izvorul fizic şi istoric din Istambulul de astăzi, ne spune praznicul în subsidiar, că nu trebuie să ne întristăm, că nu ajungem la el, pentru că Izvorul mântuirii noastre, Stăpâna lumii e cu noi, e aici şi prin sfinţirea mică a apei face aceleaşi minuni ca şi atunci, ca şi acolo.

Praznicul de astăzi a ridicat aşadar momentul istoric la o întâlnire curentă cu Maica lui Dumnezeu arătând, că izvorul nu era *minunat de la sine* ci numai pentru, că Prea Curata Stăpână lucra minuni prin intermediul acelei ape.

Praznicul a transformat *recurenţa la istorie* în *recurenţa la veşnicie*, pentru că oriunde există rugăciune şi credinţă în Maica lui Dumnezeu se produc vindecări şi minuni preaslăvite.

Şi pentru că cineva, ieri, m-a întrebat, aici, pe blog, de ce plâng Sfintele Icoane, spunem acum pentru toţi: pentru că nu mai ştim să plângem şi să ne rugăm cum trebuie.

Dacă am simţi în rugăciunea către Maica lui Dumnezeu harul iubirii Sale de Mamă şi de Stăpână a vieţii noastre, am simţi cât de urât şi de desfigurant e păcatul şi atunci am înţelege, că Sfinţii nu pot suporta, nu pot coabita cu păcatul. Dacă Sfintele Icoane plâng e pentru că mârşăviile noastre şi orbirea noastră a atins cote inadmisibile.

Însă praznicul de astăzi e unul al bucuriei, ca întreaga această Săptămână, unde Sfinţii Imnografi ne arată, că Patimile Domnului au legătură interioară cu Învierea Sa şi cu Înălţarea Sa la ceruri, cât şi cu pogorârea Sfântului Duh.

Este ziua în care ne sfinţim prin harul Prea Curatei, prin rugăciunile Sale. Pentru noi, personal, această zi a fost întotdeauna o zi a mângâierii, a dulceţii duhovniceşti, a liniştii, a candorii. Nu avem oare nevoie de candoare?

---

[40] Idem, p. 48.

Sfințenie smerită vs. genialitate trufașă

Literatura excepţională se scrie de către oameni excepţionali pătimaşi, de genii, pentru oameni, care nu pot sau nu vor să aibă sentimente şi idei în forţă. Literatura se scrie de oameni abili, de implicaţi, pentru inabili şi neimplicaţi în tărâmul ideilor şi al mijloacelor de expresie.

Sfinţenia nu evocă şi nici nu doreşte puteri, supremaţie asupra oamenilor nerenăscuţi, așa după cum o fac geniile literare sau ştiinţifice. Dacă inventează cineva un computer acum, care vorbeşte cu tine, îl dă spre folosinţă tuturor oamenilor, indiferent dacă ei sunt arabi, americani sau români. Literatura şi tehnologia nu cer pentru receptarea lor sfinţenie şi nici asceză, ci un anume cuantum de iniţiere mintală în domeniu.

În schim, cartea sfântă nu cere, în primul rând, *specialişti* în teologie, ci *oameni duhovniceşti*, care să o citească, oameni plini de sfinţenie. Specializarea teologică e aidoma criticii literare: dacă vrei să ştii mai mult apelezi la ele. Dar, dacă citeşti textele, atunci ajungi la mesajul autorului.

Numai că Sfinţii *nu se propun*, ci *sunt propuşi de către Dumnezeu*, sunt descoperiţi de către Dumnezeu altora, pe când geniile fac lobby marcant pentru a se pune în valoare, pentru a ieși în evidență. Muzicianul şi poetul de excepţie trebuie să impresioneze cu orice chip, trebuie să fie în prim-planul publicului pentru a fi evidenţiați.

Omul sfânt se retrage din faţa ochiului nespălat, a omului care miroase greu. Lui nu îi plac laudele. El caută pacea Duhului Sfânt, caută odihna. Şi ceea ce fărâmă odihna este tocmai pierderea timpului cu lucruri, care strică râvna pentru bine.

Geniile moderne şi cele postmoderne cultivă la greu sexualitatea, scatologicul, subteranul, demoniacul, tabuul.

Dali îşi lua ca model pentru Maica Domnului pe Gala, soţia lui. Baudelaire scria ode demoniace, Bayron cultiva ironia execrabilă, Picasso vedea numai desfigurarea umană…

Incestuosul, grotescul, libidinosul se îmbină cu macabrul, lucifericul, cu pornografia oribilă.

Fraze întregi cu inepţii, cu imaginaţii bolnăvicioase, perverse, cu hule pestilenţiale, pentru ca să propună un om decrepit, bolnav, plin de turpitudine.

De aceea, *puterea* genialității e cea mai mare înşelare demonică posibilă. E un orgoliu teribil, o folosire a unor calităţi

excepţionale, date de către Dumnezeu, pentru a portretiza odiosul omenesc.

Genialitatea e orgoliu la puterea a patra. Sfinţenia este deparazitarea de acest orgoliu, de trufia minţii, a cărnii şi de lauda oamenilor. Dacă romanul sadic sau pornografic elogiază puterea de a face rău, cuvintele smerite ale Sfinţilor ne pun înainte bogăţia de bine dintr-o inimă, care nu mai crede în miraje.

Vrăjirea lumii e o continuă și falsă dezvrăjire. Idolii noştri nu se schimbă fundamental ci ei doar sunt refăcuţi pe din afară. Am dat doar cu câteva straturi de grund peste idolii veacurilor trecute. În esenţă stăm prostiţi în faţa aceluiaşi trup gol, visăm la aceeaşi bani, ne plac lucrurile aparent *noi*, nu vrem să fim manipulaţi, dar ne ducem de nas de unii singuri, negăm ceea ce suntem şi ne bucurăm la întâmplare.

Reticenţa lumii postmoderne la Sfinţi, privirea lor drept o *curiozitate enervantă* vine din aceea, că ei ne amintesc, într-un mod copleşitor, de cine nu suntem noi. Ne enervează religiosul pentru că el indică o stabilitate pe care noi o refuzăm.

Postmodernitatea are o stabilitate deasupra gropii. E normal că eu, dacă vorbesc de pacea inimii, de frumuseţe şi tu, cititorul meu, nu ai aşa ceva, să ți se pară că te stresez.

Însă de ce te strez eu? Cum te pot stresa eu cu un adevăr al meu, dacă adevărul meu nu îşi găseşte în tine nicio echivalenţă? Însă credinţa şi oamenii credincioşi stresează rău de tot, mai ales Sfinţii stresează la culme, pentru că ei îţi conduc mintea la adevărata faţă umană, la adevăratul tău statut iar tu eşti o paiaţă pe lângă minunea, care ar trebui să fii.

Sfinţii geniali (un paradox real!) au îmbinat în ei o viaţă de curăţie uluitoare cu o cunoaştere teologică şi culturală înspăimântătoare.

Cineva, auzind că eu fac studii în Teologie, a vrut să mă ajute cu cărţi în studiile mele. Şi, crezând că nu am anumite cărţi, ca *Patericul românesc* al părintelui Ioanichie Bălan, spre exemplu, mi le-a adus şi mi le-a făcut cadou.

Le-am primit cu mulţumire şi l-am rugat să vină odată pe la mine ca să îi arăt, cum fac preoţii de astăzi *studii în Teologie*.

Omul a acceptat cu mirare invitația mea, pentru că nu îşi închipuia că noi, în afară de slujbele de la Biserică, mai facem *şi altceva* acasă. Şi, pentru ca să ţină minte toată viaţa lecţia mea, i-am arătat, cum arată o colecţie patristică şi una biblică de zeci de mii de pagini.

După acest eveniment, am avut surpriza neplăcută ca acest om, cu care vorbeam lucruri foarte plăcute în domeniul teologic,

dar reduse ca greutate de înţelegere, care era un om credincios, să nu mai vrea să mă vadă vreodată.

M-am tot întrebat de ce l-am *smintit* aşa de mult cu cărţile Sfinţilor Părinţi şi cu variantele multiple ale Scripturii. Până când am înţeles, că orgoliul lui n-a putut să mă ierte niciodată.

De ce? Pentru că eu îl lăsasem pe dumnealui să îmi povestească ce mai citea din Scriptură, ce mai înţelegea, îi insuflam ideea să scrie…şi atunci, când a văzut ce citeam şi traduceam eu, a înţeles că eu *l-aș fi privit de sus*, că *eu mi-am bătut joc de el, dacă l-am lăsat*, ca să îmi spună lucruri *banale* pentru mine şi pe care le ascultam, fără să îi dau de înțeles că le știu.

Dar eu nu l-am subapreciat, ci mă bucuram de sporirea dumnealui și vorbeam cu dumnealui la măsura sa și nu a mea. Însă el nu m-a iertat, când s-a simţit foarte mic în faţa mea. El dorea să fie *mare*. De aceea nu a mai vorbit cu mine, pentru că nu și-a asumat, în fața mea, *condiția de ucenic*, pentru că dorea, cu tot dinadinsul, *să fie învățător*.

De ce v-am spus aceste lucruri? Pentru a arăta faptul, că poziţia omului simplu, a credinciosului slab pregătit teologic în faţa Teologiei, a celui care crede, că noi avem în casă doar o Scriptură şi pe aceea nu o citim niciodată, e ca poziţia *muntelui* cu *valea*.

Sfinţii nu sunt plăcuţi, pentru că omul vine cu ideea preconcepută în fața lor, plină de superbie, că *Sfinţii nu îţi spun nimic nou*, nimic *interesant*. Numai ignorantul cel mai sagace nu înţelege, că Sfinţii sunt cele mai veritabile şi mari surse de înţelegere, de viaţă şi de stabilitate din lumea asta.

Dar omul simplu nu înţelege prea mult nici ambiţia prea mare a geniilor. Să îţi tai urechea pentru pictură? Să aduci un cal mort ca să îl pictezi? Să stai nopţi întregi nedormit, ca să scrii la un roman sau la o arie de operetă? E prea mult. Mai bine bem un fanta cu gust de Honolulu.

Sfinţenia e smerită, pentru că nu vrea să moştenească lumea de acum, ci lumea ce va să vină. Genialitatea e trufaşă, pentru că ea crede într-o posteritate cu lăudători cabotini. Şi dacă lăudătorii de peste două veacuri zic ceva despre tine, admiratorii tăi sunt în stare să le dea foc la casă. Pentru că înşelarea demonică îşi are sursa în încrederea în tine, în adularea ta.

Am intrat mai alaltăieri într-un hub privat de rockeri şi acolo, Satana şi răul erau lăudaţi la greu. Care mai de care dorea să moară veşnic în Iad, să ardă, dorea să omoare, să vandalizeze.

Era un hub american, unul în care, dacă nu aveai cap de mort ca efigie aveai moartea cu o coasă, un vampir cu ochii scoşi, o babă vrăjitoare cu negi pe nas sau o Albă ca zăpada violată de un demon. Şi ei doreau, cu tot dinadinsul, o nemurire în negru, una luciferică.

Cum altfel caracterizaţi toate încercările artistice postmoderne, decât ca nişte încercări disperate de a sta în Iad pentru veşnicie? Şi asta deliberat. Creăm răul nu pentru că ne place şi se vinde, ci pentru că vrem să îl perpetuăm, deşi vomităm adesea din cauza lui şi luăm calmante la greu, din cauza multor depresii şi a anxietăţii, care ne copleşesc.

Sfinţenia e paşnică şi îmbrăcată în multă smerenie, însă e paradoxală. Sfântul te pune pe gânduri. Un cuvânt al lui răsare în mintea ta la greu, în deznădejde, în cele mai negre nopţi ale tale şi îţi şopteşte cele ale liniştii.

Părinţii Sfinţi din viaţa mea mi-au adus multă linişte, cele mai sublime momente ale vieţii mele. Nici nu aş avea cum să-i laud pe Sfinţi, ca pe adevăraţii oameni, dacă nu aş fi întâlnit niciunul până acum.

Însă eu am avut prieteni, cu precădere, Sfinţi, pentru că nu sunt inabordabil de niciun fel. Însă când începi să stai pe lângă ei, să îi adulmeci ca pe o pâine coaptă în ţest, înţelegi cum e să fii prieten cu Sfinţii, cât de greu, ce anevoios, dar şi cât de providenţială e o asemenea *chemare* şi *întâlnire*.

Ca fost scriitor postmodern, spun acum, că atunci când scriam poezie, roman, teatru… şi când pictam, m-am crezut şi am scris şi am lucrat ca unul genial. Nici nu cred că aş fi putut să scriu atât de mult şi să pictez, fără ca să cred asta sincer.

Acum regret nespus acea demonică părere de sine. Aversiunea mea faţă de literatură şi artă nu există, ci numai aversiunea pentru mituri, pentru minciună.

Coborând în smerenie, înţeleg cât de greu e să duci povara unui timp trecut, ca un timp mort şi cât de greu e să ieşi din înşelarea scrisului *genial* şi să recunoşti că *genialitatea e mitul urâţeniei la pătrat*.

Ceea ce e sigur în această viaţă e aceea, că noi toţi avem nevoie de pocăinţă şi că avem nevoie de pocăinţă în fiecare clipă. Dacă nu ne caracterizează pocăinţa în mod fundamental suntem nişte oameni rataţi. Cred că *ratare* înseamnă *viaţă netrăită duhovniceşte*, o viaţă aiurea.

Manipulare în direct. Despre cum oamenii devin importanți, când mai marii lor au interese, care nu îi privesc

Antevorbitorul preşedintelui Băsescu a fost domnul Stolojan, care a acuzat Parlamentul, cât *şi decizia suspendării* în faţa maselor. Preşedintele aşteaptă ca să iasă cât mai mulţi în Piaţă, să apară seara şi să fie un prilej bun pentru busculade, eventuale busculade.

De ce a fost sărutat şi îmbrăţişat domnul Stolojan? Pentru că majoritari sunt admiratorii PD ŞI PNL. După *plânsul lui Băsescu* apare *îmbrăţişarea lui Stolojan*. Cei adunaţi în Piaţă vor realegerea preşedintelui Băsescu.

Apar știri, cum că în alte oraşe oamenii ies în faţa filialelor PD. Manipulare sau adevăr? A fost anunţată venirea în Piaţă a preşedintelui. La megafon, cineva insistă la nepărăsirea pieţei, pentru a-l susţine pe preşedintele Băsescu. E ora 18:12 minute și se transmite în direct la TV.

Cei care vorbesc în Piaţă vor să reanime fiorul justiţiar, revoluţionar, numai că acum revolta nu e *împotriva comunismului*, cum se strigă în Piaţă, ci *împotriva unei decizii corecte* a Parlamentului.

Admiratori, trecători, privitori, aşteptanți…Câteva sute de oameni s-au strâns în Piaţă. De la Bruxelles apar semnale de suspiciune.

Preşedintele se lasă *prea aşteptat*. Mitingul *aranjat*, instigat este ilegal. Nu a primit aprobare de la primărie.

Aşteptare psihologică de aproape 2 ore. Mulţimea trebuie să fiarbă, să se epuizeze şi apoi vine idolul mulțimii. E o mişcare publică veche de când lumea dar întotdeauna *nouă*.

La *Antena 3* i s-a făcut o biografie politică preşedintelui de parcă a murit. Pe cine votăm? Votul se decredibilizează continuu.

„Suntem cu ochii pe Piaţa Universităţii”, spune o prezentatoare de ştiri. Lucrul interesant e acela, că numai *Antena 3* şi *Realitatea TV* au titrat mitingul. Ceilalţi se comportă ca şi când nimic nu s-a schimbat.

TVR1 e mut de vreo 3 ore. La fel şi TVR 2.

Fostul preşedinte Iliescu e la *Antena 1*. Preşedintele Iliescu spune, că *preşedintele Băsescu nu are curaj să îşi dea demisia*. Şi-a încălcat promisiunea.

Tocmai acum pleacă preşedintele Băsescu spre Piața Universităţii (18: 53). Până acum am fost ţinuţi la cald.

Ion Iliescu şi Ion Cristoiu la *Antena 1*. *De ce nu a plecat cu bicicleta la popor?*, întreabă Cristoiu. Domnul Cristoiu nu a crezut, că preşedintele va fi suspendat.

Pro TV-ul tocmai acum s-a trezit ca să dea imagini din Piaţă. Ce va spune preşedintele? Ne va decepţiona *puţin* sau *mult*? A sosit la 18: 58 în Piaţă. E aclamat şi îmbrăţişat. Oamenii cer să nu îşi dea demisia. Se foloseşte aceeaşi staţie de emisie ca şi în 2004. Mitul continuă, nu? Există o tribună improvizată. Bliţuri: o mulţime.

Începe discursul: 19: 01. A luat microfonul în uralele oamenilor. Nu poate vorbi de mulţime. „Bună seara! Ne întâlnim din nou după 2 ani şi jumătate, într-un loc…(oamenii scandează) Am înţeles mesajul dv.! Vă asigur că voi face ce e bine pentru ţară”.

„Până luni *încă* sunt preşedintele în funcţie al României”. Vrea campanie electorală. Se strigă: *Hoţii!*. În prim-planul ecranului TV preşedintele Iliescu şi preşedintele Băsescu.

„Nu voi abandona poporul român. Probabil, în perioada următoare, vor fi foarte mulţi oameni, care vor spune tot felul de poveşti. Vă rog să fiţi convinşi, că în calitatea mea de preşedinte nu am călcat *Constituţia*!”.

El reprezintă interesele celor care l-au ales. Oamenii scandează în nervi mari. E îmbracat la costum, nu în fâş. Deci s-a pregătit bine. Acuză Parlamentul. E huiduit domnul Voiculescu. Nu cere scuze nimănui. *Curtea constituţională* l-a validat. Un speech populist.

„Nu plecăm acasă!”…Apel la calm. Un discurs penibil, dar acesta e preşedintele nostru. „Dragii mei, sunteţi printre aceia, care m-aţi votat de trei ori…”. „Ne vom întâlni la vot pentru a patra oară…”.

Va preda guvernarea domnului Văcăroiu. E huiduit domnul Văcăroiu. Nu se va schimba şi va fi pe mai departe *preşedintele românilor*. Independenţa Justiţiei. O apără pe Monica Macovei. „A venit timpul, ca în România să se facă *dreptate*”. „Dragii mei”, de două ori.

Nu am negociat cu partidele şi de aceea am fost suspendat. A făcut greşeala lui Boc. A ieşit iarăşi *incoruptibil*. „Electoratul meu este electoratul, care vrea *România modernă*. O *Românie*

modernă e o Românie în care *toţi au dreptul să îşi exprime opiniile*”.

„Şi eu vă iubesc”, la final, cum ar spune fanii Madonnei. Prietenul Stolojan e adus de mână şi prezentat poporului. El va fi în continuare „preşedintele românilor”.

Preşedintele se retrage. *Tricolorul cu gaură* fluturat de către domnul Stolojan. Un discurs penibil de bun, dar e *al nostru*, nu?

Intelectualul vânzător de imagine

De ceva timp am o anume reţinere, una dură, în a da nume, când vreau să aduc critici. Presimt că imediat am să scandalizez, pe drept sau pe nedrept, pe cel care îl evoc în mod recenzist.

De aceea nu am să dau nume nici acum, ci am să explic *fenomenul imagistic*, din punctul meu de vedere, aşa cum îl văd eu, prin care se promovează intelectualul român sau străin în actualitatea noastră imediată.

Editurile, revistele şi saiturile autodeclarate *culturale*, *teologice*, *filosofice* etc. vând o imagine standardizată a echipei redacţionale şi a produsului finit, fără prea multe schimbări pe parcurs ale designului sau ale conţinutului.

Sunt aşadar paşi previzibili în evoluţia lor. Cărţile, articolele nu au spontaneitate, căutare, mărturisire, în primul rând, a unor crezuri ci, mai degrabă, sunt *stilizări* ale unor sentimente, idei, prin mai multe site.

Nimic nu iese nefinisat şi, în acelaşi timp, trucat. După cum mâncăm carne re-re-re-congelată tot la fel mâncăm şi informaţie răzjudecată, pentru ca nu cumva vreunul sau întreaga echipă redacţională să fie declarată inaptă, neconformă cu toate standardele vizuale, lingvistice sau cutumiare ale momentului.

La baza editării de informaţie stă principiul vag al *profesionalismului*, al *specializării perfecte*. Rar mi-a fost să aud un scriitor, un teolog, un poet vorbind despre modul cum a compus cartea, articolul, despre cum scrie şi, mai ales, despre ce defecte are.

Pentru că, în momentul când citeşti o carte nu ai senzaţia, că eşti luat în calcul, ci scriitorul, cel mai adesea, scrie pentru sine, evacuând în spaţii laterale prezenţa ta, a cititorului. Dar, la final, vrea ca să îi cumperi și să îi citești cartea...și să nu-i aduci nicio critică.

Scriitorul, care vrea să fie agreat de public şi care vrea să convingă neapărat, începe, în primul rând, prin a-şi crea *o mitologie realistă*, din cadrul căreia nu iese nicidecum, trecând, în mod subtil, de la faptele personale, biografice ale vieţii lui, la idei îmbrăcate în stil şi afectare. *Literatura pentru toţi* e literatura în care eşti ţinut la apă călduţă, de frică să nu piardă rating.

Câteva personalităţi teologice şi culturale au câştigat teren în ultimii ani tocmai prin senzaţionalismul expunerii lor literare şi prin experienţele lor de convertire.

Naraţiunile pretins *libere*, confesiunile atent selecţionate, au făcut nişte imagini-statui, fără interior şi receptarea autorilor nu se mai face vizavi de persoana lor, ci vizavi de simbolul lor, de statuile lor din mintea oamenilor.

Editorii caută imagini vandabile. Scriitorii, din dorinţa de flatare a publicului, încep un lung şir de prostituări a potenţelor lor, ajungând să stea la un anumit nivel, pentru a fi receptaţi *numai* pe acel tronson de audienţă.

De ce? Pentru că în spatele stilului, cu care ai debutat şi care trebuie să rămână *normativ*, să devină *emblemă* şi în care trebuie să te osifici de tot, vine o altă nătângă cutumă, aceea a *reperării* tale de către un public.

În loc să scrii cartea şi apoi să vină publicul sau să îţi spui inima şi să vină oamenii, care dibuiesc conştiinţa ta de om şi sufletul tău, *scriitorul de imagine* se gândeşte mai întâi, cam ce fel de public vrea să aibă şi apoi scrie o carte, o nuvelă, un articol, un tratat de teologie pentru el, pentru acel public.

Scriitura e depersonalizată din start. După ce că e vai de mama ei cartea, datorită gradului său ridicat de impersonalism, vin, pe rând, corectorul, editorul, finanţatorul…şi o fac şi mai vagă, adică o îngheţată, care se dezgheaţă şi se îngheaţă de vreo 5 ori până o mănânci.

De unde până unde *specializare perfectă* ca să scrii, când cartea e o comunicare în pripă, o confesiune, o muncă de cercetare cu limite şi întotdeauna se poate spune şi mai mult? De unde atâta încredere în forţele proprii, în corectitudinea lingvistică, în puterea ta de a percepe ce vor oamenii, cititorii?

De unde această absolutizare a ta, ca imagine și minimalizarea conținutului cărții ca atare? Pentru că pe noi ne interesează cartea, că pe ea o cumpărăm.

Dar, pentru că nu toţi scriitorii au profunzimi ameţitoare, de aceea nici nu credem că pot sesiza profunzimile publicului cititor.

De aici excesul de reclamă, de poză la carte, de floricele move pe colţuri şi de Sfinte Icoane şi tablouri înauntrul cărţii, pentru că acele cărţi sunt sortite să se vândă 70% prin prisma publicității lor decât a conţinutului intrinsec.

Şi ţi se spune apoi, că subiectele tratate de tine nu sunt pe gustul publicului, când, de fapt, publicul cititor doreşte să i se spună ceva sigur, real, percutant şi dacă i-ai spune munca ta reală la carte şi frământările tale ai observa, că tocmai pe aceasta vor să le audă și să le citească și să le cunoască publicul.

Însă cărţile noastre n-au *istorie* cel mai adesea. Nu au prefaţă, nu au postfaţă, nu mulţumim nimănui pentru ajutor, nu

avem lipsuri, nu avem îndoieli, pentru că nu avem decât *certitudini*.

Şi aceste *certitudini* ale noastre în cărţile scrise *perfect* sunt ca nişte pietre de mormânt, peste nişte oase, care miros *perfect*.

Am asistat, cu consternare, la crearea artificială a unor *mituri* culturale, teologice, politice, economice scoase din neant. Adică am privit cu atenţie pe cei care apar, deodată, ca *solvabili*, când cu două luni în urmă nu îi cumpăra nimeni de *prieteni*.

Carierismul, care se intersectează cel mai adesea cu scriitura căutată şi cu banii nasc peste noapte autori de carte, de revistă sau de jurnal online.

Biografia de până în scriitura de debut e cenzurată, câţiva îi elogiază, apare o poză, apoi un poster, o conferinţă, un titlu, un fotoliu, un portofoliu şi în 20 de ani nu mai poţi detrona nicidecum mitul omului *bazat*, *care are ceva de spus*, pentru că mai mulţi votează pentru mit.

Cel mai adesea, intelectualul e omul care, pe lângă studiile de specializare pe care le are şi pe care nimeni nu i le contestă, chiar dacă le-a luat cu nota 5 sau 6 sau prin alte metode *uzitate*, cunoaşte câteva limbi străine, are un background cultural, filosofic, teologic, juridic etc., e un om apreciat şi despre el se vorbeşte de bine. Moneda limbilor străine e una din gogoriţele cele mai la modă, prin care se catapultează intelectualul în viaţa publică.

Se confundă adesea *comunicarea aproximativă* într-o limbă străină cu *cunoaşterea stratului adânc al limbii*, cu *arheologia limbii* şi cu *modul de a gândi* într-o limbă străină.

Deşi m-am iniţiat în limba engleză, greacă, latină şi în limba maternă, în limba română în anumite grade şi sunt consecvent cu mărirea progresivă a limbilor în care vreau să mă scufund, eu personal, nu am curajul să spun, că ţin în mână o limbă anume, nici măcar limba mea maternă.

Şi aceasta, pentru că nu pot spolia realitatea înţelegerii unei limbi, care, pentru mine, înseamnă a gândi, a iubi, a visa, a mă ruga în limba aceea şi a pătrunde, prin ea, la sufletul meu, la adâncimile mele.

Greşeala fatidică a *intelectualilor de imagine* e aceea de a ne vorbi nu despre *viaţa măreaţă*, adâncă pe care o sesizează ei (dacă o sesizează) şi care intră în forme lingvistice, ci despre *exerciţii de limbă*, care obturează mersul la realitate şi îţi arată, cât de bine jonglează ei cu anumiţi termeni.

Avem câţiva esteţi în România, care pentru a-ţi spune, că *Hristos a murit pentru noi* sau că *ţara noastră merge într-un sens*

greşit, prin politica pe care o fac guvernanţii noştri au nevoie de un articol.

Pentru o idee au nevoie de un articol, pentru că tot articolul era, de fapt, *o singură idee*. Cel mai penibil e când cartea e subţire dar numele e mare şi se cumpără cartea subţire pentru nume sau, când apare o carte muncită din mâna unui autor şi apoi, după asta, trei făcute în grabă, dar cu o grabă *selecţionată*, care se vând, tocmai pentru că prima a fost bună, dar constaţi acasă, că produsul este puţin *cam expirat*. Dar ce să mai faci, dacă ai cumpărat cartea?! O citeşti şi o pui în raft şi acolo rămâne.

Dacă aş spune, că am privit atent la cărţile de *marcă* ale ultimilor ani ar fi, poate, *un exces de infatuare*. Aşa că nu spun, că *am fost prea atent*. *Am fost* şi *nu prea*.

Însă nu am găsit decât foarte puţine cărţi, care izbucneau de viaţă, de idei, de experienţă, pe când majoritatea recenzau locuri comune. Asta mă face să cred ori că nu mai credem în ce putem transmite ori oamenii, care trebuiau să scrie cărţi, preferă să nu o mai facă *ca lumea* sau *deloc*.

Pentru că o carte nu e niciun lucru perfect, nici fără scăderi, niciun summum, care nu poate fi contrazis nicidecum sau îmbunătăţit, ci cartea autentică e o pledoarie a unei sincerităţi şi explorări genuine.

O carte bună miroase a natural, a proaspăt, a har. E prin ea însăşi o minune, pentru că e *căutarea* unui om cu Dumnezeu, e *un sânge care vorbeşte* (vorba lui Nichita Stănescu) şi care te opreşte să îl asculţi.

Da, observ mult mimetism prost organizat și regizat, mult amatorism al căutării şi prea multă ratare profesionalizată, care nu se simte bine cu musca pe căciulă.

În finalul acestui articol inserăm o faptă, de acum anecdotică, pentru noi. Într-o noapte, când nu aveam somn de atâtea gânduri, am vrut să pun pe *Wikipedia* CV-ul nostru, pentru ca transparenţa noastră faţă de cititorii noştri să fie oarecum *mărită*.

Am făcut şi eu o formă anume de CV, erau cerinţe diverse acolo, o complicare într-adins, pe care nu am putut să o accept nicidecum, un fel de *părere de rău că ne ajută*…şi a doua zi mi s-a spus, că nu pot să intru în baza lor de date, pentru că nu sunt o persoană despre care s-a scris, o persoană cu *notorietate*.

Din cauză că nu am *notorietate* (pentru că nu am vrut să mi-o creez artificial nicidecum) am inserat a doua zi CV-ul pe blogul de aici, din *Word Press* şi, până la această dată, văd că *Word Press*-ul nu s-a supărat că nu am *notorietate*.

Urmează imediat şi morala. Deşi am şters pagina din Wikipedia imediat ce am primit aviz negativ şi motorul cu pricina trebuia să mă şteargă automat din chace-ul lor, după câteva zile de inapariţie pe Google, când au văzut că CV-ul nostru este în Word Press şi intră oameni să mă caute în Wikipedia, a apărut pagina ştearsă cu chace-ul plin, deasupra CV-ului nostru din Word Press, lucru evident pentru oricine scrie numele meu întreg pe Google.

Morala nu are tangenţă cu mine, ci cu problema în discuţie. Dacă dam două-trei interviuri pe undeva şi îmi puneam articolele şi cărţile scrise, ca scriitor postmodern şi ca teolog pe net, când dorea Wikipedia şi administratorii de acolo și vedeau că am *notorietate*, atunci deveneam *persoană publică*.

Şi deveneam persoană publică nu pentru că eu sunt preot, cercetător în Teologie, traducător sau prost, ci pentru că *altcineva* şi nu eu, a vorbit *despre mine*.

Ultima dintre tuşele pe care le primesc portretele fabuloase ale intelectualilor de imagine este publicitatea care li se face. Nu contează *cine este* el, ci *ce imagine* i s-a făcut.

Însă imaginea nu este comestibilă, domnii şi doamnele mele, ci, cititorii noştri îi cumpără şi îi primesc şi rămân în ei numai aceia, care aduc cu ei frumuseţea nefalsificată a unei inimi, care aduc tăceri, iubiri, drame, singurătăţi, care miros autentic şi nu contrafăcut.

Omul, la nevoie (că nevoia te învață câteodată) mănâncă şi mortăciuni recongelate. Dar dacă îi aduci curcan de la ţară, gras şi frumos, aruncă imediat la tomberon găina de gostat. Asta garantat.

Mesajul meu e să nu se creadă, că suntem fraieri cu toţii şi că, dacă există pe mai departe cumpărători, nimeni nu observă diferenţele. Diferenţele se văd şi ele stresează. Dar dacă nu ai o carte mai bună o molfăi pe cea contrafăcută, aidoma ca pe filmul prost de la televizor, pentru ca să îţi vină somnul. Nu de plăcere, ci din plictiseală.

Până aici ar fi fost articolul. Însă nu mă lasă inima în această sâmbătă, să nu zic câte ceva şi despre *blogul ortodox*. Anunţăm pe cei care nu au aflat, că blogul, care nu este interactiv, are *miros de cavou*.

Şi că, dacă îţi faci articolele să transpire a 10 corecturi şi ai o frecvenţă scriitoricească de un articol la o lună, asta nu arată, că gândeşti prea mult în perimetrul vieţii ortodoxe şi nici că ai stofă de inimă trepidantă în cuvinte.

Poate că mă înşel…

Omul cere de la tine ca să îl ţii în palmă, să nu îl striveşti, să nu îl înlocui cu altcineva. E un lucru bun: şi noi cerem asta de la credincioşi, de la fiii noştri duhovniceşti.

Nimeni nu vrea să fie terorizat, ultragiat, vexat. Nimeni nu vrea să fie neînţeles. Însă, în acelaşi timp, prea multa sensibilitate te duce pe patul spitalului, pentru că inima, şi ea, sărmana, cedează sau începe să înveţe un ritm aiurea, alert, pentru că se învaţă cu pulsul aritmic.

Mai înainte de o slujbă făcută cuiva trebuie să ai acces la cel de lângă tine, să îi ştii cumva identitatea reală. Ca să faci o consultaţie, ca medic, trebuie să ştii cine este, ce afecţiuni are, de unde vine, cum trebuie să te comporţi cu el, cu pacientul.

Dacă nu te raportezi la omul real din faţa ta apar idiosincrasiile interioare. Apar reacţiile de respingere, intoleranţa faţă de sfaturile celuilalt. Cel mai adesea oamenii nu suportă pe preot tocmai, pentru că nu e atent la starea lui reală, la firea lui, la personalitatea pe care o are cel căruia vrea să îi slujească. La fel se întâmplă cu oricare alt specialist într-un domeniu: cu doctorul, profesorul, juristul, politicianul…

Reţinerile interioare nu apar, dacă tu eşti explicit, dacă eşti real în acţiunile tale. Ochii, sufletul, gesturile tale, prezenţa harului în fiinţa ta, starea ta înaintea lui Dumnezeu transpar acelora, care au ochii inimii formaţi ca să vadă adâncimile omului.

Dacă oamenii te percep negativ din prima, dacă tu, pe drept cuvânt, le dai motive ca să te suspecteze de *şarlatanism spiritual*, de afectare, de diletantism în slujba ta, oamenii nu vor suporta slujba pe care le-o faci, pentru că vor vedea în tine un om indiferent la lucrurile principale, la lucrurile sfinţeniei.

Există însă şi *excesul de atenţie* din partea credincioşilor la gesturile preotului. Când te uiţi la acte disparate, când te uiţi la poze distincte şi nu vezi până în inima lui, începi să ceri marea cu sarea de la el şi prea puţine de la tine.

Unul dintre eşecurile fundamentale ale duhovniciei, ale relaţiei duhovnic-fiu duhovnicesc constă în aceea, când ambii nu se pot privi, reciproc, în străfundurile fiinţei lor.

Când nu pot să facă asta amândoi, duhovnic şi fiu, relaţia se rupe, se modifică, se transformă în altceva, într-o moralizare reciprocă sau într-un motiv continuu de problematizări sterile.

Oamenii nu se îndreaptă din păcat pentru că nu vor, ci pentru că nu au un sprijin autentic, real, în duhovnicii lor, în prietenii lor, în soţii lor, în copiii şi rudele lor.

Nu simt că sunt sprijiniţi, crezuţi, înţeleşi, apreciaţi pentru ceea ce fac şi asta îi face să se simtă singuri şi să caute păcatul ca alinare falsă, ca scăpare, ca derobare de constrângeri.

În momentul, când simţi că cineva te ţine, te poartă în inima lui la reala ta valoare sau te vede dincolo de neputinţele şi patimile tale, atunci simţi că ai aripi, că ai loc, că eşti acasă în inima cuiva şi că întotdeauna discuţia cu el, cu cel care te iubeşte este *o întărire*, *o înfrumuseţare* a fiinţei tale.

Discuţia duhovnicească, care te umple de Duhul, nu trebuie să fie neapărat cu versete şi cu citate, nici măcar cu cuvinte evlavioase, ci ea trebuie să consiste în puterea reală de a iubi, în autentica înţelegere a celuilalt şi în cuvinte şi gesturi, care ţin de foame, de reala foame a sufletului.

Omul nu crede că tu îl înţelegi. El vrea să îi dai dovezi, dovezi peste dovezi. Şi când înţelege că tu eşti cu adevărat *văzător* şi *simpatetic* (*sin* + *patos* = împreună pătimitor) cu el, atunci el este o inimă deschisă continuu spre tine, o inimă care te conţine, pentru că te iubeşte. Dar iubirea vine, când îl vezi pe celălalt şi îţi pasă de el tot timpul.

În *Biserica lui Dumnezeu* (o expresie iubită de Sfântul Irineu al Lyonului, care apare în începutul cărţii a cincia din *Împotriva ereziilor*) sunt căutaţi şi veneraţi văzătorii duhovniceşti, oamenii care văd sufletele oamenilor, pentru că sunt plini de Duhul.

În faţa lor credincioşii simt, că la ei trebuie să mergi pe vârfuri ca să nu-i superi, să nu le striveşti pacea inimii. Semn că, acolo unde există sensibilitate, unde se dovedeşte o sensibilitate prisositoare, oamenii credincioşi acţionează cu atenţie şi cu simplitate.

Acolo unde oamenii sunt scanaţi imediat duhovniceşte, unde nu e nevoie de prea multe cuvinte, de poliloghii, adică de mulţime de cuvinte, oamenii încep să devină ceea ce trebuie să fie.

Şi, în faţa lor, a acestor munţi de lumină dumnezeiască, oamenii învaţă pacea inimii, adevăratele gesturi umane, încep să revadă realitatea grijii, a muncii, a efortului, a prosperităţii.

Lucrurile sunt regândite într-o clipă. Pentru că e nevoie şi din partea preotului şi a ierahului şi din partea credincioşilor de o continuă dovadă de conştientizare reciprocă, de vedere reciprocă, de înpământenire în bine. Fără acest lucru nimeni nu poate convinge şi nici nu poate stăpâni peste inimi.

Suntem sensibili şi trebuie să fim sensibili la lucrurile cuviinţei, ale smereniei, ale bunului simţ. Nu poţi să fii smerit, să pari smerit dar să nu ai bun simţ, să nu ai măsură în relaţiile tale cu oamenii şi cu tine.

Smerenia e o realitate interioară de mult bun simţ, de măsură şi nu e numai *o fugă de laude*. *A fugi de laude* sau *a nu te propune ca reper* e o parte din smerenie. Dar smerenia cere şi îngăduinţă, cere măsură, cere îndrăzneală în faţa lui Dumnezeu, cere osândire şi reală vedere de sine continuă, o continuă recenzare şi adâncire în harul lui Dumnezeu.

Smerenia reală e acolo unde mintea se schimbă pe fiecare zi şi unde sensibilităţile cresc, unde ruşinea creşte, unde evlavia coboară şi mai mult fruntea, dar nu de formă, nu de poză, ci în mod real, în adâncul inimii tu fiind mereu cu fruntea la pământ, chiar dacă stai în picioare sau pe scaun sau vezi un film la televizor.

A sta în faţa lui Dumnezeu nu înseamnă *a sta într-un loc* ci *a fi într-o stare* de iubire, de adorare la nivelul tău. Aici trebuie conştientizat foarte bine acest aspect: nu poţi avea toate stările de pe faţa pământului ale sfinţeniei!

Nu poţi să fii, pentru o săptămână, ca Sfântul Ioan de Kronstadt şi o altă lună ca Sfântul Macarie cel Mare.

Evlavia, credinţa, sfinţenia personală au un anume cuantum în noi – şi toţi creştinii trăiesc într-o anume stare de curăţie, de sfinţenie, de iubire – pe care nu o putem escalada, întrece peste noapte. Suntem cât cuprindem, cât înţelegem, cât iubim. În aceasta constă smerenia: că vezi, că nu poţi să fii mai mult decât eşti, mai mult decât poţi să faci, decât poţi cuprinde în locul unde ești, la vârsta pe care o ai şi cu resursele tale personale.

Când, în mod mental, doar te crezi *una* şi faptele tale dovedesc *alta*, atunci suntem în domeniul *imaginaţiei* şi nu *al vieţii duhovniceşti*.

Când există o iubire şi o credinţă reale, atunci acestea există în noi, pentru că există o relaţie cu Dumnezeu, care se revarsă, care atinge şi pe oameni.

De aceea smerenia nu este o realitate interioară, pe care să o vadă şi să o aprecieze oamenii, ci e o realitate, pe care o apreciază şi în ea se întipăreşte voia lui Dumnezeu.

Smerenia pe care o văd oamenii ţine de faldurile ei, de exteriorul ei şi nu de esenţa ei. Tocmai de aceea, în viaţa marilor Sfinţi mistici şi a Sfinţilor nebuni pentru Hristos, oamenii nu vedeau smerenia lor prea bine sau mai deloc, pentru că era prea adâncă, prea acoperită.

Dacă nu vrei să se vadă evlavia ta prea mult atunci o acoperi imediat cu masca indiferenţei. Iar dacă oamenii nu te văd aşa cum eşti, nu văd cine eşti, nu eşti de vină tu, ci sunt de vină cei, care nu văd inima ta sau Dumnezeu nu îngăduie, ca fiinţa ta să fie explicită oricui.

Din scanarea de suprafaţă a omului apar imaginile trunchiate despre celălalt. Şi dacă le crezi, nu găseşti niciun *prieten*, ci numai *un tabloid*.

Nu vă miră faptul, că avem prea multe tabloide, adică pagini de ziar şi de web, care spun trei lucruri despre un om şi tu, citind acele lucruri, crezi că ştii tot ce este omul ca atare?

Pentru că cei care le fac şi cei care le gustă sunt oameni orbi la adâncimi. Şi pentru acest fapt arată sânul doameni Luciu, relaţiile conjugale defectuoase ale domnului Prigoană, cancanuri şi bârfe, prostioare, lucruri belicoase, agresive.

Sensibilitatea există la aceia, care nu şi-au extirpat-o, care nu şi-au diminuat-o, ci, dimpotrivă, şi-o sporesc continuu. De aceea ne plac florile, oamenii, ne plac sentimentele şi gesturile frumoase, pentru că avem şi tindem să avem o sensibilitate normală şi nu una deviată. Iar relaţiile reale nu se pot stabili pe lucruri deviate şi pe interese meschine.

Parabola gândacului de bucătărie

Mare la înfăţişare dar gol pe dinăuntru. Dacă n-a mâncat prea mult, *marele* gândac de bucătărie e, de fapt, un maţe fripte.

Când vrei să îl prinzi, el ştie să se ascundă. Apare noaptea, când lumina e stinsă, când nu se aud paşi. Lui nu îi place lumina. Intră în veceu, în canalizare, intră sub pat, îţi sare peste oale şi farfurii…E un neplăcut, un insidios de fiecare dată…Și e şi negru!…Și mai pute şi urât!!…Și e şi mare!!!…

Parabola gândacului de bucătărie e foarte interesantă, interesant de importantă. Gândacul de bucătărie e *marele* gând, *subtilul* gând satanic, care intră în tine când lumina e stinsă, când nu e în tine veghere şi har. El intră pe toate părţile. Îţi sare din veceu în mâncare, te face să dărâmi toate în tentativa de a-l prinde, pentru că gândul demonic, gândurile Satanei, poleite în ce îţi place ţie, frate, intră peste tot în tine, dacă te uiţi după fragi şi mure. El aduce murdăria din veceu la tine în suflet şi face din tine un veceu, o cocină de porci, un Iad, pe care tu îl numeşti: *viaţa ta*.

Lasă-mă, papa, la mare! sau *Fii bărbat, că viaţa trece!* sunt un fel de gândac mare, de bucătărie, care îţi oferă *totul*, te fac *să te simţi bine,* până când începi să vomiţi de atâta intoxicaţie cu minciună, cu viruşii păcatului.

Gândacul de bucătărie este insistent. El te filează toată ziua şi tot intră la tine în străchini. Adică nu se lasă, e dement rău.

Dracul până nu te pune să faci ce vrea el nu se lasă. Dacă nu faci, cel puţin te enervează puţin, îţi strică, îţi încurcă iţele zilei. Şi dacă te-a enervat, degeaba l-ai călcat pe marele gândac, gol pe dinăuntru, pe spate, că el şi-a făcut partitura în viaţa ta.

Gândacul de bucătărie miroase rău, lasă urme, e parşiv, se ascunde când îl găseşti, are radare bune. Demonul fricii te face să crezi, că nu poţi să treci nicidecum de pasul următor, de examenul următor al vieţii tale. Tu vrei să mergi mai departe şi el nu, vere, să îţi stea în cap!

Desfrânarea, deşi miroase urât la culme *după*, te face să vezi dulceaţa vagă *înainte*, dulceaţa fără consistenţă. Între *înainte* şi *după* e toată şmecheria. Dacă o crezi *înainte*, *după* nu mai rămâne, decât mirosul urât de gândac, care a plecat şi trebuie să te speli pe mâini, adică să te spovedeşti.

Gândacul nu se cam spovedeşte deloc. Dar dacă te-ai murdărit pe mâini, adică pe simţurile sufletului şi ale trupului, atunci trebuie să te speli cu har, cu apa harului.

Parabola, metafora are consistenţă, pentru că expune lucruri adânci despre noi. A observa *raţiunile lucrurilor* înseamnă tocmai a observa echivalenţa dintre cele din jurul nostru şi cele din lăuntrul nostru.

Gândacul are lucruri pe care le găsesc în mine. El fuge de lumină; eu dacă sunt ameţit de ispită, nu vreau să ascult glasul luminos al conştiinţei şi fug de lumină, pentru că mersul meu e spre rău, spe patimă.

Gândacul pute a murdărie; eu put, dacă nu mă curăţesc continuu. Curăţia principală a omului nu vine de la detergentul pe care îl foloseşte şi nici de la săpăunul cu care se spală, ci de la căinţa şi părerea de rău pentru păcatele făcute.

El trăieşte în cotloane; eu trăiesc în cotloanele fanteziilor dacă nu sunt treaz, dacă nu veghez, dacă îi las pe demoni să intre pe frecvenţa mea audio-video şi, în loc să am slujbă, să am filme porno în cap, certuri sau măriri deşarte.

Dacă privesc gândacii, praful, casele, cărţile, oamenii în acest fel este imposbil să nu fiu foarte fericit. Pentru că fiecare nouă constatare mă face să văd profund lumea, duhovniceşte, pentru că mă las condus de harul, care ţâşneşte din Treimea mea, din Dumnezeul meu, în Biserica Sa.

Parabola gândacului de bucătărie…Încercaţi şi dv.! Poate vă iese mai bine…

Despre nebunie și demoni

De câtva timp ne rugăm pentru o persoană, care are o stare avansată de schizofrenie şi accente puternice de revoltă. Mă doare inima pentru ea, pentru că este un om la care ţinem, pe care îl cunoaştem de multă vreme. Boala ei mintală e una, însă pe lângă aceasta, are puternice înrâuriri satanice, care se regăsesc şi la alte persoane căzute în înşelare demonică. Asta m-a făcut să detectez aceeaşi prezenţă satanică şi aceleaşi idei la două persoane, care nu s-au întâlnit niciodată.

Avem aşadar două cazuri de oameni dezechilibraţi, care cred aceleaşi lucruri, care spun lucruri asemănătoare şi aceasta din cauză, că au ispite din partea aceloraşi fel de demoni. Demonii care se apropie de oamenii bolnavi mintal le sugerează obsesii, stări de spirit, care nu au nimic de-a face cu ei, tocmai pentru ca boala să se acutizeze.

Am vorbit la telefon cu această persoană şi ascultam uimit lucrurile pe care mi le spunea. Cuvintele ei le-am regăsit în gura altor oameni, care nu se cunosc între ei, dar care trăiesc stări asemănătoare. Ceea ce îi leagă sunt ispitele care îi asaltează. Îmi închide telefonul din senin. Sun o altă persoană ca să îmi dea detalii despre gradul de tulburare a celei cu care vorbisem şi îmi spune lucruri cutremurătoare despre ea.

Destăinuirile despre acest caz sunt identice cu cazuri celebre de posesie şi de înşelare demonică. Boala e una, însă manifestările care le au aceste persoane sunt de esenţă demonică, pentru că au în comun detalii religioase, închipuri care ţin de cei, care se cred sporiţi în *duhovnicie*, dar ei sunt devastaţi de boală şi de înrâurire demonică.

Cum ajungi să înnebuneşti? Ce te face să crezi în obsesiile pe care demonii ţi le pun înainte?

Din observaţiile noastre rezultă faptul, că nebunia, ca deteriorare pronunţată a creierului, este secondată de o puternică încredere în sine şi de o stranie fantezie.

La nivel material, pe măsură ce conexiunile creierului şi energia mintală scad datorită multiplelor excese, creşte încrederea în fantezie, în irealitate. Dubla personalitate a celor bolnavi mintal, excesele şi afectarea lor sunt amestecate cu o stranie ataşare egoistă de anumite detalii.

Detaliile disparate, anumite evenimente din trecut sunt potenţate de către demoni şi ele devin obiectul central al minţii.

Ruperea de realitate, de nevoile imediate se petrece însă voit, asta mi se pare cel mai dramatic, pentru că nu mai vor să suporte stresul zilei, stresul continuu pe care îl cere o viaţă activă. Intromersiunea în trecut, scufundarea în visare şi în obsesii ia forma unei continue interogaţii fără răspuns.

Însă boala psihică e numai mediul prielnic, unde se dezvoltă obsesiile aduse de către demoni. Aceste obsesii nu sunt gândite, nu sunt fapte de viaţă, nu sunt lucruri, care te-au cutremurat la un moment dat, ci sunt realităţi, care apar din senin sau care sunt inoculate în mod participativ, prin citirea unei cărţi, printr-un film, printr-un joc pe computer…

Persoana pentru care ne rugăm şi pentru care suferim crede că e manipulată de un fachir indian şi că faptele pe care ea le face nu îi aparţin. Deşi are uzul raţiunii foarte acut în unele momente, se reîntoarce mereu la o idee, pe care a citit-o într-o carte şi pe care o presupune a fi reală, pe care o presupune că se petrece şi în cazul ei. În timp ce se crede manipulată de la distanţă, crede, în acelaşi timp, că este *un om ales* şi că are *o mare misiune*, pentru că *lumea se va dezintegra în curând*.

Cele două obsesii majore ale ei se bat cap în cap. Ambele sunt influenţe demonice. Ambele sunt idei inoculate pe fondul baricadării ei în neacceptarea realităţii. A suferit două mari traume, pentru că ambii părinţi i-au murit de curând şi se simte foarte singură. Iar pentru că nu poate să suporte realitatea, acceptă faptul că are *un destin implacabil*.

Nu suportă sfaturile, nu mai merge la Biserică, nu mai ia medicamente, dar aşteaptă sfârşitul lumii şi se crede o aleasă a lui Hristos. Toate exagerările şi înşelarea ei vine din aceea, că nu poate să accepte viaţa pe care o are. Nu vrea să accepte că viaţa pe care o are este a ei şi că şi-a făcut-o într-un anume fel şi că tot ce se petrece cu ea este o iluzie, pentru că nu acestea sunt adevăratele ei sentimente.

Adevăratele sentimente ale acestor oameni intră undeva în ei, intră la fundul sufletului şi demonii proiectează în ei frici, obsesii, care nu au nicio concreteţe, tocmai pentru ca să nu iasă de sub impresia că sunt persecutaţi, că sunt nedoriţi, că sunt proscrişi.

Dacă ar accepta ceea ce le spui, că tot ce cred ei este un miraj, o fabulaţie şi că vindecarea vine din aceea de a nu se mai lăsa furaţi de imaginaţiile şi obsesiile aduse în ei de către demoni, atunci situaţia lor s-ar schimba imediat, ar fi bucuroşi, chiar dacă boala ar continua să îi devore.

Dar ei îşi sporesc starea de depresie tocmai, pentru că iau de bune tot ceea ce li se proiectează în minte în momentele acelea, când ei sunt slăbiţi mintal, când sunt fără energie, fără putere în ei.

Stau şi analizez gândurile lor şi mă înfior. Dacă încep să cred ceea ce cred ei imediat las loc demonilor în mine şi se instaurează o stare de pseudo-boală, pe care numai eu o sesizez.

Însă, dacă începi să te rogi, atunci vezi, că toată această lume fabuloasă din mintea ta se destramă, că mintea se unifică, că harul te umple şi că ceea ce părea *o adevărată boală*, o *problemă*, era, de fapt, *o stare indusă de demoni*, o *iluzie*.

În concluzie, dacă afecţiunile mintale deteriorează creierul şi oferă o stare de detaşare de realitate, demonii vin şi duc la extrem această neputinţă fizică, iluzionând creierul, ca să se scufunde în filmele cu monştri închipuiţi.

De la principii la matrapazlâcuri

În viaţa ortodoxă principiile vieţii noastre sunt principiile etosului ortodox, deopotrivă scriptural şi patristic şi anume un mod de comportare configurat de adevărurile şi dogmele Bisericii, de evlavia şi cuminţenia dreptei mărturisiri. Dogmele Bisericii sunt cele care configurează cultul Bisericii iar dogmele Bisericii sunt punctările providenţiale ale unei gândiri ecumenice, care stă întru adevărul propovăduit de Apostoli.

Dogma Sfintei Treimi nu a fost *inventată* la primele două Sfinte Sinoade Ecumenice ci acolo a fost remărturisită şi concentrată în câteva fraze, pentru ca să fie un sprijin autentic pentru cei credincioşi împotriva diferiţilor eretici, pentru că ea fusese trăită continuu în Biserică.

Faptul că Sfânta Treime este Dumnezeul nostru şi că Treimea e Treime din veci şi că persoanele Treimii sunt egale, deşi Tatăl naşte pe Fiul şi purcede pe Duhul Sfânt, şi de o fiinţă, consubstanţiale, deşi sunt trei ipostasuri care conţin fiinţa una şi nu trei forme tranzitorii de a fi ale fiinţei divine, această dogmă este prezentă pretutindeni în Biserică, este fundamentul Bisericii şi organizează, într-un mod unic, viaţa ortodoxă.

Ortodoxia este inconfundabilă în ceea ce priveşte viaţa autentic ortodoxă şi modul duhovnicesc de gândire a dogmelor şi a lumii. Dogma Sfintei Treimi apare peste tot: în rugăciunile, în ecfonisele slujbelor, în modul în care ne facem Sfânta Cruce, în modul în care gândim unitatea şi diversitatea Bisericii, în modul în care gândim familia ortodoxă.

La fel dogma hristologică, pnevmatologia, ecclesiologia, eshatologia, ca şi soteriologia sau cosmologia sunt principiile călăuzitoare ale vieţii noastre. Dogmele şi învăţăturile Bisericii una sunt trăite de către cei, care se angajează deplin în viaţa de sfinţenie a Bisericii.

Închinarea la Sfintele Icoane şi, implicit, la Sfintele Moaşte, dogmatizate la Sinodul VII Ecumenic împotriva iconoclaştilor, ţin de hristologie şi de soteriologie.

Dacă Hristos S-a întrupat, dacă S-a făcut om real, om ca noi, afară de păcat, fiind şi Dumnezeu, Fiul lui Dumnezeu, atunci El a îndumnezeit firea umană prin moartea şi învierea Lui şi înălţarea Lui la cer. Iar Sfintele Icoane sunt ferestrele de har, care ne duc la cum arată cei care se îndumnezeiesc, ca şi Hristos, în viaţa aceasta.

Dacă Hristos e Dumnezeu şi om atunci Sfânta Sa Icoană este o mărturisire a mântuirii noastre, pentru că El S-a făcut om,

cum spune Sfântul Irineu al Lyonului, pentru ca să mă facă pe mine dumnezeu, pentru ca să mă îndumnezeiască.

Dacă El S-a făcut om, atunci Icoana, ca şi Sfânta Liturghie, sunt întâlniri reale cu El, pentru că în Icoană noi ne unim cu Cel, pe Care inima noastră Îl iubeşte şi prin ea privim la El iar în Sfânta Liturghie ne împărtăşim cu El euharistic, cu El, Care e în cer şi e Stăpânul tuturor.

Sfânta Icoană are rolul de a ne concentra iubirea către El. Este o adunare a minţii şi a iubirii noastre pe care o spunem înaintea Lui.

Însă, aşa cum pupând poza copilului sau a mamei noastre, nu ne pupăm copilul sau mama ci, prin ea, ne revărsăm dragostea spre cei pe care nu îi avem fizic lângă noi, dar prin asta ni-i apropiem, tot la fel Sfânta Icoană ne face să avem ochii larg deschişi, să privim la lumina şi la frumuseţea lui Hristos şi a Prea Curatei Lui Maici, la prea iubiţii Lui Sfinţi şi prin asta ne umplem de râvna de a fi cu Ei pentru veşnicie.

Când citim Scriptura şi vieţile Sfinţilor şi vedem lucrurile preadumnezeieşti de acolo nu facem decât să vedem, prin cuvinte, oameni, lucruri, evenimente.

Toate facţiunile ieşite din Reformă, care se dezic de imagini, se dezic şi de cuvinte, pentru că cuvintele sunt imagini, sunt sentimente, sunt revelaţii. Citeam ieri cartea unui teolog ortodox din Olanda despre Sfintele Icoane, o carte tulburătoare şi el spunea cum harul Sfintelor Icoane, harul Sfinţilor, cărora noi ne închinăm, prin Icoane, ne caută şi ne găseşte.

Spunea acest autor, acum foarte bătrân, că pe el l-au găsit Icoanele, ca protestant, şi l-au învăţat să vadă şi să nu mai închidă ochii la rugăciune. Şi în mărturia lui tulburătoare spunea, că Icoanele sunt ferestre de har spre Împărăţia luminii, că ele te învaţă să doreşti şi să preguşti Împărăţia şi să ai o închinare cu toată fiinţa în faţa lui Dumnezeu.

Astfel, dogmele şi Tradiţia Bisericii sunt principiile vieţii noastre. Adică ortodocşii postesc de 4 ori pe an şi de două sau de trei ori pe săptămână, cinstesc pe Sfinţi, pe Maica Domnului, îşi fac semnul Sfintei Cruci, care alungă pe demoni, merg la Sfintele Slujbe foarte des, la slujbe mari, frumoase şi pline de teologie, sunt oameni ai rugăciunii inimii, sunt oameni plini de har, sunt oameni care ştiu să discearnă între *ce vine de la dracu* şi *ce vine de la trup* sau *de la Dumnezeu*.

Noi nu confundăm niciodată pe ortodoxul *doar botezat* şi care vine de două ori la Biserică cu o colivă cu *ortodoxul autentic*, ci ortodocşii de care vorbim noi aici sunt cei care trăiesc întru

conştienţă credinţa lor, care au studiat-o, care trăiesc credinţa lor şi sunt gata să moară pentru ea.

Cei care discreditează Biserică Ortodoxă arată cu degetul la cei care nu ştiu prea multe, din cauza comunismului, a prostiei, a indiferenţei, a ideologizării…

Însă, dacă vor să fie corecţi cu ei, trebuie să întrebe despre credinţa ortodoxă, despre adevărul şi sfinţenia ei pe marii trăitori, pe Sfinţii Ortodoxiei, pe cei care ştiu să argumenteze în chip şi fel credinţa şi adevărul Bisericii.

Când noi vorbim de credinţa ortodoxă aici pe blog ne referim la cum arată credinţa ortodoxă în cei care o trăiesc deplin şi sunt una cu ea. Adică noi ne referim aici la principii, la adevăr şi nu la particularizări de tot râsul sau plânsul.

Viaţa ortodoxă, ca singura viaţă a sfinţeniei, e o minune, care se înţelege în ani grei, pe îndelete, pe măsură ce îi laşi lui dracu mândria şi fandoseala ta, fumurile tale de mare ştiutor şi înveţi smerit din paginile Scripturii, din comentariile Sfinţilor, din măreţia smerită a rugăciunilor şi din ritmul vieţii ortodoxe.

E uşor să fii credincios romano-catolic, baptist, iehovist sau satanist. Acolo e vorba despre o filosofie perversă, de instituiri de *adevăruri* din burtă, de ideologizări ale Scripturii, ale Tradiţiei sau de mitologii apărute din senin, create pentru oameni lejeri și cu o bună impresie despre ei înșiși.

Aici, în viaţa noastră ortodoxă, nu trebuie să te emancipezi, nu trebuie să te problematizezi toată ziua, nu trebuie să începi să renovezi credinţa, ci să o trăieşti pur şi simplu, să te faci una cu ea şi nu să îi ceri credinţei să ţină pasul cu puţinătatea ta de minte.

Adică milioane de Sfinţi înaintea noastră s-au putut sfinţi, când nu era nici lumină electrică, nici computer, nici metrou, nici bombă atomică, unde citeau Scriptura de pe pergament, la lumina lumânării şi a feştilei cu seu iar acum *nu mai putem* sau *nu mai avem timp* sau *nu mai e actuală* credinţa Părinţilor, pentru că am ajuns *mai deştepţi*. Nu! Dacă nu ne sfinţim viaţa în mod real, tehnologia şi ştiinţa noastră nu ne folosesc la nimic!

Iar Părinţii noştri, Sfinţii Ortodoxiei, au înviat morţii, au stârpit ereziile, au scos pe draci din oameni, au scris şi au învăţat cuvinte cu putere multă în aşa fel, încât milioane de oameni s-au convertit prin ei la dreapta-credinţă.

Mâine sunt cinstiţi şi pomeniţi în Biserica Ortodoxă de pretutindeni Sfinţii Apostoli ai slavilor: Chiril şi Metodiu. Doi oameni şi ucenicii lor au întors pe bulgarii, pe sârbii şi pe ruşii sălbatici, păgâni, la sfârşit de prim mileniu creştin, la dreapta credinţă.

E uşor să crezi că eşti drept. E uşor să faci o biserică acum, cu zece inşi, şi să spui că e singura *Biserică cu adevărat,* pentru că toţi ortodocşii, catolicii, protestanţii şi neoprotestanţii sunt varză, sunt decăzuţi şi tu, Stan păţitul, ești cel care ai scos credinţa din tenebre. Nebuni din ăştia au fost şi vor mai fi. Tocmai de aceea noi nu acredităm în niciun fel ca *oameni credincioşi* sau ca *Sfinţi* ai Bisericii Ortodoxe şi ai Împărăţiei lui Dumnezeu, pe eroii şi pseudo-sfinţii catolici, musulmani, protestanţi sau evrei.

Încercările de egalizare a tuturor, de nivelare a ideii de credincios sunt matrapazlâcuri de duzină. Toţi Sfinţii Ortodoxiei au luptat împotriva ereticilor de orice tip şi au avut o viaţă tulburătoare, de care lumea aceasta nu a fost şi nu este vrednică.

Aşa că discuţiile noastre, între noi şi între noi şi oricare, trebuie să pornească de la faptul, că noi considerăm, că în afara Bisericii Ortodoxe nu e mântuire, nici sfinţenie şi nici har mântuitor şi că toţi cei care sunt în afară sunt *cu cel rău* şi nu *cu Duhul Adevărului*. Dacă cineva acceptă acest adevăr stăm de vorbă. Dacă nu, poate să se scandalizeze în chip şi fel.

Asta nu înseamnă că eu, ca teolog ortodox, nu citesc și nu trebuie să citesc teologie eterodoxă. Ba, din potrivă, citesc prea multă, am sute de cărţi de toate genurile teologice, cum e normal să fie la masa de lucru a unui teolog şi un cercetător în domeniu.

Dacă îmi place ceva dintr-o carte catolică, evreiască, musulmană citez imediat, fără reţineri. Fac comentarii la texte păgâne sau eretice, dau citate din teologi de diferite culori religioase dar asta nu înseamnă că eu cred, că şi la ei este adevărul mântuitor sau că ne despart două-trei lucruri, dar în rest suntem la fel.

Dacă aş crede că la catolici, armeni, yoghini sau satanişti este adevărul, atunci, fără doar şi poate, că ar trebui să-mi schimb credinţa şi să mă fac ceea ce cred eu că e bine. Însă eu sunt ortodox şi mă umplu pe fiecare zi de singura credinţă mântuitoare a lui Dumnezeu şi nu caut o alta, pentru că nu am ce căuta în altă parte în mod fundamental.

Munca mea ştiinţifică, ca teolog, nu relativizează crezurile mele ci, dimpotrivă, le amplifică, le întăreşte. Eu cercetez diferite teme pentru a mă lămuri, într-un anume grad, cu privire la ele. Ascult toate opiniile posibile, în marginea bunului simţ, de la ce spune Adi Mutu până la ce spune Ion Iliescu, Goethe sau fratele Jim, care vrea să mă evanghelizeze cu forţa.

Dar de la a asculta, a vorbi, a cita, a studia o idee, o religie sau o ideologie până la *a-mi însuşi-o* e o cale lungă şi în ceea ce mă priveşte nu se petrece asta.

Eu îi studiez pe toţi Sfinţii şi pe toţi tâmpiţii la un loc, dar pentru *a-mi dezvolta* credinţa ortodoxă şi nu pentru *a o relativiza*.

De aceea nu cobor niciodată de la *principii* spre *matrapazlâcuri* relativist-obscene, în care să spun, că *toţi suntem o apă şi un pământ* şi că, în definitiv, *nu ne desparte nimic*, decât nasul pe sus.

Ne despart lucruri fundamentale, peste care nu se poate trece decât prin pocăinţă, abjurarea ereziilor şi alipirea de dreapta credinţă.

De la sinucidere la incinerare

Ca să te sinucizi trebuie să fii laş, trebuie să nu îi dai nicio şansă lui Dumnezeu ca să te ajute. Sinuciderea voită, planificată, fără tulburări psihice sau presiuni fizice asupra ta este un mod de renegare a oricărui proiect de realizare personală.

Dacă te sinucizi spui *Nu!* nădejdii, spui *Nu!* celor care te iubesc, spui *Nu!* iubirii lui Dumnezeu faţă de tine. Oricum am gândi sinuciderea ajungem la laşitate, la lipsa răbdării şi la lipsă de înţelepciune.

Un bărbat în toată firea, erudit, cu o oarecare boală fizică, nu a mai suportat durerea şi s-a spânzurat în baie. O tânără, dezamăgită de prietenul ei, s-a spânzarat în marchiza casei părintești.

O altă tânără şi-a tăiat venele de mai multe ori, pentru că nu se simte împlinită în dragoste, deşi a avut relaţii cu mulţi bărbaţi. Un bărbat s-a spânzurat în apartamentul său, pentru că a pierdut o anume sumă de bani. Toţi cei pe care i-am enumeraţi aici nu au avut boli psihice şi s-au sinucis sau au atentat la viaţa lor pe fondul durerii sau al dezamăgirii.

Toţi patru au ceva în comun: *necredinţa* şi *comoditatea*. Pentru că nu au văzut viaţa, cu bucuriile şi durerile ei, ca pe un drum spre mântuire, au spus *Nu!* vieţii, pentru ca să scape de durere. Însă abia acum începe durerea, odată ce te sinucizi şi moşteneşti durerea Iadului, care nu se termină, ci e veşnică.

Sinuciderea este o renegare a darului vieţii, a iubirii lui Dumnezeu faţă de noi. E un fel de aruncare la coş a darului pe care îl primeşti de la mama ta, care te iubeşte şi pe care o iubeşti.

Naşterea şi moartea, spune Scriptura, *sunt în mâna lui Dumnezeu*, pentru că de la El *sunt începuturile vieţii şi ale morţii*. *A-ţi suprima viaţa* înseamnă *a-ţi renega statutul de om*: pentru că omul e destinat de Dumnezeu ca să aibă viaţă veşnică, viaţă din belşug şi nu *minus de viaţă*.

Însă sinuciderea, ca şi incinerarea, atacă pe cei care te iubesc sau pun sub semnul întrebării iubirea lor.

Dacă eu am o familie, am copii, am părinţi, rude care mă iubesc, prieteni, şi toţi aşteaptă de la mine să merg mai departe, să mă bucur, să mă realizez, să mă mântuiesc şi eu mă sinucid, arăt că nu dau doi bani pe iubirea acelora, care mă iubesc şi pe iubirea lui Dumnezeu, Care crede în mine şi mă vrea fericit pentru toţi vecii.

De aceea ne-a dat Dumnezeu viaţă: pentru că El crede în noi, crede în iubirea noastră, crede în răspunsul nostru la iubirea Lui!

Mama şi tatăl care ne-au dat viaţă, împreună cu Dumnezeu, dacă ne iubesc şi ne doresc, ne-au dat viaţă ca să ne bucurăm împreună cu ei şi nu ca să ne plângă nesimţirea şi laşitatea de a ne fi sinucis.

Nu e nimic mai dramatic decât să asişti la o înmormântare, în care copilul s-a sinucis din dragoste rănită iar părinţii să plângă în hohote. Un astfel de tată, care îşi băga în mormânt copila de 18 ani, îmbrăcată în mireasă, care arăta ca o regină, era în stare să se lase zidit în mormânt împreună cu ea.

Sinuciderea e un act iresponsabil, lipsit de raţiune şi de iubire. Tot la fel de iresponsabil e şi gestul de a incinera pe cel pe care l-ai iubit sau spui că l-ai iubit.

Dacă ieri îţi sărutai soţia şi o ţineai în braţe sau copilul sau mama, cum poţi astăzi să îi bagi în crematoriu? Există obiceiul la noi, la ortodocşi, ca fiinţele pe care le iubim enorm să le punem în morminte, care să aibă un geam, un loc prin care să privim înăuntru. Mormintele celor mai înstăriţi sunt nişte mici paraclise, pictate cu fresce din viaţa celor adormiţi şi cu chipuri de Sfinţi.

Cunosc un bărbat, care şi-a iubit atât de mult soţia, încât a lăsat o fereastră spre sicriu, pentru ca să vadă cum se degradează sicriul în timp. Acea fereastră îl făcea să creadă că are un contact nemijlocit cu trupul ei. Şi nu era un fanatic şi niciun tâmpit, ci un om, care atât de mult şi-a iubit soţia, încât nu se putea imagina fără ea, fără aceea care îi era soţie pe veci prin Taina Sfintei Cununii.

De unde ideea de împăiere a trupurilor, de conservare a lor sau de îmbălsămare, dacă nu ar fi dorinţa de contact nemijlocit cu cel pe care îl iubeşti sau e un simbol pentru o naţiune sau ideologie? De ce este Lenin conservat, dacă partidul comunist rus nu ar crede în *persistenţă* sau nu ar dori *o păstrare intactă* a omului, chiar şi după moarte?

Moartea nu e sfârşitul vieţii, ci începutul ei. Cel care incinerează trupul arată, că nu l-a iubit pe omul pe care îl arde.

Când Sfântul Grigorie de Nazianz sau Sfântul Vasile cel Mare (nu mai reţin care) a fost nevoit să umble la mormântul părinţilor lui, ca să îngroape pe un frate sau o soră de-a sa, a pus un veşmânt în faţa lui, a mers cu un veşmânt în faţa ochilor, ca să nu vadă goliciunea părinţilor lui şi să fie blestemat ca un alt Ham, care râde de goliciunea părinţilor săi.

Adică nu a vrut să vadă oasele goale ale părinţilor săi pentru că a considerat, pe drept, că este un păcat acest gest, o privire incestuoasă.

Iar pentru Ortodoxie, trupul este un templu al Duhului Sfânt, sfinţit şi binecuvântat îndelung la slujbele noastre şi nimeni nu trebuie să se atingă de el, să îl profaneze sau să îl distrugă.

Oamenii noştri binecuvântaţi de Dumnezeu, plini de har în viaţa aceasta, Sfinţii lui Dumnezeu, sunt preaslăviţi de Dumnezeu după moarte, pentru că trupurile lor nu putrezesc deplin sau trupul lor le rămâne aproape intact, binemirositor şi făcător de minuni.

Tocmai de aceea înmormântarea ortodoxă arată un respect egal pentru trup şi suflet, pentru că sufletul merge la Dumnezeu, Care l-a dat, Care l-a creat pentru om iar trupul se întoarce în pământul din care a fost făcut, la început, de către Dumnezeu.

Nimeni nu are voie să fărâme trupurile oamenilor, să le profanze sau să le ardă şi nimeni nu va scăpa nepedespit de Dumnezeu pentru astfel de gesturi.

Dacă am cinstit pe cineva în viaţă, atunci trebuie să ne comportăm la fel şi după moarte. Pentru că cei care nu cinstesc viaţa, sinucigându-se sau nu respectă pe omul adormit, incinerându-i trupul, nu crede în viaţă, ca dar al lui Dumnezeu şi nici în învierea morţilor.

Trupurile noastre vor fi înviate de către slava lui Dumnezeu, noi vom moşteni Împărăţia lui Dumnezeu cu trup şi suflet, ca oameni duhovniceşti, după ce vom trece prin faţa Dreptului Judecător, Care judecă pe fiecare după faptele sale.

Despre simțământul teologic al existenței

Pentru că suntem zidiţi de către Creatorul nostru şi orientaţi ontologic spre El, pentru ca să privim numai spre El şi întru El să ne trăim viaţa temporară şi veşnicia, orice meditaţie asupra vieţii include o privire teologică asupra ei.

Păcatul este o teologie întoarsă în această perspectivă, dacă virtutea şi fapta bună sunt instrumentele gnoseologice, teologice ale cunoaşterii lui Dumnezeu.

Revelaţia dumnezeiască, vorbirea lui Dumnezeu cu Sfinţii, cuprinsă în Scriptură şi în Tradiţia / Predania Bisericii sunt căi de înţelegere şi de contemplare a vieţii lui Dumnezeu.

Însă creaţia întreagă, omul care e făcut *după chipul şi asemănarea Fiului* (cum spune Sfântul Irineu al Lyonului), întreaga existenţă nu e în afara Pantocratorului, a lui Hristos, Cel care ţine toate şi Care este fundamentul interior al creaţiei şi Care izvorăşte viaţă în toate câte există.

Cunoaşterea lui Dumnezeu are valenţe multiple. E o cunoaştere de tip personalo-obiectiv, pentru că putem să cunoaştem pe Dumnezeu prin Scriptură, Tradiţie, Icoane, Sfinţi, rugăciune, prin oameni şi prin creaţia întreagă…dar Dumnezeul pe care Îl cunoaştem noi nu ne devine *un Dumnezeu subiectivist*, ci e mereu *Realitatea obiectivă supremă*, Care nu se epuizează în venirea Sa la noi şi nici nu Se confundă cu noi.

Există o teologie a creaţiei, o teologie a existenţei, un mod viu de a percepe pe Dumnezeu prin toate câte trăim şi aflăm. Dacă ne spălăm pe picioare şi contemplăm teologic acest act suntem într-o activitate teologică vie.

Dacă privim teologic feţele oamenilor, iarba, copacii, dacă cântăm şi ne uităm la televizor teologic, dacă învăţăm pentru examene teologic, dacă muncim teologic, atunci învăţăm câte ceva despre Dumnezeu şi despre viaţa cu Dumnezeu în tot ceea ce facem.

Şi *a trăi teologic* e cel mai uşor şi normal lucru. De ce? Pentru că *a trăi teologic* înseamnă *a recunoaşte la tot pasul prezenţa lui Dumnezeu în noi*, *în tot ce există* şi *mai presus de tot ceea ce există*.

Dacă în răbdarea noastră înţelegem ce e *aşteptarea*, atunci aflăm că aşteptarea mulţumitoare aduce nădejde (parafrazându-l pe Preadumnezeiescul Pavel, Apostolul Domnului) iar nădejdea îmbelşugată din viaţa noastră, certitudinea prezenţei lui Dumnezeu

în noi nu ruşinează, nu ne face de ruşine, pentru că e o nădejde mântuitoare, sfinţitoare.

Dacă trăieşti *ortodox* trăieşti *teologic*. Şi ca să trăieşti *ortodox* şi *teologic* trebuie să simţi paşii tăi în viaţă ca pe nişte daruri, ca pe nişte minuni. Pentru că minunile din viaţa noastră au nevoie de recunoştinţă vie faţă de Dumnezeu.

Noi glumim adesea cu existenţa noastră. Luăm în derândere cuvintele, mai ales ale altora. Dar când e vorba ca în cuvintele noastre să fim noi, cu păcatele, căderile şi ridicările noastre, şi cineva ne ofuschează, atunci înţelegem, că cuvintele sunt o parte din noi şi că ele ne dor.

Simţământul teologic al existenţei e o specializare harică a creştinului ortodox, pe care ţi-o descoperi, ţi-o descoperă Dumnezeu, pentru ca să înţelegi că, de fapt, asta ştiai de când erai mic şi te minunai de puterea cailor, de cum aleargă găinile prin curte sau de viteza maşinilor.

Convertiţii la Ortodoxie, care au trăit sincer ereziile lor sau păcatele lor, dau mai toţi acest detaliu: când am intrat în contact cu viaţa ortodoxă am înţeles, că nu este vorba de o altă credinţă, de o altă Biserică, ci că ne-am întors acasă, că aici e sentimentul plenar al lui *acasă*, al acasei noastre.

Copilul învaţă mai întâi să se închine şi să privească la Sfintele Icoane. Sfintele Icoane, mai mult decât Tom şi Jerry, sunt realităţi pentru copil, nişte *realităţi vii*, nişte realităţi paradoxal de apropiate de inima lui, care impun o reverenţă venită de sus.

Ele sunt educatoarele copiilor, pentru că prin ele învaţă acea linişte şi tăcere de care au nevoie, învaţă calmitatea pe care o găsesc sub un nuc sau tei din curte sau pe deal și munte, care spun poveşti adânci.

Copiii nu îşi bat joc de chipurile vii ale Prea Curatei din Sfintele Icoane, pentru că simt că ele transmit ceva veşnic.

Neştiind îndoiala, pozitivismul ateu al adulţilor, copiii îşi lărgesc inima şi trag în piept harul Sfinţilor în rugăciunile lor. Când intervine în om îndoiala, când copilul începe să se apropie de pubertate şi învaţă perversitatea alături de fariseismul, de duplicitatea adulților, nevinovăţia Icoanelor, a Sfinţilor, mai ales a Prea Curatei îi stânjeneşte.

De ce? Pentru că se simt murdari pe lângă curăţia Prea Sfinţiei Sale. Fetele care avortează sau care sunt violate, femeile care îşi plâng avorturile şi incesturile în faţa Sfintelor Icoane reînvaţă să aibă ruşine, bun simţ, evlavie, să fie din nou *femei* şi nu nişte *arogante* şi *dispreţuitoare*.

Am văzut chipurile spălate în lacrimi ale câtorva femei, care m-au învăţat atâta teologie, încât îmi venea să mă plec la pământ în faţa lor şi să le sărut urmele paşilor.

Dar m-au învăţat teologie vie, pentru că şi-au recunoscut păcatele şi au reînvăţat de la Împărăteasa lumii ce înseamnă nevinovăţia şi curăţia preadumnezeiască.

Sfântul Maxim Mărturisitorul spunea un mare adevăr, un adevăr capital, atunci când afirma, că cei care nu au fost învăţaţi de Prea Curata Stăpână să aibă simţul fecioriei, al curăţiei, al evlaviei, nu ştiu să fie oameni credincioşi.

Căci cine poate să ne înveţe să fim fiii adevăraţi ai lui Dumnezeu, decât Maica Fiului? Iar dacă Prea Sfinţia Sa, cum spun în mod blestemat ereticii, e o Femeie *oarecare*, prin aceasta nu Îl fac şi pe Fiul *un Fiu oarecare*? Pentru că, în substrat, orice atac la adresa mariologiei este o secătuire a hristologiei, o denaturare a hristologiei.

Într-o zi, un tânăr sărac dar eminent la studii, cu părinţi vai de mama lor, m-a luat la el acasă, ca să îmi arate cum pictează Icoane pe sticlă. M-a uimit cu atenţia şi delicateţea sa. Avea o puritate acest om de te lăsa fără grai. Nu puteai să te cerţi cu un astfel de om. Era o impietate să îl deranjezi. Aşa am simţit atunci, văzându-l cum îmi vorbeşte şi ce viaţă austeră şi nefericită are din cauza părinţilor săi indiferenţi.

Am văzut apoi un monah în vârstă într-un cimitir, care se prefăcea că e nebun şi era un monah mai tânăr în acea mănăstire, care îi mai da câte o tupă după ceafă, cică *pentru a-l smeri*, când el avea nevoie de smerenie mai abitir.

Acest monah în vârstă avea o viaţă ascunsă dar extrem de duhovnicească. Se ducea la morminte şi îngrijea fiecare mormânt în parte, fără să i se audă gura. Când vedea că te apropii de el, se prefăcea că pierde timpul. M-am apropiat de el şi l-am privit cu evlavie. A înţeles asta. Şi pentru ca să nu stau de vorbă cu el sau să îl laud, a dispărut imediat din cimitir şi nu l-am mai văzut cât am stat pe acolo.

Însă acest monah binecuvântat avea o evlavie căreia îi făcea bine tăcerea. Se vedea pe chipul său, că a învăţat ritmul dumnezeiesc al naturii şi al rugăciunii, ritmul vieţii, care e schilodită de dureri, dar care are în substrat mult har.

Sfântul Ioan de Kronstadt a fost surprins într-o zi contemplând o femeie goală dintr-o fotografie. O persoană evlavioasă, care a fost *surprinsă* de actul Preadumnezeiescului Ioan, cel atât de mult plin de har şi care a trăit cu soţia lui în

feciorie toată viaţa, l-a întrebat cum de *şi el*, *tocmai el*, face una ca asta.

Şi Ioan i-a zis: *Vezi cât de frumoase făpturi face Dumnezeu ca să fie mame!* Persoana în cauză a înţeles imediat, că gândurile Sfinţilor şi motivele gesturilor lor *nu sunt* ca ale oamenilor de rând.

Acolo unde unul vede numai plictiseală, altul poate vedea minuni. Şi unde unul dă cu tifla, altul poate să îşi câştige mântuirea. Pentru că cunoaşterea lui Dumnezeu ţine de inima omului, de aşezarea lui interioară, de motivele adânci, împlinitoare ale vieţi sale.

Fericitul Dumitru Stăniloae, Părintele nostru, numea în *Dogmatica* sa acest tip de cunoaştere a lui Dumnezeu, drept unul care se petrece în *împrejurările concrete ale vieţii*, în cotidianitatea noastră, în palpitaţia zilnică a fiinţei noastre.

Tot ceea ce trăim şi vedem poate fi evidenţiat, tâlcuit teologic. Aşa se face că aici, pe blog, vrem să îi educăm pe cititorii noştri, ca să înţeleagă faptul, că Teologia nu ţine sau nu înseamnă *numai* dogme, Scriptură, Sfinţi Părinţi, Acatiste şi sluje, *ci şi* cunoaştere vie şi personală a lui Dumnezeu prin oameni, imagini, acte diverse din viaţa noastră.

Pe anumite persoane, recent, i-a *smintit* Andra, pentru că a cântat la noi pe blog. Mie îmi place Andra, muzica ei şi mi-a făcut un mare bine, m-a relaxat, după multele mele osteneli scriitoriceşti. Acum, te poate enerva şi mâncarea bună la o adică şi îţi poate rămâne osul de peşte în gât. Problema e ce inimă ai, cu ce inimă receptezi lucrurile.

Dacă ai inimă să vezi şi ochi să auzi, să compătimeşti şi să te bucuri cu ceilalţi, atunci oamenii te receptează ca pe un om, care nu eşti indiferent la nimic.

Persoanele din viaţa mea ştiu că nu sunt indiferent la nimic, că nu am tabuuri când e vorba de a cerceta cele mai execrabile lucruri, dacă ele sunt spre folosul şi luminarea multora. Căci dacă nu îţi rezolvi dilemele, obsesiile, întrebările la timpurile lor ele se agravează şi ajungi un moşneag sau o babă cu minte de optsprezece ani, care în loc să fie cu mintea în cer, se gândeşte la cât de dulci erau săruturile de odinioară.

Săruturile, credem noi, trebuie să rămână la vremea lor, munca şi seriozitatea la vremea lor şi veselia la fel. Dacă încurcăm vremurile / vremile lucrurilor ajungem nişte agramaţi ai experienţei.

Nu cred în băieţii cu *experienţe* făcute doar în spatele blocului! Nici în aceia, care te drăcuie de trei ori şi îţi mai zic o

dată şi de mă-ta, ca să îţi spună o propoziţie. E un fel de a limita experienţa numai la trivialitate.

Experienţa de viaţă şi acest simţ teologic de a ne trăi viaţa frumos cuprind aspecte extrem de încântătoare, pe care nu le-am trăit la domnul Columbeanu în biografie şi nici în aventurile pinguinului de apă dulce.

Există feluri de a spune pentru toate felurile de experinţe. Dacă îmbini tot feluri de feluri de a spune nu arăţi, decât că te comporţi normal, că nu faci abstracţie de ce e în jurul tău şi nu te închipui *ghiocelul sălbatic*, când pe tine te cheamă *Costel* sau *Gheorghe*.

Da, pentru cărţile mele cercetez undergroundul în paralel cu sublimitatea vieţii şi a sfinţeniei, pentru a mă umple de harul lui Dumnezeu şi nu pentru a mă umple de toate spurcăciunile canalelor cu murdărie.

Dar *a te da de credincios*, când nu îi asumi pe toţi, când nu vrei să îi cunoşti pe cei care vin la tine cu sinceritate, pentru că nu sunt de condiţia ta, asta, frate, se numeşte *fandoseală* şi *manierism ieftin* şi nu *vocaţie pastorală*!

M-am uitat cu atenţie la Sfinţii recent canonizaţi şi trăitori în secolul al XX-lea, care, în majoritatea lor sunt *Noi Mucenici*. Unul mai paradoxal decât altul. Matematicieni şi filosofi, care devin călugări, foști atei cu specializări de te lăsau marţ, nebuni pentru Hristos doctori în Teologie şi asceţi şi răbdători de chinuri inimaginabile.

Şi am tras o conluzie fericită și anume, că Sfinţii contemporani nouă sunt din ce în ce mai deştepţi, mai speciali, fiind, în acelaşi timp, munţi de smerenie.

Iconomia lui Dumnezeu e atât de mare cu noi, încât, pe măsură ce lumea e prostită sistematic, în inimile câtorva zeci, sute, mii, Dumnezeu ştie câţi, se înfiripă o ardoare şi o muncă atât de titanică, încât ce rămâne în urma lor e absolut incredibil.

Îmi spunea prietenul nostru Adrian Tănăsescu, traducătorul, despre un Sfânt ierarh rus, nebun pentru Hristos, din secolul al XX-lea, care a scris o *Teologie Dogmatică Ortodoxă* unică, voluminoasă, cu un stil, cu o fracheţe şi înălţime a cugetării copleşitoare. Nu a fost tradus textul în română. Însă îmi spunea, că de un astfel de text avem nevoie, pentru ca să ne învețe cum să ne cunoaștem și să ne aprofundăm credința.

De ce spun toate astea? Pentru că nimeni nu ne poate rupe pe noi de la dragostea lui Hristos şi de la o viaţă ortodoxă autentică. Nici laxitatea morală, nici aberaţiile ideologice, nici politicienii sau siteurile porno, nici politica americană sau rusă din

România, nici mogulii de presă sau mai ştiu eu ce OZN căzut în zona Pipera nu ne pot despărți de Hristos. Nu!

Ci toate acestea ne fac şi mai umili şi mai profunzi şi mai înţelepţi, aidoma Părinţilor noştri, care au suferit în închisorile comuniste şi care au mâncat mâncarea din tineta cu propriile lor fecale.

Există un preţ frumos al mântuirii, pentru care trebuie să fii dispus să dai tot. Şi ca să dai tot, trebuie să vezi, cum spunea poetul, în râuri, ramuri, ape şi păduri *paşii Lui*, urmele pe care tu trebuie să calci şi să fii răstignit pentru lume şi viu pentru El, Viaţa lumii.

Despre sinele nostru

Părintele Stephen Freeman, un părinte ortodox din America, pe care noi îl respectăm mult, a ajuns, de curând, la cifra apreciabilă de 200.000 de vizitatori pe blogul său, după care a scris un articol despre adevăratul şi falsul nostru sine[41]. Articolul său m-a inspirat, pentru ca să abordez această problemă în mod personal.

A te cunoaşte pe tine însuţi presupune primul pas spre o trăire autentică a credinţei ortodoxe. Scanarea propriului interior, vederea patimilor proprii reprezintă *vederea autentică de sine*.

De aici se pleacă spre împlinirea poruncilor lui Dumnezeu în mod conştient, asumat. Când îţi ştii limitele, neputinţele, când ştii ce poţi să faci, de cât eşti în stare să faci, ajungi să înţelegi, cât poţi posti, cât te poţi ruga, cum să vorbeşti cu alţii, cum să te percepi pe tine în relaţiile tale cu alţii.

Aseară, Loredana Groza dădea un interviu la *Antena 2* şi a fost întrebată de moderatorul emisiunii, despre *beneficiile* pe care i le-a adus pozatul în *Playboy*. Şi răspunsul său a fost acela, că *a făcut-o să se simtă bine în propria ei piele*.

Din punct de vedere duhovnicesc a-ţi vedea păcatele, a te vedea înăuntru în adevărata ta golătate, în adevărata ta lipsă de fapte bune înseamnă a ajunge să te cunoşti şi să îţi accepţi neputinţele.

Un om apropiat mie m-a întrebat, cum să lupte cu sine, cu patimile sale şi cum să se despătimească şi i-am spus, că dacă vrea să se cunoască pe sine, atunci să înceapă să scrie pagini întregi cu gândurile, patimile pe care le are şi să şi le analizeze în mod tranşant. Să privească tot ce trăieşte într-un mod obiectiv, nu subiectivist, în lumina a ceea ce cunoaşte şi înţelege din Scriptură, Părinţi, cult, diverse cărţi teologice…

Şi, pe timp ce scria, analizam gândurile sale de comun acord, pas cu pas, până când am ajuns la concluzia, de ambele părţi, că lupta cu gândurile şi cu tine înseamnă *să te analizezi* fir a păr în orice clipă şi *să te pui* în faţa lui Dumnezeu mereu.

Şi, chiar dacă nu ar fi scris toate acele zeci de pagini cu diverse amănunte, a conştientizat faptul, că în mod mental, drumul spre despătimire e un drum conştient, un drum al gândirii, care angajează întreaga noastră fiinţă şi că fiecare ortodox în parte este

---

[41] Cf. http://fatherstephen.wordpress.com/2007/06/06/the-false-and-true-self.

un gânditor şi *un psiholog* al sinelui său, pentru care cere mila lui Dumnezeu.

Cunoaşterea de sine începe cu o anamneză, care duce la spovedanie dar care duce şi la înţelegere de sine. În faţa unei spovedanii generale fiecare amănunt contează, pentru că ne scoate din umbra păcatului, care ne ţinea legaţi.

Fiecare mărturisire a păcatelor în faţa preotului este *o eliberare de trecut* şi *o conştientizare* a neputinţei proprii. De păcătuit, păcătuieşti singur (e o maximă adâncă în Ortodoxie), dar păcatele se curăţesc numai prin spovedanie, ajutat de către Dumnezeu și de către un preot.

Reamintirea propriei tale vieţi în lumina credinţei, neascunderea păcatelor proprii şi neminimalizarea efectelor lor negative în viaţa ta duc la o sporire enormă în vederea de sine.

Ajungi să înţelegi că, dacă vrei să scapi de păcate, de omul cel vechi şi să devii unul nou, trebuie ca zilnic să fii deschis harului şi faptelor bune, ca zilnic să înfrunţi, cu bunătate şi înţelepciune, gândurile rele din tine.

Viaţa ortodoxă este o supravieţuire prin har şi cei care supravieţuiesc tuturor ispitelor şi greutăţilor au înfruntat războiul nevăzut al demonilor din fiinţa noastră, peretele acesta negru, care ne făcea să nu ne vedem sinele, adică lăuntrul nostru, care cerea bucuria şi mila lui Dumnezeu.

Când eşti ideologizat, când eşti ori rocker ori manelist, ori PD-ist ori PRM-ist, când eşti cu muzica la maximum şi aşteptarea vieţii tale e să te îmbeţi în comun cu prietenii tăi şi apoi să te culci cu vreo prietenă, şi ea, tot la fel de beată ca şi tine sau când toată ziua te gândeşti numai la *cum să vinzi ceva* sau *să câştigi bani* nu ai timp *să te vezi* şi crezi că omul *nu are* adâncimi sufleteşti.

Dar când cunoşti cuvintele lui Dumnezeu, voia Lui cu noi, când te luminezi asupra sensului lumii, al omului, când vezi spre ce trebuie să te îndrepţi, atunci începi să te depărtezi de ceea ce iubeai până atunci şi să devii serios, plin de o seriozitate responsabilă, care aduce numai bucurii şi înţelegere.

Pentru că trăind intens sentimentul, că tu trebuie să te reconfigurezi interior, că trebuie să te umpli de ceea ce afli că e viaţă, laşi în urmă o viaţă de suprafaţă, pentru o viaţă de adâncime, trăită plenar, în harul lui Dumnezeu.

Şi aşa cum îndrăgostirea te face să vezi, că dorul de cineva, nevoia de cineva e mai profundă decât propria noastră logică, tot la fel îndrăgostirea de Dumnezeu ne face să înţelegem, că centrul vieţii noastre, aspiraţiile cele mai adânci sunt împlinite numai în dragoste şi ascultare de Dumnezeul nostru.

Cunoaşterea de sine se face numai prin credinţă, dragoste şi har. Cunoaşterea de sine este un drum interior, pe care îl parcurgi pe măsură ce laşi voia lui Dumnezeu să devină propria ta voie şi mintea ta şi sentimentele tale să fie mintea şi sentimentele lui Hristos, pline de prezenţa lui Hristos şi a Duhului Sfânt în fiinţa noastră.

Filosofia antică propunea *o cunoaştere de sine* însă numai sub aspect moral şi nu la nivel ontologic. În ceea ce ne priveşte, cunoaşterea este o expresie a întregii noastre fiinţe, a experierii cu întreaga noastră fiinţă a unirii cu harul lui Dumnezeu şi nu doar cu mintea sau cu inima.

Umplerea noastră de har prin Tainele Bisericii, unirea noastră fiinţială cu Hristos în Sfânta Euharistie, umplerea noastră de lumina Sa în vedere extatică, ne fac să vedem, că adevărata *cunoaştere de sine* înseamnă *să te vezi umplut* de harul lui Dumnezeu şi *să trăieşti prin el*.

Pe de o parte, la începutul cunoaşterii de sine, percepi că eşti gol şi murdar şi că numai harul lui Dumnezeu este cel după care tânjeşti, pentru ca, mai apoi, să îţi dai seama, că adevărata cunoaştere de sine nu înseamnă o rămânere în graniţele singurătăţii tale ontologice, nu înseamnă o rămânere la tine, la propria reflecţie asupra ta, ci presupune umplerea noastră de harul Prea Sfintei Treimi.

Te cunoşti pe tine tocmai atunci, când nu mai eşti singur ci plin de Dumnezeu. Pentru că adevărata cunoaştere de sine înseamnă a conştientiza, că eşti menit să fii cu Dumnezeu şi în Dumnezeu, acum şi pentru toţi vecii.

De aceea am spus, că filosofia umană vorbeşte despre o cunoaştere de sine în cadrul unei mentalităţi seculare, în care morala, psihologia, sociologia persoanei ocupă locul central şi nu îndumnezeirea, care e de domeniul ontologicului şi nu doar al psihicului.

Dacă Biserica nu ar avea Sfinte Taine şi nu ar fi instituţie divino-umană, unde oamenii se îndumnezeiesc prin harul Tainelor, unde sunt puşi în directă legătură cu persoana şi harul operei mântuitoare a lui Hristos Dumnezeu, Biserica ar fi o instituţie umană, care nu ne-ar putea ajuta cu nimic în mod esenţial.

Părintele Profesor John Breck, în cartea Dorul de Dumnezeu, pe care v-am semnalat-o într-un articol anterior spunea, că rolul preotului nu e acela de *a fi psiholog*, *psihiatru* sau *omul care îţi ia cu mâna* orice boală, neîncredere, neputinţă, sărăcie sau obsesie.

Rolul preotului ortodox, spune Sfinţia sa, este acela de *a-l pune* pe credincios, prin slujbele sale, în faţa lui Dumnezeu, de *a-l oferi pe om* în braţele lui Dumnezeu.

E mai mult decât bine, ca preotul să fie un mare psiholog, psihiatru sau taumaturg, văzător cu duhul. Însă rolul său în Biserică, în mod esenţial, este acela de *a-l direcţiona* liturgic, sacramental pe omul credincios, spre relaţia sa personală şi, comunitară în acelaşi timp, cu Dumnezeu.

Căci asta înseamnă ca să ne aducem pe noi înşine şi unii pe alţii lui Hristos. Dacă ştim să ne aducem, dacă vrem să ne aducem pe noi înşine lui Hristos şi fiecare dintre noi pe aproapele nostru în harul lui Dumnezeu, atunci rolul comunitar al Bisericii, trăirea frăţietăţii creştine se îndeplineşte în aceste relaţii de intimitate adâncă a fiecăruia dintre membrii Bisericii.

Cunoaşterea de sine ne apropie de trupul Bisericii, ne face să ne simţim parte componentă a trupului lui Hristos, pentru că ne înţelegem rolul, rostul, menirea dar şi nevoia de comuniune şi de dragoste cu toţi fraţii noştri. Când uiţi de tine pentru altul, pentru dragostea altuia, de fapt te înţelegi şi mai bine. Când vrei să îl înţelegi şi să îl respecţi pe un altul, înţelegi ce rol important are dragostea şi înţelegerea altora faţă de tine.

Dumneavoastră, cei care ne urmăriţi gândurile zilnic pe acest blog, înţelegeţi din mine, care sunt o carte deschisă pentru dv., cutele existenţei mele. Dacă dv. aţi fi în locul meu v-aş înţelege şi eu, şi v-aş respecta transparenţa şi amabilitatea de a vorbi unor necunoscuţi, printre care m-aş afla şi eu, despre lucruri esenţiale.

În vocaţia noastră, noi predicăm unui număr mare de oameni şi nu ştim care este impactul a ceea ce spunem. Doar puţine, foarte puţine feedbackuri de la public sau de la cititori.

Ne asumăm prea repede statutul de *cititor* sau de *ascultător*, dar mai greu sau deloc pe cel de *dinamizator* al celui care vorbeşte sau scrie, prin recunoştinţa şi mulţumirea faţă de ceea ce am aflat sau prin observaţii pertinente la adresa noastră. Până când nu vom dialoga nu vom afla nici *cine suntem* şi nici *de ce avem nevoie*.

Cred în rolul povăţuitor şi liniştitor al dialogului fiinţial şi interpersonal, în care îţi asumi ce spui, pentru că vrei să ajuţi prin ceea ce spui, pentru că vrei să te prezinţi ca prieten şi ca om responsabil.

Textul și Duhul textului

Acolo unde se presupune, din start, o autonomie a textului faţă de configuraţia interioară a acestuia sau de ralierea lui la un mod de viaţă, se confundă *teologia ortodoxă* cu orice *altă teologie*.

Cel care învaţă sintagmatic credinţa poate să scrie, în aparenţă, un *text ortodox*, însă viaţa autorului să aibă aversiune faţă de amănunte ortodoxe majore.

Mai pe înţelesul tuturor, se poate scrie un text, care să pară, în literă, *ortodox*, dar viaţa celui care scrie textul să aibă prea puţine valenţe ortodoxe.

Textele ortodoxe sunt texte scrise atât în litera, cât şi în Duhul lor în mod ortodox, cu raliere deplină la modul de a trăi şi a gândi al Bisericii. Un text duhovnicesc este un text al unui om duhovnicesc şi nu se constituie de la sine, de către orice om din afara Bisericii.

Studiile făcute de oameni din afara Bisericii Ortodoxe pot să conţină o mare asimilare a modului de a gândi ortodox, dar nu din interior, ci din perspectiva livrescă a credinţei ortodoxe.

Dacă am putea să scriem texte ortodoxe în afara Bisericii şi dacă am putea să scriem cărţi duhovniceşti fără drumul personal al curăţirii de patimi, atunci Tainele Bisericii, apartenenţa la Biserică sau viaţa duhovnicească nu şi-ar mai găsi rostul.

Însă Sfinţii de dinaintea noastră, Părinţii noştri, au trăit şi au studiat credinţa din punctul de vedere al ralierii totale, depline, la Părinţii din faţa lor. Aşa se face, că dacă eşti ortodox, trebuie să accepţi *tot ce ţine de Ortodoxie* şi nu numai *bucăţi* din ea, ceea ce îți place ție.

A fi ortodox înseamnă a te deschide modului de gândire eclesial, a te umple de diversitatea modurilor personale de a exista în Biserică şi, în acelaşi timp, de unitatea cugetării şi a intimităţii cu aceleaşi repere de viaţă şi gândire.

Textul Liturghiilor, al cărţilor de cult, al Părinţilor, al Scripturii trebuie receptate în deplinătatea lor şi nu fragmentar. Studiul personal trebuie să se deschidă complementarităţii şi nu gândirii individuale.

Astfel, scrisul unui text ortodox nu ţine de *orgoliul de a scrie*, ci de conştiinţa responsabilităţii pentru mântuirea celorlalţi şi de nevoia de continuă reactualizare a mărturisirii ortodoxe.

Ca şi continua reactualizare a manualelor sau a cărţilor clasice ale literaturii, continua exegeză a cultului şi a vieţii ortodoxe e cerută de nevoia de cunoaştere a noilor generaţii de

credincioşi. Pentru fiecare generaţie şi om în parte e nevoie de catehizare, de exegeză, de pornire de la zero.

Funcţia învăţătorească, catehetică a slujbelor Bisericii se împreunează cu cea a rugăciunii, a slujirii şi a conducerii spre un mod de viaţă autentic ortodox.

Trebuie să explicăm cântările Bisericii, cum să ne rugăm, cum să postim, cum să ne trăim viaţa, concluzionând şi trimiţând la reperele Bisericii, la Sfinţi şi Tradiţie.

Textele au nevoie de oameni, care să trăiască în Duhul textelor. Nu de oameni *exteriori* textelor, slujbelor, de *simpli funcţionari* avem nevoie în Biserică, ci de oameni, care conţin în ei credinţa, pentru că au pe Duhul, Care i-a insipirat pe Sfinţi la scrierea textelor şi prin care se tălmăcesc textele.

Acolo unde slujba nu este predicată şi unde predica nu este doxologică se trăieşte taina unirii cu Hristos Dumnezeu înnegurat, imprecis.

Însă dacă predica e *pregătire* pentru unirea cu Hristos, dacă e cea care te umple de starea proprie unirii cu Stăpânul, simţi că slujba a fost deplină, pentru că s-a adresat şi ochilor şi minţii şi gurii prin împărtăşire şi mirosului prin tămâia slujbelor şi întregului trup prin închinăciunile, îngenuncherile şi metaniile făcute.

Predica, cântarea, evlavia, tăcerea nu sunt complementare slujbei, slujirii, ci sunt părţi integrante din ea. Unitatea slujbei trebuie să se regăsească în unitatea interioară a textelor ortodoxe. Trebuie să simţi că textele emană o pace, o înţelegere, o logică interioară, o mărinimie de suflet, că textele miros a sfinţenie. Textele Ortodoxiei te conving, prin Duhul lor, nu numai prin logica lor.

Însă când autorul este indiferent la viaţa lui, dar scrie texte, în aparenţă, *ortodoxe*, adică, când textul spune una şi viaţa lui spune alta, atunci se intră în spaţiul mofturilor, a peroraţiilor, a incertitudinii şi a necredinţei.

Când nu se trăieşte unitatea cu trecutul Bisericii se observă că autorul se luptă cu morţii, cu viii, cu el, cere anateme, cere să se facă dreptate, să rămână numai *drepţii* în Biserică şi lapşii, căzuţii, să iasă afară, să fie destituiţi.

Însă dacă ţi-ai înţeles neputinţele personale şi ai perceput interior puţinătatea oamenilor nu mai te autoinstitui în torţionarul acelora, care au pactizat cu diavolul în timpul comunismului, nu te mai lupţi cu cine ştie ce idee socială, cu cine ştie ce nedreptate istorică, ci faci distincţie între ce e bun şi ce nu e bun, priveşti cu

înţelegere trecutul, vezi rostul compromisurilor făcute şi încerci să te pui în locul acelora, care le-au făcut.

Cineva, de curând, spunea, că nu poate să gireze orgoliul şi tupeul tinerilor de astăzi, care se cred mai buni decât cei care au trăit în comunism, în lipsa probei a ceea ce ar fi făcut ei în încleştarea brutală cu ideologia atee. Sunt cu totul de acord cu acest domn. Nu poţi să presupui, că tu *ai fi făcut altfel*. Presupunerile nu au nimic în comun cu viaţa reală. În viaţa reală *nu tot ce presupui că poţi să faci* şi *faci* în act, ci observi că eşti constrâns de multe oprelişti interioare şi exterioare.

Însă rigorismul moral, acest extremism şi orgoliu ascetic nu e nou în istoria Bisericii. Autenticii pătimitori ai Bisericii nu au cerut niciodată ca să fie răzbunaţi sau să fie aruncaţi la lei cei care au pactizat cu un regim sau cu o erezie, pentru că ei simţeau din plin binecuvântarea de a fi *Mucenici ai Bisericii*.

În conştiinţa Bisericii, înţelegerea, compătimirea e fundamentală iar rigoarea şi legalismul văzute ca *superioare* omului, văzute ca interdicţii oarbe, fără iconomie, dau naştere la un satanism fără margini.

Nu e bună nici purificarea cu forţa a membrilor Bisericii şi nici impunerea unei legalităţi de neîndoit, fără maleabilitate, vizavi de orice persoană.

În istoria Bisericii se cunoaşte rolul mântuitor al iconomiei, care ţine de pocăinţă şi de înţelegerea situaţiei reale a omului, cât şi tulburătoarea trecere peste legi a oamenilor duhovniceşti, care stau mai presus de lege, pentru că împlinesc și stau în Duhul legii, care este iubire şi sfinţenie.

Textele sunt arhive de înţelegeri şi de viaţă. După cum Sfânta Euharistie uscată, pe care o avem pentru împărtăşitul din afara Sfintei Liturghii, conţine viaţă în ea, care e resimţită plenar de cel care se împărtăşeşte, tot la fel textele sfinte ale Bisericii sunt în ele însele mâncare uscată dar vie, hrană tare, care hrănesc sufletele şi trupurilor oamenilor. Cei care se smintesc de viaţa Bisericii şi de textele Bisericii nu au probleme hermeneutice ci de non-racordare intimă la viaţa Bisericii.

Nu m-a smintit niciodată un text al unui Sfânt Părinte. Nu am căutat niciodată să cred, că sunt mai deştept decât ei sau că trebuie să *corectăm* lucrurile, care au fost crezute vreodată.

Acolo unde există vreo eroare, din cauza tiparului, a coruperii textelor de către eretici, din cine mai ştie ce motive, nu trebuie să sărim imediat ca arşi, că s-a produs o catastrofă. Acolo unde există înţelepciune nu există frivolitate în gesturi şi în afluxul scrierii.

Textele Bisericii cer smerenie şi sfinţenie. Ca să citim bine, ni se cere să ne rezolvăm problemele interioare, de orice fel ar fi ele. Iar dacă ştii că ai o problemă, o fobie, o dispută interioară cu cine mai ştie cine, trebuie să încercăm să fie cât mai puţin evidentă, pentru că riscăm să transformăm discursul teologic într-o *isterie* a complexelor.

Cei care ne ascultă au nevoie de îndrumări, de clarificări. Nu trebuie să credem, că trebuie să le spunem totul tinerilor, ci trebuie să îi îndrumăm să descopere singuri propria lor cale interioară către intimitatea şi iubirea lui Dumnezeu.

Rolul de educatori al celor mai întăriţi în credinţă faţă de începători trebuie să constea în *indicarea marginilor* a ceea ce e Ortodoxia şi în spaţiul cărora se poate trăi bucuria învierii. Prea multele prescripţii doboară entuziasmul. Credinciosul începător trebuie să simtă că are o lărgime a lui între anumite jaloane şi că în acest cadru se poate jubila la nesfârşit.

Mai explicit: trebuie să ştie că are nevoie de Liturghie, de rugăciune, de Sfinţi, de dragoste, de atenţia la inima lui, de prospectare…dar că poate să trăiască, din plin, fericirea din cadrul acestor realităţi, care îi vor deveni personale.

Textele sfinte sunt ca mirosul florilor. Mirosul lor te atrage să ştii cum le cheamă, culoarea lor te fascinează, statul lângă ele te dezlipeşte de restul lucrurilor.

Când eşti prins de viaţa şi de frumuseţea lor nu mai poţi să vezi frumuseţea în altă parte. Cine se apropie cu întreaga fiinţă de slujbele Bisericii, de cântări, de scrierile Sfinţilor, înţelege ce izvor de viaţă şi de înţelegere, ce tărie de caracter, ce parrisia, îndrăzneală bună iese din contactul cu ele.

Însă, dacă textele ortodoxe sunt socotite *oase moarte*, ce pot fi disecate fără frica de Dumnezeu, nu e de mirare de ce se găsesc atâtea *incertitudini* în cele mai sfinte dintre lucrurile lumii.

Nu poţi să separi *litera* de *Duhul* literei, prin care litera a luat fiinţă şi prin care se explică. Gramaticalizarea textelor sfinte, pe care ne-a adus-o critica istorică, atenţia la *suportul lexical* dar nu şi la *Duhul scrierii*, a dus la o tratare nestoriană a cărţilor sfinte.

Oamenii de teologie tind să se ocupe numai de păstrarea corectitudinii gramaticale, oamenii duhovniceşti tind să păstreze înţelegerea nealterată a Ortodoxiei textelor sfinte.

Însă atât textul cât şi înţelegerea, lexicalul şi tălmăcirea trebuie să stea la un loc, să fie perihoretice. *Oamenii literei* trebuie să fie şi *oameni ai Duhului*, pentru că ori maximalizăm gramaticalismul ori înţelegerea duhovnicească fără suport literalist.

Însă noi avem nevoie de ambele pentru o înţelegere corectă a textelor. Atâta timp cât putem să constatăm depărtarea de textele ca atare, de manuscrise, revenirea la surse e mai mult decât normală.

De aceea teama de alegorie, înverşunarea împotriva alegoriei din spaţiile eterodoxe arată perceperea monofizită a textelor Tradiţiei. Dacă litera e cea care decide, în definitiv, e normal să ai aversiune faţă de acei oameni care văd, ceea ce tu, ca filolog, nu vezi.

Smerenia filologului fără o viaţă duhovnicească, fără criteriul judecăţii şi al înţelegerii duhovniceşti a textelor, trebuie să se prezinte, ca o rămânere în perimetrul sensurilor gramaticalo-lexicale. Omul duhovnicesc, care vede dincolo de texte, care vede în Duh textele, trebuie să vorbească despre duhovnicescul literei fără ca să intre în penibile discuţii filologice, dacă nu cunoaşte aspectul filologic al textelui.

E o fericire imensă, când tălmăcitorul e şi om al literelor cât şi al Duhului textelor. Atunci, la nivelul său, el poate să perceapă ambele părţi ale textului, adică divino-umanitatea textelor.

Insuflarea dumnezeiască a textelor comentate, logica interioară a lor, prospeţimea sfinţeniei pe care o emană înseamnă dumnezeiescul textelor, pe când literele, topica frazelor, înţelesurile lexicale ţin de umanitatea textelor.

Gândite în cheie hristologică, atât textele, cât şi omul, cât şi viaţa duhovnicească sunt înţelese în adevăratul mod de a fi al Bisericii.

Căci dacă textele sfinte nu ne învaţă *cum să ne sfinţim viaţa*, dacă nu ne sunt povăţuitorii noştri spre Dumnezeu, atunci *care mai este* sau *care este* rolul lor?

Arhivarea datelor teologice trebuie să se intersecteze cu trăirea lor din interior. Trebuie să prezinţi garanţia întâlnirii cu Părinţii, cu modul de a gândi al Bisericii, cu logica interioară a solicitărilor de tot felul. Nu trebuie numai să citām texte, ci să şi enunţăm date despre modul, cum percepem interior textele, pe care le citām.

Tipicul, dogmele, canoanele Bisericii și interpretarea lor

Cunoaşterea *Tipicului bisericesc* sau a *Rânduielilor slujbelor* este neapărată pentru preot şi pentru cântăreţul de la strană. Între cei doi, în timpul slujbei, se vorbeşte, în primul rând, limba, dialectul tipiconal al slujbei.

Dacă vreunul dintre ei este defectuos la aceste capitol, slujba are sincope deranjante. Tipicul este coloana vertebrală, insesizabilă de către credincioşii neiniţiaţi, a oricărei slujbe a Bisericii. La fiecare slujbă există cărţi speciale, se fac gesturi speciale, e nevoie de materii speciale, pentru care trebuie să existe o pregătire prealabilă.

De aceea eşti întrebat cel mai adesea: Ce îmi trebuie pentru Sfeştanie? De ce avem nevoie la Cununie? Ce ne trebuie pentru Botez?

Pregătirea pentru slujbă trebuie să se facă de către fiecare parte: pregătirea preotului, a cântăreţului, a credincioşilor. Cei mai dezavantajaţi sunt credincioşii, care nu ştiu în ce constă pregătirea lor, cel mai adesea şi nici nu au de unde să se informeze atât de repede. Însă Tipicul reprezintă ordinea slujbelor, ce zice preotul şi cântăreţul în timpul slujbelor, dar şi ceea ce trebuie să simtă fiecare în timpul slujbelor.

Pentru variantele tipiconale diverse, slujba, rânduiala slujbei nu consta numai în ordinea răspunsurilor la o slujbă ci erau şi un mod de a trăi slujba.

Exagerarea cea mai frecventă în domeniul Tipicului ia forma raportării riguroase la Tipic, la cel uniformizat, de unde şi apelativul de *tipicar*, dat celui care dă preeminenţă slujbei, dar nu şi modului în care trebuie să ne rugăm la slujbă, adică interiorităţii participanţilor.

Acolo unde se urmăreşte, în mod ostentativ, citirea întregii slujbe se consideră, că slujba trebuie împlinită indiferent de ceea ce simt cei care asistă la ea.

Acolo însă, unde slujba e scurtată, din varii motive, se merge pe ideea, că trebuie să ne axăm pe conţinutul principal al slujbei şi pe încadrarea ei în timp.

Timpul şi starea improprie a participanţilor dictează, în cele din urmă, o micşorare tipiconală a slujbei dar şi numărul de slujbe, care îi sunt cerute unui singur preot.

Luat in abstractum, Tipicul pare *o lege inflexibilă*, pe când el este *un îndrumar*. E un ghid, care ne ajută în săvârşirea Tainei, a slujbei.

Faptul că Tipicul nu este numai *o regulă de parcurs* de la cap la coadă, ci şi *un mod de manifestare a evlaviei*, un mod de a trăi credinţa, se observă din interpretările, ierminiile făcute la cult, la fiecare cântare şi gest în parte.

Chiar dacă ele nu ar exista, să zicem, sau noi nu le-am cunoaşte, nu putem presupune, că facem nişte slujbe, care *nu au niciun sens*, care sunt derulări, *la întâmplare*, a unor rugăciuni şi acte liturgice.

Necunoaşterea sensului tainic, duhovnicesc al Tipicului nu trebuie să ne facă să credem, că Tipicul e o carte de ritualuri, care trebuie săvârşite automat, fără nicio semnificaţie personală.

Fiecare gest în parte, fiecare parte a slujbei are o semnificaţie adânc personală, ne vizează şi ne creează interioritatea noastră.

Spre exemplu, ne pregătim pentru a începe Sfânta Proscomidie, adică să slujim Cinstitele Daruri, pâinea şi vinul ce vor deveni Sfânta Împărtăşanie şi, înainte de a ne îmbrăca cu Sfintele veşminte, rostim rugăciunea:

„Doamne, trimite mâna Ta din înălţimea Sfântului Tău locaş şi mă întăreşte spre slujba ce-mi este pusă înainte, ca, neosândit stând înaintea înfricoşătorului Tău altar, să săvârşesc Jertfa cea fără de sânge. Că a Ta este puterea şi slava în vecii vecilor. Amin!”.

Această rugăciune tainică a preotului, care ar trebui să fie făcută în faţa Sfântului Altar, îmbrăcat în reverendă, ne pune într-o stare de adâncă umilinţă şi de slujire în faţa Stăpânului tuturor.

Nu poţi să rosteşti aşa ceva în mod impersonal şi fără teama şi evlavia adâncă în faţa Stăpânului tău, de la care ceri venirea Sfântului Duh.

La o tălmăcire integrală a sujbelor (lucru pe care am bucuria să îl fac în particular, într-un proiect amblu de comentare a slujbelor ortodoxe) am observa, că fiecare moment al slujbelor cere o sfinţenie uluitoare din partea tuturor participanţilor la slujbă, bineînţeles, preotul fiind primul vizat în toate.

Pentru cei care nu au văzut un Tipic în viaţa lor, le spunem că este o carte bisericească în care se stipulează, pe scurt, fiecare parte a slujbei.

Tipicele vechi nu erau separate de ambianţa ermineutică a Tipicului. În Tipicul în uz în Biserica Ortodoxă Română, un Tipic uniformizat, se prezintă, din păcate, numai actele liturgice şi se

indică cântările, zicerile preotului şi ale stranei, fără să se spună prea multe despre starea interioară a participanţilor. Însă, se presupune, că toţi au cunoştinţe vaste şi o evlavie autentică vizavi de slujbe, lucru care nu se cam regăseşte şi în viaţa reală.

Tot la fel stă treaba şi cu receptarea dogmelor şi a canoanelor bisericeşti.

Dogmele Bisericii sunt chintesenţa dezbaterilor sinodale de la cele 7 Mari şi Sfinte Sinoade Ecumenice, care au fost formulate la sfârşitul dezbaterilor ca atare, ca oros, aşezământ, hotar al credinţei.

Canoanele bisericeşti au fost formulate la Sinoadele ecumenice şi la sinoade locale şi pe baza lor s-au format statutele Bisericilor autocefale Ortodoxe, armonizate cu realităţile practice ale Bisericii.

Când vorbim de Tipic, dogme şi canoane vorbim de trei cărţi distincte, care au o interconexiune perfectă, în faţa unui comentator, care vrea să îşi însuşească adâncimile de gând ale Bisericii.

Dacă Tipicul se ocupă de modul cum se fac slujbele, dogmele reprezintă o parte din chintesenţa credinţei ortodoxe iar canoanele reprezintă normele de comportament ale fiecărui ortodox în parte.

Cel mai adesea, numai clericii erudiţi sau specialiştii în Teologie au o cunoaştere bogată în acest domeniu iar cunoaşterea lor este, din păcate, excepţională. Dacă întâlneşti un credincios, fără studii teologice, cu cunoştinţe bogate în aceste domenii e semn că e un autodidact sagace.

Se mizează prea puţin pe explicaţia cultului, a tipicului şi a semnificaţiilor sale în predicile noastre şi, tot la fel de puţin, explicăm oamenilor credincioşi forţa de gând şi de viaţă a dogmelor Bisericii şi a Sfintelor canoane.

Structura interioară a vieţii ortodoxe, în viziunea noastră, are la bază viaţa orânduită de tipic, de dogme, de canoane, de tălmăcirile la Scriptură şi la Părinţi.

De ce am pus în primul rând Tipicul? Pentru că am început articolul din perspectivă intern-eclesială, din punctul de vedere al unui preot, care pleacă de la slujbe, în faţa credincioşilor săi, pentru a vorbi de rostul, semnificaţiile, adâncimea lor, pentru ca, mai apoi, să deruleze discuţia spre trăirea adâncimilor vieţii ortodoxe.

Din punct de vedere funcţional, preotul e perceput cel mai adesea ca *liturgist* în cadrul direct al Bisericii. Iar tipicul este

forma exterioară de manifestare a preotului, modul de exprimare al evlaviei sale.

În inima vieţii preoţeşti stă însă certitudinea credinţei şi viaţa umplută de harul Treimii, care e o urmare directă a studiilor teologice, a curăţirii de patimi şi a deplinei racordări interioare la *respiraţia* Bisericii, la modul de vieţuire în Biserică.

Tocmai de aceea, când preotul e mai mult *liturgist* decât *trăitor*, dă aparenţa că slujbele se fac rapid, că ele nu presupun mult efort şi nici conştiinţă prea multă.

Însă acolo unde viaţa interioară primează, unde primează atenţia la suflet, la detaliile cuviinței inimii și ale evlaviei iar tipicul şi slujba sunt pelerina vieţii interioare, fiecare slujbă este o concentrare enormă, o dăruire, o epuizare fiinţială, un act de totală jertfă în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor.

Deşi viaţa preoţească e o trăire din slujbe şi prin slujbe, e o umplere de harul şi pacea slujbelor, nu se poate sluji fără umplerea de harul credinţei şi de normalitatea gândirii ortodoxe, care se extrage din dogme, canoane, Scriptură, Vieţile Sfinţilor, Tâlcuiri şi studii diverse.

Slujbele sunt un cadru în care se exercită bogăţia de gând şi de inimă, pe care o dobândim mereu prin studiu şi înţelegere. Acolo unde se exagerează ori cu slujbe fără citire, ori cu citirea fără slujbe se observă, ba faptul că se fac slujbele, dar ele nu sunt înţelese, nu pot fi explicate, ba că există prea multe explicaţii pentru fiecare dintre gesturile şi zicerile liturgice, dar prea puţină implicare şi bucurie dumnezeiască în timpul slujbelor.

Semnul că există o înţelegere a slujbelor, a cărţilor sfinte, a vieţii ortodoxe e trăirea realei stări de bucurie, a stării duhovniceşti de împlinire şi evidenţa faptului că înaintăm, că sporim, că ne vedem şi mai mult lipsurile dar, în acelaşi timp, observăm, că ceea ce ieri numeam *cunoaştere*, astăzi ni se pare că e *neştiinţă*, că suntem încă la început de drum cu toate.

Interpretarea surselor credinţei Bisericii apare tocmai în această stare, în care simţi că vrei să înţelegi, că vrei să trăieşti viaţa şi sfinţenia Bisericii dar, în acelaşi timp, percepi foarte acut faptul, că orice cunoaştere a lor devine inconsistentă, în mod existenţial, pe zi ce trece şi e nesatisfăcătoare continuu. Ceea ce ieri *ştiai* despre credinţă, astăzi ţi se pare *prea puţin*. Exegeza reală apare atunci, când este trăită ca *o necesitate personală*, când e *o nevoie reală* a noastră.

Însă exegeza e cea mai mare normalitate a raportării la credinţa şi viaţa Bisericii, ca una care presupune racordarea

noastră la un fel de a fi, care necesită o asumare conştientă şi totală.

Ca să cunoşti ce înseamnă un cuvânt al Scripturii, ce semnificaţie are o zicere, o cântare ortodoxă, pentru a ştii cum se trăia într-un secol anume, avem nevoie de studii ample, profunde, de ani întregi şi, în acelaşi timp, de poziţionări personale faţă de ceea ce citim. Interpretarea surselor apare tocmai în tensiunea interioară dintre *nevoia de a cunoaşte* şi *a trăi ortodox* şi *sursele foarte variate* și *profunde*, care ne vorbesc prin harul lui Dumnezeu.

Dumnezeu e Acela, Care ne retrimite mereu la surse, la Scriptură, la Tradiţie şi la viaţa Bisericii pentru a înţelege ceva şi, prin El, noi ne poziţionăm într-un anume fel faţă de ceea ce înţelegem cu toată fiinţa noastră.

Pentru că la noi Teologia este o realitate, care se trăieşte cu toată fiinţa și nu numai cu mintea sau cu inima, interpretarea trebuie să fie duhovnicească şi să vizeze întreaga noastră fiinţă.

Sensul interpretării trebuie să fie unul soteriologic, care să ne ducă la mântuire însă, în acelaşi timp, să aibă o concreteţe admirabilă pentru mediul în care trăim şi activăm.

Dacă din viaţa şi modul de a trăi al Bisericii nu extragem un mod de a reacţiona viabil pentru noi, atunci ne manifestăm impropriu persoanei şi capacităţilor noastre.

Mai pe înţeles, dacă eşti preot în mijlocul oraşului, trebuie să extragi un mod de a fi din viaţa Bisericii, să trăieşti într-un mod anume, în care să fii compatibil cu oamenii, care te vizitează şi vor să le fii preot.

Trebuie să ai specializarea teologică, modul de a fi al vieţii preoţeşti cablat la preocupările, întrebările şi la modul lor de existenţă. La fel, dacă eşti ieromonah, trebuie să fii pliat pe modul de a fi al mănăstirii tale, pentru a vorbi şi a te manifesta potrivit cu aşteptările, care se cer de la tine.

Însă problema cea mai grea nu constă în *citirea* tipicului, a dogmelor şi a canoanelor sau a Scripturii şi a Sfinţilor, ci *în modul interpretării* lor şi în ceea ce alegi să practici în viaţa ta.

Pentru că ceea ce îţi însuşeşti din aceste surse diverse trebuie să se armonizeze cu firea ta, cu rangul pe care îl ai în Biserică, cu comunitatea în care locuieşti, cu oamenii pe care îi păstoreşti. Maleabilitatea preotului faţă de mediu şi parohieni trebuie să fie uluitor de mare dar, şi din partea acestora, ar trebui să vină un mare ajutor, un mare sprijin.

Însă în nicio facultate sau academie ortodoxă nu se pregătesc preoţi reali, ci se primesc numai datele necesare pentru a fi un preot real, autentic.

Biserica e cea care te formează ca preot: paradoxal dar adevărat. Preotul îşi dezvoltă conştiinţa preoţească şi personalitatea în mijlocul Bisericii, slujind şi trăind teologic.

Numai că *a te forma ca preot* nu ţine numai de tine, ci şi de relaţiile dintre tine şi familia ta, dintre tine şi confraţii tăi, dintre tine şi ierarhul tău, dintre tine şi parohieni, dintre tine şi factorii de conducere ai comunităţii, dintre tine şi cei care te antipatizează, te detestă sau cărora le eşti indiferent.

Ispitele, singurătatea şi invidia de care este asaltat un preot, câteodată, tind să întreacă bucuria şi fericirea de a fi slujitorul Domnului.

Nu cred că poate rezista vreun diacon, preot sau episcop tuturor atacurilor, asalturilor şi denigrărilor, dacă nu are o conştiinţă preoţească autentică, multă smerenie şi viaţă tainică dar, mai ales, mult ajutor dumnezeiesc de la Stăpânul Însuşi.

Toată lumea vrea să te testeze. Toată lumea vrea să afle cine eşti. Toată lumea încearcă să te minimalizeze, chiar dacă o face conştient sau nu. Tu nu eşti unul oarecare, chiar dacă, până mai ieri te jucai cu copiii lor sau te vedeau fără reverendă.

Ţi se cere să fii absolut, să fii sfânt mereu, să fii unic, să fii înger. Ţie ţi se cer, întotdeauna ţi se cer, tot felul de lucruri şi calităţi şi ţi se dă prea puţin.

Dacă ar fi să privim la rece lucrurile, numai un om inconştient sau un nebun după Dumnezeu, un om plin de iubire pentru Dumnezeu și pentru oameni se mai fac astăzi preot, monah sau ierarh.

Pentru cineva, care preferă să câştige bani repede şi să nu se implice prea mult în ceea ce face, preoţia este o sinucidere curată. Da, pentru sănătatea unui om normal, preoţia este o povară insuportabilă.

Tocmai de aceea am spus, că nu cred, din ce simt că e preoţia, că poate cineva să o ducă, să o poarte la cote mari, fără să fie cumva, în mic, compatibil cu ea, dacă nu ne ajută Dumnezeu, Căruia Îi slujim şi ai Cărui robi Îi suntem.

Am beneficiat din plin şi cred nedezminţit în logica dumnezeiască a acestui sfat al Sfântului Antonie cel Mare:

„Precum peştii zăbovind la uscat, mor, aşa şi călugării, zăbovind afară din chilie, sau petrecând ca mirenii, se slăbănogesc către tăria liniştei. Deci, trebuie, precum peştele la mare, aşa şi noi la chilie să ne grăbim; ca nu cumva zăbovind afară, să uităm păzirea cea din lăuntru”[42].

Statul în casa sau în chilia noastră ne educă spre isihie, spre liniştea interioară. Dorinţa mondenă trebuie să piardă teren în faţa dorinţei pentru liniştire, pentru rugăciune şi studiu.

Nu poţi să fii un ortodox autentic fără liniştire interioară, fără întoarcerea curentă spre înăuntru, fără judecarea de sine. Teribila noastră degringoladă interioară se formează, atunci când uităm de liniştirea de sine şi presupunem, că viaţa în societate nu ne destructurează interior, nu ne impersonalizează, atunci când nu are limite.

Revenirea în sine, reluarea faptelor zilei în faţa conştiinţei, judecarea lor din perspectiva poruncilor lui Dumnezeu şi a conştiinţei noastre arată binele sau nebinele mersului afară, al vieţii sociale.

Perspectiva Sfântului Antonie nu este *pur monahală*, ci *autentic ortodoxă*, ea vizând pe mireni şi pe monahi deopotrivă.

Casa ca linişte, casa ca intimitate, casa ca loc de rugăciune, casa ca loc de nevoinţă, casa ca loc de studiu reprezintă tot atâtea particularităţi ale vieţii ortodoxe, care ajută la dezvoltarea noastră duhovnicească.

Când casa e locul din care vrei să evadezi e semn că accedia sau marasmul a pus stăpânire pe noi. Dar în măsura în care, casa ne dă linişte şi intimitatea e cea care ne creează, ieşirea în societate e o rupere de bine pentru vârtej, pentru dezordine.

Ieşirea în dezordine are nevoie de ordinea, pe care statul în casă ne-a adus-o. Rolul nevoinţei, al citirii, al liniştirii e acela de a ne stabiliza interior.

Statul în casă, cu efecte benefice este la antipodul alergării dispersante pentru existenţă. Când ieşi ca să îţi plăteşti taxele, să mergi la muncă, să faci piaţa, să mergi la o întâlnire importantă eşti într-un spaţiu, unde nu îţi mai aparţii în totalitate, ci eşti

---

[42] Cf. *** *Patericul egiptean*, în col. „Izvoare duhovniceşti”, tipărit cu binecuvântarea PS Andrei, Alba Iulia, 1990, p. 9.

constrâns să ai nişte reflexe impersonale sau educate. Gradul de generalizare al socializării ţine de diversitatea şi de gradul de anonimitate a participanţilor la socializare.

Avem de-a face cu o mare de oameni, care merge cu noi în metrou, pe stradă, în instituţii şi locuri publice, cu o mare de oameni complet anonimă pentru noi în marele oraşe.

Anonimatul e substanţa societăţii postmoderne. Anonimatul educat, cu anume cutume e cel care merge la concert, la un meci de fotbal sau la Biserică. Cel mai dureros lucru pe care îl trăiesc ca preot e masa anonimă de credincioşi din faţa mea, atunci când oamenii, care vin la slujbă, par să nu aibă nimic de-a face cu oamenii pe care îi întâlnesc regulat, dar au.

Dacă în casă personalizarea noastră este căutată, dorită, impersonalismul ieşirii din casă e cerut de nevoia de a nu deranja pe cei cu viziuni diferite de existenţă.

Mersul pe stradă are un tipic al său. Trebuie să nu calci pe picioare pe alţii, să nu priveşti obscen sau denigrator, să nu ai reflexe de om necizelat…

Numai când te întâlneşti cu un amic, cu un prieten, cu un cunoscut, strada permite o discuţie intimă, personalizantă. Când îţi strigi dorinţele pe stradă sau ţi le scrii pe garduri dai dovadă de huliganism şi de bădărănie.

Discuţiile legate de *loc privat* versus *loc public* sau *atitudine personală* versus *atitudine protocolară*, impersonală trebuie rezolvate, în mod intim, de fiecare în parte.

Casa, familia, persoana şi libertatea noastră sunt amprente ale vieţii private, care, într-o lume normală, nu ar trebui să vexeze pe nimeni.

Aspectul public al vieţii noastre îl reprezintă manifestările noastre publice, cu o anumită limită, integrate în calitatea noastră de cetăţean şi de prestator al unei munci deschise faţă de alţii.

Eu, ca cetăţean, trebuie să respect legile statului, să îmi plătesc taxele, să îmi îndeplinesc munca în care m-am calificat, în perimetrul contractului în baza căruia sunt angajat, fapt pentru care îmi sunt alocate nişte drepturi şi facilităţi.

Viaţa mea publică este exprimată constituţional şi reglementată contractual. Atâta timp cât eu nu încalc legislaţia statului şi nici statutul meu contractual şi mi-am terminat norma zilnică de muncă în folosul societăţii, atunci intru în viaţa mea privată, pe care mi-o trăiesc de la locul de muncă spre casă, acasă, în locurile unde eu vreau să mă destind sau să mă odihnesc.

Relaţiile de prietenie, de rudenie, de amiciţie ţin de viaţa privată.

Însă, bineînţeles, eu am viaţă privată şi când sunt la locul de muncă. Viaţa mea intimă ţine de lăuntrul meu. Numai că la locul de muncă nu mă pot manifesta plenar ca în intimitatea casei mele.

Când se trăieşte spaţiul public al muncii ca acasă, apar derapajele grave de la normele moralităţii şi ale bunului simţ. La fel, când în spaţiul public al librăriei, al bibliotecii, al sălii de cinema, al sălii de operă sau pe stadion se trăieşte intimitatea la cote alarmante avem de-a face cu oameni, care nu şi-au dat seama că viaţa socială are norme de educaţie şi de bun simţ.

Consumarea dragostei în public, obscentăţile publice sau răfuielile cu pumni şi picioare sunt urmări ale lipsei de departajare între *aspectul public* şi *cel privat*.

Dacă statul în casă ar fi considerat o muncă de cizelare interioară, de despătimire, de educare a noastră, ieşitul afară ar da dovezi de multă verticalitate personală.

Făcutul şi creşterea copiilor, educaţia, informarea, studiul, învăţarea manierelor sociale, consumarea relaţiilor maritale şi de rudenie se fac în casă. În casa sau în casa şi în curtea noastră ne putem manifesta intimitatea.

Când intimităţile se consumă pe stradă ai impresia, că trebuie să generalizăm *dezbrăcatul*. Însă *dezbrăcatul* ţine numai de casă şi nu de alte locuri!

Plaja nudistă sau semi-nudistă, pictorialele sexy sau porno, decolteul prea mare şi fusta prea scurtă nu sunt amprentele unei vieţi ortodoxe, conştiente de rolul trupului şi al pudorii în societate, cât şi în viaţa intimă.

Provocarea vestimentară este semnul unui suflet devastat de neorânduială, de impulsivitate şi de moliciune. Când vrei să fii numai *un trup interesant* sau *să ai numai un trup interesant* spui, de fapt, că trăim într-o lume, în care numai trupul mai e valorificat şi nicidecum adâncimile sufletului, ale omului în totalitatea sa.

Casa e locul unde ruşinea e păstrată prin dragoste şi unde trupul e perceput ca o liniştire, ca trupul soţiei sau al copilului tău, faţă de care ai delicateţe, respect, pudoare.

Intimitatea rezolvă problema limitei, a decenţei de la sine. Intimitatea pe care o ai cu soţia ta, nu poţi să o ai cu copilul tău. Cu copilul tău ai intimităţile, care îl ajută să crească normal. Cu soţia ta ai intimităţile prin care, căsătoria, ca legătură harică, v-a făcut un singur trup în Hristos.

A ieşi gol în faţa copiilor tăi sau *a-i învăţa cu picanterii* sexuale şi cu comportamente depravate nu înseamnă decât dovada marcantă, că eşti un părinte iresponsabil.

Intimitatea trebuie să fie responsabilă. Tocmai de aceea mersul afară nu trebuie să însemne o dezgolire a ta de fobii şi de umori în faţa altora, ci momentele în care tu depui mărturie față de ceea ce eşti, a schimbărilor pe care le-ai trăit în propria-ţi intimitate.

„Păzirea sinelui", a lăuntrului, de care ne vorbea Sfântul Antonie cel Mare în citatul de început, înseamnă tocmai construirea de sine, pe care trebuie să o demonstrezi în societate.

Ieşitul din casă e mereu un examen personal, prin care trebuie să atestăm, că suntem şi ne putem manifesta responsabil. Ieşitul din casă este un puternic consum de energie, ca să fii propriu unor cereri exprese la adresa persoanei tale.

De aceea, dacă nu eşti propriu ieşitului din casă, teme-te să faci primul pasul afară! Sau poţi să faci pasul afară şi să demonstrezi frivolitate, dispersie interioară, neatenţie, ineficienţă.

Certitudinea neştiinţei în miriştea de vorbe multe

Orice cercetător cunoaşte la perfecţie, în inima lui, că *nu ştie ceea ce ştie*. Avem certitudinea neştiinţei personale, a necuprinderii, a prostiei crase în faţa marilor realităţi ale vieţii şi ale veşniciei.

Aprioric, orice om, care scrie un articol sau o carte ştiinţifică, pleacă de la punctul, că nu ştie ce are să scrie dar vrea să afle ce să scrie, în funcţie de cercetarea pe care o face. Dacă cercetarea filologică sau teologică este muncă pe texte, atenţie la detalii, rezultatul final e posterior cercetării, deşi cartea se formează pe măsura cercetării.

Subiectul pe care îl cercetăm sau cercetarea reală nu înseamnă *să ai certitudini*, ci *să ai căutări*. Dacă ai căutări nu ştii prea multe despre subiect. Dacă nu ai căutări şi crezi că a scrie o carte ştiinţifică înseamnă a-ţi aminti idei şi fraze citite cândva, în cărțile altora, acest lucru se numeşte *spoliere* a ideii de cercetare.

A cerceta înseamnă *a cerceta acum* un subiect, făcând abstracţie de faptul, că ai mai citit o sută de cărţi despre subiect sau că ai anumite cunoștințe vagi sau preconcepții despre el.

A cerceta în domeniul Teologiei un text sau un singur verset înseamnă a face abstracţie, că ştii ceva despre textul cu pricina şi a lua-o de la zero în întrebările despre conţinutul său.

Ce conţine textul? Ce înseamnă fiecare cuvânt în parte din acest text? Ce înţeles are textul?

Dacă pornim de la *ce înseamnă*, nu de la *ce conţine*, e ca şi cum am vrea să cercetăm foiţa de ceapă fără să o punem la microscop.

Analiza patristică a Scripturii [a se vedea comentariile Sfântului Chiril al Alexandriei la Scriptură sau ale Sfântului Grigorie de Nyssa] ia în calcul fiecare cuvânt al cărţii biblice şi îl explică duhovniceşte, după sensul adânc al fiecărui cuvânt în parte.

Dacă în cadrul cercetării plecăm de la *context* şi nu *de la fiecare cuvânt în parte al frazei*, al pasajului judecat de către noi, nu vom ajunge niciodată la o cercetare corectă, pentru că nu ştim să legăm cuvintele frazei între ele din punct de vedere duhovnicesc.

Când tâlcuim un verset trebuie să facem muncă de cercetare asupra fiecărui cuvânt în parte, pentru ca să ajungem la înţelesul frazei.

Spre exemplu, ca să înţelegem *Amos 1, 1*:

„Cuvintele lui Amos, unul dintre păstorii din Tecoa, care a avut vedenie pentru Israel în vremea lui Ozia, regele lui Iuda, în vremea lui Ieroboam, fiul lui Ioaş, regele lui Israel, doi ani înaintea cutremurului de pământ".

Trebuie să luăm fiecare cuvânt în parte al versetului şi să cercetăm ce înseamnă fiecare membru al frazei. Ce înseamnă *cuvinte*? Cine e *Amos*? Unde e *Tecoa*? Ce fel de *păstor* era? Ce înseamnă *vedenie*? De ce *a avut vedenie pentru Israel*? Cine este *Ozia*?...

Pentru cineva, care nu are de-a face cu munca de cercetare teologică toate lucrurile sunt uluitor de grele. Aşa şi este! Trebuie să ştii unde să cauţi informaţiile, să vezi cine ţi le girează, trebuie să ştii să traduci textele, care conţin informaţiile pe care le doreşti, trebuie să ai textele...

Pentru că o astfel de cercetare corectă, smerită presupune foarte multă muncă, de aceea nici nu am citit prea multe comentarii recente la Scriptură şi la Părinţi, care să aibă o cercetare corectă, smerită, cu întrebări despre orice particulă a textului.

Nu am prea găsit oameni, care să îmi dovedească, pe de o parte, o muncă enormă de cercetare iar, pe de altă parte, o dragoste neostoită pentru sfinţenia textelor Bisericii.

Însă, am tot cumpărat sau am tot citit, până la exasperare, cărţi scrise pe deasupra textelor, cercetări bazate pe idei preconcepute sau pe neadevăruri, care au privit textele de la *distanţă* şi nu din *lăuntrul* lor.

Din cauza unei astfel de spolieri a ideii de cercetare, cercetătorii în Teologie pot spune multe inepţii şi ele sunt crezute de alţi oameni, care, din cauză că nu pot proba sau infirma concluziile teologilor sau din iubire faţă de aceştia, le preiau *de bune.*

Însă, atunci când iei o carte şi o judeci pe fărâme, fiecare cuvânt și frază în parte, faţă în faţă cu bibliografia pe care o prezintă şi cu ideile enunţate în ea, observi şi bunele cât şi relele cărţii iar *rele* ale cărţii sunt, pentru mine, frazele scrise fără acoperire textuală şi fără muncă de cercetare.

După câte neadevăruri mi s-au infirmat până acum, la o muncă de cercetare personală faţă de anumite opinii teologice, mi-e teamă să mai creditez o idee până nu o cercetez. Şi, chiar dacă cercetez ceva, nu mă apuc imediat să trag concluzii, dacă nu pun datele cercetării faţă în faţă cu marii Părinţi ai Bisericii.

Eu, teologul X, vreau să fac un studiu despre eshatologie. Mi-am ales tema şi mă apuc de studiu. Studiul meu trebuie să ajungă la concluzii, la concluzii din ce în ce mai fundamentate.

Eu trebuie să studiez textele Scripturii, ale Sfinţilor Părinţi mai întâi despre subiectul meu, să văd poziţii diverse despre temă şi cum se armonizează toate acestea. Apoi trec la poziţiile eretice, lăturalnice despre subiectul meu, la cercetări ştiinţifice de orice coloratură, ca să observ cât s-au inspirat sau cât au infirmat Scripturile şi Părinţii, pe cercetătorii pe care eu îi studiez.

Munca mea e de *a vedea*, cu iubire de adevăr, cu evlavie şi nepărtinire, ce a spus unul sau altul. Dacă sunt teolog ortodox, atunci trebuie să cercetez ceva, care mă îmbogăţeşte şi care îmbogăţeşte duhovniceşte şi pe alţii iar cercetarea trebuie să mă lumineze la minte şi nu să mă pună în şi mai mare încurcătură, în îndoială perpetuă. Dacă cercetez bine, onest şi smerit textele pentru subiectul meu, atunci nu mai spun o mulţime de vorbe pe din afara subiectului, ci, *numai ceea ce rezultă* din cercetarea mea asiduă.

Dacă din cercetarea mea nu rezultă mai mult decât rezultă, atunci nu trebuie să spun din burtă neadevăruri sau să spun că *alţii zic* că aşa e mai bine. Dacă neştiinţa mea a ajuns la anumite certitudini interioare, personale, care sunt certitudinile dintotdeauna ale Bisericii, atunci trebuie să dau slavă lui Dumnezeu pentru aceste lucruri şi să merg mai departe.

Inflaţia de vorbe vine din non-inflaţia de fapte. Inflaţia de vorbe faţă de un text sau de un subiect anume prinde la gură cască dar nu şi la grădinari.

De aceea nu poţi să vinzi castraveţi zbârciţi la grădinari şi să le spui că i-ai luat astăzi, de dimineaţă, pe răcoare, din vrej, castraveţii pe care tu îi vinzi la piaţă.

Între cercetători, fiecare ştie ce ştie şi ce nu ştie, chiar dacă unii nu admit, că sunt mai proşti decât o spun. Când cunoşti *măruntaiele* textului [plural preferat de părintele profesor Ioan Ică jr. în schimbul sintagmei: *cele dinlăuntru*], atunci convingi cu înţelegerea pe care ai dobândit-o asupra complexităţii textului, a temei studiate.

Dacă există muncă de cercetare înseamnă că există neştiinţă, afirmare a neştiinţei. Ar trebui să ne subliniem şi mai mult neştiinţa, de la începutul cărţii, pentru ca cititorul să observe *cât am crescut* în înţelegere scriind cartea din faţa lui.

Dacă există *progres în cercetare* înseamnă că există şi *progres în înţelegere*. Iar dacă *am crescut în înţelegere* trebuie *să creştem şi în sfinţenie*.

Înţelegerea corectă, adâncă, adevărată înseamnă o transformare ontologică, pentru că tot darul cel bun şi desăvârşit de sus este de la Părintele luminilor.

Miriştea e câmpul, cu aspectul său dezolant, după ce ai cules roadele de pe el. Ai treierat grâul sau ai treierat pălăriile de floarea soarelui şi au mai rămas decât paiele, cotoarele, resturile destinate animalelor.

Miriştea de vorbe multe reprezintă totalitatea locvace, foarte vorbitoare, a ideilor neştiinţei, care ţi se servesc drept *certitudini*.

Însă certitudinile în Teologie au intimitate cu Dumnezeu, pentru că sunt expresia harului, a luminărilor Sale continue.

Strategia enervării

Vrei să te grăbeşti şi vin dracii şi îţi pun o piedică, te ţin din drum, te enervează puţin. Ortodocşii, care văd în orice indispoziţie apărută din senin nu un rol al hazardului, ci al imixtiunii demonilor în viaţa noastră, ştiu că micile şi marile tracasări nu sunt nici întâmplătoare şi nici fără rost în viaţa noastră.

Rolul dracilor în viaţa noastră, din perspectiva lor, este acela de a ne face să cădem, să alunecăm, să ne afundăm în păcate. Însă, pe deasupra lor, a lucrării lor, e voia lui Dumnezeu, Care îngăduie sau îi foloseşte pe demoni, pentru a ne căli, pentru a ne întări în viaţa noastră duhovnicească.

Un Părinte foarte preţuit de către noi îmi povestea, cum într-o zi a văzut cheile de la casă şi de la Biserică…plutind prin aer. Demonii, în mod nevăzut, ţineau cheile în aer şi el nu mai ştia ce să facă, pentru că ele pluteau, se îndepărtau de el. Şi îmi spune, că până nu a căzut la Prea Curata ca să se roage, dracii nu i-au dat cheile înapoi şi când ei i le-au dat, le-au aruncat în iarbă.

Un Sfânt Părinte adormit de curând, ne povestea despre cum i-a apărut dracul, sub forma unui urangutan, pe când se ruga, în celula închisorii. Dorea să îl sugrume.

O tânără domnişoară, pe atunci studentă la Teologie, acum preoteasă, ne spunea, la fel, despre cum a rămas înţepenită în pat, pentru că simţea o putere satanică, care nu îi mai dădea voie să se mişte.

Prezenţa demonilor în viaţa noastră, a membrilor Bisericii, a celor care încercăm să ducem o viaţă evlavioasă, vă asigurăm, e la fel de intensă ca în *Vieţile Sfinţilor*, unde dracii îi pândeau pe Sfinţi la tot pasul.

Cu nimic mai puţin se întâmplă acest lucru şi astăzi. Nu e zi de la Dumnezeu ca să nu avem tot felul de întâmplări *sataniste* în viaţa noastră: ba computerul o ia razna din senin, ba se sparge o ţeavă de apă, ba încep zgomote la vecini, când tu te rogi, ba ţi se strică obiectul de care ai nevoie sau pierzi un lucru absolut important.

Dracii îşi fac treaba din plin. Și simțim din plin răzbunările lor la adresa noastră. Ei au normă de împlinit, au răspunderi faţă de superiorii lor în răutate şi de aceea nu mai ştiu, cum să te facă să te enervezi, să te oboseşti, să păcătuieşti, să uiţi de lucrurile bune, să nu îţi aminteşti de ceea ce trebuie să faci sau să nu faci lucrul bun, pe care ţi l-ai pus în gând ca să-l faci.

Strategia enervării este 100% scorneală demonică. Dacă au reuşit să te enerveze îşi iau tălpăşiţa, pentru că ţi-au stricat ziua şi munca.

Mă întreba cineva: *De ce, Părinte, unii sunt fericiţi iar eu am numai probleme? Eu dau din ale mele tuturor, îi ajut pe câţi pot iar mie mi se întâmplă tot felul de probleme.*

Şi i-am răspuns doamnei, care mă întreba: *„Pentru că dv. aveţi inimă bună: de aceea aveţi probleme! Dacă v-aţi lăsa de făcut bine, deodată nu aţi mai avea nicio problemă, dar atunci nu aţi avea împlinirea, pacea, bucuria sufletească de acum”.*

Cei care încearcă să se îndrepte, cei care înţeleg, că nu au avut o viaţă bună până acum şi vor să se pocăiască, au mare nevoie de oameni, care să îi îndrume. De ce? Pentru că dracii îi asaltează într-un mod constant, exasperant, arătându-le, în mod constant, cu multă virulență, cu multă răutate, că *starea de dreptate* pe care o vor ei este foarte obositoare şi cere mult efort, pe când păcatul aduce *confort* şi nu cere atâta muncă.

Marea luptă a demonilor este cu cei, care nu se lasă convinşi să facă rău, să rămână în rău. Cea mai mare emoţie, palpitaţie a demonilor sunt cei, care nu cred în deznădejdea pe care le-o aduc demonii, ci se pleacă, smeriţi şi simpli, în faţa lui Dumnezeu.

Dacă ai păcătuit cu ceva, nu te pierde cu firea! Iar dacă îţi vin tot felul de gânduri, care par că sunt *gânduri de pocăinţă*, dar te înfricoşează, te deznădăjduiesc, nu le băga în seamă, că sunt de la demoni.

Îndemnurile spre pocăinţă, care vin de la Dumnezeu, sunt pline de linişte. Pocăinţa şi căinţa pentru păcate aduce uşurare, liniştire şi nu remuşcări, frici sau obsesii.

Imginile caricaturizante ale demonilor sau cele în care îi fac *plăcuţi* generaţiei curente fac parte din politica de *înfrumuseţare* a Iadului.

Vezi femei-diavoliţe, care te îndeamnă la desfrâu. Vezi pornografie deviloidă. Vezi pe drac, ca un personaj de film sau de desen animat, pe extraterestrul *deştept,* care ne culturalizează, plasma halucinantă, care iese din rău şi este *fiara* sau merge prin timp ca vampir, strigoi sau individ cu puteri paranormale şi extrasenzoriale.

Fascinaţia pentru rău, pentru morbid, pentru abjecţie, pentru urât e o marcă a satanismului sub diverse forme. Cei care cu dracul se scoală în gură şi tot cu el se culcă, ştiu foarte bine ai cui sunt, pe cine glorifică.

Coarnele ţapului, semnul satanist cu care se salută orice rocker şi care nu este interzis în nicio televiziune românească e un

semn de recunoaştere, alături de tricourile cu cranii şi sânge, şi alte *mărci la vedere*, ale celor care sunt antihrişti.

De fapt e o modă, care se vinde bine, aceea de a fi antihrist, gay, ocultist, extremist, fanatic religios, destructivist, nihilist. Treaba e să fii *anti*, nu contează *împotriva cui*, dar tu să fii *împotrivă*.

Din analizele noastre personale, nu cred că mai avem de-a face cu un spirit de frondă împotriva la a ceva particularizat, individualizat, ci generaţia noastră trăieşte plăcerea de a fi *altceva* fără niciun motiv.

Bătaia de joc la adresa Mântuitorului Hristos, a Sfinţilor, a sfinţeniei, a Sfintei Cruci, a Sfintelor Moaşte, a poruncilor evanghelice, a mântuirii şi a Împărăţiei Cerurilor se face pentru ca omul *să se simtă bine*, să se simtă în afara prescripţiilor, a zonelor de interdicţie.

De când traduc la *Biblia Satanică* a lui LaVey am înţeles, fără dubii, că acest om a fost unul dintre cei mai *cinstiţi* anti-hrişti, pentru că a fost direct. El se luptă cu Hristos, numai cu El, în mod deschis, fără ambiguităţi, fapt pentru care Îl numeşte, cel mai adesea, *victima însângerată*, cu litere mici.

În capitolul unde sunt acum, el spune, că *porunca iubirii* nu prinde decât la eunuci, pentru că consideră, că dragostea duhovnicească poate fi trăită numai de către aceia, care nu simt excitaţie sexuală. Şi, dacă *porunca iubirii aproapelui* este porunca lui Hristos, spune el, porunca Satanei e *să te iubeşti pe tine însuşi*, pentru că *grija de sine e cea mai mare datorie a noastră*.

Nu spunem noi cel mai adesea: *Ai grijă de tine!*, cu sensul: *Nu te uita la alţii, fă ce poţi şi revino acasă, indiferent dacă e să calci peste cadavrele altora?* Grija de sine, idolatrizarea de sine, apare adesea în discursul vedetelor, sub forma: *Am grijă de corpul meu*. Sau în reclame: *Răsfaţă-ţi simţurile!*

Cred că LaVey a intuit cel mai bine substanţa lumii postmoderne, bazată pe autosuficienţă şi pe adulare de sine.

Conceptele sataniste sunt trăite efectiv şi inconştient de către mulţi dintre noi. Auziţi cum sună unele dintre ele: *Iubeşte-te pe tine însuţi! Răzbună-te pe vrăjmaşul tău! Iubirea şi mila sunt slăbiciuni. Să învingă cel mai bun! Eliberează-te de mentalitatea de sclav sau de turmă!*, adică: nu te mai comporta ca un creştin.

Toate disfuncţiile vieţii şi ale societăţii noastre au ceva în comun cu dracii: sunt propriile lor invenţii. Omul şi dracul conlucrează la extinderea Iadului. Iar atunci când nu mai vrei să fii robul dracilor, atunci dumnealor intră în mare panică, în mare tremur şi încep să te lovească orbeşte, din toate părţile.

Numai că noi nu suntem singuri în această situaţie, ci avem Apărător puternic în vreme de război, pe Cel care a biruit pe diavol, păcatul şi moartea, pe Domnul şi Mântuitorul sufletelor şi al trupurilor noastre.

Amintiri părut neîntâmplate

Mergea agale, era seară şi se simţea împlinit. Simţea în inima lui, că fiecare om pe care îl întâlneşte îi poate spune ceva frumos, ceva la care să plângă. Numai că nimeni nu se oprea *să plângă* cu el, adică *să vorbească*.

Discuţiile sentimentale sau cele în care sunt intercalate amintiri butucănoase, gloduroase, neşlefuite, se lasă întotdeauna cu melancolie, cu dor după ceva, după altceva, după un alt fel de viaţă…

Cum putea *să meargă agale*, într-o lume mereu *în trafic*? Dacă nu eşti atent, te poate călca o maşină, poţi rămâne lefter fără să vrei, poţi să te ameţeşti cu apă de ploaie…

Amintirile, când nu sunt leneşe sunt toride sau exasperante. Cel mai adesea amintirile sunt despre nimicuri importante. Despre cum ai căzut şi ţi-ai julit genunchiul drept, despre cum erai să îţi scoţi ochii într-o sârmă, despre prima dragoste, despre cum beai cafeaua într-o dimineaţă în care pictai, ceva…, undeva…

Amintirile trebuie trăite, retrăite în compania celor cu care le-ai trăit sau amintindu-ţi de ei. Amintirile sunt ca o bucată de metal, care e la tine şi o bucată de metal, din aceeaşi monedă, care este la *ei*, undeva în trecut.

Să te scufunzi în trecut, dacă ai timp, e mereu o scuză sau un refugiu. Stai stingher, undeva într-un colţ al camerei şi îţi descarci confortul din trecut în prezent, iubirea din trecut o muţi în prezent.

Şi dacă nu am ce să îmi descarc în prezent? Dacă nu mai îmi amintesc nimic din ce a fost frumos şi îmi aduc aminte numai lucruri răstite, îndurerate, mâzgălite în fiinţa mea? Dacă scormonesc, da, dacă scormonesc cu atenţie, s-ar putea găsi multe lucruri, multe lucruri simple şi care nu ar interesa pe nimeni sau pe aproape nimeni.

– De ce crezi asta?

– Pentru că fiecare îşi trăieşte viaţa în ritmul lui şi este atent la lucrurile, care îi devin evidente pentru el. Nu mai există timp şi pentru evidenţa mea. Tu ai nevoie numai de evidenţa ta.

Uneori mă uit la mine ca la un străin. Cred că e un lucru bun. Mi-e greu să mă văd pe mine, cel de astăzi, dar mi-e uşor (nu ştiu cum se petrece asta) să mă văd pe mine cel din trecut. Şi când mă văd pe mine, cel din trecut, mă văd distant, mă privesc cu oarecare distanţă neînţeleasă, pentru că nu mai îmi vine să cred, că cel pe care îl văd în faţa mea sunt *eu*.

Îşi amintea ciupercile pe care le strângea după ploaie. Din senin, în poieniţa cu tot felul de arbuşti şi arbori, ieşeau, prin iarbă, ciuperci mici, albe, cu un miros de sănătate.

Da, miroseau a sănătate. Sănătatea are un miros foarte puternic. Boala are miros de rugină, pe când sănătatea e ca pâinea aburindă, pe care o mâncam cu mirosul în nas, cu mirosul de bunătate a coptului, a pâinii coapte.

– Cum se vede un om în prima maturitate, cum se percepe interior?

– Ca un om care se schimbă prea repede, în comparaţie cu înţelegerea pe care o are faţă de *mişcarea* sa din condiţia de tânăr spre cea de adult. Trecerea e mereu lină, mereu imperceptibilă şi te pomeneşti, cum spunea Nichita, *cu mâini de bărbat*, care spală un trup de bărbat fără să îşi dea seama.

Mirosul bărbătesc, mirosul omului matur e un miros puternic, însă aduce aminte prea rapid de moarte. Dacă nu te împaci cu ritmul vieţii şi cu sentimentul morţii, cu starea de a fi mort, nu poţi să ai linişte când devii matur.

Mulţi au o problemă cu moartea, se războiesc cu ea. Nu am avut niciodată probleme cu moartea, ci am avut întotdeauna probleme cu lipsa de comunicare. Mi se pare că nu comunic prea mult, că nu trăiesc mai mult convivialitatea, apropierea de oameni, reala apropiere.

Mă doare lipsa de drum, de canal, de pasaj dinspre alţii spre mine. Întotdeauna când spun *mă dor lucruri*, spun că mă simt teribil de trist, teribil de neîmplinit că nu se produc anumite lucruri. De ce nu se petrec anumite lucruri? De ce e atât de greu să existe prietenie, iubire, lipsă de interese meschine, partinism?

Transparenţa presupune să vezi prin alţii. Transparenţa e starea veacului ce va să vină: ne vom vedea unii pe alţii din interiorul nostru, prin viaţa noastră interioară. Vom fi lumini veselitoare sau întunericuri vii. Sentimentul straniului, al urâtului, al lucifericului atunci va fi văzut direct, direct în fiinţa omului, după cum se vor vedea şi delicateţea, dragostea, frumuseţea interioară, sfiala, smerenia.

E mai greu să te gândeşti la trecut sau la viitor? Viitorul e întotdeauna *ceva, care nu a început încă* şi poate că nu o să mai înceapă pentru noi, pe când trecutul e o sumă de amintiri descărnate. Prezentul e ce vezi şi ce eşti. Guşti clipa în repezeala ei. Vorbeşti de prezent şi el devine întotdeauna trecut. Trecerea timpului, pierderea reperelor tale exterioare, scufundarea lumii tale şi ieşirea la suprafaţă a unei alte lumi, toate te fac să ceri oameni, care te ştiu.

Prietenii sunt o porţiune de trecut în prezent. Sunt cei prin care te vezi, prin care simţi că nu eşti degeaba. Dacă ai sentimentul iluziei, ei îţi aduc aminte despre lucruri pe care, parcă, le întrezăreşti în tine.

Când mi-a căzut mie furculiţa din mână şi tu ai râs? Când am fost împreună la el? Când s-au petrecut toate aceste lucruri? Uneori ai tendinţa să te îndoieşti de unele părţi ale trecutului tău. Începi să te uiţi pe măsură ce atmosfera în care ai petrecut toate acele momente s-a dus şi ea.

Uitarea, cumva, e un mare bine. Uiţi deopotrivă şi bunele şi relele vieţii şi te împaci cu orizontul calm al vieţii tale, cu pacea din inima ta. Dacă mai treci pe lângă acele locuri…le vei privi altfel. Tu eşti altfel. Nu ar trebuie să fii desconsiderat pentru că te schimbi. E normal să te schimbi, să îţi reconsideri gândurile, faptele, sentimentele.

Apropierile dintre noi ne despart. Despărţirile dintre noi ne apropie. Uitările noastre sunt ţinute minte de alte minţi. Rămânem stocaţi în câte-o amintire, în câte-o inimă şi habar avem cine se roagă pentru noi şi cine ne înjură.

Îmi spunea: *Prefer să rămân în inima dumitale, pentru că ştiu că nu mă vei uita*. Îi răspundeam: *Vă mulţumesc foarte mult. E mult mai mult decât aş fi crezut vreodată*. Şi avea dreptate: oamenii unici din viaţa noastră sunt rari dar atât de profunzi în inima noastră. Nu i-ai vinde nimănui. Nu i-ai uita nici atunci, când te-ai uita pe tine.

– Îţi mai aduci aminte?

– Întotdeauna cred că îmi aduc aminte, chiar şi când uit.

Faţa şi relaţia

În limba greacă veche substantivul εἰκών, -όνος, mai înainte de a avea sensul de *imagine*, de unde *icon*-ul englezesc, are sensul de *faţă.*

În primele 8 capitole ale cărţii *Facerea se* repetă de 4 ori expresia *faţa pământului* în LXX*,* cf. Fac. 4, 14; 6, 7; 7, 4; 8, 8.

Expresia se regăseşte şi în alte părţi ale Scripturii, emblematică fiind pentru ortodocşi prezenţa expresiei în Ps. 103 de la Vecernie: „Trimi-Te-vei Duhul Tău şi vei înnoi faţa pământului”.

În limba Scripturii, *faţa, chipul* reprezintă concentrarea persoanei, suprafaţa personală cea mai evidentă, liturgică şi socială a omului. Omul are faţă şi îl recunoşti după faţa lui. Cain, când a omorât pe Sfântul Abel avea faţa schimbată, tristă, schimonosită, pentru că plănuia moartea fratelui său iar Dumnezeu trimite potopul ca să mături toată viaţa de pe *faţa pământului*.

Expresia pe care vrem să o evidenţiem cu această ocazie, cea de *faţă a pământului*, ne prezintă relaţia omului cu creaţia, cu cele din jurul lui, ca o relaţie personalistă, dinamică, plină de gingăşie.

Credinciosul ortodox nu consideră lumea drept *însufleţită*, nu crede că pământul, aştrii cereşti, munţii sau apele au un *suflet* al lor şi că sunt, în esenţă, nişte *alter-egouri*. Însă Sfinţii Scripturii ne vorbesc prin această expresie despre faptul, că nu suntem puşi să corupem firea naturii şi nici a trupului nostru, ci să le îngrijim, să pnevmatizăm trupul şi lumea, să le umplem de har prin viaţa noastră duhovnicească.

L-a luat de pe faţa pământului, spune ţăranul român. *L-a luat Dumnezeu pe Gheorghe de pe faţa pământului*, adică *a murit Gheorghe*.

Expresia este complet scripturală, e bisericească. Tot ce e pe faţa pământul sau cu tot ce există trebuie să avem o relaţie de rugăciune şi frumuseţe. Dacă *am faţă*, dacă faţa mea exprimă demnitate şi cuminţenie, putere duhovnicască şi dragoste, atunci pot să văd relaţia cu natura ca pe una prin intermediul vieţii mele în Dumnezeu, ca pe o relaţie umană.

Copacul din faţa casei mele, florile de la geamul meu, cana mea de apă, farfuriile din care mănânc şi patul în care dorm nu sunt *obiecte impersonale*, ci eu le-am personalizat prin statul lângă ele şi prin folosirea lor corectă.

Ele nu sunt ale nimănui, ci sunt *ale mele*. Ele sunt în faţa mea şi relaţia mea cu ele e o relaţie de atenţie, de cuminţenie. Dacă ştim să fim atenţi cu un scaun, ca să nu se rupă sau cu o carte, atunci ştim să fim atenţi şi cu un copil sau cu un animal. Atenţia arată că am faţă, că văd cu o faţă umană pe ceilalţi şi că ei nu îmi sunt indiferenţi.

În articole anterioare ale noastre puneam problema iconoclasmului, care e o luptă făţişă cu *faţa,* dar nu cu faţa oricui, ci cu *faţa lui Hristos*, a *Fiului lui Dumnezeu*, *cu faţa Maicii lui Dumnezeu*, cu *feţele Sfinţilor*.

Lupta cu feţele este însă, în esenţă, *o luptă cu persoanele*. Cine ar putea crede, că eu, dacă rup fotografia soţiei mele şi nu vreau să îi văd faţa, arăt că o iubesc prin asta? Cine ar putea să mă creadă normal la cap, dacă eu rup chipurile celor pe care mărturisesc că îi iubesc? Relaţia cu cineva, discuţia cu cineva presupune să îl privesc în faţă, în ochi, când vorbesc cu el.

De unde expresia: *îmi venea să îl scuip în ochi*, dacă ochii, pionii principali ai feţei, nu reprezintă un centru expresiv al persoanei?

Când *vrei să suipi pe cineva în faţă* vrei, de fapt, *să-l anulezi* pentru un motiv anume iar când vrei să tragi cu pistolul în faţa lui Hristos sau să o mâzgăleşti nu vrei decât să *te baţi cu Dumnezeu*.

Când nu mai poţi să priveşti în faţă pe cineva atunci l-ai trădat, dragostea ta s-a viciat. Când nu mai poţi să vezi faţa lui Hristos şi a Sfintei Sale Maici e semn că eşti, că ai ajuns un om necurat, un om curvar şi rău în fiinţa ta, pentru că feţele Lor exprimă sfinţenia, curăţia, sfiala…

Există o patologie a femeii, care apare post-avort, care nu mai poate să vadă feţele copiilor ceva timp. Bărbaţii agresivi, care îşi bat soţiile, nu mai pot să le vadă feţele câteva zile, nu le mai suportă iar cei care îşi înşală iubitele sau soţiile cu alte femei, pentru ca să se răzbune pe ceva anume, nu pot să vadă feţele celor cu care fac sex, nu le suportă.

Când te raportezi la cineva, când îţi place cineva, îl priveşti în faţă. Faţa este inima lui, este expresia vieţii lui, a persoanei lui, e barometrul relaţiei voastre.

Când te rogi te simţi *în faţa* lui Dumnezeu. Nimeni nu vrea să fie în spate, la urmă, ultimul, atunci când e vorba să primească dragoste, înţelegere.

Te rogi şi stai în faţa lui Dumnezeu şi această stare înaintea Lui [o stare de o totală sinceritate şi maturitate] te învaţă să stai înaintea oamenilor.

Are o faţă de bleg sau *de prostălău* înseamnă are o stare de spirit şi o personalitate lipsite de bărbăţie, de vlagă, de putere interioară, de încredere.

Când ne uităm pe un blog vrem să vedem faţa celui care scrie, cum arată autorul blogului, pentru că contactul vizual cu el este fundamental în receptarea scriiturii sale. Faţa lui ne dă să avem o imagine despre el. Şi dacă luarea de contact cu el ne inspiră repulsie, atunci cititul devine o povară. Acolo unde faţa exprimă grandilocvenţă, infatuare, prost gust există şi repliere a noastră interioară faţă de el.

Faţa ne dă de gol sau ne inspiră. O faţă zâmbitoare ne atrage în dialog, pe când o faţă mamut, rece, răutăcioasă, ne face să amânăm orice discuţie.

Mă uitam şi vedeam prin faţa lui Marea Neagră, înseamnă *mă uitam la el şi vedeam cât e de prost*. *Mă uitam la faţa lui şi mi se făcea milă* e una şi arată că omul suferea, că avea nevoie de ajutor, pe când *se făcuse feţe-feţe* exprimă faptul, că am găsit pe cineva într-o situaţia jenantă pentru el.

Faţa pământului e foarte importantă şi pentru o altă distincţie. Prin ea înţelegem diferenţa dintre *cuminţenia ortodoxă* faţă de lume şi *aroganţa eterodoxă* faţă de ea.

Când omul nu a mai vrut să se comporte faţă de cele din jur cu omenie, cu sfială, a început să vadă în trupul lui *un duşman* iar în lume *o închisoare*, de care trebuie să se dezrobească şi pe care trebuie să o cucerească. Dacă trupul a trecut de la epoci de flagelare la vremuri de hedonism, lumea a trecut de la *o lume cu taină* la *o lume fără nicio taină*.

Şi omul, care nu mai are nicio taină, nicio viaţă intimă, nicio viaţă privată, vrea să ştie taina genomului uman, vrea să inventeze viaţă, vrea să ştie dacă există lumi extraterestre, vrea să afle cum e să fii dumnezeu, un biet dumnezeu, analfabet în zona relaţiilor dar mârşav, dominator, atunci când are puterea în mâna lui.

Omul mic, incapabil de fapte mari, fără personalitate, adică fără *faţă reperabilă*, vrea să fie cu tot dinadinsul fără faţă, vrea să treacă neobservat, să se îmbogăţească şi să aibă putere.

Cel care spune *vreau*, fără să muncească pentru *a fi,* confundă *axiologia* cu *parvenitismul.* Dacă în *top 300* sau în *topul celor 30* ai lumii există numai oameni, care au spoliat pentru ca să devină hipermagnaţi, asta nu îi face nişte *valori*, ci doar nişte *vedete pasagere*.

Vedetismul are o faţă mobilă, are o faţă cu multe măşti. *Personalitatea* are o faţă, care devine şi mai expresivă şi mai impunătoare cu cât devine mai intensă în trăirile ei interioare.

Poţi să cumperi vedetism, dar nu poţi cumpără personalitate, genialitate, sfinţenie, eroism de la bazar. Acestea nu se cumpără ci se dobândesc! Preţul de a avea o faţă reperabilă, impresionantă, e un preţ colosal şi ea trebuie să fie reală.

Faţa lui Hristos e o faţă reală şi faţă de ea trebuie să te manifeşti real, cu dragoste. În faţa mamei tale sau a iubitei tale nu poţi să vii cu o faţă de parşiv, de uşuratic, de nesimţit şi să ceri dragoste, înţelegere.

Acolo unde ştii că eşti privit cu faţă veselă, cu faţă iubitoare, iradiantă, trebuie să vii cu inimă bună, mulţumitoare, recunoscătoare. Trebuie să ai faţă, să ai *aceeaşi faţă*, nu una de noapte şi alta de zi, nu una de serviciu şi alta de domiciliu, nu una de sus şi alta de purtare.

Nu vreau să îl mai văd la faţă e la antipodul: *Dacă nu îl văd simt că mor*. Unul nu o suportă, altul trăieşte din vederea ei.

De multe ori prind putere, prind har, renasc, numai uitându-mă la faţa Hristosului meu, la faţa Maicii lui Dumnezeu, la faţa Sfinţilor mei, a prietenilor şi a oamenilor pe care îi iubesc sau privind măreţia lumii lui Dumnezeu, frumuseţea ei fără seamăn.

Da, dacă nu le văd faţa mor, mor din ce în ce mai mult, mă usuc. Dacă nu le văd faţa, dacă nu vreau să le mai văd faţa mor, mor la sigur.

Iubirea nu are *faţă comercială*! Pământul trebuie lucrat cu dragoste şi rugăciune pentru ca să-ţi dea pâinea cea de toate zilele. Orăşeanul, care nu mai trăieşte din ce îi dă pământul, nu înţelege rugăciunile pentru ploaie şi zăpadă ale ţăranului. Apa, vântul bun, *vremurile bune, cu pace,* pentru care ne rugăm sunt cele, care fac o *faţă bună* pământului şi o *faţă bună* şi omului.

Pământul, în teologia ortodoxă, înseamnă de multe ori inima, solul inimii. *Sămânţa* cuvântului lui Dumnezeu cade pe solul bun al inimii şi rodeşte, *faţa pământului*, *a inimii* se înnoieşte când vine Duhul iar *vinul*, adică *harul*, veseleşte inima omului, când el vine în om din belşug.

Relaţia presupune şi cere faţă. Nu veţi găsi o Icoană ortodoxă fără faţă! Sfinţii ne privesc şi ne învaţă ce e Icoana: e dialogul Feţei către faţa noastră. Faţa lui Hristos stă în faţa feţei noastre. Faţa lui Hristos zâmbeşte, prin Duhul, feţei noastre, în Duhul. Faţa lui Hristos ne umple de dorul de a fi cu El şi nu vrem să avem cameră, zi, o viaţă fără faţa Lui lângă noi, ca să ne vorbească faţă către faţă.

Vrem să ne vedem cu El *faţă către faţă*, faţa noastră transfigurată să vadă şi să stea în faţa feţei Lui transfigurate şi nu înţelegem, care e rostul Sfintelor Icoane?

Păi acesta e rolul Sfintelor Icoane: să personalizeze relaţiile noastre cu Dumnezeu şi cu Sfinţii, să le umple de fermitate, de tărie nezdruncinată, pentru a fi proprii să ne vedem faţă către faţă o veşnicie. Dacă nu vedem cu mintea, cu ochii, cu sufletul şi cu toate simţurile noastre pe Hristos, cum vrem ca El să ia chip în noi, cum vrem ca El să Îşi facă în noi icoană?

Ce fel de chip, de faţă vrei să aibă Hristos în tine, dacă tu nu vrei să ştii dragostea Lui pentru tine? Ce sunt Scripturile decât icoane, decât chipuri, decât imagini despre Dumnezeu? Ce sunt oamenii, cosmosul în întregime, fiecare lucru din Biserică şi din lăuntrul omului decât ferestre, icoane, imagini, întipăriri ale Sale? Cine poate să fie atât de nebun încât să creadă, că ortodocşii, care tânjesc după vederea lui Dumnezeu încă din viaţa aceasta, cred Sfintele Icoane *idoli*, *dumnezei însufleţiţi*?

Noi ne închinăm, adică ne arătăm dragostea Dumnezeului nostru, Maicii lui Dumnezeu, Sfinţilor şi Sfintelor Puteri cereşti şi nu unor năluci, nu unor închipuiri, nu unor obiecte sau animale!

Problema iconoclaşilor e aceea că *nu au faţă,* nu *că nu vor să cinstească faţa Lui*! Au o înţelegere deficitară şi asupra relaţiei cu Dumnezeu şi asupra relaţiei cu cosmosul. Dumnezeu vrea ca să Îl priveşti în faţă. Cosmosul ne-a fost lăsat de Dumnezeu ca să fie privit uman, adânc, responsabil.

Dacă nu mai vrem să privim cosmosul în mod responsabil, atunci *cosmosul*, adică *frumuseţea* lui Dumnezeu ne tratează şi el iresponsabil, dezgheţându-se gheţarii, încălzindu-se atmosfera planetei şi dându-ne un aer irespirabil.

Dacă nu ai faţă, nu ai nici inimă. Dacă nu ai iubire, nu ai icoane. Dacă nu ai icoane nu trăieşti, eşti doar un parazit. Iar dacă parazitezi în *comos*, adică în locul unde Dumnezeu Şi-a revărsat şi Îşi revarsă frumuseţea eşti un urât, un chici, un insuportabil. De ce să suportăm *anti-icoanele*, adică *pe oamenii urâţi* şi să detestăm icoanele reale, adică pe aceia, care merită veneraţia noastră?

A vedea înseamnă *a avea relaţii stând cu faţa* şi nu cu spatele.

Criză, a critica, a judeca. Definiţia corectă a criticii

Cunoaşterea limbilor vechi ne scapă, de multe ori, de penibila situaţie de a nu ştii reala proprietate a termenilor.

Este observabil în discuţiile noastre curente, că se folosesc termeni neologici sau arhaici, cu forme de înţeles retardate, bolnave şi care nu mai au semnificaţia înţelesului primar al cuvintelor.

Substantivul *criză* şi verbele *a critica* şi *a judeca*, sunt înţelese şi traduse atât de prost în vorbirea curentă, încât mai nimeni nu ştie să le folosească.

În limba greacă veche, de unde vin toate cele trei forme lingvistice, paradoxal, toate trei înseamnă acelaşi lucru.

De la verbul κρίνω [crino] începe toată discuţia, care ne va lumina asupra proprietăţilor reale a celor trei termeni.

Verbul grecesc citat are următoarele sensuri principale:

1. a separa;
2. a distinge;
3. a alege;
4. a decide etc.

Cel mai adesea verbul κρίνω e înţeles şi folosit ca *a judeca*, cu sensul de *a avea puterea de a distinge, de a separa lucrurile pentru a lua o decizie finală*.

De la acest verb, apare substantivul κρίσις, -εως [crisis, criseos] şi adjectivul κριτικός, -ή, -όν [criticos, critici, criticon], care au acelaşi înţeles.

Substantivul κρίσις, -εως are sensul de:

1. acţiunea de a distinge;
2. acţiunea de a alege;
3. acţiunea de a separa;
4. acţiunea de a decide, pe când adjectivul are semnificaţiile:
1. capabil de a judeca, de a decide;
2. care se înţelege prin judecată;
3. decisiv.

Când îl folosim pe *criză* în română nu ne gândim la faptul de *a judeca*, *de a distinge ce să facem,* ci la acela, că suntem într-o perioadă dificilă, că suntem la ananghie, că trăim tensiuni interne.

Mai nou, aflăm forma *crizat /crizaţi*, care vrea să însemne că suntem deficitari la ceva, într-un domeniu anume.

Cel mai adesea suntem *crizaţi de timp* sau *în criză de timp*. Formula „în criză de timp” se traduce prin „în judecată de timp” şi este, indubitabil, ceva fără sens în limba română.

A fi în criză, în adevăratul sens al cuvântului, înseamnă *a fi într-o stare de reflecţie*, *într-o stare de a lua decizii. Criză* nu are astfel, în forma originară, accente negative, ci pozitive.

Când vom sta în faţa lui Dumnezeu la *crisis*, adică *la judecată*, vom da răspuns pentru ceea ce am făcut. Că substantivul *criză* are sensul de *judecată* e observabil din folosirea, de această dată corectă, a lui κριτήριον, -ου [critirion, critiriu] în limba română.

În română avem *criteriu,* care nu vine de altundeva, decât de la κριτήριον, -ου şi care, în greacă, are forma din română, pentru că înseamnă:

1. facultatea de a judeca;
2. a regla prin dicernământ ceva;
3. ducerea la judecată, într-un loc unde se face dreptate, ducerea la tribunal.

Însă *criteriu de judecată* e o formulă pleonastică, pentru că *criteriul* este în sine *o judecată de valoare*.

A fi un criteriu înseamnă *a fi o valoare în funcţie de care se judecă o realitate*. Dar, când spunem *criteriu* toată lumea se gândeşte la o *distincţie, la o departajare.*

Şi, deşi *criteriul* e din aceeaşi familie cu *criză,* noi le folosim cu sensuri diferite cuvintele: *criză* e negativ, pe când *criteriul* este pozitiv. Însă, în esenţă şi *criză* şi *criteriu* vorbesc de capacitatea noastră de a judeca, de a distinge ceva, deci de un sens pozitiv al lor.

Criză = judecată. *A critica* înseamnă, după cum am văzut, *a avea capacitatea de a vedea, de a judeca calităţile unui om, ale unui lucru, ale unei opere literare*.

A critica nu înseamnă a vedea defectele unui om, ale unui lucru, ale unei situaţii sau ale unei opere, în primul rând, ci înseamnă a vedea valoarea, importanţa lor.

Sensul corect al verbului *a critica* înseamnă a distinge cât de important este ceva, ce valoare are ceva anume. Numai în al doilea sens, după ce vezi valoarea lucrului, poţi observa şi slăbiciunile sale, pentru a ajuta pe cel care a făcut lucrul ca să îl perfecţioneze.

În cărţile vechi ale Bisericii, când cineva făcea o traducere a unui text liturgic sau când copia un manuscris, spunea acolo, undeva, pe o foaie sau pe un colţ de manuscris:

Eu, monahul X, am făcut această traducere spre slava lui Dumnezeu iar voi, cei care citiţi, să vă rugaţi şi pentru mine, ca Domnul să mă miluiască şi de voi fi greşit cu ceva, greşala îmi aparţine şi să o îndreptaţi cu mila şi iubirea voastră.

Autorul îşi asuma eventualele greşeli prin acest îndemn şi recunoaştere faţă de slăbiciunea umană, iar cititorul era dator, ca unul care se înfrupta din munca celuilalt, să se roage pentru el şi să îndrepte manuscrisul, cartea, pentru ca ea să fie şi mai bună, şi mai corectă.

În cazul cititorului se petrecea autenticul verbului *a critica*. El preţuia efortul, vedea valoarea cărţii înaintaşului său şi se simţea integrat în munca de a finisa, de a împodobi munca lui.

Dacă găsea o eroare nu îi scotea ochii post-mortem celuilalt ci o îndrepta smerit, ştiind că şi el este om şi poate greşi tot la fel de repede ca oricare om.

Însă, când a venit *critica raţiunii pure*, adică judecata înfumurată, că omul poate stabili cine a greşit, cine nu a greşit şi unde este adevărul, toate lumea înţelege pe *a critica* cu *a desfiinţa*. Adică toată lumea *ştie să critice,* deşi *nu toată lumea dovedeşte, că are minte,* care poate să judece lucrurile cât mai imparţial.

Vine omul, nu se prezintă, nu ştii cine e şi vrea să facă *un comentariu critic* la adresa ta. Vrea să îţi spună cât de prost eşti tu. Adică nu are nici cea mai mică cunoaştere a termenului cu pricina.

Dacă cineva vrea *să critice*, adică *să judece valoarea* cuvintelor şi a gândurilor tale, atunci trebuie să aibă puterea de a judeca, de a distinge, de a te compara cu valorile din spaţiul unde tu te afirmi.

Ca să judeci, nu poţi judeca în sine, în abstract, ci în funcţie de un altul. Judecata se face prin raportarea la valori, la valorile fundamentale, la personalităţile fundamentale ale unui domeniu.

Am văzut mai multe teze doctorale recente, care critică pe Dumnezeiescul Teolog al Bisericii, pe Părintele Dumitru Stăniloae, care îl pun lângă personalităţi cu care nu rezonează şi în conjuncturi non-identice cu cele în care a trăit şi este judecat, de fapt, în abstract.

Fiecare recenzor al său, pe care l-am studiat, discută viaţa, opera, gândirea autorului nu în funcţie de el, de posibilităţile sale şi ale epocii în care a trăit, ci în funcţie de nişte parametri improprii lui, dubioşi.

E ca şi când aş compara *Casa Poporului* cu *Munţii Himalaya* şi m-aş întreba, de ce nu e colosul din mijlocul Bucureştilor tot la fel de mare cât munţii cu pricina.

Însă Casa Poporului nu şi-a propus niciodată să fie cât munţii Himalaya şi, de fapt, nici nu există vreo clădire atât de înaltă cât aceia.

Şi vin autorii şi se întreabă:

De ce nu a avut o părere critică, iarăşi *critică*, asupra filosofiei existenţialiste?

De ce a fost prea naţionalist?

De ce *a pactizat* cu comunismul şi de ce nu a recenzat *critic* pe toţi teologii folosiţi?

De ce nu are un aparat critic şi o bibliografie la zi, după cum avem noi astăzi?

Însă autorii nu se întreabă, dacă pot să cuprindă semnificaţiile operei sale şi ceea ce trebuie să facem noi astăzi, ca să continuăm pe colosul, în erudiţie şi sfinţenie, Părinte Stăniloae.

Adică se întreabă de ce Casa Poporului nu e mare ca munţii Himalaya sau cât planeta Marte, dar nu se întreabă câţi oameni au murit ca să se ridice colosul Casa Poporului şi cât costă o asemenea gigantescă clădire.

Unde e greşeala? *A critica* înseamnă *a vedea valoarea* autorului, a operei şi a gândirii sale şi nu minusurile reale sau inventate. Când porneşti la drum ca să arăţi cât de non-valoare e cineva s-a dus de-a dura critica noastră.

De aceea, să fim atenţi la cât de penibili suntem sau putem fi, dacă ne fixăm gândurile în termeni pe care nu îi stăpânim. Şi, mai ales, să fim atenţi la deformările semnificaţiilor cuvintelor în timp, pentru că vom ajunge să vorbim şi să înţelegem fiecare ce vrea şi ce poate.

Dragostea reală e o certitudine imbatabilă

Astăzi am învăţat o lecţie de viaţă impresionantă. O tânără domnişoară mi-a vorbit despre relaţia cu prietenul ei într-un mod eminamente copleşitor. Respectul şi dragostea pentru el se îmbina cu dezamăgirea faţă de puţinătatea dialogului fluent dintre ei.

O durea faptul, că nu e lăsată să se apropie de el şi mai mult şi, în definitiv, să se căsătorească cu el. Prietenul dânsei este un om religios, un om cu o conştiinţă adâncă de sine şi, în acelaşi timp, interiorizat.

De ce un om religios, un creştin ortodox, care îşi regăseşte normalitatea, liniştea, devine mult prea atent, chiar necruţător cu cei care îl iubesc? Ce îl determină să fie radical fără ca să vrea?

În primul rând atenţia la tine, la păcatele tale, te face să te scufunzi în tine, în aşa fel încât nu mai vrei să îţi rupi liniştea, singurătatea, de frica dezamăgirii, atentării la intimitatea ta. Un om care se pocăieşte şi şi-a găsit o linişte a lui e ca o apă adâncă de fântână, în care te priveşti şi în care, dacă arunci o piatră, valurile pietrei sunt considerate un adevărat taifun.

Liniştirea este pacea lui Dumnezeu, care ne inundă. E prea scumpă, e adevărat, pentru cei care o dobândesc şi de aceea se tem ca să nu o piardă.

Paradoxal, am întâlnit oameni foarte duhovniceşti, care se tem să comunice tocmai din acest motiv. Consideră, şi chiar aşa şi e pentru unii, că vorbirea cu alţii îi deranjează, îi scoate fundamental din ei înşişi. Însă, dacă în fiinţa unora mulţimea naşte valuri, în fiinţa altor oameni retraşi, se observă o neasumare a celuilalt, o lipsă de înţelegere a importanţei relaţiei cu oamenii.

Există oameni duhovniceşti, care nu au trăit mari bucurii din partea oamenilor sau nu au întâlnit alţi oameni duhovniceşti *exasperanţi* prin iubirea şi înţelegerea lor ci, cele mai mari bucurii le-au avut din partea lui Dumnezeu. Cu Dumnezeu se vorbeşte în adâncul inimii, într-o tăcere abisală. Cu El se vorbeşte mergând, stând, dormind, trezindu-te din somn, chiar dacă ai părul pieptănat sau nu, chiar dacă eşti spălat sau nu eşti spălat pe faţă.

Cu oamenii trebuie să fii extrem de atent. Iar dacă astfel de oameni duhovniceşti nu au trăit mari bucurii cu oamenii sau de la ei, vor învăţa pe alţii să fie mult prea atenţi cu cei din jurul lor.

E observabil faptul, că există duhovnici ai largheţii şi duhovnici ai rigorii, unii asprii şi alţii joviali, temperamente vulcanice, temperamente acrivice, temperamente duhovniceşti extrem de blânde, de simpatetice.

În viaţa mea am avut de-a face cu toate extremele şi am învăţat, de la fiecare, să fiu câte puţin. Nu am învăţat eu prea multe de la fiecare, însă, cu ceva (am înţeles asta în mod fundamental) nu pot fi de acord: cu duhovnicii insensibili şi fără inimă de mamă.

În adâncul fiinţei mele nu pot să înţeleg pe cei care sunt iertaţi zilnic de către Dumnezeu, care sunt ajutaţi zilnic să iasă din căderile şi neputinţele lor, dar se comportă cu alţii fără dor, fără lacrimi, fără atenţie, fără discernământ, fără să se pună în locul omului.

Pentru că adevărata creştere în dreptatea lui Dumnezeu şi în sfinţenie, în subtilitate interioară, se vede din gradul de dragoste şi de înţelegere cu care amprentezi relaţiile tale cu oamenii. Oamenii vin la tine ca la un Părinte, ca la o altă inimă şi conştiinţă a lor. Iar dacă tu eşti *mânia lui Dumnezeu* pe pământ, ce semnificaţie mai are calitatea ta intrinsecă de…*Părinte*?

Însă am înţeles, că *Părintele* trebuie să fie, deopotrivă, mamă şi tată pentru ucenicii săi, frate şi prieten, un om iubit şi respectat de către ei, fără ca vreunul să resimtă, în mod agresiv, sentimentele sale.

Toate acestea au nevoie de o delicateţe debordantă, de o sensibilitate, care să te uluiască de-a dreptul, să te cutremure. Şi, paradoxal, acest lucru nu e greu să îl faci. E greu să fii nesimţit cu oamenii, să fii barbar…Să fii bun cu oamenii e adevărata *căldură* [că tot stăm noi sub impresia lui 40° C] a normalităţii umane.

Dragostea reală are atâta certitudine, încât poate descifra ispitele din jurul ei ca pe lucruri nesemnificative. Ca să iubeşti un om în aşa fel, încât nimeni şi nimic să nu te poată schimba din iubirea ta şi iubirea ta pentru el să fie bazată pe *normalităţi* şi nu pe excentricitate, înseamnă că iubirea dintre cei doi a creat lucruri mai presus de istorie.

Dragostea e o certitudine mai presus de istorie pentru că este iradierea lui Dumnezeu, Care este, în mod capital, Iubire. Tocmai pentru că Dumnezeu este Iubire, pentru că este o desăvârşită şi din veci şi pentru toţi vecii iubire între cele trei persoane ale Treimi, iubirea dintre oameni e o stabilitate enormă, dacă e o *stabilitate întru adevăr*.

Acolo unde există adevăr, teamă pentru celălalt, grijă pentru el, dor pentru el, nesuportarea de a fi fără el, pentru că în el şi nu în altceva este împlinirea ta, atunci aceea este şi se numeşte *dragoste*.

Dragostea ţine de cel mai profund adânc al nostru pentru că este fundamentul fiinţei noastre. Fiinţa umană se fundamentează

pe viaţă, pe adevăr, pe dragoste şi pe dor, pentru că acestea sunt fundamentele pe care Dumnezeu le-a dat omului ca să fie viu.

Dacă ai viaţă şi odată cu ea viaţa Duhului în tine, dacă ai adevărul lui Dumnezeu, al Ortodoxiei în viaţa ta, dacă ai dragoste de Dumnezeu şi de oameni fără saţiu, dacă ţi-e dor să se împlinească voia lui Dumnezeu cu noi şi ţi-e dor de orice frumuseţe, lucru bun şi adevărat pentru toţi, atunci, iubitul meu frate şi iubita mea soră: *sunteţi oameni vii*.

Viaţa reală a omului se cântăreşte în certitudini. Câte certitudini ale lui Dumnezu ai în tine, pe atât ai şi viaţă. Pentru că virtuţile sunt harurile din veci ale lui Dumnezeu, pe care El le varsă în fiinţa noastră.

Ca să fii la modă, ca să fii zemzec te apuci de rock, de gayfeast, de party-uri porno, de livrări de droguri, de săptămâni ale modei, de mărirea penisului şi a sânilor, de curse cu raliuri, de nudism…

Ca să fii *om recent* trebuie să fii subuman şi asta e uşor: te comporţi ca un sub-animal şi nu ca un om raţional. Însă, ca să fii om dumnezeiesc, să ai în tine din cele ale veşniciei, adică dragoste, bunătate, curăţie, simplitate, evlavie, credinţă, cuminţenie, smerenie…trebuie *să te lupţi* cu tine şi cu toată lumea *fiind paşnic*.

Să fii subuman e la îndemâna oricui. Să întreci pe cele ale trupului, ale modei, ale diavolului, să fii *înger în trup*, cum cântăm la Cuvioşii Părinţi, atunci efortul este imens, este indescriptibil.

Însă, ca să faci pasul spre *indescriptibil,* trebuie să te apropii de oameni, fie că te iubesc, fie că te detestă şi să îi înţelegi pe ei înţelegându-te pe tine. Trebuie să îţi câştigi certitudini.

Îi mulţumesc domnişoarei, care a conversat cu mine, pentru că mi-a mărturisit *certitudini*. Adică nu fraze ambigue, ci certitudini.

Certitudinile sale m-au umplut de o veselie imensă. Însă, poate, că îmi este interzisă veselia, ca să nu par *prea fericit*. Însă sunt foarte fericit pentru fericirea ei.

Opiniile personale şi dilema lor

Pe fiecare zi optăm pentru diverse lucruri. Opiniile noastre, părerile noastre vizavi de anumite persoane şi anumite lucruri trec, de fiecare dată, prin *focul deciziei*.

Pentru a lua o decizie, ca ortodox, înseamnă *a te uita înapoi*, ca unul care eşti intim legat de Tradiţia Bisericii, *a te uita în prezent*, ca unul care trăieşti astăzi, acum, şi *a te uita în viitor*, ca unul care conştientizezi enorm de bine, că fiecare opţiune a noastră are consecinţe post-factum.

Cele trei priviri – spre trecut, prezent şi viitor – trebuie însă să se facă în câteva minute sau secunde, rapid, foarte rapid.

E bine să merg acolo? E bine să mă îmbrac aşa? E bine să îi spun una sau alta cuiva, care îmi scrie sau îmi cere sfatul? E bine să dau examenul acesta? E bine să mă comport aşa cu prietenul sau duşmanul meu?

Trebuie să decid imediat. Pentru unele lucruri, pentru unele decizii am avut la îndemână nicio jumătate de minut ca să optez. A trebuit să optez imediat pentru lucruri extrem de sensibile. Şi ca să optez atât de repede, dilema mea a trebuit să fie soluţionată în fracţiuni de secundă.

Specializarea minţii noastre, a fiinţei noastre este rodul tuturor acumulărilor, de orice fel ar fi ele. Într-o discuţie cheie, într-un examen, în cadrul unei povăţuiri ai nevoie de cunoştinţe dintre cele mai diverse.

Trebuie să vezi cum reacţionează omul din faţa ta, trebuie să ştii care sunt cuvintele pe care trebuie să le foloseşti, care este tonul pe care trebuie să îl apropii în acel moment, care este zâmbetul, aspectul exterior şi interior al discuţiei.

Primul cuvânt rostit şi acceptat de la sine e prima victorie. Însă victoria cere alte zeci de *victorii de atenţie* din partea celuilalt, pentru ca să îl ţii în priză.

Opiniile personale sunt pe măsura noastră. Nu putem avea idei mari şi o viaţă josnică, şi nici căutări mari, sfinte şi să ne ocupăm în acelaşi timp cu trafic de influenţă şi ilegalităţi de duzină.

Ideile mari, generoase, imbatabile, inevitabil vin din vocaţii reale. Cine ar citi o traducere a Fericitului Părinte Dumitru Stăniloae, ca cea la *Comentariul la Ioan* al Sfântului Chiril al Alexandriei şi ar vedea că tipăritura are 1183 de pagini[43], îşi poate da seama, că acest om incredibil nu a fost *un profitor* ci *un truditor înspăimântător de mare*. La ce bun să munceşti atât de mult fără ca munca aceasta să te transforme, să te sfinţească în mod total?

De-a lungul timpului am căutat diverse alocuţiuni ale sale în cadrul unor întâlniri publice. Luările sale de cuvânt erau uluitor de aparte, venite dintr-o muncă considerabilă.

În concluzie, oricine poate avea opinii personale şi nedumeriri. Însă nu orice om are opinii fundamentate pe cele trei coordonate temporare de care vorbeam la început. Ca să ai *opinii ortodoxe* sau *opinii conforme cu conştiinţa noastră în Sfântul Duh*, vorba Sfântului Pavel, trebuie să ai capacitatea imediată de a decide asupra unei soluţii. Imediateţea opţiunii ţine de înţelegerea duhovnicească a ei.

Optez pentru a face un lucru pentru că simt, că acesta este drumul pe care trebuie să-l aleg. Optez pentru că mă mişcă Duhul lui Dumnezeu. Optez pentru acel lucru, pentru că e conform cu conştiinţa mea, cu adevărul, cu cuviinţa, cu normalitatea.

Opiniile personale, adevăratele opinii personale, sunt luate în acord cu voia lui Dumnezeu, sunt luate împreună cu Dumnezeu. Opinia, alegerea personală trebuie să mă personalizeze şi nu să mă secătuiască de har.

Adevărata dilemă se rezolvă tot duhovniceşte. Dilema presupune că am în faţă două opţiuni sau mai multe, prin care ajung la aceeaşi finalitate dar nu cu aceeaşi energie consumată.

E bine să citesc cartea asta astăzi sau să mă plimb? La o asemenea întrebare personală trebuie să ne răspundem văzând, printre altele, următoarele lucruri: cât de importantă e cartea pentru noi, cât de sănătos sunt ca să o citesc, ce program am astăzi, ce aş câştiga dacă m-aş plimba etc.

---

[43] Cf. ed. IBMBOR, Bucureşti, 2000.

Şi, în funcţie de starea noastră de sănătate şi de programul nostru, alegem ce e mai bine să facem. Ambele lucruri sunt lucruri bune pentru fiinţa noastră. Important e: ce este *cel mai bun lucru* pentru astăzi.

E mai bine să îi reproşez sau să îl iert? Fac faţă acestei munci sau nu fac faţă? Dacă ne uităm numai la starea de sănătate din prezent şi credem că trebuie să luăm cu forţa înălţimile vieţii dumnezeieşti ajungem, în scurt timp, să obosim considerabil.

Adevărata oboseală este a minţii şi a inimii, oboseala cronică, epuizarea imensă a fiinţei noastre. Pe de o parte, nu putem să ne vedem pe noi înşine şi să câştigăm prezenţa harului în fiinţa noastră fără o enormă oboseală, fără trăiri la limita nebuniei şi a vieţii, fără riscuri enorme iar, pe de altă parte, paradoxal, starea de sănătate trebuie să aibă parametri înalţi, pentru ca să putem prelucra datele experienţelor noastre duhovniceşti.

Nu putem să nu fim obosiţi şi bolnavi după eforturi duhovniceşti imense însă, în acelaşi timp, avem o nevoie stringentă de echilibru şi de sănătate cât mai completă.

Unul dintre rosturile capitale ale fotografiilor ce poartă amprenta vieţii duhovniceşti e acela de a vedea cu ochii inimii starea de adâncă oboseală şi epuizare a Sfinţilor concomitentă cu starea lor de bucurie şi de exultare duhovnicească.

În fotografiile Fericiţilor Părinţi contemporani cu noi oboseala şi bucuria stau la un loc. Acolo unde este oboseală cu carul există şi o bogată viaţă duhovnicească. Semnul veridic al sfinţeniei printre contemporanii noştri este oboseala, care iradiază pace şi bucurie în jur. Nu cred în cuvintele şi eforturile de orice fel ale oamenilor, care nu sunt obosiţi la sfârşitul zilei, în aşa fel încât, parcă nici nu mai ştiu să vorbească.

Sfinţii nu sunt nişte oameni *extratereştri*, care au dorinţe şi ţeluri *mai presus de natura umană* ci, dimpotrivă, ei sunt oamenii, care au găsit în adâncul fiinţei umane dorinţa de a se împlini în viaţa cu Dumnezeu şi trăiesc din această neobosită dorinţă de El.

Ei nu aleargă după ceva din afara fiinţei lor, ci viaţa lui Dumnezeu izvorăşte în ei, îi îndeamnă la anumite exigenţe, îi face să ardă de căutări enorme, fiind foarte conştienţi de faptul, că aceste căutări ale lor sunt *penibile* şi *şocante* în ochii celor din jur.

Nu trăim cu iluzia, că suntem înţeleşi şi iubiţi de oamenii, care trăiesc fără rânduială! Nu trăim cu iluzia, că suntem înţeleşi şi iubiţi nici chiar de către oamenii, care ne-au înţeles întrucâtva sau ne iubesc, acolo, în măsura în care o doresc.

Înţelegerea şi iubirea oamenilor e pe măsura înţelegerii şi a iubirii lui Dumnezeu. Oamenii adânci sunt oamenii, care

rezonează adânc cu Dumnezeu şi cu oamenii. Măsura noastră este măsura iubirii noastre. Dacă ne oprim undeva, decădem văzând cu ochii. Dacă vrem să înaintăm în fiecare zi, trebuie să ardem în fiecare zi la cote insuportabile.

Iubirea pentru Dumnezeu atinge temperaturi sinonime cu cele pe care le trăim acum afară. Această zăpuşeală, arşiţă, insuportabilă caniculă de iulie 2007 e o paradigmă bună pentru a arăta ce înseamnă, în interiorul nostru, dragostea de Dumnezeu.

Dragostea nu e ceva, care doar te vindecă. Dragostea intensă te vindecă pentru a te omorî pas cu pas, prin epuizarea şi arderile imense, pe care ţi le provoacă.

Urmăriţi, vă rog, cum au murit marii Sfinţi isihaşti, care au murit de *moartea iubirii*, din cauza rugăciunii neîncetate! Mulţi au murit din cauza unui infarct, a măririi inimii din cauza marelui har şi a marii bucurii ce o trăiau în fiinţa lor. Sfântul Serafim de Sarov, Sfântul Paisie Velicikovski, dacă îmi aduc bine aminte, au murit în timp ce se rugau.

Sfâşierea interioară, marile dureri, marile mijlociri pentru oameni, marile nerecunoştinţe ce li se fac, îi aduc pe Sfinţi la o moarte epuizantă tocmai prin dragoste, prin fericire, prin răbdarea tuturor ororilor cu nădejde.

Se vorbeşte rar de consecinţele *negative* asupra stării noastre de sănătate [dar pozitive în sens absolut] ale faptului de *a fi plini de har*.

Umplerea noastră de har sau *vederea luminii dumnezeieşti* sunt stări de o epuizare colosală, îmbinate cu o fericire atât de mare, încât crezi că inima şi mintea încep să îţi ia foc.

Cei care privesc *romantic* nevoinţa ortodoxă, cred că *a fi în har* înseamnă a sta într-o stare *confortabilă*, *rece*, pe care poţi să o stăpâneşti. Nimic mai fals!

A fi plini de har şi *de iubirea lui Dumnezeu* înseamnă a fi plini de valurile dragostei de Dumnezeu, a avea inima rănită de dor şi de durere, pentru că inima, sărmana, nu poate să trăiască non-stop la temperaturile veşniciei.

Sfinţenia e umplerea noastră de Duhul lui Dumnezeu, adică o viaţă în care nu mai decide o minte rece şi o inimă insensibilă, ci o minte şi o inimă pline de dor, de dorinţe dumnezeieşti.

Duhul lui Dumnezeu e Cel care te îndeamnă, îţi îndeamnă conştiinţa ce să faci, cum să procedezi, ce să alegi, cum să faci surprize plăcute oamenilor, cum să treci peste marginile binelui, făcând *şi mai mult bine*.

Deci sfinţenia nu e confortabilă, ci e traumatizantă, e plină de oboseală, este dincolo de puterea omului să o trăiască şi să o

păstreze şi totuşi: e singura şi normala viaţă a omului, împlinirea şi fericirea lui.

Opiniile personale se nasc din trăirile, experienţele majore ale omului. Experienţa e cea care creionează opinia. Acolo unde interesul, meschinăria şi barbaria interioară decid opinia avem de-a face cu *alegeri arbitrare*, ca să nu spun mai mult.

Problema interioară a opiniei, cum se formează o opinie personală, credem că răspunde la întrebarea: Cum încopciem experienţa personală cu viaţa Bisericii?

Opinia este rezultatul trăirii noastre ca mădulare vii ale Bisericii. Nu există aşadar o neconcordanţă între opinia personală şi viaţa Bisericii atâta timp, cât opinia reflectă modul nostru de a fi vii în Biserica lui Dumnezeu.

Nu sunt de acord cu războiul, să-i zicem. Opinia mea vizavi de răutatea războiului s-a născut din înţelegerea, că viaţa nu trebuie distrusă, că cei pe care îi omoară războiul sunt fraţii noştri şi că pacea şi liniştea sunt cele mai bune realităţi. Am ales doar trei adevăruri fundamentale anti-război.

Pentru ca să am o opinie trebuie să am un fundament real, format din mai multe adevăruri. Când ne alegem preşedintele, când ne alegem vocaţia, când alegem să ne schimbăm domiciliul sau să avem un copil trebuie să avem în spatele alegerilor noastre câteva adevăruri stabile, care să sprijine opţiunea noastră. Dar nu adevăruri egoiste ci adevăruri adevărate, nemânjite de oportunism.

Când *alegi* trebuie să alegi *cu conştiinţă*. Când faci ceva trebuie să faci conform cu responsabilităţile pe care ţi le-ai luat. Opţiunile trebuie să aibă viitor.

Dacă ai optat să ai o familie trebuie să vezi totul prin prisma acestui mod de gândi lucrurile. Cel mai adesea se greşeşte în plan practic, când omul stă mereu indecis.

Indecizia e boala celui fricos şi mândru. *Cred că aş vrea un copil, dar dacă ar fi mai bine fără el? Cred că ar fi bine să mă fac monah, dar dacă vreau apoi să am o soţie şi nu fac faţă ispitelor? Cred că trebuie să devin preot, dar dacă nu fac faţă?*

Avem de-a face cu false dileme. Dacă vrei ceva trebuie să pierzi altceva. Dar dacă vrei ceva şi te împlineşti în alegerea ta nu îţi va părea rău, dacă nu ai ales partea a doua a dilemei, a doua cale.

Dacă alegi să faci un copil şi acest lucru te împlineşte, dacă ai ales să devii monah şi găseşti dulceaţa liniştirii, dacă alegi să fii preot şi eşti invadat de bogăţia milei lui Dumnezeu, împlinirea din fiinţa ta va fi destulă pentru a nu mai dori şi contrarul alegerii tale.

Opinia vine din împlinire interioară şi împlinirea se naşte dintr-o opţiune fundamentată pe adevăruri reale. Ca să alegi bine trebuie să accepţi, că eşti creat de Dumnezeu din iubire şi că împlinirea e viaţa cu Dumnezeu; că binele e voia lui Dumnezeu şi că numai prin bine poţi să vezi bine consecinţele lucrurilor; că împlinirea interioară reprezintă adevărata stabilitate şi adevăratul dor al fiinţei noastre.

Dilemele sunt tot mai puţine, atunci când există împlinire reală. Acolo unde este un minus de fericire, există şi multe întrebări puse degeaba.

Riscaţi împreună cu binele, dacă vreţi să ştiţi ce e împlinirea! *Mizaţi* pe *viaţa cu Dumnezeu,* pentru a vă dezvăţa *de viaţa la întâmplare* şi vă va fi ruşine de toată *înţelepciunea* strânsă până acum. Înţelepciunea lui Dumnezeu vă va dezvălui o viaţă în nişte parametri absolut incredibili, trăiţi, de fapt, într-o normalitate şi o simplitate perplexante.

Când întâlnesc un convertit autentic, primesc, invariabil, acelaşi răspuns adevărat: *Tot ce îmi aducea fericire a apus. Dar ce trăiesc acum este mai presus de orice mi-am închipuit…*

Mă simt…Tu cum te simţi?

Mă simt…bine. Bine conjunctural sau bine real? Când te simţi bine te simţi împreună cu alţii, te bucuri de reuşite, de comuniune şi comunicare, de împroprietărirea cu relaţii. Sunt proprietarul relaţiei cu tine, dacă îmi oferi bucuria de a-mi fi prieten.

Mă simt bine că te văd. Mă simt bine pentru că şi tu te simţi bine în compania mea. Însă mă simt bine, pentru că vezi în mine lucruri bune. Şi, dacă tu vezi în mine binele şi eu am timp să văd în tine binele. Când nu mai vrem să vedem binele în oameni ne scoatem ochii, ne turnăm unii pe alţii, ne panicăm unii pe alţii.

Cine îmi face binele, după care tânjesc? Cine îmi oferă comuniunea cu binele şi cine mă ţine în bine? Cine mă învaţă să trăiesc binele?

Cine ne arată binele, simţământul de bine e cel, care ne scoate din simţirea răului, a singurătăţii, a vieţii etanşe, închise în sine.

Mi-e rău…Rău de ce? Rău de singurătate. Ce poţi să faci pentru mine ca să mă scapi de singurătate? Cine să ne ia singurătatea, dacă nu facem niciun pas spre a ne întâlni cu noi înşine?

Mă simt bolnav de singurătate. Mă simt gol. Mă simt prost pentru păcatele mele. Mă simt aiurea, când nu pot să te ajut.

De ce *a te simţi* e pus în relaţie cu persoana noastră şi nu spunem: *mă gândesc prost*? Simţământul existenţial nu este pur şi simplu un sentiment decerebralizat, ci e o conştientizare a vieţii mele, deopotrivă, cu mintea şi inima mea. Expresia „mă simt” are miros filocalic. Pentru că mă simt, mă văd nu numai cu mintea, ci şi cu inima şi cu trupul meu.

Când cineva ne întreabă *cum ne simţim* [clasica întrebare introductivă, dar atât de neapărată în cadrul relaţiilor interumane!] ne cere o statistică, o evidenţă a fiecărui strat din viaţa noastră.

Cum *ne simţim* e vital pentru noi. Dacă sunt bolnav mă simt bolnav, mă văd din perspectiva bolii. Dacă nu am bani sau sunt necăjit mă văd în culori triste, deznădăjduite. Mă simt după cum mă receptez interior. Mă simt în funcţie de sănătatea mea, de bucuria mea, de tristeţea mea, de ispitele mele.

Sunt mereu aici. Mă lupt să înţeleg ce înseamnă *să fii viu* şi ce înseamnă *să te simţi*, să îţi simţi rostul, măsura, vocaţia. Pentru că viaţa are un rost şi simţirea, conştientizarea mea are un rost fundamental pentru mine.

Eu mă simt cumva anume în raport faţă de mine dar şi în raport faţă de alţii. Relaţiile noastre sunt sub privirile lui Dumnezeu.

Îţi faci datoria zilnic cu sentimentul, cu conştiinţa, că ai făcut tot ce ai putut. Te simţi văzut de Dumnezeu, te simţi văzut de oameni, te simţi văzut de tine.

Cine sunt şi de ce sunt cum sunt? Cum mă simt, când mă simt prea mult? Cum mă simt, când mă ignor? Cum te simţi, când mă ignori? Dacă nimic nu contează, de ce avem sentimentul, că *a ignora* pe cineva înseamnă *a fi mai puţin*, decât putem fi?

Vreau să dorm, să nu mai simt nimic…Vreau să uit de toate. Vreau să uit…De ce vreau să uit? De ce nu putem rezista unor şocuri puternice? De ce nu ne întrebăm tăios despre lucrurile care ne dor? De ce şocurile pe care le resimţim sunt momentele noastre de autocunoaştere? Simt să mă întreb. De unde ştiu că întrebările mă pot ajuta? Şi de unde ştiu că întrebările au un rost, dacă noi nu avem un rost?

Cum te simţi, când eşti privit ca o nulitate? Cum te simţi, când nu eşti dorit din prima clipă a vieţii tale sau când ţi se pun beţe în roate tot timpul? Cum te simţi, când eşti prea fericit? Cum ştii să pierzi, când vrei să câştigi şi cum câştigi lucruri, pe care ar fi trebuit să le pierzi? Întrebările năucesc pe cei, care nu au gânduri simple. E uşor să te întrebi, dacă nu ai gânduri duplicitare.

Cum poţi să ucizi cu indiferenţa ta? Cum poţi să-ţi faci atâta rău ţie însuţi şi să consideri, că răul pe care ţi-l faci e, de fapt, o *faptă remarcabilă*?

Eu cred că *nesimţiţii* sunt oameni sensibili, însă şi-au tocit sensibilitatea până la dezumanizare. Eu cred că *prostia* e o stare asumată şi, că atunci, când vrei să fii nesimţit, vrei să fii nefericit cu tot dinadinsul. E un sadism enorm în prostie. E un sadism enorm în nesimţire. Pe de o parte, vrei să fii un *nimeni* iar, pe de altă parte, vrei ca tu, acest *nimeni*, să fie luat în seamă, să fie elogiat.

Cum te simţi, când te deteşti? Cum te simţi, când toţi îţi spun că eşti un nesimţit, un mare bădăran, un escroc? Cum m-aş simţi, dacă aş fi ca tine? Rău, foarte rău.

Aş fi incapabil să mă privesc în oglindă. Nu, să nu crezi că mă cred superior ţie! Nu mă cred în niciun fel. Ştiu fraza: *cel care face binele are orgoliul de a se crede ales*. Nu cred în această frază. Nu mă cred un ales, nu mă cred un *special*. *Tentaţia specialului* te face să miroşi a nesimţit de la o poştă.

Când te simţi vrei să te simţi bine. Când te gândeşti, în cuvinte şi imagini puţine, vrei să ştii că ai făcut şi tu măcar un mic bine.

Priveşte, îţi spui: *e lucrul de care mă bucur!* Deci te bucuri de ce ai făcut bine, nu de nesimţirea ta. Nu te poţi bucura cu ceea ce te face insuportabil. Eşti rău cu toţi, te dai peste cap, te faci urangutan, monstru social…

Dar nu cu ai tăi, ci cu cei pe care nu îi cunoşti. Monştri au acolo, undeva, un gram de decenţă. Eu cred în acel gram de bine din monştri, pentru că acel gram de bine îi poate readuce în braţele lui Dumnezeu.

De ce nu credem în Dumnezeu?

Ultimul articol[44] al părintelui Stephen Freeman poartă titlul articolului nostru şi Sfinţia sa dă 5 posibile motivaţii interioare, pentru care oamenii nu vor să creadă în Dumnezeu.

A patra motivaţie ni se pare cea mai elocventă şi *sinceră* dintre pseudo-motivaţiile, pentru care nu vrem să credem: ne costă prea mult**.** Ce ne costă în viaţă însă prea puţin? Ce e *gratis* în viaţă şi, în acelaşi timp, e *măreţ* pentru noi?

Ca să faci studii serioase trebuie ani grei de muncă şi de sacrificii, bani cheltuiţi pe diverse nevoi presante, concentrare asupra cercetării.

Ca să faci un copil şi să îl creşti trebuie ani grei de trudă, de nesomn, de lecţii făcute cu el, de privaţiuni, de palpitaţii…

Ca să demarezi o mare afacere, fără matrapazlâcuri trebuie, iarăşi, să te munceşti din zori şi până în noapte.

Ce este atunci uşor pe această lume şi, în acelaşi timp, extrem de important pentru noi? Căsnicia nu cere numai verighete la început şi scrisori de dragoste, ci şi răbdare cu carul, jertfă, nesomn, palpitaţii, iarăşi palpitaţii pentru celălalt…

De ce nu credem în Dumnezeu, să-mi fie iertată tranşanteitatea, nu e o problemă serioasă.

Necredinţa e o treabă pentru oameni neserioşi cu ei înşişi, pentru oameni, care nu cugetă până la capăt. Dacă atunci când plecăm de acasă ca să cumpărăm ceva avem nevoie de un plan, de proiecţie în viitor, cu atât mai mult, când vine vorba de viaţă şi apoi de moarte, trebuie să ai plan.

Însă a nu crede în Dumnezeu înseamnă a nu avea niciun plan. Iar a nu avea perspectivă înseamnă a fi strâns de gât, a nu avea nicio libertate reală.

În fizică, sistemele închise, îmi spunea un Fericit Părinte, fac să se înmulţească energia şi nu să se disipeze. Un om, care nu are perspectivă, adică nu crede în Dumnezeu, este o ciorbă aflată sub presiune: nu ştii când va răbufni afară din oală.

El se întoarce spre sine ca să afle răspunsurile despre viaţă şi moarte, despre nemurire şi durere şi nu găseşte răspunsuri de niciun fel. De aceea e mereu în clocot, dacă e sincer, dacă caută cu adevărat.

De ce e greu să crezi? Întrebarea e o preconcepţie. Cum să ştii dacă e greu să crezi, dacă nu crezi? Iar dacă crezi în Dumnezeu

[44] Cf. http://fatherstephen.wordpress.com/2007/07/28/why-you-cant-believe-in-god.

observi, că durerea are rol benefic în mântuirea noastră, că ceea ce părea *aiurea* are *un rost* şi că moartea e *o poartă spre viaţă* şi nu *o poartă spre nefiinţă*.

Nefiinţa e o abstracţie pentru noi, cei care trăim. Paradoxal, nefiinţă nici nu există. Toată polilogia din jurul necredinţei e penibilă. Tu nu poţi să faci pe Dumnezeu să existe cum vrei tu, ci El există cum este El.

Tu ai venit pe lume fără să ţi se ceară voie iar venirea ta pe lume este un dar din partea Lui. A refuza darul Lui e ca atunci când ţi-ai scoate ochii şi ai vrea, în acelaşi timp, să vezi.

Mofturile necredinţei sunt de doi bani. De ce? Pentru că necredinţa ta nu schimbă nimic din ecuaţia existenţei: nu neagă existenţa lui Dumnezeu, nu neagă existenţa ta şi a niciunui lucru din ce ne înconjoară.

Mofturile necredinţei, paradoxal, vin din cauză, că există credinţă şi există Dumnezeu. *A nu crede* în Dumnezeu nu înseamnă *a-L nega* pe Dumnezeu ci înseamnă *a nu-L accepta interior* cu toată inima.

Însă a nu-L accepta pe Dumnezeu e o deavărată dramă interioară, pentru că tot ce e în jurul tău şi în tine şi deasupra ta sunt ale Lui şi tu funcţionezi cu viaţă de la El şi ai în tine dorul de El.

Statutul tău de om implică faptul că tu eşti creaţia Lui, că El te-a făcut din iubire şi pentru a dăinui veşnic împreună cu El iar dacă vrei să strici maşinăria interioară, care eşti tu, omul, explodezi.

Suntem nişte *maşini capcană* sau *oale sub presiune*, dacă încercăm să ne luăm la trântă cu El. Numai gândul, că am vrea să facem acest lucru ne face penibili.

Necredinţa e o enormă penibilitate, pentru că ea produce o viaţă dezordonată, *o viaţă varză* (cunoaşteţi expresia…).

Când tai varza pentru varză călită umpli masa cu ce rezultă. A avea *o viaţă varză* înseamnă a nu mai ştii cine eşti, unde mergi şi cât valorezi. Iar a nu ştii cine eşti, unde mergi şi cât valorezi astea te fac să fii penibil, pentru că te vinzi prea uşor, te vezi prea mic şi mergi aiurea.

Însă răspunsul pe care părintele Stephen l-a formulat este interesant din alt punct de vedere. Ne costă prea mult să credem pentru că *ne vrem prea puţin binele*.

Noi ne vrem, cu precădere, răul, muncim din răsputeri la el, îl clădim cu *râvnă demonică*, vorba sataniştilor, ne bucurăm că vom fi aruncaţi în Iad, ne bucurăm că suntem mai tari decât dracii

la rele, ne bucurăm că suntem mai nesimţiţi, neciopliţi, neserioşi, inculţi decât alţii. Ne bucurăm că suntem ca *nelumea*.

Fericitul Dumitru Stăniloae a repetat de mai multe ori spre finalul vieţii sale faptul, că *lume* din română, vine de la *lumen, -is* din latină, care înseamnă *lumină*.

Bunica mea Floarea Picioruș, când mă vedea că ciopârţesc pasărea sau porcul după *metodă bucureşteană*, adică în feliuţe foarte mici, ca să le pun la congelator, îmi spunea mai mereu [acum s-a *convertit* la metoda mea; a văzut că e mai bună] că eu bucăţesc pasărea sau animalul *ca nelumea*. Asta mă irita întotdeauna şi o ironizam apoi, pentru că ea credea, *că numai într-un singur fel se poate face un anume lucru*.

La treaba cu pasărea sau porcul nu cam rima expresia. Însă în contextul discuţiei de acum merge brici: *a fi ca lumea*, a fi în firescul omului înseamnă *a crede în Dumnezeu* şi *a fi un om smerit*.

Dacă nu ai adus nimic cu tine pe lume şi ai primit totul de la El sau le-ai găsit aici pe toate, vorba Sfântului Pavel, la ce te îngâmfi? De aceea, repet acest enorm adevăr: *a nu crede* înseamnă *să fii exasperant de penibil*.

De ce? Pentru că necredinţa nu are nicio certitudine, nu are nicio valoare şi nicio virtute. Eu cred că *a nu crede* înseamnă *a suporta costuri enorme*.

Păi ce costuri mai mari să ai decât mustrările enorme de conştiinţă, neîmplinirea interioară, lipsa de bucurie, de măreţie, de frumuseţe? Ce povară mai mare decât să fii urât, să fii un mostru în inima ta? Ce dezamăgire mai mare să ai decât necredinţa, această moarte de sine asumată, această sinucidere în plină viaţă?

Omul necredincios este un om *voit incapabil*. Oricine poate crede. Oricine are *organe* [am mai citat-o, e vorba domnului Andrei Pleşu, numai că eu o folosesc la modul pozitiv și nu negativ, ca dumnealui] pentru credinţă şi pentru mântuire.

A crede e cel mai firesc lucru cu putință, pentru că după acest gest ţi se luminează mintea şi vezi cum vin răspunsurile. A nu crede e o dramă a dramelor, un preţ prea mare de plătit pentru nimic.

Imaginaţi-vă că sunteţi un precupeţ, care cumpăraţi cu trei lingouri de aur un ou. *Ce comerciant nebun!*, ar spune toţi. Aşa şi în cazul nostru: a da Raiul şi bucuria veşnică pe chin veşnic înseamnă să nu îţi cunoşti interesul, să nu fii un bun precupeţ.

Ce pierzi, dacă crezi? Întrebarea e: *câte câştigi, dacă crezi?* Dacă crezi, câştigi mai mult, decât ţi-ai fi imaginat vreodată.

La băncile noastre de schimb se merge pe încredere şi pe solvabilitate. Dacă te încrezi în om, poţi să câştigi. Dacă nu crezi în el, dacă nu crezi în achitarea datoriilor şi în cuantumul de solvabilitate pe care îl are, stai cu banii în bancă şi nu ai niciun profit.

Profitul vine după încredere. Bucuria credinţei vine după credinţă şi nu înaintea ei. Iar dacă te contaminezi de bucuria credinţei, la revedere cu ipoteze nihiliste şi cu întrebări penibile despre *o fi*, *n-o fi* Dumnezeu.

Îi mulţumim părintelui Stephen pentru inspiraţia pe care mi-a dat-o prin articolul său.

Father Stephen, I used your post about the unbelief as a theme and I extended the fourth point from your article. In my article the unbelief is an enormous difficulty and not the belief.

The unbeliever lives the most great encumbrance, because he is into continuum war with himself.

In belief, we attend doubtlessness of God's existence, while in the middle of unbelief it is always incertitude, fear, obscurity.

Thank you for your inspiration and for your prayers!

About the Beauty of God in Creation

Many *readers of creation,* many contemplatives without faith, see in beauty a thing in itself and which doesn't send to God. The pictures, that don't carry with them this *gift of God*, id est the *beauty*, demonstrate that they are creations of peoples, that don't know *where to look*.

So that you see His beauty the God are due know to see. What to see? To see the depth from your person, where through to see His deep the God. We don't see the beauty, not because we can see it, but because we confound it with our desires.

Only that our desires, most frequently, are tellurics, are transients and not very constants. We want the easy things, the pleasant things and not that things who are girded with difficulties.

The beauty is a thing girded with very hard difficulties, because the beauty is seen with the eyes of heart. And the eyes of heart must be clean, pure, to see His beauty of God.

And don't difficult to see His beauty, if belief in God. If exists the faith in Him to see it anywhere. Anywhere you see is the greatness of Him, the power of Him, the pity of Him, the love of Him with us.

I met many artists and peoples in general that like the nature, the beauty but don't shall have the beauty in themselves. In the Church of God, in the orthodox faith, we don't only contemplate the beauty of God from creation but and enjoy of it in our being.

From the Holy Baptism, we live of beauty of gift as the *inner* and *personal reality* and not as *alien reality*. We live with the happiness, with the beauty in our being. And when we make prayers, and when we eat, and when sleep we living *in happiness* and not separate of it.

Therefore, when we talk about *beauty*, speak as a matter of fact about *the personal salvation*. Our salvation holds on to the presence of the beauty of the God in us.

If we live in of His God's light, then we see beautiful the creation of God, we see beautiful the relations between us, we see beautiful everything.

So that you see the beauty, paradoxically, be due to have it. See not firstly the mountains, the sea, so that its seemed beautifully, but firstly must clean our heart for see the beauty of God, that surround us.

We need beauty like the air. There where the beauty is battered we meet with ugliness, with complaint, with dirt. The ugliness of house don't consists in the fact, that had unswept on low or that exist a smelt of perspiration, but in irrespirable non-spiritual atmosphere which find in house.

If we didn't confess our sins, if we didn't clean, if we are not with our Savior, then we stink, are outwards of the beauty, are in deficiency of beauty.

The beauty holds on grace, holds on beauty of heart. Because we have am ugly heart, sinner, therefore can't see what immense beauty is in peoples and in God's creation.

We know God from creatures and from Scriptures. The things of His hands tell us about Him. So that we hear His words we must receive Him in our heart and love His creation.

The orthodox theology teaches us to see His presence as the reality, that redeems us through the beauty that He offers us.

If we attempt to the beauty of His world, we are the true Antichrists. That who takes in derision the beauty of God lives in ugliness. Only if you see the world and the man as the God's creatures, then you become insatiable of beauty.

Mulţi *cititori ai creaţiei*, mulţi oameni contemplativi dar care nu au credinţă, văd frumuseţea ca un lucru în sine şi nu ca pe unul care trimite la Dumnezeu.

Fotografiile, care nu prind în ele acest dar al lui Dumnezeu, adică frumuseţea, demonstrează că sunt operele unor oameni, care nu ştiu *unde să privească*. Căci, ca să vezi frumuseţea lui Dumnezeu trebuie să ştii cum să vezi.

Ce să vezi? Să vezi adâncul din fiinţa ta ca să poţi vedea adâncul lui Dumnezeu. Pentru că noi nu vedem frumuseţea, nu pentru că ea nu se poate vedea, ci pentru că noi confundăm frumuseţea cu propriile noastre dorinţe.

Numai că dorinţele noastre, cel mai adesea, sunt telurice, tranzitorii şi nu foarte statornice. Nouă ne plac lucrurile uşoare, lucrurile plăcute şi nu lucrurile care se strâng cu greu.

Frumuseţea este un lucru, care se strânge cu foarte mare greutate, pentru că frumuseţea este văzută cu ochii inimii. Iar ochii inimii trebuie să fie curăţiţi, luminaţi ca să vadă frumuseţea lui Dumnezeu. Însă nu e greu să vezi frumuseţea lui Dumnezeu, dacă crezi în El. Dacă există credinţa în El începi să Îl vezi oriunde. Oriunde vezi măreţia Lui, puterea Lui, mila Lui, dragostea Lui cu noi.

Am întâlnit mulţi artişti şi oameni în general cărora le place natura, frumuseţea, dar nu vor să aibă frumuseţea în ei înşişi. În Biserica lui Dumnezeu, în credinţa ortodoxă, noi nu numai că contemplăm frumuseţea lui Dumnezeu din creaţie ci ne şi bucurăm de ea în fiinţa noastră.

De la Sfântul Botez noi trăim frumuseţea harului ca pe o realitate interioară, personală şi nu ca pe ceva străin de noi. Noi trăim cu bucuria, cu frumuseţea în fiinţa noastră. Şi când ne rugăm, şi când mâncăm, şi când dormim noi trăim *în bucurie* şi nu *separaţi* de ea.

De aceea, atunci când vorbim despre frumuseţe, vorbim de fapt despre mântuirea personală. Mântuirea noastră ţine de prezenţa frumuseţii lui Dumnezeu în noi.

Dacă suntem locuiţi de lumina lui Dumnezeu atunci vedem frumos creaţia lui Dumnezeu, vedem frumos relaţiile dintre noi, vedem frumos totul. Ca să vezi frumuseţea, paradoxal, trebuie să o ai.

Nu trebuie să vedem mai întâi munţii, marea, ca să ni se pară frumoase, ci mai întâi trebuie să ne curăţim inima pentru ca

să putem sesiza frumuseţea lui Dumnezeu, care ne înconjoară de peste tot.

Avem nevoie de frumuseţe ca de aer. Acolo unde frumuseţea este deteriorată avem de-a face cu urâţenie, cu boală, cu murdărie.

Urâţenia din casă nu constă în faptul, că am avea nemăturat pe jos sau că am mirosi a transpiraţie, ci *urâtul* stă în atmosfera duhovnicească irespirabilă pe care o găsim în casă.

Dacă nu ne-am spovedit, dacă nu ne-am curăţit, dacă nu suntem cu Domnul atunci mirosim urât, suntem în afara frumuseţii, suntem deficitari la frumuseţe.

Frumuseţea ţine de har, ţine de frumuseţea inimii. Pentru că avem inima urâtă, păcătoasă, de aceea nu putem vedea câtă frumuseţe imensă este în oameni şi în creaţia Sa.

Noi cunoaştem pe Dumnezeu din făpturi şi din Scripturi. Lucrul mâinilor lui Dumnezeu ne vorbeşte despre El. Ca să auzim vorbele Lui trebuie să Îl primim în inima noastră, să ne placă creaţia Lui.

Teologia ortodoxă ne învaţă să vedem prezenţa lui Dumnezeu ca pe realitatea, Care ne mântuieşte prin frumuseţea pe care ne-o dăruie.

Dacă atentăm la frumuseţea lumii lui Dumnezeu suntem adevăraţii antihrişti. Cine îşi bate joc de frumuseţea lui Dumnezeu trăieşte în urâţenie. Numai dacă vezi lumea şi pe om ca făpturi ale lui Dumnezeu nu te mai saturi de frumuseţe.

Adormirea Părintelui Patriarh şi semnele vremii: o ierminie a vieţii Bisericii

„Au nu eşti Tu, Doamne Dumnezeule,
Cel ce dai ploaie?
În Tine nădăjduim,
că Tu faci toate!”.
[Ier. 14, 21, cf. ed. BOR 1988]

Seara de 30 iulie 2007, în care s-a produs adormirea şi transportarea trupului Părintelui Patriarh de la spital în catedrala patriarhală a fost o seară caldă. Credincioşii au început să vină la Patriarhie, aerul condiţionat din catedrală îţi făcea bine, te răcorea, dar afară era cald.

A doua zi, pe 31 iulie, a început să se lase răcoarea. Începe să se formeze şirul de credincioşi, care va coborî până la poalele dealului. Personalităţi, oameni de toate rangurile vin şi se închină şi cer iertare şi se împacă cu Patriarhul nostru, al românilor.

Împăcarea, rugăciunea, pocăinţa aduc vindecare personală şi comunitară. Pocăinţa şi rugăciunea schimbă vremea, lumea, oamenii.

Trupul Părintelui Patriarh e mutat în Palatul Patriarhiei, după ce a înconjurat catedrala, unde a slujit atâta vreme şi pe care a iubit-o atât de mult.

Procesiunea *sărutului din urmă* continuă. Seara şi noaptea de 31 iulie a fost una friguroasă, a început să bată vântul, pentru ca în dimineaţa de 1 august 2007, la Bucureşti, să înceapă o ploaie puternică, însoţită de un vânt tăios.

De la 42°C s-a ajuns, aseară şi astăzi, la 17 °C, adică la o vreme de toamnă târzie, pentru ca oamenii să binecuvinteze pe Dumnezeu şi să se bucure de harul rugăciunilor Patriarhului nostru, care ne-au dat ploaie.

Mulţi dintre cei care stăteau la rând, ca să îşi ia rămas bun de la Patriarhul nostru au avut conştiinţa, că schimbarea vremii i se datorează.

În *Jurnalul Naţional* de astăzi, 1 august 2007, sub titlul *Cer negru la Tocileni*, d-l Răzvan Constantin ne informează, că după

două luni de secetă aspră, ieri a plouat în Tocileni, în localitatea natală a Părintelui Patriarh şi oamenii au trăit din plin această ploaie ca pe un semn dumnezeiesc, venit din partea Părintelui nostru.

„Mihai Arăpaşu, nepotul Prea Fericitului, părea cel mai împăcat: A dat Dumnezeu ploaie. Cum să-Ți mulţumesc, Doamne!”.

Dar şi în sufletul bătrânului de 75 de ani ploua. Ploua cu lacrimi amare. Era nepotul preferat al Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, cel care avea grijă de biserica ctitorită de Prea Fericitul Teoctist.

De altfel, ieri, pe uliţele Tocileniului, un sat nu prea avut din judeţul Botoşani, unde încă mai locuiesc aproape 30 de nepoţi, toţi oamenii purtau doliu şi aproape nimeni nu vorbea.

Vorbeau însă ochii lor, scăldaţi în lacrimi. „Este o pierdere mare pentru noi, era sufletul nostru, era sânge din sângele nostru, este ctitorul acestei biserici. Era un om cum nu mai vezi alţii.

Era învăţat, ştia multe, dar tot timpul a fost alături de noi, care nu ştim carte. Se interesa tot timpul de noi, ce facem, cum o ducem”, spunea ieri, printre, lacrimi de durere, Mihai Arăpaşu, nepotul Părintelui Patriarh Teoctist.

Curg lacrimi din ochii oamenilor dar şi lacrimi din ochii cerului. Toată această mulţime de oameni, care a stat şi stă în vânt şi ploaie ca să se închine la catafalcul său, cu o stare interioară greu de definit în cuvinte, nu demonstrează decât iubirea, ataşamentul pe care l-au avut şi îl au faţă de Patriarhul României.

Mulţi văd Biserica numai prin ochelari defectuoşi, printr-un mod de a gândi, în care prezenţa lui Dumnezeu este exclusă, abandonată.

Însă aceste schimbări ale climei, ale vremii, care sunt rodul evident al rugăciunilor sale şi ale noastre, ale tuturor, ale pocăinţei şi ale iubirii tuturor, ne fac să intuim taina Bisericii, care este viaţa împreună cu Dumnezeu.

Mulţi văd în Biserică o instituţie previzibilă, când ea este, paradoxal, imprevizibilitatea prin excelenţă, pentru că harul lui Dumnezeu o conduce, îi suflă în pânze.

Aceste zile ne readuc aminte faptul, că gândurile şi calculele umane nu sunt ca gândurile lui Dumnezeu, ci numai smerenia, pocăinţa, iertarea, iubirea, comuniunea, înfrăţirea sunt mijloacele de comunicare cu Dumnezeu.

Dacă îndrăznim în dragostea noastră faţă de Dumnezeu, în credinţa noastră, putem muta nu numai munţii de piatră, ci şi

munţii de indiferenţă, munţii de neînţelegere şi de neiubire dintre noi.

Dacă strigăm către Dumnezeu curge ploaie din cer, vine soare al frumuseţii în inimi, ne facem puternici în râvnă şi buni întru smerenie.

Când Ninive a plâns şi s-a îmbrăcat în sac de pocăinţă „atunci Dumnezeu a văzut faptele lor cele de pocăinţă, că s-au întors din căile lor cele rele. Şi i-a părut rău Domnului de prezicerile de rău, pe care li le făcuse şi nu le-a împlinit" [Iona 3, 10].

România a avut nevoie de moartea Patriarhului ca să se pocăiască, să se îndurereze, să îşi smerească inima, pentru ca să primească ploaia aceasta, după care ne-am uitat toată vara.

Şi iată, cum ploaia era atât de aproape de noi, numai că noi eram prea departe de ea! Pocăinţa deschide cerurile şi bucură pe Dumnezeu, pe Îngeri şi Sfinţi, pe oameni şi tot cosmosul. Pentru că Dumnezeu dă „pocăinţă spre viaţă" [F. Ap. 11, 18], pentru ca omul să se bucure de Dumnezeul Cel Viu.

Nimic mai frumos pentru un început de post binecuvântat, decât ploaia de astăzi dimineaţă! Acum, când scriu, soarele a început să ne zâmbească de sub veşmântul norilor, care începe să se disipeze.

Nu sunt toate aceste lucruri, aceste schimbări evidenţa vieţii Bisericii, a vieţii cu Dumnezeu? În ochii mei sunt cu prisosinţă.

Tot mai mulţi oameni, care l-au cunoscut pe Patriarhul nostru vorbesc despre el cu multă vivacitate, cu multă bucurie, cu multă înţelepciune, lucru care ne bucură şi ne înseninează.

Vom păstra în inima noastră prezenţa sa luminoasă, pentru că inimii noastre îi place să se bucure de oamenii lui Dumnezeu.

Şi vom învăţa să nu ne punem încrederea în noi, ci în mila lui Dumnezeu, Care ştie, mai bine decât oricine, să rânduiască toate cele ce sunt spre bunăplăcerea noastră.

Deocamdată dialogul e la faza…de jos. Lipsa comunicării reale este apanajul intoleranţei, al degrevării de datoriile de conştiinţă sau al infatuării proprie vârstei pe care o ai.

A intolera pe cineva înseamnă a nu putea să admiţi că alţii, la nivel personal, aleg o altfel de viaţă decât tine. Intoleranţa e caracteristica persoanelor, care îşi manifestă abuziv personalitatea, care vor să îşi demonstreze alegerea proprie impunând-o altora.

De aceea fac lobby pentru legi, care să denote propria lor perspectivă de viaţă, pun tot felul de piedici altor feluri de etosuri concurente şi nu au apetenţă pentru dialog în formulă *redusă* sau *extinsă*.

Intolerantul nu poate admite exprimarea liberei voinţe, care stă în limitele unor standarde legale, constituţionale. Intolerantul vrea uniformitate şi cenzură.

Cum ne degrevăm, cum ne deparazităm de datoriile de conştiinţă faţă de noi şi de ceilalţi? Când nu vrem să facem nimic pozitiv pentru ceilalţi, în perimetrul legităţii şi al bunului simţ. Nu pot să ajut pe cineva furând de la altcineva, nu pot să mă duc să iubesc pe cineva cu forţa, nu pot să îmi închipui că pot să schimb pe un om numai, pentru că eu am argumente teologice, morale sau filosofice sau mijloace financiare ca să îl ajut.

Pot să fac pentru alţii, atât cât îmi e permis să fac şi cât pot să fac. A avea aroganţa că pot să schimb totul, într-o clipă, după cum vreau eu, nu are nimic de-a face cu normalitatea acţiunii pentru ceilalţi.

Pot să ajut, dacă sunt lăsat să ajut, dacă mi se dă voie să intervin. Pot să ajut, dacă sunt în stare să ajut. Însă, ca creştini ortodocşi, avem datoria de conştiinţă să ne rugăm, să îi iubim şi să îi iertăm pe toţi, să dorim binele tuturor.

Conştiinţa mea e împăcată, dacă am înăuntrul fiinţei mele grija pentru completitudinea fiinţei umane. Dacă mă gândesc la toţi ca la mine, dacă doresc ca în toţi să se facă voia lui Dumnezeu, atunci, în măsura în care pot, la nivel personal, pot fi util pentru alţii.

Trebuie să învăţ comunicarea cu Dumnezeu, pentru ca să ştiu cum să comunic cu oamenii. Ca să fac pasul spre dialog trebuie să vreau să cunosc oamenii în reala lor profunzime, nu într-una închipuită.

Comunicarea este *comuniune* şi *unitate*. Ea te pune în legătură cu alţii, dar te şi uneşte la nivel adânc cu ceilalţi.

Experimentul făcut de către noi de două seri încoace pe blog, experimentul *inamiciţiei programate* a scos la suprafaţă nevoia de dialog real în mijlocul vâltorii de păreri personale.

Ca şi când mi-aş fi pierdut echilibrul şi aş fi vrut să rad totul de pe faţa pământului, cu accente nervoase şi frustrate [aceasta a fost viziunea, pusă la un loc, care s-a conturat din partea comentatorilor noştri], în acest experiment live s-a observat ceva minunat în esenţă: s-a vorbit, cu precădere, cu *domnule*, s-au adus justificări, s-a ajuns la o privire mult mai lucidă a lucrurilor dar, mai ales, la o intimitate dulce, în afara cuvintelor dure de la suprafaţă.

Comentatorii noştri vedeau, pe de o parte, coerenţă în ceea ce spuneam iar, pe de altă parte, se întrebau asupra motivelor acestei cavalcade de epitete, de poezie şi de…flori de mucegai.

Câţiva au vrut să ştie faţa noastră, starea de spirit şi dacă, cu adevărat, avem o *ură neastâmpărată* pe celelalte confesiuni. Ar fi vrut să ne vadă pe măsură, ce dumnealor veneau fără faţă.

Dialogul, prin definiţie, este o faţă îndreptată atent, absorbită, de vederea altei feţe. Dialogul nu înseamnă *fără faţă*, ci: *cu faţă*.

Însă *dialogicii* noştri nu doreau să aibă o faţă, atunci când cereau faţă. Dumnealor, majoritatea, se pronunţau cu năduh faţă de noi, fără faţă, însă ei ştiau cum arată faţa noastră interioară, acea faţă, care a scris cele câteva sute de articole de pe acest blog.

A fost interesant pentru noi faptul, că în mijlocul *confruntărilor*, au apărut cititori de-ai noştri, care stătuseră în umbră până atunci şi care au făcut un pas spre *dialogul-ceartă,* care se desfăşura.

La confruntare nu au participat, în mod direct, nici 10 inşi, însă mulţi au citit şi ne citesc aproape zilnic.

Avem cititori teologi, cunoscători, avem cititori care se luminează din discuţii, avem cititori, care ne urmăresc din alte scopuri, avem cititori de ocazie, avem cititori instigaţi la dialog, avem cititori răuvoitori, avem, după cum s-a văzut, cititori eterodocşi, cu *pregătire polemică* la activ, avem trecători pe la noi, avem cititori huligani…

Vă anunţăm că emailurile primite de către noi sunt cu mult mai multe, decât cele pe care le arătăm public sau despre care vorbim. Probabil că v-aţi dat seama. Sunt multe scrisori de mare delicateţe, care necesită dialog duhovnicesc, intim şi acelea nu apar pe sticlă.

Însă a fost un experiment în care oamenii s-au mâniat, fără să observe, că există mult umor şi planificare în demersul nostru, care părea *venit din senin*.

Se pare că singurul om, care nu s-a lăsat aventurat în experiment la cote alarmante a fost tocmai domnul pastor Cruceru, care a temperat zelul celor mai tineri.

Experimentul însă a fost planificat şi învăţat [le mulţumim pe această cale] de la credincioşii baptişti români. Am urmărit cu atenţie blogurile dumnealor şi am văzut cum operează în teren, în „evanghelizările" dumnealor, din *dialogicitatea* pe care o emană în spaţiul web.

Dânşii, care au încă durerea minoritarului, care vrea să aibă activitate, să aibă ieşire la public, să îţi sară în ochi, se grupează, îşi fac tot felul de bloguri căpuşă, unele culturale, altele teologice, altele tendenţioase, şi atacă pe n fronturi.

Tipul de dialog underground pe care îl au, cu faţă sau fără faţă, diferă mult, prea mult, de discursul teologic al celor cu carte, care vor să aibă *prestanţă* academică şi culturală.

Tocmai de aceea nevoia dumnealor de titulaturi academice, de discursuri ştiinţifice percutante, pentru că vin dintr-o istorie comunistă, unde nu aveau voie în România să aibă grade universitare şi, totodată, vor să schimbe *reperul omului duhovnicesc al Ortodoxiei*, dublat de academism, cu reperul *omului oxfordian*, care are o reprezentativitate pur ştiinţifică, fără să fie şi o personalitate convivială cu masele.

Au tot dreptul să facă acest lucru. Academismul dumnealor, care recuperează unele rădăcini ale Bisericii universale este de bun augur, după părerea mea, după cum a fost şi *renaşterea patristică* a catolicilor prin anii 40 ai secolului trecut iar teologul baptist de tip *Oxford* sau *Dallas* [am înţeles aseară, că Dallas-ul e centrul teologiei baptiste americane] trebuie să facă faţă întâlnirii cu omul duhovnicesc al Ortodoxiei şi să aibă un discurs plauzibil pentru noi.

Ca să fii un om al Bisericii trebuie să fii, în acelaşi timp, *duhovnicesc* şi *academic*, cu sfinţenie şi erudiţie iar oamenii să te perceapă ca pe un lucrător în via lui Dumnezeu.

Ca să dialogăm trebuie să ne folosim de lucrurile bune ale fiecăruia. Ca să dialogăm trebuie să fim dezinteresaţi de orgolii şi să dorim adevărul nefalsificat al Bisericii una, care nu a avut şi nu are sincope temporale.

Dacă gândim *evanghelizarea* oamenilor pe premise umane, subiectiviste, mereu inovatoare şi nu ne încopciem pe adevărul

Bisericii de până la apariţia ramurilor religioase separate de ea, nu vom face, decât să ne prezentăm fiecare cu *adevărul deplin.*

Infatuarea vârstei tinere sau a academicului, care are cărţi şi articole publicate peste tot sunt de înţeles. Dialogul trenează atunci când oamenii au argumente, dar nu Îl întreabă pe Dumnezeu, dacă sunt *cele mai bune*.

Unul dintre argumentele patristice, pe care mi l-am însuşit de-a lungul vieţii a fost acela, de a nu adera la ceva, care îmi strică liniştea. Se întâmplă de multe ori să îmi stric liniştea cu mulţi. Însă aici vorbesc de a nu mă lipi de moduri de a fi, care să mă pună continuu în agitaţie, în forfotă, în risipire.

Ieri şi alaltăieri am fost foarte concentrat, nerisipit, atent la detalii. M-am culcat cu o oboseală dulce datorită unor surprize frumoase petrecute în afara scenei de teatru polemic. Le mulţumesc celor cu care am dialogat în afară şi pe scenă şi, mai ales, celor care s-au întors în viaţa mea, după un ocol atât de mare.

Ca să discutăm trebuie să ne pregătim zilnic pentru dialog şi pentru bunul simţ. Nu ne-am pierdut bunul simţ, nici temperanţa şi nici echilibrul. Însă, cu siguranţă, că după acest episod, fiecare va înţelege, că *victoriile închipuite* nu sunt *victorii*, ci doar *obosiri fără rost*.

Între istorie şi confuzie. Despre utopica racordare a organizaţiei baptiste la Biserica primară

Ultimele zile polemice pe care le-am avut şi la care dv. aţi participat, au suferit de ceva esenţial, care trebuie restabilit: *de neracordarea la istorie*.

După cum aţi observat, credincioşii baptişti, care au intrat în discuţie polemică cu noi, nu au vorbit niciodată, despre cum a luat fiinţă facţiunea lor religioasă, nu au vorbit despre istoria lor reală, și-au ocultat-o metodic, dar s-au prezentat, cu o nesimțire neconvingătoare, huliganică, ca promotori ai unor *practici apostolice*.

Ba, mai mult, nu au suportat apelativul de *eretici*, care nu este un afront personal ci o realitate, care ţine de non-eclesialitatea lor, ci au bătut moneda discriminării lor, a faptului, că am avut un discurs non-academic şi partizan fantasmagoric.

Să vorbim mult mai clar. Credincioşii baptişti, care au reacţionat la acuzele noastre, s-au mărturisit în materie de credinţă drept *creştini autentici*, care cred în mărturia Scripturii, care acceptă hotărârile dogmatice *doar* ale primelor 4 Sinoade Ecumenice şi care au un mod de viaţă, care copiază, *în mod fidel,* pe cel din primul veac al Bisericii primare.

După cum ştiţi, Biserica Ortodoxă nu are nimic în comun cu organizaţia baptistă. Orice organizaţie, grupare, biserică etc., care este în afara Bisericii Ortodoxe este una schismatică, eretică, păgână sau indiferentă religios.

Astfel, din punct de vedere dogmatic, moral, cultic, organizaţional şi istoric noi nu avem nimic în comun cu baptiştii. De aceea, apelativul de *eretic* nu este *o înjurătură* la adresa acestora, ci *o calificare dogmatică*, conformă cu statutul de non-eclesialitate al celor din afara Bisericii Ortodoxe.

Ce înseamnă *non-eclesialitate* şi *erezie*? Înseamnă acelaşi lucru.

Orice grupare care este în afara Bisericii Ortodoxe, care se situează voit în afara Bisericii [*erezie* înseamnă *alegere discreţionară*, adică *alegerea de a fi în afara Bisericii Ortodoxe*], oricum s-ar numi ea, de la arieni şi până la raelieni, faţă de ei avem acelaşi tratament: membrii lor sunt în afara Bisericii Ortodoxe, a Bisericii lui Hristos, nu ne împărtăşim cu ei în comun, nu îi pomenim la slujbele noastre în mod nominal şi nici cultual, nu considerăm că sunt *biserici reale* şi nici nu credem, că au ceva

sfinţitor în cadrul lor sau că în ele se poate mântui cineva în mod regular, obişnuit sau că au Sfinţi sau Taine.

Acestea fiind spuse, înţelegeţi [bineînţeles cei care nu sunteţi de credinţă ortodoxă sau cei care ştiţi prea puţină teologie, fiind ortodocşi], că *acuzele* noastre teologice vizavi de credincioşii baptişti, care au luat contact cu noi, nu sunt *poziţii personale arbitrare*, ci *poziţiile teologice* şi *faptice* ale Bisericii Ortodoxe în general.

Niciun teolog baptist din România, credem noi, nu poate să afirme ipocrizia sau neadevărul, că există vreun acord oficial, de comuniune, între ortodocşi şi baptişti, lucru care e cel mai greu de crezut, că se va întâmpla vreodată.

Avem mai multe în comun cu monofiziţii sirieni, cu romano-catolicii, cu vechii catolici sau cu anglicanii, decât cu ramurile protestantismului primar şi ale altor denominaţiuni.

Statutul de funcţionare al *Cultului Baptist* din România şi teologia acestuia schiţată aici, în acest document oficial [statutul_si_marturisirea_de_credinta.doc] nu arată niciun acord dogmatic cu Biserica Ortodoxă şi nici măcar un parteneriat comun de acţiune filantropică.

Cultul baptist este cult oficial în România, avem diverse contacte teologice personale sau la nivel superior cu aceştia, ne întâlnim anual la săptămâna de rugăciune comună, avem în teren acţiuni comune sau divergente, după cum s-a precizat de mai multe ori în timpul polemicii noastre, dar nu avem *comuniune liturgică* sau *organizatorică*.

După cum am afirmat de mai multe ori în cursul ultimelor zile, acţiunile unor pastori baptiști români sau de altă confesiune, pe cont propriu sau dirijat, de a *evangheliza* credincioşi ortodocşi, indiferent de gradul lor de sărăcie sau de cultură, sunt ilegale în România.

Vom da, în cele ce urmează, o scurtă istorie a apariţiei baptismului, ca organizaţie religioasă şi desfăşurarea acestei mişcări religioase, care a atins şi România, aşa după cum apare în saitul *Secretariatului de Stat pentru Culte* din țara noastră.

Cum nimeni nu a negat această istorie sau chiar promotorii cultului au oficializat-o pentru a fi publicată, o redăm aici în cele ce urmează:

„Baptiștii s-au conturat ca o mișcare creștină în perioada imediat următoare reformei protestante din Europa de Apus, începută de Martin Luther.

Prima biserică baptistă s-a format în 1611, la Amsterdam (Olanda), dintr-un grup de imigranți englezi *conduși de pastorul John Smith*.

Biserica Baptistă din România și, în special, adunările baptiste din Transilvania datorează o mare parte din moștenirea lor mișcării anabaptiste, care a traversat Europa până către secolul al XVIII-lea.

Supuse la tot felul de prigoane de-a lungul timpurilor, comunitățile anabaptiste au supraviețuit pe aceste meleaguri până în 1762, când majoritatea au emigrat în Rusia, din cauza oprimării din timpul împărătesei Austriei Maria Tereza (1740-1780).

Începuturile baptiste moderne datează de la mijlocul secolului al XIX-lea. În anul 1856, o familie de imigranți germani înființează la București prima biserică baptistă cu credincioși germani.

Un al doilea început baptist, independent de primul, a fost prin imigranții baptiști ruși, în special cei din Ucraina de Sud.

Ei au ajuns în Dobrogea, în 1862, și au înființat o biserică baptistă la Cataloi, astazi sat al comunei Frecăței din județul Tulcea.

Apoi, prin misiunea unui evanghelist baptist din București, în 1870, s-a înființat biserica baptistă din Tulcea. În Transilvania, credința baptistă a pătruns prin activitatea unor misionari germani.

În anul 1874 se deschide o biserică baptistă maghiară în Salonta (județul Bihor). Începand din 1881, bisericile baptiste s-au răspândit în Bihor, în zona Aradului și a podișului Someșan.

Zonele acestea au și astăzi cea mai mare concentrare de baptiști din România. De aici, ei s-au răspândit în aproape toate județele țării. Constituirea *Uniunii Baptiste din România* a avut loc dupa 1918, în urma formării *României Mari*.

Dupa 1918, numărul credincioșilor baptiști sporește continuu. Astfel, dupa datele cultului, în anul 1922 erau 22. 228 de membri (botezați și aparținători), iar recensământul din anul 1930 a evidențiat existența a 60. 562 credincioși baptiști. În anul 1942 (dupa datele cultului) erau 93. 842 membri.

Legea pentru regimul general al cultelor din anul 1928 prevedea, la art. 53, recunoașterea drepturilor comunității baptiste acordate acesteia prin jurnalul (hotărârea) *Consiliului de Miniștri* nr. 2680, din 21 noiembrie 1927.

Însă reglementările ulterioare au înrăutățit regimul juridic al cultelor evanghelice. În condițiile implicării Romaniei în al doilea război mondial și a dictaturii militare a mareșalului Antonescu, prin legile 927 (1942) si 431 (1943) au fost desființate toate asociațiile religioase din România și, ca urmare, baptiștii nu au mai putut desfășura nicio activitate legală.

Aceste legi au fost abrogate la 31 august 1944, iar baptiștii și-au reluat activitatea legală. Prin decretul *Prezidiului Marii Adunări Naționale* nr. 1203/14 noiembrie 1948, a fost aprobat *Statutul Cultului Baptist*. Statutul a fost refăcut dupa decembrie 1989, fără a fi supus aprobării statului.

Ceea ce îi distinge pe baptiști de ceilalți protestanți este credința lor, că botezul nu trebuie administrat copiilor mici, iar fiecare individ trebuie să fie liber sa decidă pentru sine, ce credință adoptă.

Pentru baptiști, biserica nu este un teritoriu, o parohie, în care locuitorii acesteia sunt adoptați ca membrii prin diferite ritualuri. Ea este adunarea voluntară a acelora, care au ales personal, ca Mântuitor și Domn pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu; ei se aduna împreună pentru a se închina lui Dumnezeu, pentru a se zidi duhovnicește, pentru a colabora la propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu și a păstra curată credința și învățătura creștină.

Baptiștii cred în ceea ce numesc *preoția tuturor credincioșilor*. Ei cred, ca fiecare credincios are intrare liberă la Dumnezeu, prin singura mediere a lui Iisus Hristos și are comuniune personală cu Dumnezeu, fără medierea unui preot sau a unui sfânt. De aceea, bisericile baptiste nu au preoți, ci sunt conduse de pastori.

Biserica baptista practica doua ritualuri: Botezul și Cina Domnului, acestea avand doar o semnificație simbolică. Credincioșii baptiști sărbătoresc ziua întâi a săptămânii – duminica – ziua învierii Domnului Iisus Hristos.

Baptiștii nu acceptă deciziile sinoadelor din primele secole și alte scrieri din acea vreme, ca având *putere de lege*. Singura lor autoritate în materie de credință și de viață spirituală este *Biblia* sau *Sfânta Scriptură*.

În bisericile baptiste accentul se pune pe studierea Bibliei, cânt și rugăciune. Un loc central în slujba bisericească îl are predica; rolul ei este de a explica și de a da îndrumări credincioșilor pentru viața spirituală și pentru trăirea morală. Fiecare credincios baptist este îndrumat să studieze zilnic Biblia, să-și dezvolte viața de comuniune cu Dumnezeu, aplicând în viața sa de fiecare zi principiile pe care le găsește în Biblie.

Biserica baptistă este separată de stat și se autofinanțează.

Baptiștii nu au o ierarhie conducătoare. Bisericile locale sunt autonome și se asociază voluntar într-o uniune baptistă, pentru reprezentare în fața autorităților și pentru acțiuni în folosul tuturor bisericilor și societății.

Din ea fac parte, alături de bisericile baptiste și alte instituții și organizații. *Uniunea* reprezintă interesele generale ale bisericilor baptiste, le slujește și le acordă asistență, elaborând îndrumări pentru liniile generale de dezvoltare a bisericilor și a activităților din cadrul propriu.

Ea hotărăște asupra problemelor doctrinare și principiale și poate exclude din cadrul ei biserici și alte organizații, care s-au abătut de la doctrina baptistă.

O alta forma de organizare este *comunitatea baptistă*, care grupează bisericile baptiste pe criterii teritoriale în vederea colaborarii și sprijinului reciproc, ca și pentru reprezentare în raporturile lor cu autoritățile locale.

În Romania sunt, la ora actuala, 12 comunități: Arad, Bacău, Brăila, București, Cluj, Constanța, Oradea, Sebiș (județul Arad), Sibiu, Suceava, Timișoara și Craiova. Funcționează și o comunitate neteritorială pentru credincioșii maghiari (circa 13.000).

În prezent, în Romania, cei aproape 129.937 credincioși baptiști dispun de 1. 523 biserici, slujite de 373 pastori. Pregătirea pastorilor se face în cadrul *Institutelor Teologice Universitare* de la București și Oradea, integrate în universitățile de stat respective.

În cadrul *Institutului Teologic Baptist* din București s-a înființat o secție la Cluj-Napoca. S-au înființat și șapte seminarii liceale la București, Oradea, Arad, Timișoara, Cluj, Reșița și Sibiu, integrate învățământului de stat. Sunt și trei școli postliceale sanitare.

Uniunea Baptistă din România editeaza revista *Creștinul – Azi*, care are apariții lunare, precum și lucrări teologice și pentru slujba religioasă.

Uniunea Bisericilor Creștine Baptiste din Romania este afiliată organizațiilor baptiste internaționale: *Federația Baptistă Europeană* și

Alianța Mondială Baptistă, care grupeaza 141.000 biserici baptiste, însumând 108 milioane credincioși”[45].

Unul dintre marii predicatori baptişti, Charles H. Spurgeon, editat după ‘90 şi în limba română, spunea:

„*We believe, that the Baptists are the original Christians. We did not commence our existence at the reformation, we were reformers before Luther and Calvin were born; we never came from the Church of Rome, for we were never in it, but we have an unbroken line up to the apostles themselves*”[46].

Teologul baptist citat credea, după cum se observă, că baptismul are *genealogie apostolică*.

Însă, ce fel de *legătură* are baptismul cu Biserica primară, adică cu Biserica Ortodoxă? Ca să existe o legătură, numită în teologia Sfinţilor Părinţi ai Bisericii *succesiune a credinţei şi a harului*, care a venit de la Sfinţii Apostoli şi, prin ei, de la Hristos, trebuie să fii în Biserica Ortodoxă, care păstrează această succesiune dublă: a credinţei şi a harului.

Noi credem şi mărturisim tot ce au mărturisit Sfinţii Apostolii în scris, ca fiind autentic [Sfânta Scriptură] sau oral [Sfintele Taine, slujbe, viaţa bisericească, adică Sfânta Tradiţie, Sfânta Învăţătură apostolică], toate comentariile Sfinţilor, toate hotărârile dogmatice ale celor 7 Sinoade Ecumenice şi a celor locale şi tot ce este mărturisit de către Sfinţii noştri, pe care îi cinstim şi îi venerăm.

Fiecare episcop hirotonit de către Sfinţii Apostoli a primit, deopotrivă, credinţa adevărată şi harul dumnezeiesc de la aceştia, odată cu hirotonirea lor, har şi credinţă, care s-au transmis de către fiecare episcop, peste veacuri, până astăzi.

Un preot ortodox real este un preot ortodox, care a fost hirotonit de către un episcop, care are, la rândul său, o hirotonie validă, care vine de la Sfinţii Apostoli, prin succesiune neîntreruptă.

De aceea, când vreun patriarh, episcop, preot, diacon sau creştin ortodox au căzut în erezie sau în schismă, când şi-au făcut o biserică a lor, proprie sau nu au renunţat la o învăţătură, mărturisită de către cei Sfinţi, ca neconformă cu adevărul lui Dumnezeu, au fost socotiţi în afara Bisericii, fiind daţi afară din rândul clericilor şi fiind opriţi de la împărtăşire, iar în timpul împăraţilor bizantini ereticii erau exilaţi în afara Imperiului bizantin.

---

[45] Cf. http://www.culte.ro/ClientSide/cult.aspx?rel_ID=rel-311.

[46] Cf. http://www.reformedreader.org/history/list.htm.

Dar Spurgeon vorbeşte, deci, de o *filiaţie* apostolică a baptismului cu *adevărata Biserică*.

Vom folosi exclusiv surse online, ca să putem fi urmăriţi. Deschidem împreună această[47] locaţie baptistă.

Aici găsim lucrarea intitulată: *A Short History of the Baptist* a lui H. C. Vedder şi vedem, că merge pe aceeaşi schemă: biserica baptistă este**…***apostolică***,** dar *începe odată cu Rev. John Smyth, în sec. al-XVII-lea***…**şi ajungem cu frunzăritul sursei la cap. al 14-lea.

Cine este acest om obscur, de la care a pornit, de fapt, baptismul la nivel mondial? El nu este Sfântul Pavel, Apostolul Domnului, nu este nici Sfântul Ioan Gură de Aur, nici Sfântul Ioan Damaschin, nici Sfântul Fotie cel Mare, nu este Sfântul Grigorie Palama, ci …*John Smyth*.

Redăm întocmai versiunea engleză, ca să nu fie niciun dubiu:

„With the first decade of the seventeenth century, we reach solid ground in Baptist history. Before that we must proceed by conjecture from one isolated fact to another, and many of our conclusions are open to doubt; but after 1640 we have an unbroken succession of Baptist churches, established by indubitable documentary evidence.

The most that we can say of the various Anabaptist groups of the Continent, is that on the whole certain of them seem to have held those views of Scripture teaching that are fundamental in the Baptist faith of to-day.

But from about the year 1641, at latest, Baptist doctrine and practice have been the same in all essential features that they are to-day. Subsequent changes have not affected the substance of faith or the chief matters of practice in the denomination as a whole.

The history of English Baptists does not begin on English soil, but in Holland. The leader in the new movement was the Rev. John Smyth. Much obscurity hangs over his early life, and he has by many writers been identified with several other men, bearing a name then as now very common.

He was a pupil and friend at Cambridge University of Francis Johnson, later one of the Separatist leaders.

As Johnson did not matriculate until 5579, it follows that this cannot have been the John Smyth who matriculated as sizar in 1571. John Smyth took his Master’s degree in 1593, whence we may conclude that he was born not later than I 570, and possibly several years earlier.

He is said to have been ordained by Bishop Wickham, of Lincoln, but he was never, as has been frequently stated, vicar of Gainsborough, as the records of that parish show.

He was, however, appointed lecturer or preacher in the city of Lincoln, September 27, 1600; and though deposed as „a facetious man” by vote of the Corporation, October 13, 1602, appears to have held the office until 1605.

[47] Cf. http://www.yellowstone.net/baptist/history.htm.

He tells us himself that he passed through nine months of doubt and study before deciding to leave the Church of England, but by 1606 he had reached a decision and joined himself to a company of Separatists in Gainsborough, of whom he became the recognized „teacher" — for they disliked „ministers" and all similar terms.

Thomas Helwys and John Mutton were the leading members of this group. A few miles distant, in the manor of Scrooby, there was another group of Separatists, in close fellowship with the Gainsborough group. Prominent among the Scrooby group were William Bradford, William Brewster, and John Robinson, the last being the „teacher". Scattered throughout the surrounding region were a score or more of adherents, who were rapidly increasing in numbers.

This was the time when James I. was vigorously making good his threat regarding sectaries in England: „I will make them conform, or I will harry them out of the land".

Persecution became so violent that these Separatists despaired of maintaining themselves in England, and Thomas Helwys, whose wife had been imprisoned for her schism, induced the Gainsborough group to emigrate to Holland. They established themselves at Amsterdam, where they became the second English church, and their teacher supported himself by practising medicine.

The first English church was composed of Separatists, mostly from London, who had come to Amsterdam at various times from 1593 onward, and had as their pastor Francis Johnson, who had been a tutor of Smyth at Cambridge. Not long after the Gainsborough exodus, the church of Scrooby fled to Holland, going first to Amsterdam and thence to Leyden. Their pastor was John Robinson. It was this congregation, with certain additions, that afterward became the Pilgrims of the Mayflower.

Our concern is, however, with the second church at Amsterdam. Pastor Smvth here became acquainted possibly for the first time, with the theology of Arminius, and here, it is also reasonable to suppose, he learned the Mennonite theory of the nature of the church.

If he had had doubts before concerning infant baptism they were now conflrmed into conviction that it is not warranted by the Scriptures, and that a scriptural church should consist of the regenerate only, who have been baptized on a personal confession of faith.

He gave utterance to these views in a tract called „The Character of the Beast"(1609). Before this (1608) differences had arisen over a question of comparatively slight importance between the two English churches, and the result had been an interruption of their communion. Now a still more important step was taken: Smyth, Thomas Helwys, and thirty-six others formed the first church composed of Englishmen that is known to have stood for the baptism of believers only.

Smyth is generally called the „Se-Baptist" which means that he baptized himself. There can be no doubt that such was the case, since an acknowledgment of the fact still exists in his own handwriting. Tn this respect he resembled Roger Williams.

He held that the real apostolic succession is a succession not of outward ordinances and visible organizations, hut of true faith and practice. He therefore believed that the ancient, true apostolic succession had been

lost, and that the only way to recover it was to begin a church anew on the apostolic model.

Accordingly, having first baptized himself, he baptized Helwys and the rest, and so constituted the church. They soon after issued a Confession of Faith, in its theology, but distinct in its claims that a church composed only of baptized believers, and that only such should „taste of the Lord's Supper".

It is also certain that the, baptism of Smyth and his followers was an affusion, for in a few months he became dissatisfied with what he had done, confessed that his Anabaptism was an error, and applied with some others for admission into a Mennonite church.

A committee of Mennonite ministers was appointed to examine into the doctrine and practice of the applicants, and in their report they said:

„We...also inquired for the foundation and form of their baptism, and we have not found that there was any difference at all, neither in the one nor the other thing".

Several Confessions—at least four in all—were issued by Smyth and this church, in which baptism is defined as „the external sign of the remission of sins, of dying and being made alive", as washing with water, as „to be ministered only upon penitent and faithful persons", and the like; but nothing is said in any of them of immersion as the form of baptism.

Smyth died in 1612, but before that the church he had been instrumental in founding, now reduced to some ten members, had disappeared from Holland. Persecution seems to have been less severe in England, and Thomas Helwys, John Murton, and others returned to London, probably some time in 1611, and founded the first Anabaptist church composed of Englishmen known to have existed on English soil.

This church wae ultra Arminian in theology, and churches of this type came later to be called General Baptists, because they held to a general atonement for all men, while orthodox Calvinists then then held to a „particular" atonement, for the elect only.

By the year 1626 there were five such churches in England, though all were small, and in the aggregate contained about one hundred and fifty members. In 1644 they had increased to forty-seven churches, according to their opponents; possibly there were more. Once they had a fair opportunity to preach New Testament truth among their countrymen, these churches throve rapidly in England"[48].

Conform propriilor surse, John Smyth era un simplu preot anglican, care se separă de *Biserica Anglicană*, se rebotează de unul singur şi crede [conform căror iluminări sau surse?], că: succesiunea reală a Bisericii s-a pierdut [se referea probabil la cea a Bisericii Angliei] şi ea se găseşte / regăseşte numai prin *dreaptă credinţă şi slujire*, cum se spune mai sus, că Biserica a pierit şi că trebuie să fie înfiinţată o altă Biserică, care să semene cu cea a Sfinţilor Apostoli.

[48] Cf. http://www.reformedreader.org/history/vedder/ch14.htm.

În sursa de aici [49]se vorbeşte despre o sumă de trei teorii referitoare la apariţia baptismului şi despre reala confuzie în care e pus un teolog baptist, atunci când e întrebat, despre punctul iniţial al baptismului.

Punctele de vedere din această depoziţie sunt următoarele:

„*The first theory* related to why and when the Baptist church began is entitled *the secessionist theory*.

Some Baptist historians from the 1730s to the 1920s adhered to this theory. It refers to the succession of baptism (beginning with John the Baptist) by those properly baptized and the succession of principles common to the beliefs of Baptists throughout history.

The second theory is *the Anabaptist spiritual kinship theory*. Several historians (David Benedict, Richard B. Cook, Albert Newman, and Walter Rauschenbusch) made a spiritual connection to the Anabaptist sects (German, Dutch, Swiss Anabaptists, Waldensians, Petrobrusians, the Henricians, The Novatians, and the Donatists) that also included regenerated baptized believers.

The third theory is *the English Separatist descent theory*. In this theory, Baptists began with certain English Separatists who had congregational polity and considered believers' baptism alone to be valid according to scripture. Several Baptist historians have held this position in various forms.

One variety of the theory states that the beginning of Baptists would be in 1641 when a few Separatists from Jacob Church at Southwark, London, convinced that the biblical practice of dipping under water was the true form of baptism, renewed the practice of immersion in England".

Dacă vreţi să adânciţi *studiul* referitor la această problemă a momentului apariţiei sectei baptiste, urmaţi această cale.

Toate sursele vin din partea lor. Însă, conform probatoriului propriu al cultului, organizaţia baptistă nu vine de la Cincizecime, nu are nimic de-a face cu F. Ap., cap. 2, cu Sfinţii Apostolii şi cu Biserica Ortodoxă ci… cu Rev. John Smyth, mort în 1612.

Se pare că acesta e siteul oficial, dar în construcţie, al *Uniunii Bisericilor Baptiste* din România.

Sediul şi conducătorii cultului din România:

Uniunea Baptistă din Romania.

Adresa: București, Str. Dâmbovița 9-11, Sector 6.

Telefon: 01. 430.00.39; 01. 430.10.60.

Fax: 01 430.29.42.

E-mail: ubr@fx.ro.

[49] Cf. http://www.allaboutreligion.org/baptist-church-history-faq.htm.

Președinte: *dr. Otniel Ioan Bunaciu;* Secretar general: *Ionel Țuțac; Vicepreședinți: Paul Negruț, Ilie Tinco, Viorel Candreanu; Secretar general adjunct: Timotei Rusu.*

Ne întoarcem la *Statutul de funcţionare al cultului* din care spicuim:

Art. 8. Fiecare membru al *Cultului Creștin Baptist* are datoria să contribuie financiar și / sau material la susținerea activității bisericii.

Art. 9. Calitatea de membru al *Cultului Creștin Baptist* se pierde prin *retragere* sau *excludere*.

Art.10. Biserica poate exclude membrii, care se fac vinovati de: cădere în păcat; abateri de la *Mărturisirea de Credință a Cultului*; nefrecventarea serviciilor divine, ca urmare a lipsei de interes. Cei excluși sau retrași vor putea fi reprimiți în aceeași biserică, dupa ce vor dovedi sinceră îndreptare.

În cazul schimbării domiciliului în altă localitate, reprimirea se poate face de către biserica din acea localitate, după obținerea prealabilă a acordului scris din partea bisericii, care a hotărât excluderea. Foștii membrii, excluși sau retrași, nu au niciun drept asupra bunurilor și valorilor aduse sub orice formă în patrimoniul bisericii.

Art. 11. Bisericile, comunitățile bisericilor au personalitate juridică de la data constituirii lor. Biserica are personalitate juridică numai, daca are un număr de cel puțin 20 de membri. [De aici nevoia de prozelitism ilegal în România, adică de convingerea, prin orice mijloace a creștinilor ortodocși...să treacă la baptism n.n.]

Art. 25. Casierul pastrează și manipulează banii și alte valori. El efectuează plățile numai pe baza hotărârii *adunării generale* sau *a comitetului de conducere*.

Art. 27. [...] Misionarii sunt slujitorii bisericii trimiși de aceasta în țară și în străinătate pentru a înființa noi biserici, prin răspândirea Evangheliei [Cui? Ortodocşilor, musulmanilor, catolicilor, luteranilor, mormonilor? n. n.] sau pentru a ajuta spiritual bisericile filiale și grupurile de credincioși sau pentru a ajuta spiritual bisericile filiale și grupurile de credincioși baptiști.

Ne întoarcem la *Legea cultelor* din România, adică la: Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă şi regimul general al cultelor, publicată în *Monitorul oficial*, Partea I, nr. 11/8.01.2007.

Cf. art 7, alin. 3: „Cultele funcţionează cu respectarea prevederilor legale şi în conformitate cu propriile statute sau coduri canonice, ale căror prevederi sunt aplicabile propriilor credincioşi**“**.

Deci nu poţi să faci *evanghelizare* decât propriilor tăi credincioşi, adică celor 129. 937 contorizaţi de către stat sau altora care vin, de bună voie, în locaşul de cult baptist.

Iar conform statisticilor pe 2006, numărul baptiştilor din România se constituie în procentul de 0, 6 % din populaţia României.

Cf. art. 10, alin. 5: „Nimeni nu poate fi constrâns prin acte administrative sau prin alte metode să contribuie la cheltuielile unui cult religios”.

Cf. art. 13, alin. 2: „În România sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acţiuni de defăimare şi învrăjbire religioasă, precum şi ofensa publică adusă simbolurilor religioase”.

Deci orice scriere şi acţiune defăimătoare la adresa Sfintelor Icoane, la adresa crucilor, statuilor, însemnelor religioase ale oricărui cult cât şi la personalităţile oricărui cult e condamnabilă.

Cf. art. 13, alin. 3: „Împiedicarea sau tulburarea libertăţii de exercitare a unei activităţi religioase, care se desfăşoară potrivit legii, se pedepseşte conform dispoziţiilor legii penale”.

Atunci când te duci să evanghelizezi creştini ortodocşi în România, pe premisa populistă *a întrajutorării*, intri în teritoriul administrativ bisericesc al unei episcopii ortodoxe şi, dacă ţi se face plângere penală, eşti deferit Justiţiei.

La ora actuală avem 17 culte în România şi o organizaţie religioasă:

Lista cultelor recunoscute în România:

1. Biserica Ortodoxă Română
2. Biserica Ortodoxă Sârbă de Timișoara
3. Biserica Romano-Catolică
4. Biserica Română unită cu Roma, Greco-Catolică
5. Arhiepiscopia Bisericii Armene
6. Biserica Creștină Rusă de rit Vechi din România
7. Biserica Reformată din România
8. Biserica Evanghelică C. A. din România
9. Biserica Evanghelică Luterană din România
10. Biserica Unitariană din Transilvania
12. Uniunea Bisericilor Creștine Baptiste din România
13. Biserica Creștină după Evanghelie din România – Uniunea Bisericilor Creștine după Evanghelie din România

14. Biserica Evanghelică Română, Uniunea Penticostală – Biserica lui Dumnezeu Apostolică din România

15. Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din România

16. Federația Comunităților Evreiești din România

17. Cultul Musulman.

18. Organizația Religioasă a Martorilor lui Iehova.

Potrivit legislaţiei române, titulatura de *cult* se primeşte după un anume cuantum de credincioşi stabili, reali.

Am scris acest articol tocmai pentru a recalibra, post-factum, discuţiile din ultimele 3-4 zile şi pentru ca credincioşii noştri ortodocşi să ştie dimensiunea *reală* şi nu *iluzorie* a organizaţiei baptiste din România și de oriunde din lume.

Patriarhul românilor vorbeşte pentru că face sau despre o diagnoză a bucuriei

În zilele care au trecut am tot căutat fotografii ale noului Patriarh al României la nivel online şi am constatat, nu cred că sunt singurul, că în presă, PFP Daniel apare cu…gura deschisă.

Nu ştiu cum se face, că întâmplare nu este, că l-au fotografiat numai, când vorbeşte şi este cu gura deschisă. Adică Patriarhul românilor vorbeşte, vorbeşte mult…şi este ipostaziat numai cu gura deschisă.

Asta e o tehnică de minimalizare a cuiva în presa română şi internaţională. Când vrei ca preşedintele Băsescu să fie serios îl pui în faţa pupitrului prezidenţial. Dar când vrei să îl arăţi în culori urâte îl fotografiezi pipăind *burtica* [ăsta era cuvântul folosit într-un articol al unui ziar de scandal, acum două-trei zile] doamnei Andreea Marin.

Deci, fotografia *din faţă* şi *în poziţii decente* este *fotografie serioasă*. Dintr-o parte, de la spate, în poziţii jenante şi umilitoare este …*fotografie de cancan*.

Am fost nevoit să pun fotografii făcute de biroul de presă al Patriarhiei Române pe blog [doamna preoteasă a făcut astăzi dimineaţă la fel], pentru că în presa noastră, cum o dai şi cum îl găseşti patriarhul e … cu gura deschisă.

Fiecare ştim ce înseamnă *să stai cu…gura deschisă*. Dacă fotografiezi un om toată ziua cu gura deschisă, unul din Congo poate să creadă că avem un patriarh alienat mintal. Însă nu aşa e Patriarhul nostru, ci numai unele fotografii, care i se fac!

Însă, dacă fotografiile sale publice de până acum nu cam au ieşit bine, peste tot, de aici încolo, se pare, că vom avea fotografii nespus de bune cu Prea Fericirea sa. De ce? Pentru că a anunţat, incredibil de repede pentru mine, personal, înfiinţarea a trei lucruri fundamentale pentru a avea…*o faţă frumoasă*.

Adică? În predica de întronizare de astăzi, 30 septembrie 2007, a vorbit despre înfiinţarea unui cotidian al Bisericii Ortodoxe [ziar zilnic, adică], a unui post de radio [radio zilnic, adică] şi a unei televiziuni ortodoxe [cu emisiuni zilnice, adică] la Bucureşti, care să aibă *audienţă naţională*.

Adică, frate vorbitorule de rău, dacă până acum m-ai prins cu gura deschisă sau ai crezut, că ortodocşii stau în *letargii tradiţionale*, acum, venim cu un proiect bum mediatic, cu un program de asistenţă socială şi de implicare în real asurzitor.

Vrem să facem *Catedrala mântuirii neamului*, vrem să ne recăpătăm propietăţile de sute de hectare confiscate sub regimul comunist sau de la Cuza încoace, vrem să avem transparenţă enervantă, o nouă orientare în pastoraţie şi în învăţământul teologic, o eficientizare a misionarismului inter-eclesial şi o bună relaţionare cu tot ce înseamnă instituţii statale, biserici, organizaţii, fundaţii, corporaţii.

Cuvântarea de astăzi a Prea Fericirii sale, de la întronizare, a fost una biblico-dogmatico-patristică: cele trei coordonate fundamentale ale vieţii şi ale discursului unui teolog ortodox. A venit la conducerea Bisericii Ortodoxe Române un dogmatician şi un om realist şi asta se vede.

Cel mai adesea *Teologia Dogmatică Ortodoxă* e socotită o pledoarie pentru imuabil, care nu are nimic de-a face cu sfera… concretului. Însă, dacă nu ai *imuabil* în tine, ca teolog, dacă nu ai neschimbabilitatea dogmelor credinţei ortodoxe în tine, nu poţi să vezi ce înseamnă *o racordare la real*, la cotidian cu toată tăria.

Însă, avem de-a face cu un Patriarh al românilor, care este în real, care este intrat în real cu totul, fără a fi, prin asta, în afara dogmelor credinţei ortodoxe.

Întreaga desfăşurare a ceremoniei de întronizare a dovedit, cu vârf şi îndesat, acest lucru. Deşi, pe afară, catedrala este înconjurată de plasa reconstrucţiei, veşmintele slujitorilor, mochetele de pe jos, capitonările de la scaunul patriarhal, designul ambiental al catedralei şi al Palatului Patriarhiei…arătau un gust nou, care nu era ateologic, ci profund teologic.

Întregul Sfânt Sinod al Bisericii noastre era, în mod evident, bucuros, entuziasmat şi de aceea şi micile stângăcii de la acordarea însemnelor patriarhale.

Dacă era la papa de la Roma, fiecare cardinal făcea câte un pas la 10 secunde, ca să vină să dea un veşmânt papei.

Pe când astăzi, Înalt Prea Sfinţiile lor, care l-au ajutat pe Patriarhul României ca să se îmbrace în mantie şi să primească engolpioanele, au făcut gesturile în grabă, în mod firesc, prietenesc, fără să ţină cont de faptul, că îi deranjaseră părul Părintelui Patriarh sau au greşit câte un cuvânt la rostirea discursurilor sau ale rugăciunilor.

Însă toate acestea sunt semne de emoţie şi nu de neştiinţă sau greşeli de începători. Entuziasmul, bucuria, frumuseţea a palpitat în orice ortodox, care a participat astăzi la slujbă.

Acest firesc l-am simţit între preoţi, în mulţime, între toţi ierarhii români şi străini, între oficialităţile noastre sau

străine…care trăiau, care au trăit aceste clipe cu bucurie sfântă, ca pe o mare sărbătoare a Bisericii Ortodoxe Universale.

În cadrul şedinţei extraordinare a Sfântului Sinod din Palatul Patriarhiei au fost nişte momente de mare încărcătură duhovnicească şi de emoţie debordantă.

Discursul regelui României şi al reprezentantului Patriarhului Alexei al Moscovei au scos aplauze furtunoase, incandescente, din inimile şi palmele audienţei.

După câte mi-a spus doamna preoteasă, doar *TVR1* a fost cu întronizarea de la cap la coadă până la ora 14, dar au fost transmisii şi la alte posturi, însă pe frânturi.

Discrepanţa între *media seculară* şi *simţământul viu* al celor care au participat la eveniment este enormă. Probabil, atunci când vom avea toate cele trei canale media la îndemână, ne vom da seama, ce diferenţă este între *mentalitatea ortodoxă* de a privi lumea [sperăm să găsim profesioniştii cuvântului şi ai imaginii pentru asta!] şi noi, cei care suntem fotografiaţi cu…gura deschisă în ziarele seculare.

Am trăit o bucurie pascală astăzi: bucuria harului Sfântului Duh, în faţa atâtor reprezentanţi ai Bisericii Ortodoxe şi a atâtor invitaţi din ţară şi străinătate!

Am simţit bucuria bucuriei de adevăr şi de frăţietate. Şi puteai să vezi pe imam bătând din palme lângă rabin, pe pastor lângă cardinal, pe patriarh lângă preşedinte, pe rege lângă preşedinţii României postrevoluţionare şi, o mare mulţime de preoţi, monahi, credincioşi…aşteptând să vadă pe noul Patriarh al românilor.

În albul patriarhal, cu adevărat, Patriarhul Românilor este impozant! Un alb care, la înălţimea Prea Fericirii sale, te face să ai reverenţă adâncă.

Predica sa a fost o surpriză absolută pentru mine. La fel şi discursurile celorlalţi vorbitori…au fost impresionante!

Patriarhul nostru a fost adânc concentrat în timpul Sfintei Liturghii şi a Tedeumului special de astăzi, dar a devenit plin de bucurie şi de blândeţe spre final şi, mai ales, când a ieşit afară, unde audienţa l-a aplaudat la scenă deschisă.

Ca şi pe Prea Fericitul Părinte Teoctist, poporul credincios l-a primit cu toată inima, pe cel care a cerut astăzi, ca să fie ajutat de către fiecare dintre noi, cu rugăciunile şi aportul nostru personal la consolidarea prosperităţii duhovniceşti şi materiale a Bisericii noastre.

După cum spuneam şi în predica pentru ziua de astăzi: nu poţi inventa bucuria, dacă nu o ai!

M-am bucurat dumnezeieşte în această zi istorică pentru Biserica noastră şi nu sunt deloc pesimist în ceea ce priveşte schimbările de direcţie, enorme, pe care le-a anticipat Prea Fericirea sa.

Dacă patriarhul nostru este un om realist, un teolog, un om duhovnicesc, un diplomat, un provocator de iniţiative, un susţinător al dialogului, al coparticipării şi al întrajutorării…noi cum ar trebui să fim?

Dacă se doreşte transparenţă, muncă, corectitudine, intensificare a vieţii duhovniceşti şi caritative, a misiunii şi a tehnologizării de ultim moment, noi ce trebuie să facem: să stăm pe tuşă? Nu!

Cred că trebuie să fim şi noi la fel, fiecare cu posibilităţile sale şi cu entuziasmul său. Trebuie să facem ce putem, dar să facem!

Ziua aceasta m-a învăţat să nu mă tem să mă bucur din plin, dacă harul lui Dumnezeu bucură Biserica Sa cu bucurie negrăită!

Satanismul civic

Motto:

„Astăzi, ca întotdeauna, omul are nevoie ca să se bucure de sine *aici* şi *acum*, în locul unei *aşteptate răsplătiri în cer*” [Today, as always, man needs to enjoy himsef *here* and *now*, instead of *waiting for his rewards in heaven*], Anton Szandor LaVey, *The Satanic Bible*.

E vorba, în articolul de astăzi, despre satanismul lui *self-respecting* şi al sintagmei *prideful people*, două concepte ale etosului, ale modului de viaţă satanist.

Respectul de sine în Biblia Satanică este, de fapt, o exprimare a celei mai mari bucurii de fapul că eşti *selfish*, că eşti *mama egoismului*.

Regula de aur a Evangheliei, despre care vă vorbeam în ultima noastră predică, unde Domnul ne cere *să facem altora lucrurile, pe care am dori să ni le facă alţii*, este la Anton LaVey transformată, modificată în sloganul selfişismului, al egoismului pur: *Fă altora ceea ce îţi fac şi ei*! Adică eşti înjurat, înjură! Eşti furat, fură şi tu! Ţi s-a omorât mama, omoar-o şi tu pe cea a a ucigaşului mamei tale!

Etosul satanist este unul al răzbunării şi al „sanctificării” [e un termen tehnic pentru satanişti] viciilor, considerate ca *exprimări* ale instinctelor naturale. Lupta lui LaVey cu „bisericile tradiţionale” creştine, cum le denumeşte el sau cu *Creştinismul*, este o luptă cu eliminarea sentimentului de vinovăţie faţă de faptele noastre rele.

De aceea, el a propovăduit relaxarea totală a omului faţă de *ideea de păcat*, scufundarea în sexualitate şi în răutate, ca expresii *naturale*, ale naturalităţii omului, care, credea el, este aşa dintotdeauna şi nu se poate schimba în niciun fel.

Ideea *respectului de sine*, a lui *self-respecting*, pe care am adus-o special în discuţie, a fost adânc implementată în ultimii 40 de ani în America şi Europa şi ne-a contaminat şi pe mulţi dintre noi.

Din 1966, de când s-a înfiinţat *Biserica Satanei*, La Vey a vrut să aducă pornovizualitatea în prim planul vieţii cotidiene şi a adus-o, a vrut să încurajeze arta neagră / satanistă, care să sfideze orice urmă de religiozitate existentă şi asta s-a întâmplat şi a vrut să imprime lumilor democratice:

1. ideea egoismului profitabil, a egoismului managerial;

2, ideea iluminării omului printr-o intelectualizare a sa ruptă de orice recurenţă la religie şi

3. ideea sexualizării persoanei, a transformării ei într-un mecanism, care produce şi oferă plăcere

şi acestea trei sunt în curs de implementare.

Cei care nu au habar de planul de satanizare *elegantă* a lumii postmoderne, vor trata cu indiferenţă comentariile noastre. Dar cei care sesizează amănuntele, deloc întâmplătoare, din ce în ce mai viguroase în viaţa noastră cotidiană, cred că înţeleg faptul, că brandul lumii în care trăim, viitorul ei, marca ei nu este lăsată la voia întâmplării, ci lucrurile sunt împinse spre o zonă underground a civismului.

Sintagma *satanism civic* pare, la prima vedere, a contradiction in terms dar nu este aşa. Satanismul civic este din ce în ce mai mult o realitate civică, o realitate văzută lângă noi şi are drept osatură eficienţa muncii în favoarea exclusivă a individului, lipsa de contacte reale cu alţi indivizi, teama acaparantă de concurentul tău, gratularea de sine la orice nouă izbândă şi insensibilitatea la cataclismele din viaţa altora.

Ca să aibă *respect de sine* trebuie să învingă pe altul prin orice mijloace, trebuie să se răzbune. Dacă cineva l-a ofensat trebuie să îşi răzbune onoarea, adică egoismul. Consecinţele încrederii în realitatea interioară numită *respect de sine*, în această gogoaşă semantică a egoismului are urmări dintre cele mai tulburătoare.

Câteodată întâlnesc pe câte unul care mă salută „cu respect”… şi am ceva fiori la expresie. Nu la toţi, ci la unii…care mă salută cu această formulă.

Nu vreau să intru în detalii…*Ideea de respect* a acestora vine de undeva, din underground şi nu are nimic de-a face cu *a fi respectuos*, adică cu *a da salut* al românilor. În gura unora ideea de *respect* are altă culoare, ca şi ideea de *mândrie personală*.

Biserica Satanei promovează în filmografia porno de producţie proprie [există şi pornografie a-satanică; e o poveste lungă] sexul anal şi sexualitatea monstruoasă.

De aceea filmele care au *ideea de worship* în titlul lor, care adulează sexul anal sau sânii femeilor sunt mărci de film sataniste, au pentagrama întoarsă pe coperta de titlu originală şi sunt… atenţie!: *obiecte de cult* în cadrul cultului satanist.

Dacă pentru mulţi dintre noi filmul porno e pentru masturbare fără conotaţii religioase, pentru satanişti filmul porno

este *un obiect cultual*, un mod de gratulare de sine, de „sanctificare a simţurilor”, cum le numesc ei cel mai adesea.

Aşadar LaVey a făcut planuri serioase de marketing satanist, a adus fonduri considerabile guvernului USA, a murit, dar pentru că oamenii au văzut că iese bani din treaba asta, industria porno este motorul de bani al Americii.

Numai că acest motor merge pe aceeaşi linie trasată de LaVey, producţia e din ce în ce mai grandioasă şi ea aduce pe net, în constituţiile statelor şi în legislaţiile tuturor, în modul de viaţă mondializant continuu al planetei, permisivitatea gândirii sataniste, a plăcerii şi a experimentului fără gândul la urmări.

Cosmopolitismul satanic e ca brandul coca-cola. Tu vrei să fii de 20 de ani, vrei să arăţi ca oamenii care au *respect de sine*, îţi iei haina *care te face*, te comporţi *cum trebuie* ca să atragi…şi nu ştii că ai intrat în sfera satanismului involuntar, a satanismului ca mod de viaţă autonom.

Tu crezi că eşti liber…dar coca-cola îţi schimbă modul de a fi, pentru că această coca-cola subcutanată a satanismului este însăşi *spiritul modei*, ceea ce te face *să te simţi cool*, ceea ce te face să *îţi faci de cap* sau să *îţi trăieşti viaţa la maximum*.

Bineînţeles, că nu scrie peste tot că ai de-a face cu *satanism în concentraţie pură*, dar nici nu trebuie să se spună acest lucru. Ştiu că tu, cititorule, poate nu ai văzut niciodată asemenea lucruri şi crezi că sunt fabulaţii. Crezi că halucinez. Crezi că am mania conspiraţiei universale împotriva mea. Însă există cărţi, şi filme, şi mărturisiri directe ale promotorilor acestei acţiuni planetare, care nu se tem să spună ceea ce vor.

Mă rog…Sunt multe de explicat. Sunt foarte multe lucruri pe care nu le poţi spune într-un singur articol şi care au nevoie de o experienţă directă cu astfel de lucruri, oameni, medii…ca să le înţelegi.

Brandul etosului gay, un etos de inspiraţie satanistă, merge pe formula mândriei gay, a mândriei de a spune în public orientarea lor sexuală. *Prideful people* nu are nimic de-a face cu *mândria de a fi români*. Mândria de a fi români e o exprimare a iubirii de ţară, de valorile ţării tale, de oamenii ţării tale, de spiritualitatea, cultura, ştiinţa, creaţia ţării tale.

Mândria gay este o mândrie în urma apartenenţei tale la un grup social, grup creat pe considerente consensual-sexuale. Din acest motiv nu contează pentu afilierea la grup religia, naţionalitatea, culoarea politică ci … orientarea ta sexuală.

Adică eu mă laud cu faptul că fac sex, un anume fel de sex, cu viciul meu şi asta reprezintă *mândria mea*. Mă definesc, cu alte

cuvinte, în funcţie numai de un singur aspect al persoanei mele, reducându-mă ca om la poziţia de bază a satanismului, adică la formula: *omul este o fiinţă cu instincte de nestăpânit*.

Respectul de sine şi *mândria pe considerente banale* sau *maladive* sunt regăsibile în societatea noastră prea de multe ori. Am respect de sine pentru că mi-am modelat nasul sau sânii. Am respect de sine pentru că am intrat la facultate. Am respect de sine pentru că am un serviciu. Am respect de sine pentru că sunt lăudată pentru ceea ce fac. Am respect de sine pentru că nu am un handicap.

De aceea, pe cei care au un handicap, nu au studii, sunt nespălaţi, vin de la ţară, vin din cartiere sărace ale oraşelor, sunt străini de noi sau nu au obiceiuri ca ale noastre sunt oameni cărora nu le dăm *respectul* nostru. Însă *ideea de respect* ţine de *orgoliul nostru* şi nu de *umanitatea noastră*.

Omul, prost sau deştept, sărac sau bogat, ortodox sau neortodox, născut sau nenăscut încă, bărbat sau femeie trebuie respectat, pentru că este fratele tău şi poartă chipul lui Dumnezeu în el.

Nu trebuie să arate cumva, să se poarte cumva, să facă ceva, ca să fie *om*. E adevărat, ne-am dori ca toţi să fie *ortodocşi* şi oameni *Sfinţi*, adică *oameni deplini*. Dar omul, aşa cum este el, de două grame sau pe patul morţii, faţă de el trebuie să avem acelaşi respect sfânt, respect pentru viaţa lui şi grijă faţă de viitorul mântuirii lui.

Unul dintre cele mai barbare şi inumane simţăminte mi se pare a fi acela de a te bucura, de a fi bucuros că eşti prost, că eşti mitocan, că eşti păcătos notoriu.

Mândria de a fi păcătos, de a fi nereligios, de a fi ateu învârtoşat e una dintre cele mai mari dureri, care pe mine mă dezolează cumplit. Când văd astfel de oameni îmi trece pofta de mâncare instant, mă indispun la culme, pentru că sunt oameni, care se luptă, paradoxal, cu propria lor fericire, cu propria lor linişte şi mântuire.

Citatul de început din opera fondatorului satanismului postmodern reprezintă *duhul lumii postmoderne*. *Să te bucuri*, adică *să păcătuieşti acum cât vrei*, fără să te gândeşti la ce o să fie.

Dacă celelalte consideraţii ale mele poate sunt mai greu de vizualizat de către toţi, fuga după bucurii tulburi, probabil, că este mult mai evidentă în lumea noastră.

Fresh Exultations Or…For Exultation Be Due To Possess Eyes

This article is with dedication for Alice C. Linsley.

The exultations from peoples came difficult. The peoples loves you, if only you do a little. You must into a mode, so that you are beloved.

But, from God, the happiness come, when we believe that aren't good worthless. For God is very important *our cleaning* and not *a decerebral happiness*.

For this element, namely our purification of sins, our beloved God works to our happiness. If peoples prefers our facts, what is seen, God prefers the which exultation don't seen, that is hidden in us, like a divine fire.

Our happiness, with other words, is an unmerited gift of God, a miracle…while *the surprises* of postmodern society in which live is very dehumanizes.

In pornography, in alcohol, in drugs, in the hardness of music on our weather, we don't meet with silence, with silence of heart …but we meet with our despair, with desperately of don't know who you are.

Our society in curse of capitalization from Romania is into a consistently rhythm of degradation. *A moral degradation*, because our orthodox identity is discarded constantly and is replaces with a nihilistic mentality.

The orthodox family, for the new mentality, don't in fashion, in trend. The couples of gays appears unexpectedly, in a Romanian society that don't support such naughty appearances.

If for us, the silence is a good for the heart, for young generation the music maximally is…*the life*. However kind of life is…*this death*? It is *a death in walking*, a paradoxically death, like to wrote in Scripture.

But, in that kind of world, the world very ipseistic, very egoistic, we must live like Christ, our Savior, and our happiness must be *a Holy*. Because the true happiness is a work of grace in our heart, it is the presence of Trinity in our body and in our soul. And we are a good happiness, then, this happiness is a divine gift, is a sacramental gift.

In our heart is death and live and we chosen our patch from our liberty. My liberty make me free or it is a enormous pain for my. But, if my liberty it is a gift of God, then my liberty is a

continuum freshness for my. The fresh exultations to exist in the heart, when is the grace of the Holy Trinity.

For to see the gift of grace you are need of the eyes of the heart. If I see in my heart the gift then my exultation is continuum. Therefore, I exults me always in my Lord, because He is my one new exultation, always new.

Consecinţele nefaste ale unei eclesiologii ortodoxe extremiste şi simpliste

„*E vina ta, e numai vina ta…*”, Andra.

De ce ajunge cineva să se lupte cu ierarhia Bisericii din care face parte? Ce rol are fiecare creştin ortodox în viaţa Bisericii sau care e scopul meu în Biserică? Ce înseamnă mântuirea pentru mine şi ce îmi poate afecta, cu adevărat, traiectul meu spre Dumnezeu?

La toate aceste întrebări se răspunde printr-o judicioasă, corectă şi profundă teologie eclesială. Dacă ştiu ce înseamnă credinţa ortodoxă, care îi sunt limitele, care sunt lucrurile, care mă fac *ortodox*…nu mai mă lupt cu nimeni, nu mai revendic nimic, ci…mă bucur în certitudinea credinţei pe care o am.

Degringolada interioară a fiinţei mele are drept ricoşeu poziţionări subiectiviste atât faţă de locul meu în Biserică, cât şi faţă de ierarhia Bisericii. Dacă nu sunt împăcat cu mine, cu ce sunt eu, voi cere întotdeauna lucruri, care nu mi se cuvin, care nu ţin de treapta mea.

Dacă nu voi ajunge, prin truda mea interioară, să înţeleg faptul, că iubirea mea pentru Dumnezeu trebuie să aibă drept răspuns simţirea iubirii Sale faţă de mine sau că El mă învaţă, cum să Îl iubesc, dincolo de *ce ştiu* sau *nu ştiu* eu, nu voi putea să am linişte. Liniştea vine în urma cunoaşterii credinţei mele, adică din multe citiri duhovniceşti şi în urma punerii lor în practică, selectiv, pe măsura la ce îmi este mie propriu.

În niciun caz, o nouă lărgire a mea de orizont…nu înseamnă *sfârşitul* a ceea ce trebuie să ştiu. Fiecare experienţă aduce cu ea o mărire în virtute, în atenţie şi în pace interioară. Creşterea în vârstă, la modul corect al lucrurilor, e însoţită de o aprofundare, pe multe paliere, a interiorului fiinţei mele şi a relaţiei mele actuale, directe, cu Dumnezeul, Care trăieşte, pe fiecare clipă, cu mine.

Instanţa duhovnicească în această situaţie este conştiinţa mea întru Duhul Sfânt. Nu mă raportez la cărţile pe care le-am citit, nu mă raportez la paragrafe, la trăirile altora, ci credinţa e ceea ce simţi cu Dumnezeu, când te-ai abstras, te-ai scos din lume şi din gândurile tale şi ai rămas numai cu El.

Gradul de intimitate al tău cu El se vede din asentimentul pe care Dumnezeu îl dă faptelor tale, mişcărilor inimii tale.

De aceea, o aşa de interioară relaţie cu Dumnezeu nu e vizibilă, dacă omul în cauză nu o manifestă. Dacă priveşti

fotografia unui Sfânt sau Icoana lui nu vei vedea şi tot ceea ce a scris el iar dacă citeşti cuvintele lui nu înseamnă că le gândeşti *ca şi el*.

De aceea, a cita în neştire din Sfinţi şi a-ți închipui faptul, că şi tu *gândeşti ca ei*, dacă mărgineşti experienţa lor la a ta, se numeşte *raţionalism*…şi nu *citire duhovnicească*.

Citirea duhovnicească e rodul curăţirii interioare de patimi, a liniştirii interioare şi ea este o certitudine evidentă pentru cel care o are şi pentru cel care o ascultă.

Dar *a citi* nu înseamnă *a înţelege*. *A citi* înseamnă, în primul rând, *a intra în legătură cu un text*, pe baza unei anume experienţe personale…şi doar atât!

A citi cu adevărat un text înseamnă să intri în intimitate cu Sfântul care l-a scris şi Sfântul însuşi, prin prezenţa sa duhovnicească lângă tine şi în tine să îţi devină prieten, în aşa fel de mult, încât mintea ta să fie infuzată de răspândirea energetică, harică a persoanei sale, cu care ai ajuns la o unitate în Duhul a înţelegerii.

Dacă nu ai intimitate reală cu Sfinţii, ci doar o frică cocoşantă…e vina ta, e numai vina ta…

Înseamnă că nu te-ai apropiat cum trebuie de ei, prin împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, fapt pentru care nu poţi să îi priveşti, din interiorul tău, în legătura lor cu tine.

Dacă ţi-e teamă, dacă nu ai toate lucrurile puse la punct, dacă preferi un Sfânt mai mult decât pe altul sau, mai bine-zis, dacă asculţi ce spune unul, dar negi ceea ce spune altul…nu eşti cu niciunul prieten. De ce? Pentru că ei, cu toţii, sunt prieteni, prin acelaşi Dumnezeu, unul cu altul.

Aşa că avem oameni de diverse vocaţii, vârste şi putere de înţelegere…fapt pentru care şi apar discrepanţe, conflicte, neînţelegeri.

Sunt lucruri normale, dacă ai bunul simţ să admiţi, că dacă cineva spune lucruri pe care tu nu le înţelegi, nu trebuie să le catalogherzi imediat drept *false*.

A nu înţelege ceva e normal, e arhinormal. Însă, a fi decis, a fi antrenat tot timpul în a atrage atenţia cuiva sau altcuiva, că are anumite nereguli în viaţa lui, fără să vezi şi lucrurile lui bune, înseamnă *să fii extremist*. Înseamnă să vezi doar o parte a lucrurilor.

Care sunt subiectele, care par să *smintească* lumea ortodoxă românească acum, la acest moment? Sunt ele *sminteli reale* sau *nu*?

Cea mai la modă pseudo-sminteală e dialogul Bisericii Ortodoxe cu alte culte, religii, organizaţii sociale etc. Se consideră, că prin acest dialog inter-religios se impietează asupra vieţii şi a credinţei ortodoxe în general.

Însă acest dialog nu e dus de către oricine, ci de oameni foarte specializaţi, apţi pentru a-l duce. Un om fără nicio cultură teologică sau fără studii universitare aprofundate…nu va fi chemat niciodată la a discuta probleme, care vizează relaţiile ierarhiei ortodoxe cu clerici ai altor culte.

Frica de fenomenul numit *ecumenism,* care, după părerea mea, nici nu mai funcţionează prea mult în prezent, e una gonflată.

Cunoaşterea altcuiva, atunci când ştii cine eşti şi ce vrei, nu te face să fii mai prost decât înainte, ci mai îmbogăţit cultural, teologic, informaţional.

Dacă vine un scriitor ateu la mine în vizită şi îmi spune experienţa lui şi modul lui de viaţă…nu are de ce să mă simtească viaţa lui sau să vreau să o urmez, dacă eu caut mântuirea lui şi pe a mea. Poate să mă doară, să mă indispună poziţiile sale…dar nu *să mă smintească*. Pentru că *a mă smimti ceva*…înseamnă a-mi da prilejul să vreau să păcătuiesc, să îmi doresc să păcătuiesc.

A fi smintit de către cineva asta înseamnă: a fi determinat de ceva, de cineva, de un gest sau un fapt să fac un păcat anume.

Şi vă dau exemple de sminteli reale şi nu închipuite.

Am investit prea mult într-o fată. Vreau să mă căstoresc cu ea. Ea îmi jură fidelitate. Suntem prieteni de 6 ani şi mergem mereu la Biserică, ne spovedim, ne împărtăşim amândoi, dar, după 6 ani…se căsătoreşte cu altul şi se face, că nu a fost nimic între noi.

Această întorsătură ca la Ploieşti în viaţa mea, mă face să fiu furios, mă face să mă răzbun, să vreau să mă sinucid, sau să mă culc cu prima, pe care o văd înainte.

Iubirea mea călcată în picioare mă face să vreau să păcătuiesc. De ce? Pentru că parşivenia acestei fete, pe care am iubit-o, mă aduce la gândul, că *nimeni nu e corect pe lumea asta* şi de aceea eu vreau ca să îmi fac de cap.

Alt exemplu de sminteală reală. Sunt crescut de către părinţii mei. Ei dau semne că mă iubesc. Eu fac un anume păcat şi ei…nu pot să mă ierte în ruptul capului pentru el.

Eu sunt consternat de faptul, că părinţii mei pot să se comporte aşa. Însă, privesc la tăcerea lor, la nesimţirea cu care ei mă tratează, cu ochii plânşi şi singuri…şi îmi dau seama, că povestea cu *iubirea părinţilor*, care mă iubesc a fost doar o *pantomimă ieftină*. Şi atunci…devin mostru!

Alt exemplu. Am duhovnicul meu, care îmi dă semne că mă iubeşte. Mă spovedesc la el 10 ani de zile. Eu mă bucur de el, mă laud cu el…şi, într-o zi, pe baza unei intrigi scârboase, aud, că omul pe care eu l-am crezut *cel mai aproape de mine*…nu mai vrea nici să mă vadă.

Asta mă revoltă. Asta mă face să hulesc. Asta mă face să îmi iau iarăşi lumea în cap. Şi asta…înseamnă, cu adevărat, *sminteală*.

Smiteala reală e acolo unde eşti rănit greu, adânc şi unde Satana te ispiteşte cel mai rău. Adică te renegă părinţii, te înşală nevasta cu alţii, vor să te omoare proprii tăi copii, te vinde cel mai bun prieten, te blesteamă cei cărora le-ai făcut bine…

Însă…turnătorii la Securitate, nu te pot sminti! Nu te pot sminti, mai ales, dacă tu ai 20, 30 de ani şi nu ai nimic de-a face cu vremurile de pe atunci.

Însă, cei care au făcut închisori grele în timpul comunismului şi au ajuns la trepte de mare sfinţenie în celule mizere, cu tinete de unde mâncai, după ce ţi-ai făcut nevoile elementare în ele…când au ieşit de acolo, nu au vrut să se mai răzbune, ci au învăţat, paradoxal, să ierte şi să binecuvinteze, socotind celula *un Rai* şi nu *un Iad*!

Pentru că, atunci când înţelegi rostul unei calamităţi, când înţelegi de ce te-a înşelat nevasta, de ce nu te mai suportă cel mai bun prieten al tău, de ce ai boli în trup şi ispite de tot felul…nu mai eşti un om subţire la minte, ci un om cu profunzime, care ştii să discerni voia Lui cu tine…şi înţelegi, că e vina ta, e numai a ta…

Creşterea în sfinţenie se măsoară după gradul de non-altercaţie interioară pe care îl ai cu tot ceea ce te înconjoară. Dacă vezi ceva bun te bucuri şi lauzi pe Dumnezeu pentru el şi pe oamenii care l-au făcut.

Dacă vezi ceva rău, te umpli de durere, compătimeşti pe cel care îl produce, dar, ai conştiinţa, că şi păcatele tale contribuie la starea de boală a lumii în care eşti. Dacă auzi de păcate ale altora, atunci şi tu eşti vinovat pentru ele! De ce? Pentru că nu te-ai sfinţit mai mult, ca să ajuţi lumea în care tu respiri. Şi de aceea e vina ta, e numai vina ta…

„*Oare eşti fericit, că eşti aşa iubit?*”**,** Minodora, fosta *Minodoră la maxim*.

Dacă ştiu că drumul meu e spre Rai, atunci sunt fericit şi mă bucur mereu. Dacă vreau să mă mântui îmi văd păcatele mele şi

mă rog pentru ele, mă cultiv continuu, mă umplu continuu de bucuria de a privi pe alţii frumos, de a învăţa de la alţii, de a fi plin de fragilităţi de gând şi de simţire tot mai mari.

Dacă ceva nu merge bine şi eu sunt preot, asta nu mă scandalizează, pentru că eu simt că Dumnezeu e cu mine, lucrează prin mine şi lucrează prin toţi cei pe care îi văd şi starea mea de a fi în Biserica lui Dumnezeu e de a repara, cu prezenţa mea, neatenţia sau păcatul aproapelui meu.

De ce? Pentru că altcineva cu prezenţa, fapta şi rugăciunea lui îmi îndreaptă mie păcatele. Dacă ştiu că astăzi nu mai mă pot ruga la o intensitate mai mare…ştiu că altcineva o face acum, în Biserica lui Dumnezeu, care înglobează şi pe Sfinţi şi pe păcătoşi. Grâul stă lângă neghină, neghina poate fi viitorul grâu sau grâul de acum poate fi neghina de mâine.

Dar dacă cer de la toţi să fie suprasfinţi, supracorecţi sunt extremist. Dacă cer de la cineva mai mult decât fac eu sunt extremist. Iar dacă cer de la toţi ceea ce fac eu iarăşi sunt extremist.

Dacă cer de la fiecare să facă cât poate să facă el şi îl accept aşa…atunci sunt pe linia unei normalităţi reale.

Fiecare om creşte precum creşte un fir de iarbă. Nu contează cât de mare sau de mic sau de repede este în dezvoltarea lui firul de iarbă…treaba e să crească verde, să fie verde.

Dacă un om nu merge în ritmul normal al gândirii şi al fiinţei lui şi al modului de a percepe lucrurile…ajunge un om frustrat. De ce? Pentru că va încerca să facă mereu mai mult, decât poate să facă şi va fi veşnic nemulţumit de sine.

Dacă un ortodox se luptă interior cu păcatele oamenilor şi dacă nu priveşte smerit realitatea ca atare…va cădea în aceleaşi păcate. Cei care se luptă cu cei care păcătuiesc, păcătuiesc la rândul lor tot la fel de ruşinos. Un om infatuat va fi mereu smerit de către Dumnezeu prin aceea, că va fi lăsat să cadă în păcatele pe care nu le suportă la alţii.

Orice încercare de îndreptăţire de sine e smerită de către Dumnezeu. Şi dacă duci o luptă surdă împotriva unui om, a unei organizaţii, a unei patimi, a unei înţelegeri anume…nu faci decât să arăţi, că problema a devenit o parte din tine, că şi la tine e ceva din ea şi, întotdeauna, cam aşa stau lucrurile…

De ce nu sunt fericit, dacă mă iubeşte atât de mult Dumnezeu şi mă păsuieşte atât de mult zilnic?

De ce nu sunt fericit pentru că sunt iubit? Ce fac eu ca să te fac fericit, pe tine, oricare?

Pe unul îl putem face fericit zâmbindu-i, pe altul dacă vorbim cu el, pe altul dacă ne citeşte o carte, pe altul dacă primeşte de la noi un obiect, pe altul…dacă ni-l face intim al nostru. E uşor totuşi, prea uşor, să fii fericit! N-ai cum să nu fi fericit, dacă nu priveşti simplist lucrurile.

Ce e Biserica? Prezenţa Treimii în toţi cei botezaţi, prin harul Său. Ea e formată din Dumnezeu şi noi, din legătura Lui cu noi.

Ca să gândim şi să vorbim despre Biserică trebuie să vorbim numai în termeni divino-umani. Adică, când îi vedem pe oameni să nu-i vedem separaţi de Dumnezeu şi când vorbim despre Sfintele Taine ale Bisericii şi despre ierarhie să nu-i vedem separaţi de oamenii şi de gesturile prin care se transmite harul mântuirii.

Dacă credem, că preotul sau ierarhul sau creştinul ortodox sunt nişte supermani, care nu au păcate, care nu mănâncă, nu dorm, nu merg la baie, nu au ispite sexuale, nu se mânie, nu au nevoi speciale, nu vor să fie iubiţi, nu au nevoie de bani, de haine, de computer, de celular, de televizor, de o ţară, de o casă a lor, de o linişte a lor…suntem nerealişti.

Creştinii ortodocşi sunt oameni ca toţi ceilalţi, sunt cetăţenii unui stat, vorbitorii unei limbi materne, oameni cu probleme, cu nelămuriri şi cu ispite, care cresc în ritmul lor şi care au nevoie de protecţie şi de înţelegere ca fiecare alt om.

Umanitatea fiecăruia dintre noi e identică. Nu are ereticul o fire umană iar noi alta. Ci singura diferenţă capitală între ortodocşi şi ceilalţi, este că în noi este Duhul lui Dumnezeu, Care ne face oameni *noi*, începând cu Sfântul Botez, pe când la ceilalaţi harul îi luminează, potrivit vieţii lor, apropierii lor de normalitate, din afară.

Teologia sacramentală a Bisericii şi antropologia ortodoxă au această conluzie: diferenţa dintre ortodocşi şi neortodocşi e aceea că în ortodocşi, pentru că sunt membre ale Bisericii lui Hristos, lucrează Sfântul Duh, împreună cu voinţa lor, conlucrează omul cu Dumnezeu, spre mântuirea lor.

Care e dovada acestei învăţături dogmatice, care este o realitate de facto? Sfintele Moaşte. Deşi în toţi e harul lui Dumnezeu, în toţi ortodocşii, totuşi nu toţi ajung Sfinţi.

Dar, cei care ajung Sfinţi, prin Sfintele lor Moaşte, adică resturi din trupurile lor pline de har şi de miros frumos, dovedesc că adevărul dogmatic al prezenţie harului în om, prin Sfintele Taine, este o realitate trăită personal, în fiinţa unei persoane.

Sanctologia, adică teologia realităţii Sfinţilor e confirmarea ontologiei ortodoxe. Adevărata fire personalizată este fiinţa Sfântului.

La întrebarea: Cum arată omul, omul real, omul autentic? Singurul răspuns: Hristos Întrupat e omul adevărat iar Sfinţii sunt lumini din lumina Stăpânului, adică oameni cu diverse grade ale sfinţeniei.

Dacă am admite în mod real, în capul şi viaţa noastră, că în Biserică există diverse grade de sfinţenie şi de înţelegere a vieţii cuvioase ortodoxe, atunci nu am mai avea nicio problemă cu Sfinţii.

Cei care văd neconcordanţe între un Sfânt sau altul…nu vor să admită faptul, că fiecare Sfânt are gradul său de experienţă cu Dumnezeu şi nu toate gradele posibile, care nici nu ştim câte sunt sau, mai precis, niciun om nu poate să le trăiască pe toate, pentru că numai Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, le-a trăit pe toate, la dimensiuna umană cea mai desăvârşită, în ispotasul Său unic.

Şi, cu toate acestea, noi, fiecare dintre noi, dacă suntem fiii Bisericii Ortodoxe suntem în har, trăim în har, înotăm în har, în lumina lui Dumnezeu, suntem plini de frumuseţe dumnezeiască şi nu putem fi catalogaţi niciodată drept: fără de Dumnezeu în viaţa noastră.

Pentru că, dacă ne închinăm, dacă ne spovedim, dacă ne împărtăşim, dacă suntem oamenii rugăciunii şi ai Liturghiei, atunci *suntem cu Dumnezeu*.

Însă, acest *a fi cu Dumnezeu* nu exclude, că noi avem multe neştiinţe, şi că, pentru a şti credinţa Bisericii trebuie să ştii miliarde de lucruri.

Mai întâi trebuie să începi cu dogmele Bisericii, cu canoanele de comportament ale Bisericii, cu Scriptura şi cu cărţile Sfinţilor, care sunt sute de mii de tomuri imense, la care traducem 1 milion de ani şi tot nu le mai terminăm de tradus, citit şi trăit, cu tot felul de nuanţe…în care, a spune că *ştii* înseamnă a spune, că eşti *încă mic de cap şi de viaţă*…

Deci, eşti fericit, că eşti aşa iubit? Dacă da, trăieşte-ţi fericirea şi nu mai scoate ochii altuia!

„*Nimeni nu te-ascultă dacă n-ai nimic de spus*”, B.U.G Mafia & Villy

Când vrei să spui ceva în Biserică trebuie să ştii, care îţi este locul. Dacă sunt preot, nu pot să dau lecţii unui ierarh. Dacă sunt om credincios trebuie să ştiu să vorbesc cu un preot, pentru ca să

nu par un iscoditor, un prost crescut sau un parşiv. Trebuie să îmi caut cuvintele din inimă.

Ca să fii ascultat trebuie să se simtă că vrei să comunici. Şi, ca să comunici, trebuie să ai experienţă, adică trebuie să ai lucruri din viaţa ta de ortodox.

Şi care este experienţa ortodoxului? E una mare şi foarte frumoasă. Experienţa mea ca ortodox se cuprinde din cum mă simt la Sfintele slujbe, cum mă raportez la Sfinţi, cum trăiesc bucuria Bisericii în fiinţa mea, cum m-a scos Dumnezeu din păcatele mele, ce am înţeles de la oamenii, care au trecut prin viaţa mea, cum mănânc, cum mă îmbrac, cum mă comport, ce ispite am, ce aspiraţii am, ce cărţi citesc, ce fapte bune am făcut, ce abilităţi am, ce lucruri mă interesează.

Pot vorbi la nesfârşit despre cele pe care le fac…pentru că sunt viaţa mea. Cum să nu ştiu ce trăiesc, ce simt, dacă e vorba de mine?! Cum să nu ştiu cine sunt, dacă eu cred, că nimeni nu trebuie să se ia de gândurile mele exprimate, pentru că eu le-am gândit.

Şi, când îmi privesc viaţa nu o găsesc, dincolo de modestie sau nemodestie, lipsită de frumuseţe, de har şi de adâncime. Toţi gândim la fel: ştim că suntem cineva, că suntem valoroşi în ceva, că ar fi bine ca cineva să ne iubească real şi să ne înţeleagă din toate bucăţile noastre de viaţă, pe care le vede la noi sau despre care îi vorbim.

Toţi pot să vorbească despre ei! Toţi ştiu să vorbească despre ei! Nu toţi vor să vorbească despre ei…Şi cine nu vorbeşte despre el nu creşte în el.

Cine nu se deschide spre altul involuează. Cine nu face sport i se atrofiază muşchii. Cine nu ţine cuvântări nu poate să ajungă orator. Cine nu prea scrie nu o să ajungă niciodată genial în vreo scriere, nici măcar mediocru. Cine nu bea apă, moare. Cine nu bea apa Duhului Sfânt şi a iubirii…moare.

Cine e cârcotaş, moare, se usucă. Cine nu are nimic de spus…nu are nimic de admirat. Cine nu se face ascultat…e banal. Cine e banal nu este el însuşi. Cine nu e el însuşi se ascunde. Cine se ascunde e un prost. Cine e un prost crede că e un om deştept; dar asta doar în ochii lui.

Cine rămâne cu o idee bună despre el bate pasul pe loc. Cine nu ştie să îşi schimbe modul de poziţionare faţă de oameni în mod zilnic…rămâne a-istoric, un om impotent să înţeleagă spre ce se îndreaptă lumea în care el trăieşte.

Cine nu schimbă reţeta succesului în mod zilnic nu e un om maleabil. Cine nu e maleabil are idei fixe. Cine are idei fixe e un om ursuz. Cine e ursuz…nu are ce să spună.

Nimeni nu te ascultă dacă nu spui, în mod real, netrunchiat, ce eşti tu, cine eşti, ce vrei. Dacă eşti creştin ortodox, trebuie să spui răspicat: sunt creştin ortodox, vreau să mă mântui, vreau să fac binele, vreau să iubesc, vreau să iert, vreau să îmi asum păcatele altora şi să mă rog pentru ele, ca şi când ar fi ale mele, vreau să fiu liber prin adevăr, vreau să îmi sfinţesc viaţa.

Trebuie să spui răspicat *cine eşti* şi *ce vrei*. Viaţa e scurtă. Timpul nostru de a ne face frumoşi e scurt şi nu avem timp de compromisuri.

Dacă te cocoşezi în rău miroşi urât. Dacă eşti un om rău în fiinţa ta eşti un om repingător, miroşi ca moartea. Dacă nu ştii să ierţi eşti un luciferic. Dacă nu ştii să fii frumos cu alţii…trăieşti în cartea junglei. Dacă nu ştii să spui, nu are cine să asculte de la tine ceva.

Când nu cunoşti cum e să fii ortodox corect, smerit în viaţa ta…eşti extremist şi gândeşti simplist Biserica. De fapt o gândeşti ca pe o instituţie umană, demonică chiar, în care vezi numai apostaţi, borfaşi, lingăi şi mincinoşi şi niciun pic de sfinţenie.

Iar dacă vezi numai păcatele oamenilor, atunci te-ai satanizat. De ce? Pentru că dracii ne arată numai *ce e rău* şi nu şi *ceea ce e bine*. Iar dacă în tine foiesc dracii şi tu crezi că eşti ortodox şi vezi numai sfârşitul lumii în Biserică…o să se dovedească, că ai fost plecat cu sorcova, dacă oasele tale nu devin Sfinte Moaşte. Dacă nu devin … suntem nişte ortodocşi rataţi. Mai mult, nu se poate spune ci doar…suspina!

Cum e să vezi roşu în faţa ochilor sau despre post

O firmă specializată în fabricarea lentilelor de contact a făcut afacere bună cu o companie, care creştea…găini. Găinile cărora li s-au pus lentile de contact roşii…s-au dovedit nişte păsări, care nu au mai mâncat mult ci puţin, care se simţeau mult mai bine în această stare, de ochelariste în roşu, dar care…au început să producă ouă şi mai multe.

Morala acestui fapt real: şi găinile, când postesc, dau mai mult randament! Ce fac însă creştinii ortodocşi, atunci când postesc?!

Unii încearcă să eludeze postul în chip şi fel, alţii îl poartă ca o mare povară, ca o traumă, alţii îl consideră doar *o cură de slăbire*, alţii vor să performeze în a nu mânca şi a nu bea nu ştiu cât timp…pe când alţii simt harul lui Dumnezeu în ei, în fiinţa lor, care îi face frumoşi, trăiesc o linişte a sufletului şi a trupului lor din partea furiei patimilor şi o dulceaţă dumnezeiască, care îi face să se simte într-o confortabilitate interioară extraordinară. Adică postul ţine de alegere, de împlinirea interioară şi de smerenie.

Postul nu e un scop în sine…ci e o cale de a produce cât mai multe ouă, precum găinile cu ochelari roşii. Dacă te afunzi în linişte, în bucurie, în milostivire faţă de alţii, în înţelegere şi în cumsecădenie atunci, realmente posteşti, pentru că realmente te bucuri. Dacă numai te oboseşti postind sau te umfli în pene, că tu posteşti iar alţii nu postesc…eşti o găină neoutoare.

Paradigma găinii, care posteşte numai, dacă are ochelari, lentile de contact roşii e, în viaţa oamenilor, punerea în faţa creştinilor ortodocşi a însemnului, că au de postit 40 de zile în postul Crăciunului.

Dacă îşi pun aceşti ochelari ai postului, adică, dacă văd în post o bucurie şi nu o tristeţe…cu siguranţă, că se vor bucura de rezultate îmbucurătoare.

Tentaţia mirosului de pastramă, tentaţia patului conjugal, tentaţia chiolhanului sau a degustării de la 4 pahare în sus rămân vii şi în timpul postului.

Postul tocmai aceste lucruri vizează: revenirea la măsură în toate, revenirea la vigilenţă în toate, revenirea la propriile tale forţe în faţa păcatului. E foarte uşor să *te dai de ortodox*, până nu eşti pus în practică! E uşor să te lauzi cu credinţa ta…până când eşti pus să ierţi, să nu mai mănânci, să nu mai bei, să nu mai faci sex, să citeşti o carte la 3 zile sau să baţi metanii, să priveghezi ore în

şir sau să discuţi cuviincios, despre lucruri foarte înalte, teologice, unde se cere nu numai *perspicacitate* dar şi *cuminţenie a duhului*.

Postul e urât de către demoni şi de către eretici, pentru că el smereşte. Postul îţi dă să te vezi mic, neputincios, dacă nu eşti sprijinit de harul lui Dumnezeu în toate.

Când stomacul ţi-e îndestulat, poţi să faci osanale la toţi pereţii…Dar, atunci când picioarele îţi slăbesc, când trupul tău e deshidratat, când stomacul tău s-a făcut pungă, când gâtul tău e siteav şi abia mai poţi vorbi…postul te umple de frumuseţea lui Dumnezeu, de minunata şi dulcea Sa prezenţă în noi, pentru că numai, când sunt slab prin smerenie…primesc tăria Sa, prin harul lui Dumnezeu.

Expresia „am văzut roşu / albastru / negru [există mai multe variante] în faţa ochilor" înseamnă, în oricare dintre cazuri, întâlnirea cu ceva / cineva…care te-a surprins.

Cineva, care te uimeşte sau te scârbeşte cu ceva, care te sminteşte în rău sau în bine, care te împinge spre păcat sau spre fapta bună…e un om, care te scurtcircuitează prin acţiunile şi vorbele sale.

Cel mai adesea aud spunându-mi-se, cum l-a smintit pe el sau pe ea cutare preot sau monah, care i-a făcut sau i-a zis asta şi asta. Însă, de foarte puţine ori aud pe cineva să îmi vorbească despre faptul că cineva *l-a smintit în bine*, adică l-a pus să facă mai mult decât face el, l-a pus să fie mai bun, să fie mai atent, mai puţin ipocrit şi mai angajat în viaţa după Dumnezeu.

În timpul postului, în timpul spovedaniilor, în timpul necazurilor şi ispitelor noastre…dovedim adesea, că suntem copii râzgâiaţi. Când vine treaba să dovedim că am înţeles ceva din eşecurile anterioare, din prostiile noastre, hodoroc-tronc le facem la loc.

Adică nu cam învăţăm din propriile neajunsuri, nu punem la inimă răbdarea lui Dumnezeu cu noi…ci caruselul propriilor noastre tâmpenii se repetă.

Când eşti tânăr zici, că o să te mai îndrepţi…până n-oi muri. Când eşti mai în vârstă trăieşti un regret jinduitor, unul în care îţi spui, că ar fi trebuit să începi mai înainte cu pocăinţa…ca să ajungi la bătrâneţi luminoase, pline de sfinţenie.

Dacă postul e înfometare şi însetare…el trebuie să vizeze deopotrivă trupul şi sufletul. Niciunul dintre ele nu lucrează separat, ci într-o reciprocitate şi conexiune perfectă şi directă.

Dacă simt în trupul meu dulceaţa duhovnicească, care îmi inundă, deopotrivă, sufletul şi trupul, atunci, în sufletul meu eu m-am angajat să postesc şi postesc cu înţelegere, rugându-mă,

abţinându-mă şi manifestând milostivire, îndurare, înţelegere peste toţi şi toate. Postul sufletului meu trebuie să fie tot la fel de delicat şi de abrupt, ca şi cel al sufletului meu.

În măsura în care, tot timpul, sufletul meu are exigenţa impecabilului, a frumuseţii de expresie şi de faptă…postul meu e continuu. Tocmai de aceea postul sufletului meu antrenează atât de firesc postul trupului meu şi ambele posturi, la unison, se umplu de măreţia slavei Sale.

Căci omul, ca şi Biserica, sunt locaşurile lui Dumnezeu, care se umplu de slava măreţiei Sale. Şi dacă în tine tronează Duhul lui Dumnezeu, Care te face viu şi e viaţa ta, a fiecăruia dintre noi, te-ai urcat, prin post, la locaşul întâlnirii cu Dumnezeu, în biserica inimii tale, unde te-ai adunat pentru Dumnezeu din toate cele din afară şi te rogi Lui cu mărime de inimă.

Sfinţii filocalici accentuează dimensiunea interioară, tainică a relaţiei noastre cu Dumnezeu, văzută ca o relaţie de jertfire în tăcere, a întregii noastre cugetări şi simţiri, pe altarul inimii, în faţa feţei lui Dumnezeu, care e îndreptată spre noi.

Postul nu poate fi fără această tăcere, însingurare interioară a duhului nostru şi în acelaşi timp fără comuniunea de strigare, de rugăciune cu Dumnezeu. Măreţia postului e aceea că îmbină tăcerea şi singurătatea cu relaţia şi cu bucuria.

Pentru că, pe de o parte, te aduci în tăcere lui Dumnezeu, în lăuntrul fiinţei tale şi te pui în faţa Lui dar, în acelaşi timp, tăcerea în faţa Lui naşte bucurie fără semăn, naşte înfrumuseţare, naşte primenire duhovnicească, naşte încântare şi vedere a slavei Sale.

Dacă nu cobori în post, dacă nu te smereşti…ca să te umpli de bucurie…nu faci ouă. Şi aceste ouă sunt cugetările, sfaturile experienţei, care au coajă, care au un contur lingvistic dar care conţin bucuria experienţei, bucuria frumuseţilor pe care le simţi şi le ai cu Dumnezeu şi care nu sunt din lumea asta.

Din lumea asta sunt cârnaţii, maşinile, telefoanele…Dar din lumea cealaltă sunt frumuseţea şi bucuria dumnezeiască, liniştea şi candoarea, curăţia şi cuminţenia…lucruri rare…dar atât de căutate şi de scumpe!

Benazir Bhutto şi Iulia Timoşenko: doi oameni politici, care fac imagine verticală femeii de astăzi

Benazir Bhutto

şi

Iulia Timoşenko

De ambele doamne am rămas bulversat de la primul contact cu imaginile lor. Mai înainte de a şti cine sunt, ce au făcut, pentru ce emană atâta verticalitate şi nobleţe…singure fotografiile lor m-au convins.

Mi-am dat seama, că nu *imaginea* le face nişte personalităţi atât de puternice şi nici poziţiile pe care le ocupă în lumea de astăzi, ci *ele fac imagine* ţărilor lor şi femeii, statutului femeii în postmodernitate.

Ideologia postmodernă, care livrează, deopotrivă, ca repere vandabile femeia colaj, femeia brichetă, femeia vampă, femeia

robot… abdică în faţa acestor două doamne, care vorbesc despre *femeia simbol*.

Pentru *femeia simbol* trebuie să fii un om profund, un om cu gustul măreţiei, ca să o înţelegi şi să o admiri. Admirându-le pe ambele, m-am îndrăgostit pe fiecare zi de frumuseţea interioară a acestor două femei unice ale vremii noastre, care restaurează, prin modul lor de a fi, statura femeii în societate.

Adică, ce îmi trebuie ca femeie, ca să mă impun, în mod esenţial, în conştiinţa socială? Ce înseamnă frumuseţe reală, frumuseţea, care te face să o admiri?

Privindu-le pe cele două am intuit încă odată, că frumuseţea reală, frumuseţea care te răpune, care te îndrăgosteşte de cineva iese la suprafaţă, când ai crezuri profunde şi când vorbeşti la realul clocot al fiinţei tale.

Frumuseţea lui Benazir şi frumuseţea Iuliei stau în caracterul lor, în acest mod vulcanic de a spune ce crezi, ce simţi, pentru ce eşti gata să mori.

Azi-noapte, când am auzit vestea morţii lui Benazir am înţeles, în mod fundamental, că a mai murit încă un om, pentru care oamenii vor plânge cu amărăciune cruntă, că a murit un alt lider rar, unic, pentru care nu poţi să nu plângi sau să nu fii măcar trist…

Dacă am avea femei numai ca ele şi dacă am avea bărbaţi, care ştiu să cutremure prin respectul pe care îl impun altora, cu siguranţă, lumea noastră şi Biserica Ortodoxă ar fi radical alta şi am şti să comunicăm la modul esenţial, la modul admiraţiei unuia faţă de altul. Ele sunt simbolul unui crez deplin asumat, al muncii asidue, al unei demnităţi, care îţi impune să o recunoşti cu multă încântare.

Cele două doamne sunt o aspiraţie firească a unui bărbat vertical, care ştie să admire, care se lasă sedus de măreţia femeii, pentru că privindu-le le vezi mai întâi caracterul şi apoi trupul.

Ideologia postmodernă încearcă, de vreo 50-60 de ani încoace să liniarizeze femeia, să o facă o poză multiplicată la maximum, o fiinţă fără adâncimi, fără crezuri…dar care e la modă.

În cazul celor două *moda* e prea puţin importantă. Ceea ce importă e *crezul*, e *valoarea crezului*.

Oamenii, care au crezuri sunt răpitori.

Oamenii care au crezuri pentru o naţie întreagă sunt uluitori.

Oamenii, care schimbă lumea prin crezurile lor sunt înspăimântători prin măreţia lor.

Şi cred că ambele au schimbat şi schimbă ceva esenţial în mintea întregii lumi şi nu numai în ţările de une provin.

Benazir e musulmancă iar Iulia e ortodoxă dar ambele mă bulversează tot la fel de mult, pentru că sunt o expresie fidelă a religiozităţii cărora le aparţin.

Două femei adânc religioase, două femei, care îţi sporesc credinţa, pentru că vezi că măreţia, demnitatea, distincţia, frumuseţea pot fi personalizate atât de maiestuos.

Pentru care personalitate din România s-ar plânge astăzi, dacă ar muri, ca pentru Benazir? Cine ar fi resimţit, prin plecarea lui dintre noi, ca o dramă naţională?

Cred că acesta e barometrul adevăratei pierderi sociale a unui om: când ai simţi acea zi ca pe o zi neagră, când ai simţi, că a murit cineva adânc înfipt în inima ta şi totul e trist.

Dar, ca să devii atât de important, pentru cât mai mulţi oameni, trebuie să fii intrat în inima lor la modul cel mai fericit cu putinţă, adică pe calea admiraţiei faţă de viaţa ta. Şi ca să fii admirat trebuie să dărui continuu, să te dărui la modul incredibil de frumos şi de real.

Nu ştiu cum să mă rog pentru Benazir! Ea este o prezenţă vie în inima mea şi cred că atunci, când mă rog pentru întreaga lume şi ea este în rugăciunea mea.

Pentru prima dată în viaţa mea nu ştiu, dacă trebuie să mă rog sau doar să admir. Simt să admir, să admir o femeie pe care o simt ca pe o mamă deşi nu mi-e mamă, pe care o simt ca pe o prietenă deşi nu am vătut-o niciodată şi, cel mai important, pe care o simt ca pe o femeie demnă, foarte demnă, în faţa căreia îmi plec capul.

Început de an cu multă tihnă

Primele trei zile ale anului au avut multă tihnă, multă candoare…iar ninsoarea de azi-noapte a fost o adevărată binecuvântare pentru ochii mei.

Bineînţeles, că frigul şi abundenţa zăpezii ne fac să zâmbim mai mult în casă decât afară, însă, pentru pământul nostru însetat de apă e o enormă binefacere, un dar dumnezeiesc.

Cei care aşteptau zăpada sunt, cred, foarte mulţumiţi. Pentru mine zăpada e doar contemplare…mai puţin schi, bulgări de zăpadă, derdeluş…E contemplare...şi seninătate.

Ce am putea învăţa de la această zăpadă, care ne acoperă murdăria oraşului, dar şi inima cu candoare? Mai multă pacienţă, mai multă răbdare, când vrei să cunoşti oamenii.

Să nu dai buzna în viaţa oamenilor ci să ştii să îi atragi prin candoarea, care emană din tine! Zăpada ne trimite la candoare, la iertare, la seninătate…dacă avem sufletul împăcat cu Dumnezeu şi cu oamenii.

La Is. 1, 18, zăpada este o echivalenţă a harului şi a iertării noastre de păcate. În Dan. 7, 9 la fel: în vedenie, Cel vechi de zile are îmbrăcăminte albă ca zăpada.

La Mc. 9, 3, la Schimbarea la Faţă a Domnului iarăşi albul, iarăşi compararea luminii divine cu zăpada.

Faţa albă, luminată a omului frumos la suflet e o desfătare, o privelişte ca zăpada, care se aşterne uşor, cu un pitoresc fără seamăn. Fulgii de nea se aştern într-o geometrie atât de fermecătoare pe lucruri, încât nu poţi să nu fi încântat de tot ceea ce vezi că lucrează Dumnezeu, că brodează pe faţa pământului.

Fotografia de deasupra e: *iarna pe bulevard* şi nu *iarna pe uliţă*.

Iarna pe bulevard are un fel de-a fi, care îi încurcă pe orăşeni, pentru că le aminteşte, că strada e *pentru mers* şi nu *doar pentru promenadă*.

Cineva mai alunecă, frigul te face să îţi pui gluga în cap [deşi, nenorocita de fudulie, şi acum descoperă capul acelora, care doresc să se îmbolnăvească cu tot dinadinsul!], te murdăreşti de zoaie, de murdăria străzii…Bulevardul iernii predispune la atenţie, la o atenţie, care jigneşte parcă pe cei cu capul în nori.

Iarna pe uliţă însă are o candoare familiară. Familiaritatea cu locul devine şi mai profundă prin căderea zăpezii. Simţi că faci parte din ritmul anotimpului, simţi viul greu de definit al vremii şi o gândeşti în termeni doxologici.

Pentru ţăran zăpada e o bună recoltă la vară, e o binecuvântare şi nu o distracţie ca pentru orăşean. Ea e aşteptată, pentru că ţăranul are grijă, ca şi universul din jurul lui să fie viu, să aibă viaţă. Adică gândeşte relaţia lui cu pământul în termenii unei frăţietăţi, a unei bune vecinătăţi din care toţi şi toate să aibă de câştigat.

Ce ne dorim în acest an? Să fim plini de fericire dumnezeiască. Cu toate păcatele noastre, cu toate grijile şi căderile noastre, dorim să fim împliniţi prin tot ceea ce facem.

Fiecare an te duce mai aproape de Împărăţie…şi nu are rost să ne pierdem timpul cu lucruri mărunte.

Voi sluji, voi scrie, mă voi ruga, voi convorbi din destul, voi traduce, voi comenta, voi asculta ritmul vieţii oamenilor şi…mă voi simţi împlinit din mers.

Nu am niciun barem de îndeplinit, nu-mi plac baremurile, agendele, lucrurile fixe…ci mizez pe neprevăzutul purtării de grijă a lui Dumnezeu, Care ne duce acolo, unde El doreşte.

Sper să am timp pentru noi schimbări radicale de metodologie a publicării pe *Teologie pentru azi*. Schimbările se vor vedea din mers.

Ceea ce îmi doresc, în mare, în acest an, e să prezentăm şi mai pe viu, cum se trăieşte, cunoaşte, înţelege lucrurile vieţii ortodoxe şi ale teologiei ortodoxe.

Vom face multe comentarii textuale, lucruri aplicate, lucruri care vor fi privite pas cu pas…pentru ca cei neiniţiaţi să înţeleagă, cât de greu se ajunge la a scrie un articol, o carte, un compendiu teologic ortodox.

Din afară lucrurile par uşoare, însă dinăuntru trebuie să depui un efort uriaş, total, epuizant, pentru a decanta câteva adevăruri, pe care le pui apoi în câteva zeci sau sute de pagini.

Vom arăta cum gândim noi, că trebuie să facem de aici încolo teologie ortodoxă şi cum trebuie să prezentăm acest lucru altora, în mod onest şi profund în acelaşi timp.

Tihnă, zăpadă, bucurie…O bucurie pe care vrem să o împărtăşim cu cei, care au început să ne înţeleagă, să ne iubească, să ne admire şi să ne…aştepte opiniile şi revărsările de sinceritate către ei.

Tuturor acestora şi celor, care nu ne apreciază, pentru că se grăbesc să nu admire sau să nu se bucure le spunem, că avem cele mai bune intenţii pentru 2008.

Haideţi să dovedim, că avem de dăruit lucruri frumoase unii altora, de care ne putem bucura împreună! Aceasta e dorinţa mea, aceea de a fi cât mai proprii, cât mai uniţi şi cât mai serioşi cu ceea ce facem. Pentru că, oricum şi oricând se va vedea acest lucru.

Când cineva mă întreabă, cum să scrie un articol sau o carte îi spun, în mod fundamental, acest lucru: *Nu căuta un subiect uşor de cercetare şi nu scrie un articol sau o carte, de care, mai apoi, ţi-e ruşine să vorbeşti oriunde sau să o publici!*

Îmi doresc să nu îmi fie ruşine de ceea ce citiţi la noi pe blog şi să nu îmi fie ruşine de ceea ce citesc la dv. pe bloguri sau să nu îmi fie ruşine de comentariile pe care le veți *arunca* la noi pe blog.

Haideţi să scriem comentarii de care să fim demni, să scriem articole de care să ne bucurăm şi peste 30 de ani, să avem bucurie în noi, pentru ca să ne simţim împliniţi!

Noi scriem, pentru că ne bucurăm să comunicăm şi pentru că ne place să creăm lucruri, pas cu pas, în faţa cărora să ne simţim fericiţi.

Chiar dacă nu am avea niciun cititor, noi am scrie tot la fel de mult şi de intim, pentru că credem, că acest lucru făcut online, face parte din asceza noastră personală şi nu e ceva *supraadăugat* muncii şi vocaţiei noastre.

Şi asta, pentru că noi aşa ne-am manifestat toată viaţa, aşa am creat în mod treptat diverse lucruri, iar acum, când facem retrospectiva anului 2007, ne minunăm de cât de multe s-au strâns la nivel online şi în bazele noastre de date.

Să fiţi fericiţi, să încercaţi să nu vă pară rău de viaţa pe care o trăiţi şi să lăsaţi în urmă lucruri, de care să se vorbească de bine!

Între camera de gazare, filmul porno şi morgă. Despre trup ca prezenţă absentă

Sfintele Moaşte ale Fericitului Ilie Mărturisitorul din România

Nu e un titlu teribilist. Cele trei instituţii sunt trei puncte de reflecţie contingue pentru înţelegerea semnificaţiilor trupului cu care este impregnată gândirea contemporană. Dacă înţelegem esenţa a ceea ce s-a petrecut cu trupul în *camera de gazare*, în *filmul porno* sau în *morgă*, în postmodernitate, credem noi, ajungem să înţelegem, de ce trupul e atât de banalizat, de lipsit de taină pentru contemporanii noştri.

Când auzim de pogromurile naziste, comuniste sau turceşti ale ultimelor două secole istorice…din punct de vedere naiv, evaziv istoric, vedem în faţa ochilor minţii câteva imagini cu trupuri în devălmăşie, aruncate unele peste altele, într-o mizerie de nedescris…de trupuri goale, extrem de slăbite, chinuite în chip şi fel…şi de cruzime, nebunie, intoleranţă, ideologie…

Camera de gazare sau cea de tortură, la nivelul vizualităţii, face din om un trup bătut, maltratat. Maltratarea, pe premise maniheice, dorea abdicarea omului de la principii personale, de la crezuri, anulând totodată realitatea faptului, că fiecare dintre ei aveau un suflet, care transcendea şi susţinea trupul.

Un trup bătut, desfigurat, e un chip, care îţi produce repulsie. Îţi produce repulsie, pentru că nu ştii drama lor, nu ai iubit pe vreunul dintre ei, nu te leagă nimic de ei…ci doar i-ai văzut în fotografii.

Aceste milioane de trupuri gazate, sfârtecate de bombe, incinerate sau împuşcate au făcut din mentalul curent al omului un mental pesimist şi devalorizant. De aceea, violul prezentat la televizor, crima făcută cu bestialitate, decadenţa perpetuă a societăţii noastre se bazează pe un fond al neîncrederii în om, redus la trup sau la respiraţie şi al banalizării trupului.

Imaginea crudă a morţii din camera de gazare încearcă să fie compensată cu o logică a amoralităţii în filmul porno. Pe măsură ce trupul e redus la vagin sau la penis, pe măsură ce se falsifică faptul *de a face dragoste*, de a te dărui şi se transformă în *a face performanţă sexuală*, în a considera relaţia drept o manipulare de performer, în diverse poziţii, a trupurilor noastre, trupul devine *o prezenţă absentă*.

Nu mai ne interesează cum arată ea, el, care fac sex în faţa noastră în filmele X ci privim, ajutaţi de ochiul monoman al camerei de filmat, numai fragmente de trup străin, fără relaţii reale cu noi.

Vedem prezenţe, vedem o intimitate imediată în ecranul televizorului sau al computerului, dar o intimitate trucată, profesionalizată, decontextualizată.

Nu vedem persoane, care ne prezintă sufletul lor prin trup şi prin ceea ce fac, ci vedem părţi de trupuri, care nu ne duc nicăieri, ci ne fixează în faptul de *a vedea imagini*. Tocmai de aceea şi singurătatea şi plictisul provocat de filmul porno în viaţa privitorului, alături de excitaţia unei excitaţii aşteptate.

Şi observăm, că fuga de durere, de orori, ca cele din camera de gazare, nu sunt compensate în *camera de plăcere* a filmului porno.

Filmul porno e un sfârşit al comunicativităţii şi al naraţiunii, e o blocare în privirea fragmentară şi care dizolvă trupul într-o imagine fără sens, e sursa, într-un mare cuantum, a singurătăţii şi a frustrării omului contemporan şi o intrare, în forţă, în câmpul irealului.

Vrem să fugim de durere, de moarte, de plictis şi alegem să ne izolăm în imaginea trucată a pornografiei. Căutăm destinderea, căutăm juisarea, căutăm confortul şi dăm în pornografie peste lipsa de relaţii, peste frustrarea, că niciodată filmul nu devine realitate şi peste o sexualitate vizuală, care adânceşte şi mai mult frenezia căutării noastre.

Plăcerea nu e o soluţie, cum nici cruzimea, atrocitatea nu e o privelişte încântătoare! Cel care nu poate să vadă, care nu suportă să vadă un trup mort, întins la morgă, şi trupul acela e al mamei sale sau al bunicului său, e un om, care în pat vede în trup *un zid*,

care îl desparte de comunicarea cu sufletul partenerei sale şi nu *o fereastră* către sufletul ei.

Trupul celui adormit a devenit *cadavru* în morgă. Morga nu vorbeşte de *trupul* Sfântului sau al dictatorului, ci de un *cadavru*, de ceva care intră în putrefacţie. Tocmai de aceea poţi să tai, să ciopârţeşti şi să deteşti omul-cadavru, pentru că, în esenţă, ai urât toată viaţa trupul, l-ai considerat nedemn de sufletul, care l-a locuit şi consideri că acest trup muritor, niciodată nu se va mai ridica întru nestricăciune.

Trupul maltratat, trupul sexualizat şi trupul-cadvru sunt priviri reducţioniste şi deformate asupra trupului. Trupul maltratat e trupul unui om suferind sau al unui Martir, e trupul unui om, care nu abdică de la conştiinţa sa.

Trupul sexualizat e trupul unui om, care vinde iluzia împlinirii sexuale numai la nivel vizual, uitând de faptul, că omul nu are numai ochi, ci mai multe simţuri ale trupului şi trup şi suflet. Iar trupul-cadavru e trupul omului al cărui suflet se desparte de trup prin moarte şi care e minimalizat de către cei, care sunt încă în această viaţă.

Iar, în toate cele trei cazuri, trupul nu e trup, ci e o absenţă a realităţii sale. Pentru că trupul nu se poate explica fără sufletul care îl străbate şi îl susţine. Trupul se mişcă, e dinamic, e viu, pentru că sufletul, care îl irigă, e viu.

Înţelegem trupul, valoarea şi importanţa lui, vedem cum se poate înduhovnici el, alături de sufletul care îl străbate, dacă îl gândim ortodox, dacă îl gândim integrat în Biserică şi sfinţit prin Sfintele Taine.

Dacă vedem trupul, ca un obiect sau ca o masă de carne, care intră în putrefacţie, bineînţeles, că nu putem vedea raţionalitate în el, nu putem vedea, că e după chipul lui Dumnezeu şi că el e casa, templul lui Dumnezeu, pe care Dumnezeu îl sfinţeşte continuu.

Părerea retrogradă pe care o avem despre trup se manifestă ca repulsie, e observabil asta, faţă de Sfintele Moaşte. Sfintele Moaşte, rămăşiţele pline de har ale Sfinţilor şi făcătoare de minuni negrăite ne arată, că trupul adevărat, trupul înduhovnicit, împlinit nu e carne, nu e numai carne perisabilă, ci e carne plină de Duh.

Carnea plină de Duh e semnul, că acolo a existat şi există o relaţie directă, enormă, intimă dintre Sfânt şi Dumnezeu. De ce nu se strică, nu se transformă în pământ cu totul, deplin, trupurile Sfinţilor?

Pentru că harul lui Dumnezeu există în ele, lucrează în ele şi pentru că întru ele s-a început deja învierea ce va să fie. Trupul nu poate fi doar cadavru, doar deşertăciune!

Multe trupuri miros urât, miros greu, dacă le scoţi din pământ, da, ştim asta, pentru că sunt ale unor oameni păcătoşi, întru care nu viază şi nu a viat harul în timpul vieţii lor.

Însă, dacă cineva nu şi-a sfinţit casa trupului său, dacă nu a făcut din ea un templu ci o albie de porci, e vorba de un eşec asumat, de nemântuire, de neurmărirea virtualităţilor ontologice ale trupului, care se împlinesc în relaţia cu Dumnezeu.

Trupul omului păcătos e o prezenţă, care arată absenţa sa. El e absent, lipseşte din el, nu se locuieşte, pentru că nu îşi personalizează, nu îşi sfinţeşte trupul. El e o prezenţă, care nu se are, care nu se cucereşte, ci e cucerit de patimi, de deşertăciune.

Dacă omul devine deşertăciune, cadavru, e pentru că nu îşi împlineşte menirea de om, aceea de a se curăţi de patimi. Însă trupul are statutul, lăsat de Dumnezeu, de mediu ontologic mereu personalizabil, mereu de înduhovnicit, mereu de sfinţit.

Adevăratul trup e o prezenţă, care indică o prezenţă şi mai adâncă: sufletul sfânt, care sfinţeşte şi trupul. Iar prezenţa prezenţei trupului, sufletul sfinţit, trimite către o Prezenţă absolută, Dumnezeul treimic, Care îl face pe om să fie om: adică Sfânt.

Şi relaţia Dumnezeului treimic cu omul îl face să fie comunicativ, să se împlinească în comuniune, să vrea să vadă sufletul împărăţind peste trup şi să umple trupul de frumuseţea şi bucuria şi pacea Sfântului Duh.

Strada ca prezenţă evenimenţială şi ca punct de trecere

Personal, sunt adeptul ferm al interdisciplinarităţii şi de aceea, un subiect ca acesta, sociologico-teologic nu se înscrie în afara preocupărilor noastre. Nimic nu ne preocupă puţin sau deloc. Iar strada este un interval din viaţa noastră, care contează extrem de mult, pentru că el provoacă relaţii sau constrânge relaţiile să se restrângă, provoacă reacţii, atitudini, comportamente…

Strada este o ieşire în obiectiv. Spaţiul personal, casa, e al intimităţii inter-subiectivate. Casa are amprenta mea într-un mod covârşitor, pe când strada nu-mi aparţine dar încerc să o cunosc.

Ea e un dat obiectiv pentru mine. În măsura în care o frecventez cunosc reperele, cunosc anumite borne de orientare, dar ea mă provoacă mereu, pentru că e o realitate, o prezenţă care conţine evenimente sau le poate iniţia.

Evenimentele străzii sunt produse de către oameni sau de manifestări climatice, care nu sunt puse în ecuaţie, care nu sunt luate în calcul. Strada devine cadrul unui eveniment trist, dramatic odată cu petrecerea unui accident sau la un cutremur, după cum devine cadrul unui eveniment „pitoresc ” când e vorba de o nuntă sau de o bătaie între „prieteni”.

Strada e un cadru limitat, limitat de cutume locale şi interioare, şi de legitate, care poate fi forţat până la anarhie. O luptă între suporterii a două echipe de fotbal fac din stradă un ring extins de wrestling, unde se loveşte până la sângerare, până la mutilare.

Strada tradiţională însă, se deosebeşte extrem de mult de *strada postmodernă*. Pe strada tradiţională nu se pot face *anumite lucruri* şi există un mod de a fi şi de a te manifesta deja cunoscut şi acceptat de către toţi, care presupune raporturi personale, saluturi şi reverenţe. Strada postmodernă nu are raporturi personale decât pasager şi cei care o parcurg sunt un nesfârşit număr de monade, care *se lovesc* între ele şi se simt, cumva, că *se deranjează* unele pe altele.

Simţământul deranjului vine tocmai din aceea, că aceste monade, aceşti „pietoni” se privesc în afara *ideii de relaţie*. Ei nu se cunosc, ei sunt necunoscuţii unei străzi, ai unui bulevard, ai unei pieţe, anonimii „întâmplării” de a-fi-mergând şi tind să reacţioneze ca subiectivităţi, care nu îşi propun deloc asumarea altor subiectivităţi.

Eu mă grăbesc. Eu am interesele mele. Eu nu te văd, pentru că văd în stradă un pasaj numai al meu, spre casa mea, pe care nu vreau să o deschid nimănui.

Această *nevedere* a vederii în mers e proprie străzii postmoderne. Vezi numai ceea ce te interesează. Vezi numai când vrei. Şi pentru că vezi numai când vrei şi numai ceea ce vrei, începi să vezi subiectivist starea obiectivă a străzii.

Ce înseamnă să fii *subiectivist* pe stradă? Înseamnă să nu îţi pese decât de ceea ce te deranjează. Dacă cel de lângă tine te deranjează îl percepi numai ca pe cineva de care nu te interesează şi cu care nu vrei să ai o relaţie, dar căruia crezi, că trebuie să îi arăţi că te deranjează, că nu îl suporţi.

Strada în care *nu vrei să suporţi* e o stradă gândită subiectivist, ruptă de realitate, pentru că strada e compusă şi din ceea ce îţi place şi din ceea ce nu îţi place dar şi din ceea ce nu ai fi vrut să vezi niciodată şi nici să-ţi placă.

Strada *subiectivistă* e liniară, e fantastică, poate că pe ea nu miroase decât a un singur miros şi s-ar putea să fie… goală. Goală de oameni. Să fie pustie. Sau să fie plină cu un pitoresc fantezist sau obscen.

Tocmai de aceea, cu căştile în urechi, în lumea lui, tânărul nu suportă să fie deranjat, scos afară din fantastic, din iluzie, adus cu picioarele pe pământ iar cel în vârstă, cu grija la banii pe care nu îi are pentru întreţinere *nu are timp să vadă* nimic, pe acolo pe unde merge.

Aşa se face, că poţi fi călcat, îmbrâncit, strivit de oameni, care merg *în lumea lor*, paralel cu realul, cu obiectivul străzii. Sau, din 10 oameni care merg pe stradă s-ar putea, ca doar unul să privească mai sus de reclamă, spre cer sau doar doi să vadă, că maşina, care a trecut pe stradă, era roşie şi nu portocalie. Atenţia la detaliile reale se diminuează pe strada postmodernă în detrimentul *privirii la modă*.

Tocmai pentru că strada e *un pasaj*, ea poate fi şi *un podium de prezentare*, de etalare *a modei de-a privi*, a modului în care trebuie să vezi şi să arăţi în acest sezon.

Dacă eu mă uit în mod curent la faţa şi la caracterul persoanelor, care trec pe lângă mine, la interiorul lor şi sunt captivat de el, strada postmodernă s-ar putea uita doar la culoarea hainelor mele, la cât de ne-în-modă sunt sau la faptul, că nu am aerul distant şi fals-pedant al străzii postmoderne.

Eu reprezint chipul omului tradiţional pe stradă, a omului religios, chip neglijat sau considerat *primitivist* de *strada postmodernă* dar admirat de *strada tradiţională*.

Deşi, în abstract, strada postmodernă e deschisă subiectivismului extrem, a crestelor, a belciugelor în nas, a pantalonilor rupţi în fund, a sărutului lasciv pe stradă, a decolteului, totuşi, comportamentul meu tradiţional nu e considerat o *particularitate necesară, de la sine înţeleasă*, ci un *comportament retrograd*.

Însă această caracterizare a mea ca *retrograd*, pentru că am o decenţă şi o vestimentaţie alta decât a majorităţii, nu arată capacitatea mea redusă de *legare* cu societatea contemporană, ci limitele ideologiei străzii.

Ideologia străzii, deşi permisivă în abstract, pentru că se spune că *oricine se poate da în stambă cu ce vrea şi cu ce poate*, în fapt, nu admiră decât monstruosul, abjectul, demonicul, amoralul, fistichiul dar nu şi decenţa, exprimarea religioasă la nivel comportamental şi firescul uman.

Ideologia străzii e reducţionistă şi discriminatoare. Dacă eu *îmi asum* şi *accept*, *că trebuie să existe* pe stradă şi cel cu plete şi cel cu lanţuri pe el, și cea cu silicoane, și cel cu părul verde, roşu, negru şi bleu…de ce nu mă acceptă, aceştia toţi, pe mine, cu barbă şi reverendă sau pe mine, cu batic şi fustă lungă? Doar şi noi ne exprimăm în modul nostru propriu, nu?!

Însă ideologia străzii e îngustă şi nu are nimic de-a face cu credinţa Bisericii. Biserica Ortodoxă nu militează pentru discriminare, nici pentru violenţă şi nici pentru indecenţă. Noi militām pentru acceptare, pentru o diversitate, care să nu sfideze, pentru o diversitate, în care fiecare să ne ştim limitele.

Căci eu nu vreau, ca cel cu părul roşu să aibă părul lui, normal, fără voia lui, însă mie mi se sugerează, că trebuie să devin cu părul roşu, pentru ca să fiu acceptat.

Dacă eu accept, te accept, de ce nu sunt acceptat ca atare, dacă mergem, în ambele sensuri, pe ideea permisivităţii *relaxate?* Însă strada postmodernă nu vrea să accepte alte moduri de comportament şi de vestimentaţie, ci vrea să înlocuie orice alt model cu modelul său reducţionist.

Evenimentele străzii sunt, deopotrivă, externe şi interne. Ceva mă poate instiga la violenţă, ceva mă poate invita să fiu milos, ceva mă poate invita să fiu generos, delicat, gentil.

În drumul meu spre casă, învăţ lucruri pe care încep să le port sau mă umplu de sentimente, pe care nu aş fi vrut să le am. Cum ştiu să mă dezlipesc de lucrurile pe care nu le suport, pe care nu le vreau? Pentru acest răspuns, trebuie să intrăm în domeniul înţelegerii duhovniceşti a vieţii noastre.

Pentru că strada e un mediu obiectiv, pe care eu îl receptez adânc subiectiv-obiectiv, dacă mă implic în real, dacă trăiesc conectat la realitatea lumii mele.

Iar ca să mă organizez interior, să organizez tot ceea ce îmi vine din afară în mine, trebuie să trăiesc duhovniceşte, cu o logică a privirii continue la patimile mele şi dorind să mă dezbar de ele.

Cei care nu au logica vieţii duhovniceşti, a supleţii vieţii duhovniceşti vin acasă secătuiţi de linişte, de forţă, de energie, în loc să vină încărcaţi cu aer proaspăt şi cu împlinire.

Şi aşa se face, că nu strada sau munca noastră ne istovesc, ne epuizează la nivel interior, ci modul neduhovnicesc de raportare la realitate. Realitatea poate fi dură, exasperantă, constrângătoare…

Dar tu eşti cel care alegi ceea ce intră din ea în tine. Nu tot ceea ce vedem ne deformează, ci ceea ce *vrem să vedem* ne deformează vederea şi modul de receptare al lucrurilor. Vederea distorsionată a realităţii străzi e aceea, care ne periclitează liniştea interioară.

Oricare eveniment al străzii poate fi judecat numai în raport cu modul cum l-am trăit efectiv. Gradul de raportare la evenimentele străzii ţin de gradul de conştienţă al nostru, când suntem pe stradă, de gradul de luciditate interioară. De aceea, acelaşi eveniment poate fi văzut atât de diferit de mai mulţi oameni, care sunt conformaţi interior în mod diferit.

Însă, ceea ce contează, e că un eveniment major rămâne în mai mulţi oameni în mod fundamental, chiar dacă atributele evenimentului sunt şterse sau incongruente.

Strada creează evenimente interioare, chiar dacă e un pasaj de trecere şi modul cum noi interpretăm datele străzii, la nivel interior, ţine de o *logică duhovnicească* sau de *o logică a confuziei*.

Paradigma relaţiei personale

Persoana este cea care relaţionează cu o altă persoană. Ambele se personalizează reciproc, pentru că nu se văd ca nişte *obiecte*, ci ca *răspunsuri la comuniune*, care nu le minimalizează.

Persoana nu este fiinţa ei, ci aceea care îşi personalizează fiinţa. Persoana nu este numai trup sau numai suflet, luate separat, ci ea este, în acelaşi timp, şi una şi alta, într-o întrepătrundere, care poate fi separată decât mintal şi nu de facto.

Când omul îşi pune problema *de ce să vorbesc cu altul, ca să mă simt eu sau să mă simt bine*, înseamnă că a început să se impersonalizeze, să devină egoist, să devină singur.

Pentru că ne dăm seama că suntem dialogici, că suntem profunzi, că suntem disponibili şi capabili de a înţelege pe alţii numai având relaţii cu ei. Celălalt mă face să mă recunosc. Dar nu mă recunosc în relaţii strâmte, ci în relaţii generoase, în relaţii adânc confesive, în relaţii de conştiinţă şi de frăţietate speciale.

Ce înseamnă, că sunt frate cu tot omul care a existat, există şi va exista? Înseamnă că sunt om creat de către Dumnezeu, că am un nume şi o biografie şi că mă înscriu în aceeaşi iconomie a mântuirii în Hristos, ca tot omul de dinaintea mea, din timpul meu şi de după mine. Pentru că El a asumat întreaga fire umană, Hristos, Domnul nostru, a asumat şi firea mea şi a oricărui om ca mine şi toţi suntem fraţi în Hristos.

Toţi suntem fraţi prin prisma faptului, că provenim din primii părinţi ai neamului omenesc, din Sfinţii Adam şi Eva, Protopărinţii noştri şi toţi suntem fraţi în Hristos, Dumnezeu şi omul, pentru că El ne poartă în Sine, prin firea umană luată din Prea Curata Fecioară. De aceea e ca noi, după firea Sa umană, afară de păcat, şi ca Tatăl şi ca Duhul, după firea Sa dumnezeiască.

Faptul că *ne naştem* ne face să fim *persoane*, să avem un chip, o identitate, o disponibilitate pentru relaţii. Şi de ce zămislirea şi apoi naşterea ne fac persoane? Pentru că statutul de persoană e cel pe care iubirea lui Dumnezeu ni-l dă, când ne aduce la existenţă. Nu ne naştem o formă dezordonată de celule ci o înfăţişare dorită de Dumnezeu, stabilită ca ea să fie omul şi avem în noi conformitatea noastră cu Dumnezeu, adică chipul Său din noi.

De la zămislirea noastră, din prima clipă a existenţei noastre noi suntem *cineva*, chiar dacă atunci părem a fi mai degrabă *ceva*.

Însă răsadul de roşii e ceva, care rămâne ceva, ceva inconştient de sine, chiar dacă forma, care iese din seminţe este alta decât forma seminţei. Pe când omul este cineva, care se va manifesta ca cineva, ca cineva conştient de sine, pe măsura ce are loc dezvoltarea sa.

Relaţia personală are nevoie de creşterea reciprocă a persoanelor. Însă această relaţie e prima şcoală a noastră de umanitate.

Copilul învaţă limba maternă, învaţă să râdă, să fie trist, să asculte cântecele şi să le perceapă, să relaţioneze din gura celei / celui, care îl creşte. Ca să creşti trebuie să fii crescut. Ca să fii crescut trebuie să te laşi modelat. Relaţia te învaţă să te modelezi pe măsură ce te laşi modelat.

Şi te învaţă să te modelezi pe măsură ce adevărul relaţiei şi tăria ei ţi se impune de la sine. Şi atunci, când vorbim despre exemplul / paradigma relaţiei personale vorbim despre exemplul întâlnirii, al îmbrăţişării, al amiciţiei.

A fi amical, a fi prieten cu cineva înseamnă *a vorbi direct*. Indirectul înseamnă un minus de relaţie. Relaţia personală înseamnă un plus de relaţie şi de conştiinţă, pentru că îţi pasă şi porţi şi pe alţii în tine atâta timp, cât te pătrunzi de nevoile şi grijile lor.

A fi personal înseamnă a lăsa şi pe alţii în viaţa ta. A fi impersonal înseamnă a exclude pe toţi din viaţa ta sau a păstra doar relaţiile de subordonare faţă de tine.

Când ieşim din relaţie nu mai avem prieteni reali. Când nu mai avem prieteni reali începe plafonarea în discursuri impersonale. Oricând lăsăm singurătatea egoistă să ne domine ieşim din fluxul real al existenţei, adică din ritmul comuniunii.

Victorii aparente

Când avem impresia că am câştigat ceva fentând vigilenţa altora constatăm, că ne-am umplut de ovaţii şi am rămas la fel de goi de experienţă.

Un titlu luat pe nemuncă, o carte făcută pe ploconeli sau pogorăminte abjecte, o prietenie de complezenţă, o gafă spălată cu superbie şi nu cu recunoaştere…sunt victorii ale proastei creşteri, ale prostului gust şi ale ipocriziei, deci sunt *victorii aparente*.

Acolo unde astăzi câştigă deşeul şi debuşeul nu rămâne miros de sfinţenie. Mă dor *victoriile infame*, pentru că mă dor golurile, pe care le simt în cei care se bucură gratuit.

Iei în faţă bliţurile, te înconjori de lăudători…şi ce fac rândurile şi faptele tale, care te sapă de la temelie?! Ce să faci cu aparenţele unei victorii?!!!

Oraşul în care murdăria câştigă teren se surpă. Un gândac, care străbate strada şi, în mod providenţial, nu a fost călcat de maşină, nu e un gândac, care a câştigat maratonul ci e un gândac, care a fost lăsat să existe.

M-am uitat pe standuri. Se vând jurnalele…Când ne plac doar intimităţile e semn că decadenţa e la ea acasă. Şi când nu mai putem să proiectăm şi să susţinem cărţi de idei, de cercetare asiduă e semn, că nu se dă doi bani pe muncă.

Munca nu rutinează, ci îl scliviseşte pe om, îl sculptează, îl face spirit creator! Şi, când te supui duhului toropelii şi crezi că e bine să fii la modă, ca moda, ajungi, inevitabil, să fii un poem stricat, surd şi incapabil să emoţioneze.

E o victorie aparentă întrebarea, care nu îşi caută răspunsul, singurul răspuns. E o victorie aparentă cutezanţa de a te bătea cu Sfinţii şi cu eroii spiritului. E o victorie hazlie să te crezi măreţ atunci, când tu ai butonul cu care poţi strivi viaţa altuia.

Victoriile aparente sunt infamiile, despre care se vorbeşte *frumos*. Victoriile aparente sunt elogiile debile ale unor minţi furioase pe faptul că sunt minore, că simt şi gândesc minor.

Minoratul spiritului naşte ori răzbunare jegoasă ori duplicitate prietenoasă. N-am văzut până acum un om, care să fie abject şi să se simtă bine că e penibil dar am văzut oameni penibili, care nu ştiau că sunt abjecţi.

Victoriile aparente sunt abjecte. Oricum am întoarce această poveste ceva e sigur: dacă nu te poţi bucura de propria ta muncă şi înţelegere nu te poţi bucura deloc. Dacă nu ai…eşti gol! Victoriile aparente sunt golătatea însăşi a deşertăciunii.

Ziua îndrăgostiţilor: o zi a vedetismelor

Dacă iubeşti nu ai nevoie de o zi, de una singură, în care să îi spui prietenei sau soţiei că o iubeşti. Iubirea se mărturiseşte zilnic, la orice oră, dacă ştii să faci acest lucru cu delicateţe.

Numai că în această zi, dacă suferi de vedetism, faci ceva de paradă ca să îţi arăţi dragostea. Eu ştiu, aduci un buchet cât toate zilele de flori, comanzi o masă cât trei sferturi din salariul tău, te urci pe bloc sau pe casă şi arunci cu petale de trandafir sau te urci pe macara, pentru ca să vină televiziunea să îţi filmeze declaraţia ta de dragoste.

Vedetizarea dragostei de ziua îndrăgostiţilor ţine de media şi de vandabilitatea zilei. Se vând bine hainele, florile, băuturile, bijuteriile…şi comercianţii au nevoie de oameni, care să creadă în exprimarea dragostei, într-un mod special, pe 14 februarie, pentru ca să aibă un profit gras.

Ziua aceasta, pentru noi, nu are conotaţii religioase. Este o zi de împrumut, pliată artificial pe modul nostru de-a fi, mai ales în cadrul segmentului foarte tânăr al populaţiei.

E un trend, care vizează relaţiile pasagere şi tocmai pentru acest motiv nu are prea mare onestitate. Însă e o zi inventată pentru a predispune la relaţii şi tocmai de aceea poate că prinde la cei foarte tineri, care au nevoie de afectivitate şi de încredere şi nimeni nu le-o dă.

Urmăream ieri două cupluri de adolescenţi, care citeau dintr-o singură revistă, dintr-o revistă pentru tineri, cocoţaţi pe o balustradă. Stăteau câte patru grămadă pe o revistă şi o citeau cu gura căscată.

Bineînţeles citeau rubrica despre sex, în care o doamnă doctor îi învăţa, cum se atinge plăcerea nu ştiu care. Şi mă uitam pe feţele lor, cum stăteau absorbiţi în faţa a două banalităţi, crezând că ei au nevoie să li se spună cum e dragostea, în loc să o descopere, ca relaţie şi ca posibilitate de comunicare, între ei.

Ziua de 14 februarie e o zi a vedetismelor, a gesturilor extravagante, care nu au nimic de-a face cu dragostea, pentru că am ideologizat sentimentele, ni s-au ideologizat, spunându-ni-se că sentimentele reale sunt între ultra-greţos şi super-hot.

Nu ne mai plac sentimentele comune, gesturile comune, atingerile comune şi reale dintre noi, pentru că mereu vrem gesturile ultraspeciale, care nu au nimic de-a face cu viaţa reală.

Şi atunci ce este ziua îndrăgostiţilor pentru mine? Un experiment al altora pe naivitatea mea. Mi se spune cum trebuie să arate dragostea şi când să iubesc.

Mi se spune cum trebuie să arăt, ce să fac ca să iubesc sau să fiu văzut ca iubind. Însă iubirea nu are nevoie de gesturi ca să devină credibilă. Şi, mai ales, iubirea ţine de intimitate şi nu de o exhibare a ei în faţa tuturor.

Sărutul de faţă cu toţi, îmbrăţişatul lasciv pe stradă, ca să nu mai zic sexul de faţă cu alţii arată, că nu mai avem lucruri fragile, delicate la care ţinem ci totul e considerat ca fiind de vânzare.

Nu: dragostea nu e de vânzare! Dragostea se învaţă între el şi ea, e binele lor comun, e sensibilitatea şi atenţia unuia faţă de altul. Dacă vrem să iubim nu avem nevoie de o zi ci de o viaţă. Şi nicio viaţă nu e de ajuns ca să iubim, adică să-l înţelegem pe omul pe care îl iubim.

Relaţiile pasagere, care se consumă în păcat, nu rămân ca amintiri frumoase peste timp. Gesturile extravagante nu arată, că avem o dragoste enormă pentru cineva, ci că suntem frivoli şi vrem să epatăm.

Dragostea îşi arată durabilitatea, când e pusă în faţa alegerilor dramatice, când trebuie să alegi să stai cu persoana iubită chiar şi când ea a suferit un accident, când a avut un şoc psihic sau a dobândit o boală contagioasă.

Adevărata dragoste e o dragoste eroică, e o dragoste sfântă, care cere să vezi nobleţea în celălalt, care înseamnă să dai credit imens persoanei pe care o iubeşti, care înseamnă să admiri pe cel pe care îl descoperi mereu lângă tine ca inepuizabil.

Nu ai nevoie de flori ca să iubeşti, nici de sex ca să fii înţeles, nici de gesturi extravagante, ca să fii crezut! Eşti crezut dacă îl înveţi pe celălalt normalitatea ta, caracterul tău, dacă intri în viaţa celuilalt la modul în care nu mai poţi fi scos de nimic şi de nimeni din inima celuilalt.

De aceea nu trebuie să cerem foarte puţin de la iubirea noastră, ci totul! Să cerem nu doar o zi de dragoste, ci să oferim garanţia dragostei pentru o viaţă întreagă. Să dăm stabilitate dragostei, prin tot ceea ce facem, dacă vrem să ne bucurăm de normalitatea unei vieţi de îndrăgostit.

Credibilitatea teologică

Am din ce în ce mai mult aversiune faţă de autorii de teologie, care nu îmi arată, din punct de vedere genetic, pe texte, evoluţia ideilor lor. Doresc să văd înlănţuirea ideilor şi nu divagări de la temă sau conexiuni deconcertante.

Vreau substanţa, în mod condensat, a porţiunii discutate şi nu preluări de idei neverificate. E drept că uneori, trebuie să crezi în afirmaţii, în anumite afirmaţii, care ţi se impun şi asupra cărora există un consens. Însă există multe alte afirmaţii, care trebuie să le verifici, dacă vrei să ştii, cum arată textul.

Întâlnirea cu textul, la modul direct, ca o aplecare a unei gândiri smerite pe marginea lui mi-a fost întotdeauna iluminativă. Am observat adesea cât de simplu e textul şi cât de organic sunt înlănţuite lucrurile şi ce modificare de sens poate produce o exegeză, care încurajează speculaţia.

Derapajul speculativ vine din aceea, că el profită de text pentru a-şi proba pre-cugetările. Însă, eu, care vreau să înţeleg textul, trebuie să aduc speculaţiile la origini, să le verific cu sensul real al textului şi să văd, care este sensul manipulării din interpretări sau dacă există vreo manipulare.

Credibilitatea teologică cred, că trebuie să reiasă din organicitatea cu care prezentăm geneza unei realităţi teologice. Ca să fii credibil astăzi în teologie trebuie să arăţi modul, cum ai gândit pas cu pas lucrurile, cum ele au organicitate în modul tău de a le vedea.

Ghidarea după sensurile textelor asupra cărora medităm e sursa credibilizării muncii noastre. Atâta timp cât prezinţi suplu şi organic o idee, care reiese din mai multe texte, pe atât facilitezi o întâlnire reală cu textele.

Nu trebuie să forţăm textele ca să spună ceea ce vrem noi să spună, ci trebuie să le prezentăm în aşa fel, încât să indicăm realitatea lor plenară pentru cei, care vor să le judece împreună cu noi şi să vadă cum am gândit pas cu pas lucrurile.

Credibilizarea muncii noastre are deci nevoie de transparenţă, de transparenţa şi supleţea întâlnirii cu textele. Transparenţa pe care eu o cer de la mine arată poziţia mea consecventă cu realitatea mea interioară.

Transparenţa comentariului textual ţine de conştiinţa, că vreau să clarific, din punct de vedere teologic, anumite texte pentru că ele fac parte din credinţa mea.

Fac teologie pentru că vreau să îmi explic credinţa pe care o am şi nu pentru ca să o neg.

Cei care mă citesc, mă citesc ca nişte credincioşi, care vor să afle adevărul despre un aspect anume al credinţei lor, care este şi credinţa mea. De aceea implicarea mea teologică, dorinţa mea de transparenţă şi de organicitate a mesajului ţine de dorinţa de a folosi, de a clarifica teologic pe cei care mă citesc şi, în primul rând, de a-mi clarifica mie însumi lucrurile.

Cu alte cuvinte, nu pot fi credibil, dacă nu sunt cel mai onest şi bine intenţionat cu putinţă atunci, când cercetez o anume problematică teologică.

Şi cercetez textele, le urmăresc, le redau înţelesul şi subliniez ceea ce rezultă din ele, dar fără gândul, că trebuie să le epuizez.

Apoi pun afirmaţiile descoperite de mine în paralel cu alţi comentatori şi observ cum ne situăm fiecare.

Primatul textului asupra speculaţiei, care survolează pe deasupra textului, se impune ca atare. Relaţia mea cu textul implică o relaţie de conştiinţă, pentru că mă situez în faţa lor ca un om al credinţei, care gândesc aceste texte în interiorul căutării mântuirii.

Cercetarea mea teologică nu este *o reflecţie gratuită* asupra unor texte sfinte ci *o necesitate soteriologică*. Mă interesează o anume problemă teologică pentru că mă interesează toate problemele teologice şi le privesc în organicitatea lor reală în fiinţa mea. Însă mă interesează o problemă teologică în aderenţa ei reală cu textele şi cu experienţa Bisericii.

E adevărat: un teolog ortodox trebuie să vadă textele Scripturii şi ale Sfinţilor prin prisma experienţei eclesiale directe. Gândim teologic asupra textelor sfinte în interiorul vieţii Bisericii şi al slujbelor ei, în interiorul dorinţei noastre de a ne curăţi de patimi şi de a ne sfinţi viaţa.

Credibilitatea teologică trebuie să se fundamenteze pe înlănţuirea organică dintre *cunoaşterea teologică* şi *experienţa duhovnicească*. Trebuie să vezi textele sfinte prin harul lui Dumnezeu, să le simţi şi să le trăieşti ca pe comoara de taină a Bisericii şi să le explici altora cu smerenia, că împarţi faguri de miere, viaţă cerească oamenilor.

Acolo unde există avântul soteriologic corect în cercetarea textelor există reverenţă faţă de înlănţuirea organică a învăţăturii tuturor Sfinţilor Bisericii.

Munca teologică nu trebuie să încerce să pună de acord, din afară, pe Sfinţii lui Dumnezeu, ci trebuie să ne deschisă spre o înţelegere interioară a învăţăturilor tuturor Sfinţilor.

Cunoaşterea teologică trebuie să ne coboare în experienţa directă a credinţei ortodoxe, în care să ne simţim fiii fideli ai Bisericii.

Şi cred, că în măsura în care suntem captaţi de simplitatea maiestuoasă a tezaurului de credinţă, pe atât înţelegem, cât de serioasă şi de sfântă e vocaţia teologilor.

Întâlnirea reală cu Dumnezeu, întâlnirea reală cu Sfinţii şi cu modul de viaţă al Bisericii şi mărturisirea ei necenzurată este vocaţia simplă, dar plină de măreţie, a teologilor ortodocşi.

Cu părintele Grigorie Pişculescu [alias Gala Galaction] prin cimitir şi despre peripatetizarea la umbra crucilor

În ziua de 13 aprilie 1949, o zi de miercuri, ca şi astăzi, părintele Grigorie îşi nota în *Jurnalul* său intim, cu 3 zile înainte de a împlini vârsta de 70 de ani, câteva impresii, în urma unei vizite a sa la Cimitirul Şerban Vodă, la cimitirul Bellu ortodox de acum.

Şi spunea următoarele:

„M-am plimbat prin această necropolă, cu patru zile mai nainte de 16 aprilie, ziua mea de naştere şi ziua când împlinesc şaptezeci de ani…

Dar n-am avut nicio idee de politeţă şi de captatio benevolentiae. Nu poftesc deloc să fiu localizat în Cimitirul Şerban Vodă. Vreau mânăstirea Cernica, mânăstirea Neamţu, mânăstirea Agapia, Valea lui Iosafat, Cemetero dei Stranieri…, şi nici unul din cimitirele bucureştene.

Aş fi voit mai multă linişte şi mai puţină trivialitate în cartierul adormiţilor. Din păcate, necrofagii s-au înmulţit. Haite întregi de gropari, de pândari, de candelărese foiesc pe toate potecile şi potecuţele.

Şi – probabil – s-au înmulţit şi această speţă, altădată rară, din care fac parte şi eu: *amatorii de tihnă funerară* sau *necrofilosofii*.

Am văzut o pereche, care trecea de la criptă la criptă şi cerceta, prin geam, cum se prezintă interiorul”[50].

Între necrofagi şi necrofili doresc să vorbesc despre cei, care peripatetizează contemplând măreţia şi decăderea umană în cimitire.

De ce? Pentru că în tradiţia ortodoxă, cimitirul e legat de amintirea continuă la moarte, amintire care se constituie în una dintre componentele ortodoxe ale fricii de Dumnezeu.

La întrebarea: *în ce constă frica de Dumnezeu*, răspunsul e: *să nu calc, prin păcatele mele, iubirea Lui cea mare faţă de mine*.

Iar în această necălcare, aliaţii fideli ai creştinului ortodox sunt gândul la moarte, vederea păcatelor proprii şi contemplarea chinurilor Iadului.

---

[50] Gala Galaction, *Jurnal 1947-1952. Pagini inedite cenzurate*, ed. îngrijită de Teodor Vârgolici, Ed. Vestala, Bucureşti, 2007, p. 140.

Şi toate trei se leagă de mersul pe lângă crucile celor adormiţi, acolo unde ai oameni dragi sau unde toţi sunt necunoscuţi, dar toţi îţi spun povestea lui *trecător*, *prea trecător* cu o forţă irezistibilă.

Când eşti tânăr, prea tânăr şi nu ai pe nimeni în cimitir, locul celor adormiţi e o poveste uşoară, fără greutate. Un loc cu greutate pare discoteca, pentru că veselia pare mai durabilă ca plânsul.

Însă, când oamenii din inima ta devin oamenii din spatele crucilor, atunci cimitirul devine *un loc de dragoste*, un spaţiu, care învolburează inima, care o face să plângă şi care aduce în tine umilinţa celui, care trebuie să fie *omul*.

Dacă părintele Grigorie dorea tihnă funebră, dorea de fapt să se întâlnească cu cel care o să fie şi pe care, înaintarea în vârstă, senectutea o cunoaşte, începe să o cunoască mai aproape decât viaţa.

Bătrâneţea e timpul, când te simţi tânăr cu sufletul, din ce în ce mai tânăr, dacă ai nădejde de mântuire şi, în acelaşi timp, e vremea care te învaţă, că cimitirul e o certitudine mai mare decât veselia, că tihna sub pământ e o certitudine mai mare decât un car de ani.

Din acest motiv, noi recomandăm mersul la cimitir ca pe un pelerinaj, ca pe o întâlnire cu Dumnezeu şi cu fraţii noştri, pentru ca să ne rugăm pentru mântuirea lor, ca să ne trezim din beţia multor gânduri şi să ne privim atent înfăţişarea.

Niciodată nu poţi uita chipul durerii, dacă îţi implântezi adânc în tine simţământul viu al morţii pe care îl ai, pe care îl capeţi la contactul cu cimitirul.

Numai că, atunci când în cimitir sunt oamenii, care ţi-au dovedit în viaţa ta sau a altora, că au fost plini de sfinţenie, întâlnirea cu ei, cu partea lor de odihnă, e o întâlnire cu o bucurie fină, duhovnicească: întâlnirea cu prezenţe ocrotitoare.

Adesea merg în cimitire, pentru ca să învăţ să mă rog şi pentru ca să învăţ să descopăr simplitatea relaţiei cu cineva. Când vrei să vorbeşti cu cineva la modul autentic intimist trebuie să vorbeşti simplu.

Şi ca să îţi descoperi simplitatea trebuie să ai o întâlnire, frapantă, dureroasă, necruţătoare, cu adevărata vorbire, care e moartea.

Numai când moare cel pe care îl iubeşti sau când vezi moartea cu ochii simţi ce să spui, cum să spui, cât de concis să spui lucrurile, care interesează. Înveţi directeţea murind unui fel complicat şi steril de a pune lucrurile în faţa cuiva, când vezi, că moartea te ţine de şulfă, îţi suflă repede viaţa.

Şi dacă vrei să înveţi să vorbeşti, atunci trebuie să înveţi să gândeşti la umbra crucilor, să te întrebi, dacă ai muri atunci, în acea clipă, unde te-ai duce şi dacă crezi, că viaţa este doar o poveste *fără rost* sau *un pasaj*.

Pe mine dusul la cimitir m-a învăţat că viaţa e o mare dulceaţă, că e un pasaj, dar că pentru acest pasaj trebuie să mă pregătesc cu multă dulceaţă în inimă, cu mult har, cu multă iertare, cu multă înţelepciune, cu multă delicateţe, pentru ca să intru într-o tot mai mare concreteţe duhovnicească a bucuriei, în Împărăţia Sa.

Mă mut, vreau să mă mut de la cele dulci, la cele cu totul dulci ale vieţii veşnice. Şi, pe fiecare zi, cu toate păcatele mele, privesc într-acolo, unde bucuria nu se sfârşeşte şi care, pentru a o avea, trebuie să trec prin…moarte.

Nu am altă poartă decât moartea, ca să ajung la viaţă. Iar gândul la moarte nu e o povară teribilă, angoasantă, ci e o mare despovărare, pentru că gândul la moarte mă învaţă să nu mai păcătuiesc, să nu mai îmi acumulez moarte.

Pentru că moartea mea reală nu e moartea, nu e punerea mea în groapă, ci păcatul, lenea de a sta în păcat, confundarea păcatului cu relaxarea, cu liniştea, cu descreţirea frunţii.

Deşi poate părea straniu pentru mulţi [le dau dreptate] am multe amintiri, care sunt pline de moarte şi sunt foarte plăcute, pentru că sunt morţi plini de har. Am dus la groapă, am condus spre groapă mai mulţi Sfinţi în scurta mea viaţă şi amintirea lor mi-e mai vie decât viaţa.

Mă întâlnesc adesea cu Sfintele Moaşte ale Sfinţilor şi în loc să mă umplu de moarte, mă umplu de o viaţă bogată, de o sănătate bogată, de o înţelepciune copleşitoare.

Da, cunosc şi moartea cu capul strivit de maşină, cunosc şi moartea copilului prematur sau a omului în descompunere, cunosc şi moartea groaznică, moartea înfiorătoare.

Însă, odată cu ea, cunosc şi faţa lină a morţii, faţa care zâmbeşte când îi slujeşti, faţa împăcată, mâinile împreunate şi calde, deşi sunt mâinile unui mort, moartea *cu ochi dulci*, pentru că sufletele au plecat ca mirese ale Stăpânului.

Plângi moartea grozavă, terifiantă şi te bucuri, atunci când moartea e înviere, când e frumuseţe, când e sărbătoare. De aceea, prefer, de multe ori, să mă întâlnesc cu mine în camera de prohodire decât cu mine în camera de nuntă.

De ce? Plânsul te învaţă să dai vieţii atenţia pe care o merită. Şi viaţa merită să fie privită extrem de lucid, pentru că această luciditate duhovnicească cu care priveşti viaţa naşte bucuria vieţii

veşnice. Iar moartea are sens tocmai, pentru că are în spatele ei bucuria vieţii veşnice.

1 martie şi pomenirea morţilor

Sunt multe asemănări între ghiocelul dat de 1 martie şi rugăciunea făcută de 1 martie pentru cei adormiţi ai noştri. Dăm flori celor vii şi înălţăm rugăciuni în faţa lui Dumnezeu pentru fericirea celor adormiţi ai întregii lumi. Nu se poate să nu te bucure un cadou viu, o floare, un grup de ghiocei puşi într-un mic coşuleţ, în pământ, cum nu se poate să te mâhnească rugăciunea de iertare, pentru cei pe care îi iubeşti.

Floarea dăruită şi rugăciunea cu lacrimi de dor sunt semne ale iubirii. Fericirea este sensul rugăciunii, bucuria împreună cu Sfinţii şi tot fericirea e căutată atunci, când arăţi că ai o vie dragoste pentru cel căruia îi faci un cadou.

Când eram mic şi duceam flori profesoarelor noastre nu conştientizam, că acest gest este unul atât de personalizator, atât de delicat şi de uman. Era obiceiul, instinctul faptului de a fi delicat, în care înţelegeam, că trebuie să elogiem cumva eforturile lor depuse pentru educaţia noastră.

Nu doream să ies în evidenţă ci să acord evidenţă, să prezint admiraţia mea vizavi de persoanele lor, care deveniseră evidenţe în noi. Acum, la distanţa a câţiva ani, îmi dau seama, că învăţătorii şi profesorii noştri şi-au meritat pe deplin evidenţierea din partea noastră şi că nu am dăruit flori decât, pentru că era *un gest neapărat* de făcut.

Nu se putea să nu respecţi munca lor cu noi şi sârguinţa noastră pentru învăţătură, pentru a-i asculta era enormă şi cred că era mai mult decât o floare.

Da, cred, simt că este o mare bucurie să ai elevi, studenţi, doctoranzi, ucenici, copii, care să te bucure prin munca, dragostea, respectul şi bunul lor simţ.

Când omul devine o floare, când devine un copac sau un munte de frumuseţe atunci, fără doar şi poate, cei care au contribuit la această măreţie de frumuseţe se bucură, lăcrimează şi sunt fericiţi.

Toţi cei care ne-au crescut şi educat merită florile inimilor noastre, recunoştinţa noastră şi când facem o colivă şi luăm un litru de vin și cu trei lumânări și venim la Biserică ca să îi pomenim – adică *să nu-i uităm* – pe toţi cei din viaţa noastră, care au trecut la Domnul, atunci arătăm, că noi, cei care am fost crescuţi ca nişte flori ne revărsăm frumuseţea noastră peste ei.

Dacă nădejdea noastră e numai în viaţa aceasta – da, Sfinte şi Dumnezeiescule Pavele! – trăim în zadar! Dacă nu există înviere şi nu trăim în ritmul învierii nu ne bucurăm de faptul, că a venit primăvara, că a reînviat natura, ca semn al faptului, că viaţa e şi trebuie să fie o continuă înviere în iertarea şi mila lui Dumnezeu.

Însă, dacă dorul de cei, care au fost în viaţa noastră şi îi simţim în noi ne face să venim şi să ne rugăm şi să îi pomenim pe ei, spre iertarea păcatelor lor şi spre viaţa de veci, atunci ritmul dumnezeiesc al primăverii îl înţelegem *şi în noi*. Când îţi spui dragostea nu o pierzi, ci reafirmarea o adânceşte în conştiinţa noastră, ne conştientizează şi mai mult de ea.

Dacă pe mormintele părinţilor şi bunicilor noştri lăsăm să crească bălăriile cât casa şi nu le îngrijim mormintele şi nu ne rugăm pentru ei şi nu le facem pomenirile rânduite de Sfânta Biserică arătăm, că am avut şi avem o iubire şi o bucurie şi un dor mic de ei.

Pentru că dorul de cineva recondiţionează mereu relaţia cu acela, ne face responsabili, ne face activi şi în această mişcare spre el se revarsă frumuseţea noastră de conştiinţă.

Nu dovedim, că suntem cineva, decât atunci când iubim, când suntem recunoscători şi când iertăm. Când întrecem aşteptările, când uluim, când smerim sau înmărmurim pe oameni cu revărsarea noastră de frumuseţe, atunci arătăm că am învăţat, trecând prin lume, cum se împrimăvărează omul, de la Primăvara dulce, Hristos, Care îndulceşte, înseninează şi umple de candoare inimile noastre.

Semnificaţia cadoului nu este *cadoul* ci *omul*. Înţelesul cadoului trimite la omul care îl face. Cadoul şi-a pierdut semnificaţia în mare parte, a devenit ceva separat de noi, atâta timp cât el nu ne mai exprimă ci este un mesaj în sine.

Însă cadoul, în reala sa accepţiune, spune ceva despre tine, te reprezintă, îţi reprezintă interiorul fiinţei tale şi cel care îl acceptă, nu acceptă ceva rup de tine ci, ceva, care eşti tu, ceva ce este în tine. Dacă cadoul nostru este o prelungire a sentimentelor şi a conştiinţei noastre, atunci el reprezintă o expresie curată a unei relaţii.

Cadoul-cadou este o expresie curată a sentimentelor noastre pentru oameni vii iar coliva şi parastasul [slujba de pomenire a celor adormiţi] este expresia curată a sentimentelor noastre pentru cei adormiţi ai noştri.

Cum iubirea nu cade niciodată, nu se sfârşeşte odată cu moartea, noi suntem cu iubiri în două lumi: şi aici şi dincolo. Îi avem în inimă şi pe cei adormiţi şi pe cei vii, îi avem, în acelaşi *cor* pe toţi [în latină *cor* înseamnă *inimă*] şi ne e dor, deopotrivă, şi de unii şi de alţii.

Cei adormiţi ai noştri sunt ca cei pe care îi iubim şi sunt în alte oraşe şi ţări, departe de noi. Depărtarea de ei e ca moartea: nu ai pe cine atinge, nu ai pe cine îmbrăţişa, nu ai cu cine schimba două vorbe.

Şi dacă sunt departe de noi, nu ne e dor de ei? Iar dacă pe fraţii şi surorile noastre îi avem în veşnicie, Dumnezeu ştie unde, în Rai sau Iad, nu ne mai e dor de ei? Ba da! Avem un dor dureros pentru ei, un dor cu multe lacrimi, un dor ce ne sfâşie inima de durere.

Iar rugăciunea, lacrimile, pomenirile pentru ei ne astâmpără dorul şi, în acelaşi timp, îi bucură şi pe ei, prin harul lui Dumnezeu.

Dai un telefon şi produci bucurie. La fel e şi cu rugăciunea: pe cine îl pomeneşti, îl fericeşti. Pe cine îl pomeneşti, îl umpli de dragostea, de dorul tău, îl faci deschis, mai deschis spre comunicarea iubirii şi, în acelaşi timp, deschizându-te tu, se deschide şi el şi Dumnezeu ne umple pe toţi de lumina Sa.

Cum se deschide ghiocelul aşa se deschide şi inima spre harul lui Dumnezeu, atunci când recunoşti mila lui Dumnezeu în viaţa ta!

Inima se deschide prin harul lui Dumnezeu. Inima se deschide prin adevărul dragostei pentru El. Şi cum poate fi dragoste curată fără adevăr? Cum să iubeşti pe cineva, dacă nu îl cunoşti şi cum să îl cunoşti, dacă el nu ţi se descoperă, dacă nu ţi se deschide?

Ci, numai când floarea se deschide, te umple de parfum. Şi numai când omul se deschide te umple de frumuseţe. Şi numai când rugăciunea ne deschide inimile ni se umple inima de slava

Sa, care ne ridică la cunoaşterea şi înţelegerea purtării Sale de grijă continue cu noi.

Ziua de astăzi este o mărturisire a vieţii, a faptului că viaţa nu are moarte, chiar dacă trece prin moarte. Moartea se dovedeşte trecere spre viaţă şi moartea se dovedeşte mai slabă decât relaţia dintre oameni. Relaţia dintre oameni e puternică, pentru că dragostea e puternică, e dumnezeiască şi este iradiere din Dumnezeu, care ne face vii de-a pururea.

Dacă nu aveţi bani de cadou şi de cină în oraş, daţi-i o floare celui iubit, o carte, un suc, o sărutare, o privire, un telefon, o îmbrăţişare, daţi-i un *mulţumesc*, un *te iubesc*, un *iartă-mă*.

Adică faceţi în fiecare zi paşi mai departe în relaţiile dv. cu oamenii, pentru ca să fiţi împliniţi în viaţa dv. şi să simţiţi, că vă umpleţi de frumuseţe şi nu de întuneric şi de neorânduială. Purtaţi deopotrivă pe vii şi morţi în inimile dv., ca să fiţi fideli atât unora cât şi celorlalţi şi această fidelitate nu vă va ruşina niciodată.

Decadenţa miroase în mod irepresibil

Decadenţa miroase ca grătarul aprins, cu mici pe el: îţi intră până în străfundul nărilor. Decăderea morală miroase ca transpiraţia. Dacă ai inima în harul lui Dumnezeu nu poţi să suporţi scenele decadenţei, cum nu poţi suporta veceurile nespălate. Atenţia la viaţa ta, umplerea ta de harul lui Dumnezeu îţi dă să trăieşti, în mod dramatic, în proximitatea patimilor vii.

O ţigancă, cu copil mic în braţe, se pune lângă mine împreună cu o alta, ca să vorbească despre ce iese din ea, când are…ciclu. Se uită la mine cu satisfacţie, vede că mă îngreţoşează povestirea ei şi când mă ridic şi plec, râsul gâlgâie satanic în ea.

Da, există mulţi oameni, care se bucură, când te fac să suferi, când te văd suferind! Dacă văd că tu eşti liniştit, că tu nu ai căutările lor perverse, hulpave, încearcă să te tragă în hora lor. *Dar de ce el să fie liniştit, când noi suntem…groaznici?!* Şi atunci încearcă să te facă şi pe tine cu nervi, cu draci pe lângă tine.

Te săgetează privirile sumbre sau languroase. Ţi se inculcă frică, teamă, docilitate. Unde vrei să te afirmi, acolo nu eşti lăsat. Unde vrei să spui ceva, acolo ţi se interzice. Nu eşti lăsat să fii tu însuți. Întotdeauna ţi se cere să fii *altcumva*. Până când să fii *altcumva*? Până când să joci *joc dublu*?

Însă, ce poţi face, când duplicitatea e mai numeroasă ca… liniştea? Unde să găseşti prieteni, unde să găseşti linişte, ce să faci cu atâta bagaj de înţelepciune, dacă nu există un mediu de intercomunicare?

Ce să faci cu o lume separată de mitocănie, de decadenţă, când, după ce ieşi tu din Biserică sau de la rugăciunea din casa ta sau de la o întâlnire cuvioasă, dai nas în nas cu depravarea?

Pe de o parte te speli, te curățești de infecţii iar, pe de altă parte, le reactivezi din plin. Nu, nu, nu contactul cu oamenii e răul sau îl provoacă, ci contactul cu a fi om fără frâu, fără limite ale bunului simț! Contactele cu oameni, care în mod ostentativ te violentează, îţi violentează sufletul sunt molipsitoare, cangrenice!

Tocmai de aceea viaţa ortodoxului fervent e o reală dramă în societate, în mijlocul lumii şi, în acelaşi timp, e cea mai mare binefacere. Pe măsură ce împarţi exemplul bun, pe atât suporţi represaliile contra-exemplului.

Tu infuzezi linişte şi eşti asaltat de nelinişti. Ţi se nasc nelinişti. Eşti pus în faţa derapajelor, pentru că se cere de la tine totul, fără ca să fii sprijinit.

Însă, decadenţa miroase urât, când e îmbrăcată în impostură. Când ştii că *e cine e* nu pare chiar atât de rău. Dar, când în loc de sfat bun, găseşti o mină în nisip, ascunsă, atunci durerea e groaznică. Duplicitatea e suportată foarte greu. Mirosul ei te dezgustă în limite greu de suportat.

Moartea lui Socrate, ce nu se spune răspicat despre filosofie şi precizare neapărată despre exprienţa efectivă

Textul scanat, în două fotografii, ale sfârşitului cărţii Φαιδον a lui Platon, îl găsiţi aici şi aici. Textul e conform: Platon, *Opere,* IV, trad. şi com. de Constantin Noica, ed. îngrijită de Petru Creţia, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983.

La sfârşitul acestei cărţi e narată moartea lui Socrate şi vă invităm să citiţi textul de pe fotografii – fotografii care se deschid foarte bine in *Ipernity* – şi care vă fac capabili să ne urmăriţi în cunoştinţă de cauză.

Moartea lui Socrate e un subiect idealizat în istoria filosofiei, când, în realitate, e un fapt banal, înregimentat cu totul în mentalitatea şi teologia păgână, care l-a animat de-a lungul vieţii. Sorbirea cupei de otravă, în urma condamnării sale de către tribunalul poporului se petrece într-un mod deloc special iar moartea îl cuprinde evolutiv.

Însă, ceea ce vrem să indicăm în acest articol e faptul, că Socrate nu moare ca *un filosof* ci ca *un teolog*, ca un om credincios zeilor, cărora le slujise şi cultului în case se iniţiase. Libaţiile pe care vrea să le aducă cu cupa de otravă şi ultimele sale cuvinte au marcă teologică şi nu filosofică.

Cocoşul datorat lui Asclepios, zeul sănătăţii, e dorinţa unei *jertfe reale* şi nu *o ironie*. Constantin Noica credea, că aceste cuvinte sunt „ultima ironie a lui Socrate…făcută să rămână, pentru întreaga posteritate, indescifrabilă”[51].

Însă nu e deloc *o ironie*, ci *o dorinţă expresă* a lui Socrate de a se aduce jertfă acestui zeu în numele său.

---

[51] Idem, p. 323, n. 738.

De ce susţinem acest lucru? Pentru că motivele interne ale întregii cărţi Φαιδον ne duc spre această concluzie, spre concluzia, că viaţa lui Socrate era orânduită teologic şi că filosofia sa nu era decât o teologie păgână efeminată, scoasă din contextul iniţierii, descărnată de cult.

Socrate susţine ideea de *soartă*, care guvernează pe oameni [52] ,încă de la începutul cărţii, care este o învăţătură sinonimă *predestinării* gândite de Ioan Calvin. Atunci când e închis, când e încarcerat, Socrate începe să compună versuri în urma unor repetate vise, puse pe seama zeilor, cărora el le dă ascultare[53].

Se reiterează în carte, de mai multe ori, ideea de *ascultare* a sa faţă de tradiţiile religioase în care credea şi faţă de „doctrinele secrete”[54], în care se iniţiase. *Cf.* Idem, n. 84, p. 166, traducătorul român credea, că Socrate era un iniţiat în misterele orfice. Despre *Orfeu* şi *orfism*, găsiţi detalii generale aici.

În p. 57, Socrate le spune prietenilor săi, că ne aflăm „în grija şi stăpânirea zeilor”. Cei buni şi înţelepţi ajung alături de zei[55].

În p. 68, Socrate va susţine celebra afirmaţie, care va fi contestată de Sfântul Grigorie Palama, după cum vom arăta spre sfârşitul articolului nostru: „cunoaşterea însăşi…este de bună seamă un *mijloc de purificare*”.

În p. 79, iarăşi vorbeşte despre *tradiţia* credinţei păgâne şi confirmă, de mai multe ori, că credea şi promova doctrina reîntrupării sufletelor /reîncarnarea[56].

Ideea reîncarnării se află în conexiune directă la Socrate cu ideea *preexistenţei sufletelor* înainte de zămislirea noastră ca oameni şi cu *teoria reamintirii / rememorării cunoştinţelor*.

În ceea ce priveşte preexistenţa sufletelor, Socrate spune, că „sufletele noastre existau şi înainte de a se afla în acest chip uman, existau despărţite de trup şi înzestrate cu puterea de a gândi”[57].

Adică el spune, că sufletele sunt de sine stătătoare, nu vorbeşte de o creare a lor de către zei, ci doar de o întrupare

---

[52] Idem, p. 51.
[53] Idem, p. 55.
[54] Idem, p. 57.
[55] Idem, p. 58.
[56] Idem, p. 69, 70, 71, 72***, 73***, 79, 80**, 81***, 90, 95, 102, 127. Numărul asterixurilor de deasupra numărului de pagină reprezintă faptul, că în aceeași pagină autorul a formulat de atâtea ori aceeași idee.
[57] Idem, p. 79, 80** și 81**.

succesivă a lor în mai multe trupuri, trupul fiind considerat o temniţă, unde sufletul „e închis şi ferecat în trupul său”[58].

Cebes, unul dintre confidenţii săi, îi aminteşte lui Socrate, că una dintre consecinţele transmigraţiei sufletului e cunoaşterea. Şi că potrivit teoriei gnoseologice păgâne „învăţarea nu este pentru noi de fapt decât o *reamintire*”[59] a lucrurilor, pe care le-am văzut în cer, în Hades sau în vieţile anterioare.

Faptul că Socrate gândea *teologic* şi nu *filosofic*, că el respecta cutume religioase şi nu inventa obiceiuri, se vede şi mai bine din stratificarea reîntrupărilor pe care o face.

Astfel, cei care „s-au deprins cu lăcomia, cu desfrâul, cu beţia, aceia fără doar şi poate se întrupează ori în măgari ori în nişte alte asemenea făpturi”[60]. Când a spus aceste lucruri, unul dintre confidenţii săi a fost cu totul de acord cu el, ceea ce înseamnă, că acestea erau cunoştinţe teologice arhiştiute între membrii acelui cult, în speţă al orfismului, dacă acreditàm opinia lui Noica.

Iar, cei nedrepţi, continuă Socrate, cei hulpavi, ca să dezbrace pe alţii de posesiuni se vor reîntrupa în lupi, şoimi, ulii[61]. Deci păcătoşii nu mai redeveneau oameni, ci animale.

Socrate mărturiseşte despre sine, că e închinat zeului Apollon[62]. Aminteşte despre zei[63] şi se jură pe zei[64].

Pentru ca să le dovedească prietenilor săi, că sufletul este nemuritor şi indestructibil [a se vedea p. 124 şi 126 pentru *nemuritor* şi p. 125 pentru *indestructibil*], Socrate le spune confidenţilor săi, că toţi, după moarte, vor coborî în *Hades*[65], care se află în fundul pământului, numit şi *Tartar*[66].

După moarte, fiecare suflet e condus de către *demonul* său [şi nu *daimonul*, în transliterare erasmică], care l-a călăuzit în viaţă, spre judecată, presupun că a zeilor, pentru că Socrate nu specifică acest lucru[67]. De la judecată, demonul îl duce în Hades, unde stă până la „timpul cuvenit”, pentru ca „o altă călăuză” să îl readucă într-un alt trup[68].

---

[58] Idem, p. 89 și 90.
[59] Idem, p. 73.
[60] Idem, p. 88.
[61] Ibidem.
[62] Idem, p. 92.
[63] Idem, p. 52 și 119.
[64] Idem, p. 110 și 113.
[65] Idem, p. 126.
[66] Idem, p. 132.
[67] Idem, p. 126.
[68] Ibidem.

Exemplele noastre cred, că ne îndreptăţesc pe toţi să susţinem faptul, că filosoful Socrate nu era în speţă decât *un teolog de rând*, al cultului în care se iniţiase şi că el nu explică, de fapt, decât cutume religioase, le explică în termeni proprii şi nimic mai mult.

De aceea, pe patul de moarte, vorbeşte de libaţii, de vărsări ritualice din potir în cinstea zeilor şi de o jertfă către un zeu şi nu despre *concepte filosofice personale*.

***

De aceea, filosofia, care e ori *o teologie efeminată* ori *o antiteologie* nu spune, în mod clar, de foarte multe ori sau filosofii recenţi uită să spună asta, că filosofia nu se întemeiază pe sine ci se întemeiază într-o teologie sau împotriva unei teologii.

Dacă filosofii păgâni erau ori religioşi ori atei şi imorali trebuie să vedem filosofia lor prin prisma teologiei, pe care se fundamentează sau pe care o discreditează.

La fel, când vorbim de filosofie la Anselm sau la Abelard vorbim de teologie scolastică romano-catolică efeminată, după cum atunci, când vorbim de filosofii protestanţi, trebuie să vorbim de teologii, care efeminează teologia protestantă sau o traduc în termeni filosofici.

Cum poţi să faci filosofie fără Dumnezeu, dacă munceşti cu materialul lui Dumnezeu? Poţi să fii pro-edulcorat Dumnezeu sau anti-Dumnezeu, dar nu poţi să faci abstracţie de teologie, care e coloana vertebrală a oricărei filosofii.

De aceea, când îi citiţi pe Kant, pe Hegel, pe Schopenhauer sau pe Nietzsche nu vă amăgiţi cu gândul, că ei fac filosofie *nouă*, ruptă de arealul vieţii lor şi al credinţei pe care o au, ci studiaţi vieţile lor şi teologia vieţii lor, care se află în spatele sistemelor lor filosofice, ca să vedeţi pentru ce pledau, de fapt, sau împotriva a ceea ce luptau.

Când îndepărtăm foiţa de staniol în care sunt împachetate vieţile filosofilor şi le privim cu atenţie, în afara criticii literare, care ornează totul ca la supermarket, rezultatul e devastator de sec.

Observăm vieţi serbede, cu multe excese, cu multe păcate, ca şi în spatele istoriei literare şi luciferisme cu duiumul.

Dar, mai ales, observăm. că în spatele filosofiei lor stau câteva concepte teologice decontextualizate, care sunt, de fapt, toată *osatura* filosofiei lor ca atare.

***

Într-unul dintre tratatele Sfântului Grigorie Palama împotriva lui Varlaam Calabritul, aşa, peste timp, acesta îi răspunde lui Socrate în următorii termeni în problema gnoseologiei:

„Ei zic: *Nimeni nu poate fi părtaş de [la] desăvârşire şi sfinţenie, dacă n-a aflat adevărul despre existenţe; iar a afla adevărul acesta fără a distinge, fără a te servi de silogism şi analiză, e cu neputinţă*. Aşadar, deduc ei, cei ce doresc să ajungă la desăvârşire şi sfinţenie, trebuie să înveţe şi să-şi însuşească metodele ştiinţei lumeşti [adică filosofia şi logica n.n.], de-a distinge, de-a face silogisme şi analize.

Prin astfel de argumente se silesc să facă înţelepciunea pieritoare, iarăşi eficace [adică să instituie iarăşi în locul curăţirii de patimi filosofia, ca în antichitate, ca ocupaţie de prim ordin în credinţa ortodoxă n. n.].

Dacă, în loc de aceasta, ar fi venit cu smerenie să afle adevărul de la cei ce pot judeca toate [adică de la isihaşti, de la oamenii, care au experiat lumina dumnezeiască n.n.], ar fi auzit, că această opinie a lor e cuget elin, erezie a stoicilor şi a pitagoreilor, care *declară cunoştinţa provenită din studiul ştiinţelor treapta ultimă a contemplaţiei*.

Noi însă nu socotim cunoştinţa dobândită prin raţionamente şi silogisme, drept adevărata opinie despre lume, ci pe cea, care e dovedită prin fapte şi viaţă, care singură e nu numai adevărată, ci şi singură şi neschimbată; orice raţionament, se spune, e răsturnat de alt raţionament; viaţa însă, cine o răstoarnă?

Ba socotim că nici pe sine însuşi nu se poate cunoaşte cineva prin metodele deducţiei, silogismului şi analizei, dacă nu şi-a curăţit mintea printr-o căinţă obositoare şi printr-o asceză susţinută, de orice vanitate şi răutate.

Căci cine nu-şi face mintea astfel, acela nu-şi dă seama, cu toate cunoştinţele lui, de micimea proprie, lucru care formează un început bun pentru a se cunoaşte pe sine”[69].

După cum se observă, Sfântul Grigorie consideră, că sursa adevărată de cunoaştere este experienţa efectivă a curăţirii de patimi, care ne aduce adevărata cunoaştere despre noi înşine şi adevărata teologie.

Şi că, filosofia e percepută corect, real, ca şi teologia anterioară ortodoxă sau eretică, dacă eşti pe drumul curăţirii de patimi şi înţelegi toate în cadrul experienţei duhovniceşti reale.

Cunoaşterea e participare la viaţa lui Dumnezeu şi numai cu Dumnezeu ţi se luminează adâncurile tale, ţi se fac evidente sensurile lumii şi ale tale în cadrul ei. Nu trebuie să ne temem de filosofie, de cultură, de ştiinţă, de politică sau de mondenităţi diverse, în sensul de a le înţelege şi a le problematiza atâta timp, cât nu punem pe primul plan *cunoaşterea din curiozitate*, ci punem pe primul plan *viaţa duhovnicească* şi *dorinţa de a înţelege*, în harul lui Dumnezeu, lumea în care trăim.

Viaţa duhovnicească e o continuă dezvrăjire de idoli vechi sau recenţi, de cutume oarbe sau de idei preluate fără prea multă judecată şi de aceea, în cadrul ei, totul se judecă din nou, se judecă serios, se judecă continuu.

Şi toate sunt judecate, pentru că trebuie să mă curăţesc de păcate şi să mă mântui. Dacă eforturile noastre nu converg, nu se întâlnesc în drumul nostru spre mântuire…am eşuat.

Dar, dacă toate eforturile noastre teologice, culturale, filosofice, sociale se întâlnesc în cadrul înduhovnicirii noastre, atunci suntem cu toţii folosiţi şi suntem încăpători, tot mai încăpători.

---

[69] *Cf.* Pr. Prof. Acad. Dr. Dumitru Stăniloae, *Viața și învățăturile Sfântului Grogorie Palama. Cu patru tratate traduse*, ed. a II-a, cu o prefață revăzută de autor, Ed. Scripta, București, 1993, p. 185.

Despre poziţia socială şi valoarea personală în postmodernitate

Ideea articolului de faţă a ţâşnit din propoziţia următoare: „omul este poziţia sa în ierarhia socială”[70]. Omul actual este valorat / valorizat/ evaluat nu în funcţie de *ce este*, ci *de cine* este.

Ce este omul, este o întrebare teologică şi, poate, şi filosofică. Însă, în primul rând, în mod natural, e o întrebare teologică.

Pe când: *cine este*, ce funcţie socială reprezintă, este o întrebare ideologică, pentru că este integrată în categoria intereselor de grup capitaliste.

Ce este are două răspunsuri: e un om împreună cu Dumnezeu sau e un om, care luptă împotriva lui Dumnezeu. Ca să fii om trebuie să fii cu Dumnezeu. Ca să fii *neom* sau *drac împieliţat*, potrivit zicalei, trebuie să fii împotriva voii lui Dumnezeu.

Ideea de mixtură, că poţi să fii şi cu Dumnezeu şi cu dracu, nu are relevanţă ontologică. Cine se crede *farsor de profesie* nu este, în acelaşi timp, şi cu Dumnezeu şi împotriva Lui, ci este… numai împotriva Lui. Constaţi acest lucru din punerea faţă în faţă a farsorului sau a cameleonului ontologic şi a Sfântului, adică a personalizatorului real al firii umane.

Cel care pretinde că este ceva, pentru că este cineva are relevanţă în faţa celor, care vor să fie cineva sau pretind că sunt cineva. Mai pe înţeles, demnitatea socială nu te face să fii ceva din punct de vedere ontologic ci doar cineva, cineva investit cu o calitate pe care, se prea poate, să nu o ai ca posesiune.

Demnitatea statală se conferă, se atribuie cuiva pentru anumite merite. Însă pot fi şi simulate acele merite. De aceea postura socială este discutabilă, este pusă sub semnul întrebării, dacă nu este echivalenţă între *fapt* şi *cuvânt*, *demnitate* şi *prezenţa interioară*.

Aşa se explică faptul de ce cuvintele capătă *greutate* în ochii oamenilor nu pentru că au valoare în mod neapărat, că vin din gura unui om care ştie ce spune, ci pentru că vin din gura unui om, care are o funcţie.

---

[70] *Cf.* H-. R. Patapievici, *Omul recent. O critică a modernității din perspectiva întrebării: Ce se pierde atunci când ceva se câștigă?*, Ed. Humanitas, București, 2001, p. 100.

Funcţia e supralicitată, pentru că e despărţită de interioritate. Poţi să fii impropriu funcţiei dar să ai cuvinte *credibile* din punct de vedere instituţional.

Însă, valoarea personală nu este tranzitivă şi nici separabilă de tine ca atare. Un om, care a suferit în închisorile comuniste, are durerea şi suferinţa ca posesiuni vii, chiar dacă amintirea le-a atenuat.

La fel, în vieţile Sfinţilor, realitatea prezenţei lui Dumnezeu în viaţa lor nu e de nivel lingvistic sau al povestirilor închipuite, ci de nivelul celei mai brutale realităţi şi certitudini.

Stai de vorbă cu Sfinţii şi îţi spun ce revelaţii au mai avut, din ce ispite i-a mai scăpat Dumnezeu, ce i-a mai luminat Dumnezeu…adică sunt plini de realitatea a ceea ce sunt sau sunt plini de realitatea a ceea ce îi face să fie ceea ce sunt.

Dacă poţi să certifici ceea ce eşti din punct de vedere ontologic şi al relaţiei, al relaţiei reale cu Dumnezeu şi cu oamenii, atunci eşti. Nu poţi să fii şi să nu fi o valoare, posesorul unei set de valori, de daruri, de harisme…

Negaţia prin smerenie, negaţia smereniei nu ţine de faptul, că *nu le ai* ci că *nu vrei să ţi le revendici* în faţa oamenilor. Pentru ce să te lauzi cu darurile, pe care ţi le-a dat Dumnezeu? Asta e întrebarea Sfântului Pavel! De ce să te lauzi, ca şi când ai avea ceva, dacă ai primit totul de la Dumnezeu?, se întreba Sfântul Pavel. Ce ai, ca să nu-l fi primit de la El?

Însă reala smerenie nu ascunde nimicul, nu ascunde o retorică goală, nu acoperă lipsa harului, ci prezenţa lui în viaţa şi în fiinţa noastră.

Omul duhovnicesc dezvăluie din experienţa sa duhovnicească, vorbeşte despre sine, doar pentru a vorbi despre darurile lui Dumnezeu date sieşi. El vorbeşte despre sine pentru ca să vorbească despre El. Adevărata mărturisire de adevăruri e mulţumirea, slavoslovia faţă de Dumnezeu, care a produs toate în viaţa noastră.

Dar, ca să fiu catalogat ca *cineva*…trebuie să am CV bogat, extins. Acest cineva social trebuie să joace după nişte reguli, să se introducă în regulile repertorierii, ale clasificării muncii. El ajunge cineva pentru că a studiat, are următoarele diplome, are următoarele dexterităţi, ştie următoarele limbi, are următoarele proiecte, a produs următoarele unelte, lucruri, cărţi…

Însă acest *cineva* poate fi gol de relaţii şi totodată de harul lui Dumnezeu, ca unul care îşi revendică autonomia şi supremaţia într-un domeniu pe baza unor fapte.

Faptele vorbesc şi relaţiile parteneriale, pentru ca să ajungi…*cineva*. Dar ajungi *cineva* nu prin tine, ci prin faptele tale rupte de tine, prin obiectele şi cărţile tale sau prin scenariile de film pe care le faci sau pentru strategiile tale de marketing şi nu pentru ce eşti tu.

Ce eşti tu nu contează, dacă ai prieteni buni, mulţi şi influenţi. *Ce eşti tu* nu contează, ci *ceea ce pari să fii tu*. Tocmai de aceea: merge să fie ministru, merge să fie preot, merge să fie…pentru că pare a fi capabil, pentru că portofoliul îl arată a fi capabil.

Însă ce eşti tu, *cine eşti tu* cu adevărat în faţa lui Dumnezeu este cea mai mare bucurie şi nu *cine pari tu să fii*. Împlinirea de sine e întotdeauna valorică şi experienţială şi niciodată pur declaratorie.

A fi înseamnă *a avea în tine valorile despre care vorbeşti*, a fi una cu tine. Şi de aici vine greutatea cuvintelor, pentru că ele te exprimă, pentru că sunt forma de descriptivare a interiorităţii tale. Cuvintele te descriu, când ceea ce spui și eşti. Cuvintele te neagă, când afirmi lucruri, care nu eşti.

Propoziţia de început preciza faptul, că nu ne interesează *cine eşti*, dacă nimeni nu te laudă. Adică noi, postmodernii capitalişti nu dăm doi bani pe tine, pentru că eşti Sfânt sau geniu, dacă nu ai popularitate, dacă nu vorbeşte nimeni despre tine, dacă nu te mai înţeleg şi alţii, ca să ne dea mărturie despre tine.

Noi nu ştim ceea ce spui tu, cine eşti, pentru că nu te înţelegem. Dar dacă vin alţii şi vorbesc despre tine, dacă te laudă alţii, atunci te facem imediat cap de afiş al spectacolului, prin care noi te vindem, te scoatem la mezat.

Şi astfel, dintr-un nimeni devii, peste noapte…*cineva*. Dar nu devii *cineva*, pentru că noi te-am înţeles sau te iubim, ci pentru că *atragi publicul*, convingi, eşti bun ca să faci ceva…şi nouă ne iese bani din treaba asta.

Dacă se dovedeşte că ştii *să faci ceva*…ajungi *cineva*. Dacă se spune despre tine că eşti bun ca să faci ceva anume şi dacă şi arăţi, că poţi să faci ceva, atunci ajungi…*cineva*.

Însă, adevăratul *cineva* trebuie *să fie ceva*. Ca să fii cineva trebuie să fii cineva mai înainte de a te cunoaşte toţi ca *cineva*. Trebuie să fii cineva conştient de capacităţile şi modul tău de a face ceva.

Dacă funcţia te-a făcut *mare*, *prolific* şi *substanţial*…atunci nu eşti *un cineva real* şi timpul dovedeşte asta. Când nu eşti cineva nu poţi rezista valoric.

Pentru că valoarea se dobândeşte numai în relaţie cu Dumnezeu şi cu oamenii, în relaţii reale, prin eforturi reale, prin muncă reală, prin încordări reale, prin căutări de înţelegere reale.

Concluzia pledoariei noastre e aceea, că poziţia socială nu te face *cineva* niciodată. Poţi să fii elogiat de către toţi sau contestat de către toţi şi asta nu strică cu adevărat realitatea ta interioară. Ea este cea care este, pe care o ai, dacă ea este reală.

Propulsarea spre *a fi cineva* fără *să fii cineva* e răspunsul la întrebarea: *ce se pierde atunci, când se câştigă ceva fals?*, pe care domnul Patapievici a rezolvat-o magistral, din punct de vedere teologic şi filosofic în *Omul recent*, care este omul de tipul *cineva superfluu*.

Când vrei să câştigi în notorietate, atunci pierzi în valoare şi când ai valoare, notorietatea nu e o problemă prea mare, nu te supără prea tare atâta timp, cât notorietatea e mediatică în postmodernitate / e mediatizată şi se câştigă imediat…dacă ceea ce pretinzi *că eşti* şi *eşti*. Mai devreme sau mai târziu ceea ce eşti, eşti. Rămâi ceea ce eşti.

Într-o predică a PFP Teoctist la praznicul Sfântului Dimitrie Basarabov, amintind viaţa acestuia, ne spunea celor din piaţetă, că Sfântul Dimitrie, care era cioban, a murit între două pietre, singur, fără îngropare, până când, din voia lui Dumnezeu, l-au scos apele Lomului şi ni l-au adus, iată, şi ne închinăm cu toţii lui, unui necunoscut pentru contemporanii lui…şi toţi ne plecăm în faţa sa.

Pentru că *era…a rămas*. Şi mă refer aici la *a rămâne în mod esenţial* în conştiinţa şi veneraţia oamenilor şi nu în mod *teribilist*, ca unul care ai omorât nu ştiu câţi oameni sau au avut o viaţă libertină la culme.

Postmodernitatea încurcă *valoarea* cu *profitul*. Contuarul de vizite al blogurilor noastre e postmodern şi dacă e gândit postmodern sună cam aşa: *numărul de vizitatori arată valoarea celor spuse aici, în acest spaţiu web*.

Însă axioma e falsă! Cum e falsă şi axioma: *am primit 60 % dintre voturile alegătorilor, deci sunt cel mai iubit dintre români*.

Însă votul nu arată neapărat valoarea persoanei, care candidează, ci opţiunea conjuncturală, la nivel politic, a alegătorilor.

Alegi pe cel mai răsărit dintre alţi doi sau trei. Alegi din ceea ce ţi se pune în faţă şi nu din ceea ce ai alege în mod ideal.

Punem punct…fără alte concluzii.

1. Observaţii de dincolo de tema noastră

a) Filosoful Plotinos / Plotin este pentru noi, personal, un plagiator mediocru al teologiei creştine, care, din nefericire, a căpătat o importanţă nemeritată şi stranie în rândul teologilor sec. 19-21.

Îndeosebi pe baza scrierilor sale a fost pur şi simplu desfiinţată persoana şi opera Sfântului Sfinţit Mucenic Dionisie Areopagitul, imens teolog, episcop şi martir al secolul I d. Hr., piatră fundamentală a teologiei ortodoxe din toate timpurile.

b) Recent, în limba română, îl avem pe Plotin în *ediţia Andrei Cornea*[71]. Traducerea d-lui Cornea ni se pare greoaie, mai degrabă una care parafrazează ideile, decât una care redă textul filosofului ca atare, care idealizează opera şi persoana acestuia şi în care se folosesc în mod ambiguu şi aberant majusculele, pentru a nu se mai înţelege, când e vorba de *planul divin* şi când e vorba de *planul uman* al descrierii.

Cu toate acestea e o traducere, care vă poate duce, în mod substanţial, mai aproape pe Plotin, în special pe dv., teologii şi creştinii ortodocşi, care *credeți* sau *ați fost învăţaţi să credeți,* că Sfântul Dionisie Areopagitul s-a inspirat din opera acestuia.

c) Studiul nostru pe opera lui Plotin ne-a adus în faţă un teolog păgân, care şi-a asumat idei şi experienţe teologice creştine de-a valma şi le-a introdus în sistemul său de gândire şi de viaţă, creând o ciorbă ideologică demnă de cea mai suavă postmodernitate.

Din acest motiv, ca teolog ortodox, nici nu mi-ar fi trecut prin cap, că Plotin, care se jură pe Zeus, care are *vederi demonice* [nu *daimonice*] şi e un materialist idealist ar putea fi inspiratorul Marelui Dionisie.

d) Vă invit să cunoaşteţi ediţia românească recentă a operelor lui Plotin [deja *Humanitasul* o dă la jumătate de preţ] sau ediţiile online în limba engleză sau în originalul grec, pentru a

[71] *Opere*, vol. 1, Ed. Humanitas, București, 2003, 442 p. și vol. 2, Ed. Humanitas, București, 2006, 468p.

observa, cât de păgână şi deloc elevată, pentru un creştin ortodox, este opera acestuia.

2. Materia ca *mort măsurabil* [νεκρὸν κεκοσμημένον]

Pasajul din *Enneade* II, 4, 5, pe care îl vom cita imediat, care se referă la *cele două feluri de materii* ni se pare cel mai relevant pentru a iniţia o discuţie cu privire la *materialismul idealist* pe care l-a profesat Plotin şi care are multe în comun şi cu orientarea metarialistă a ideologiei postmoderne.

2. 1. Textul paradigmatic

„ἡ μὲν γὰρ θεία λαβοῦσα τὸ ὁρίζον αὐτὴν ζωὴν ὡρισμένην καὶ νοερὰν ἔχεί ἡ δὲ ὡρισμέ νον μὲν τι γίγνεταί οὐ μὴν ζῶν οὐδὲ νοοῦν ἀλλὰ νεκρὸν κεκοσμημένον“, cf.

enneade-2.pdf [337 Kb]

*

2. 2. Traducerea noastră:

„Căci [materia] dumnezeiască, luându-şi o [formă] definită, aceasta are o viaţă definită şi mintală, pe când [materia terestră], deşi este definită, aceasta nici nu trăieşte, nici nu gândeşte, ci este un mort măsurabil”.

2. 3. Traducerea lui Andrei Cornea:

„Căci prima materie – cea divină – *preluând definitul*, posedă o viaţă definită şi inteligentă. Cea de-a doua Materie devine, adevărat, ceva definit, dar nici ea nu trăieşte, nici nu gândeşte, ci este un *cadavru dichisit* <νεκρὸν κεκοσμημένον>”[72].

2. 4. Andrei Cornea merge pe textul englez mai degrabă decât pe cel grec:

[72] *Cf.* Plotin, *Opere*, vol. 1, trad., lămuriri preliminare şi note de Andrei Cornea, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2003, p. 349.

„The Divine Matter, though it is the object of determination has, of its own nature, a life defined and intellectual; the Matter of this sphere while it does accept determination is not living or intellective, but a dead thing decorated", cf. II, 4, 5.

2. 5. Observaţii personale

Nu poţi scrie materia de ordinul doi, materia terestă, cu majusculă, pentru că cititorul nu o poate delimita de cealaltă. Cum, la fel, nu poţi scrie *suflet* cu majusculă, când e vorbă de *sufletul individual*, nu poţi scrie *minte / inteligenţă* cu majusculă…

Însă poţi scrie *Unu*, *Principiu* cu majusculă, pentru că e vorba despre divinitatea non-personală, greu de caracterizat, a lui Plotin.

Ştim că preluarea-traducere de acest tip e una filologică, de tip comunist, că s-a practicat din plin la noi şi când a fost vorba să punem textele ortodoxe chirilice în română cât şi să punem pe greci în română. Însă la ea trebuie să renunţăm dacă vrem să fim lizibili pentru cititori.

Cf. *Le Grand Bailly*, ed. Hachette, 2000, p. 1075, adverbul κεκοσμημένον înseamnă *avec mesure*, chiar dacă vine de la κοσμέω şi noi îl traducem cu primul sens, cel de *împodobire*, *cosmetizare*…

De aici ne-am dat seama [dar şi din alte amănunte, care nu îţi scapă, dacă eşti atent...] că traducătorul român a tras cu ochiul mai mult la ediţia engleză decât la greaca lui Plotin.

2. 6. Să vorbim pe şleau despre Plotin

Pentru acesta, şi în cer, şi pe pământ exista materie, numai materie şi, chiar dacă vorbeşte despre suflet, Plotin nu avea ideea de spiritualitate, pe care creştinismul a adus-o lumii.

Pentru el materia *de dincolo*, din cer, era mintală, inteligentă, să-i zicem *raţională*, pe când materia de aici este un *cadavru fără inteligenţă*, fără raţionalitate, pe care noi putem să îl tranşăm, să îl măsurăm, să îl detestăm după cum vrem.

Aceasta este adevărata doctrină păgână, doctrina pură a lui Plotin. Ideea de extaz, de raţiune, de frumuseţe a virtuţilor sunt spolieri ale teologiei creştine. Acelea au fost aduse în ghiveciul *teologic* şi nu *filosofic* al lui Plotin, pentru că, după părerea noastră, filosofii păgâni nu făceau, decât să popularizeze teologia

altarelor păgâne, a închinării la demoni şi oameni, în care ei se iniţiaseră.

Erau un fel de masoni *creştini* sau de baptişti *ortodocşi*, ca cei de astăzi…care amalgamau tot felul de idei în sistemul lor teologic sincretist.

Însă materia *divină*, cât şi formele ei sunt un postulat şi nu un fapt sigur pentru Plotin[73]. Iar materia analizabilă este lipsită de adâncimi, ea are doar forme dar nu şi raţionalitate.

3. Fotografia postmodernă are doar forme

Postmodernul este robul formelor şi nu al adâncimilor. Dacă formele arată o existenţă, nu contează dacă existenţa e reală. De aceea poţi inventa o femeie cu forme superbe pe calculator şi de ea se poate îndrăgosti cineva…dar ea nu e reală. Ea este doar un complex de linii seducătoare…

Poţi modifica fotografia unui actor, a unui politician, poţi să te joci cu formele, care apar într-un film, într-o fotografie, într-un spot publicitar…pentru că formele sunt descărnate, nu au trup. Formele sunt măşti, sunt de domeniul iluzoriului pur.

4. De ce materia este un *mort* pentru Plotin?

Pentru că sufletele, care au o viaţă anterioară în afara trupurilor, ca spirite libere şi pure, atunci când vin în trupuri află răul şi „firea răutăţii" [74]. Deşi sufletele emană din Unu, din Principiul tuturor lucrurilor şi învaţă în cer, dincolo, ce e binele, pe pământ ele află ce e binele prin comparaţie cu răul pe care îl descoperă pe pămâmt[75].

De ce materia e *rea* pentru Plotin? Pentru că e un *rău necesar* pentru el. Pentru ca să distingi binele de rău şi să te înţelepţeşti în consecinţă ai nevoie de venirea ta pe pământ, pentru a vedea ce e răul. Însă răul e constitutiv materiei pentru Plotin. Şi dacă materia a decurs din Unu, atunci şi Unul e rău.

Pesimismul păgân, venit din dualismul ireductibil dintre spirit şi materie, te invadează la tot pasul în opera lui Plotin. Afli, ca şi la magistrul său Platon, că Plotin e devotat zeilor, că se jură pe zei, că crede în preexistenţa şi reîntruparea sufletelor, că şi

[73] *Cf.* ed. Cornea, vol. 1, p. 347.
[74] Idem, p. 260.
[75] Idem, p. 263.

plantele au suflet, că există un suflet universal, şi că în Hades stai în noroi.

Pentru statul în noroi, a se vedea Idem, p. 167, care e o idee, spune el, aflată în cadrul *misterelor* păgâne, fără să ne spună în ce fel de *mistere* fusese iniţiat.

5. Ai bani… ai valoare…

Valorile postmoderne sunt cumpărabile. Cumperi tot…şi te vinzi tot. Asta la nivel ipotetic…Numai că sufletul nu se vinde la pachet sau la litru. Iar virtuţile nu se vând nici dacă îţi stau înainte carcera sau tunul.

În decembrie 1989, credinţa şi dorul de libertate, de sănătate a libertăţii a tinerilor români – căci ei au fost majoritarii şi sufletele de Martiri – a biruit şenilele tancurilor. Cei care au jefuit libertatea câştigată prin sânge, nu şi-au cumpărat demnitate în acest fel, ci au continuat ceea ce învăţaseră în regimul turnării, a turnătoriilor inumane, degradabile.

Dacă eşti învăţat să fii prost, insensibil, canalie…şi crezi că viaţa asta e *bună*…atunci *totul e de vânzare*. Însă, NIMIC NU E DE VÂNZARE…În aparenţă cumperi tot, dar, de fapt, te vinzi, te pierzi, eşti cumpărat de banii pe care îi ceri, îi pretinzi, îi jecmăneşti…

6. Materia este transparentă harului

Dacă pentru Plotin materia era *moartă*, pentru noi materia poate fi înviată, transfigurată de către harul Treimii. Materia nu este amorfă ci raţională, penetrată de har. Materia e vie, e profundă, e raţională, pentru că a fost creată de Logosul dumnezeiesc, de Fiul lui Dumnezeu.

Dacă materia e profundă şi plastică, dacă e penetrată de har, dacă omul va trăi ca fiinţă înduhovnicită pentru veşnicie, atunci nu materia este sediul răului, nu trupul nostru, nu alte trupuri, ci răul stă în alegeri rele, în păcat.

7. Diferenţe

Materia e rea, rece şi moartă pentru Plotin. Pentru mine, ca teolog ortodox, ea este un mediu al manifestării slavei lui Dumnezeu, pentru că e creaţia lui Dumnezeu.

Dacă consideri materia rea, atunci nu poţi să îţi asumi lumea, viaţa în lume pentru a o sfinţi şi pentru a te sfinţi, pentru că crezi, că păcatul ţine de faptul de a avea trup, ca Plotin, şi nu de faptul de a alege ce e neconform cu noi, adică de a păcătui.

Dacă materia e moartă nu am mai fi avut niciun progres în domeniul biologiei, fizicii, chimiei…Dacă materia nu are raţionalitate şi nu e maleabilă, atunci nu am mai fi avut niciun obiect al hipertehnologiei actuale.

8. Atingi numai trupuri

Iubirea dintre doi inşi cere atingeri. Atingerile sunt normale într-o relaţie. Doi prieteni se salută, se îmbrăţişează, se sărută pe obraji. Un cuplu de îndrăgostiţi se sărută, se îmbrăţişează, se strâng cu putere în braţe, vor să se soarbă reciproc, au nevoie de intimitate.

Dacă nu există iubire/prietenie/relaţie, nu există nici…atingeri reale. Saluturile impersonale dintre doi angajaţi, vânzările trupului pentru muncă sau sex, atingerile neintenţionate în maşină sau metrou, unde stăm precum iarba în remorcă nu sunt…atingeri.

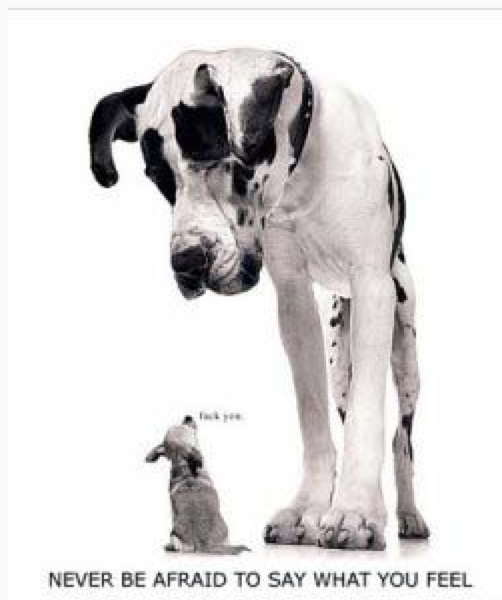
Atingerile cer…suflet. Ne atingem trupurile, pentru ca să scoatem la lumină adâncurile sufletului nostru. Dacă atingi numai trupul nu atingi…şi iubirea, admiraţia celuilalt. De aceea cumperi trupul dar…nu şi inima.

Ca să fii admirat trebuie *să fii de admirat*. Nu vei putea fi admirat cu forţa. Nu vei putea să fii o valoare în absenţa participării la sursa valorilor, care este Dumnezeu.

De aceea NU POŢI SĂ CUMPERI NIMIC. Tot ce cumperi…ai pierdut deja. Dacă vrei să rămâi în cineva dăruie adâncul din tine, atinge-l cu adâncurile tale, pentru ca să îl ai al tău, pentru ca să se îndrepte către tine.

Trupul fără suflet este ca moartea fără viaţă. Dacă ai viaţă, vezi trupul prin suflet, te urci prin trup la sufletul celuilalt. Dacă ai moarte, dacă eşti un cadavru ambulant, nu vezi viaţa, ci cobori în moarte, în păcat, şi sufletul cât şi trupul.

Complexele insignifianţei. Studiu de caz. Nume de cod: „Nicu Trică”

1. Prolegomena

Probabil aţi întâlnit vreodată pe stradă oameni care…vorbesc singuri. Da, e o problemă dureroasă! Şi vorbesc singuri pentru că se simt insignifianţi, mici, părăsiţi, marginalizaţi. Uneori, dacă *vor să fie văzuţi*, ori te bruschează, ori te năucesc cu *dă-mi şi mie un ban*, ori te insultă, ori te scuipă etc. E o problemă complexă…

Faţa aparent *anonimă* a internetului permite faptul, ca orice frustrat să zică ce vrea. După cum vă spuneam şi altă dată am avut parte de multe comentarii şocante pe blog de-a lungul timpului, nu atât pentru noi…ci pentru drama unor astfel de oameni.

Ameninţări, drăcuituri la drumul mare, chestii de neîngurgitat…pe care nu ar fi avut tupeul, prea mulţi, ca să ţi le zică în faţă…pentru că *insulta costă*.

Dar, pentru că mulţi cred, că noi nu ştim cine sunt, îşi permit să ne-o zică nu *numai româneşte* ci…și abject de banal…

2. Comentatorul „special” *Nicu Trică*

Aveţi aici mesajul său de astăzi [în original], căruia vom încerca să îi *luminăm* mesajul.

*

– Cine e?

– Răspuns *oficial*: I don't know!

*

– De când nu am mai primit asemenea mesaje, cu un iz aparte…*teologic*?

– Aici avem un răspuns dureros şi mai complex…Pentru că astfel de mesaje au început odată cu *disputa universaliilor* şi cu *lupta pentru rating eclesial,* adică atunci când pastorul Cruceru a iniţiat stupida altercaţie cu noi şi care a durat vreo două săptămâni de astfel de mesaje, pe care, din mare prostie dar şi durere, le-am şters.

Nu insinuăm că le-a scris, pe toate, pastorul Cruceru, dar că susţinători ferventi de-ai săi i-au dat ajutorul şi că…atacurile lor emailistice s-au terminat dintr-o dată, dintr-un foc, la sfârşitul celor două săptămâni de bălăcăriri *religioase*, aşa, cum, mai apoi, am văzut că se…practică în circuitul lor… dar nu numai al lor…

Dar, şi iarăşi e grav, am început să primim ceva asemenea, de la ortodocşii noştri de această dată, după recenzarea critică a episoadelor *Dalles 1* şi *Dalles 2*,

[*Dalles 1* = Claudiu Târziu reacţionează pe blogul său, pentru că un preot, adică noi, am spus în cadrul unei conferinţe publice, că Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române nu şomează, ci are în vizor, printre altele, şi canonizarea Sfinţilor români recenţi, pentru că acolo se spunea, că *Sfântul Sinod e împotriva canonizării Sfinţilor închisorilor comuniste* şi

Dalles 2 = admiratorii colegului Danion Vasile reacţionează fulgerător de repede pe *Orthoblog* şi pe blogul lui *Laurenţiu Dumitru*, vizavi de articolul-recenzie, în care asemănam pregătirea lui Danion pentru conferinţe, munca sa de cercetare efectivă, pentru a conferenţia odată...cu ştiinţa despre muzicologie a maneliştilor autohtoni, care zgândără coarda după ureche]

emailuri *ortodoxe* cu o vehemenţă rar întâlnită, la trei zile după ambele evenimente.

E un cod cumva, nescris, între noi, ortodocşii, ca după trei zile să denigrezi pe cineva, care îţi zice ceva, care face vreodată vreun comentariu critic la adresa ta sau la trei zile după moartea lui să vii să te răfuieşti, cu posteritatea pe care o are?

Oare pe cine am deranjat atât de mult şi de greu, de unii ortodocşi nu mă pot ierta, chiar dacă…nu le-am făcut nimic sau nu au nimic de împărţit cu mine sau eu cu ei….sau chiar dacă,

Dumnezeu este între noi şi ne priveşte extrem de atent? E dilematic…

În orice caz, după îndurerarea confraţilor mei a trecut o lună, o lună şi ceva, până au obosit să mai scrie [doreau să le public mesajele, ca şi *domnul Trică*] şi, văzând că eu nu vreau să pun comentarii batjocoritoare sau nu las să scrie alţii lucruri denigratoare la adresa sa, la articolul meu despre Danion Vasile ci, ceea ce am zis am zis, nu s-a făcut gaură în cer, şi am mers mai departe…emailurile au încetat, ca prin minune.

Omul, dacă vrea să ia aminte frăţeşte, ia, dacă mă întâlnesc cu el pe stradă vorbim, ne rugăm pentru el, pentru alţi o mie, pentru toţi…şi nu trebuie să bat câmpii o lună cu un subiect.

Acum îmi dau seama, că am fost prea sincer cu el şi cu alţi o mie online…şi că nu am exhibat aceeaşi nesimţire online [adică să mă fac că nu îi văd] de la început…dacă ei se fac că plouă şi sunt singurii *teologi* ai României.

Să facem…final acestei discuţii…pentru că mă dezgustă rău de tot…

N-am crezut vreodată să întâlnesc ortodocşi cu atâtea studii, care să poarte un resentiment atât de penibil pe cineva, pentru câteva remarci. Păcat…

3. Ce zice comentatorul *Nicu Trică* ?

Nu crede că eu vorbesc, la cafeaua de dimineaţă, cu soţia mea, despre Mihail Eminescu…Asta e!

Vorba Domnului Pleşu: *nu ai organ pentru credinţă!* Însă, noi vorbim şi la cafea, şi în pat, şi pe stradă, şi pe unde mai mergem noi…despre Eminescu, Scriptură, oximoron, întreţinere, sănătate, politică, Sfinţi Părinţi, păcate personale, despre cât de nemernici sunt unii cu noi, despre oamenii frumoşi pe care îi întâlnim, despre logică, filosofie, istorie, filme, ultimele lucruri pe care trebuie să le scriem, ce am mai tradus peste zi, ce trebuie să facem în următoarele zile, despre stres, oboseală, cer, vreme, vestimentaţie, mâncare, arheologie, plurisemantism…şi, ca să fiu în ton cu domnul Trică: *despre ce mai vrea muşchiul nostru*, domnule cititor bădăran!

Deci e un om, care ne citeşte [pentru că se referă la un podcast al nostru din urmă cu două luni], care are internet acasă sau la serviciu, care a scris mesajul, când a plecat de la serviciu sau când s-a întors acasă sau când nu a avut ce face, pentru că nu a avut ce face…

E un om care ne citeşte, care bombăne, care e invidios. Tot ce se poate să fie singur sau să aibă o familie aidoma sieşi.

Mă ia cu „dumitale"…pentru că e mai mic de vârstă. Când stai faţă în faţă cu unul, cum a stat el cu mine, ca să îmi scrie, s-a referit la mine, ca şi când aş fi în faţa lui şi şi-a declinat, prin asta, starea *de vizavi* de vârsta mea.

A cunoscut mulţi preoţi la vârsta lui…E grandoman. *A cunoaşte* pe cineva e lucru mare şi se petrece în zeci de ani de zile. Dânsul a vrut să ne spună, că a văzut câţiva preoţi, pe unde s-a dus el pe la biserică şi ei nu l-au băgat niciodată în seamă, cum îmi pierd eu timpul acum cu el, dar nu o fac pentru el, ci pentru oamenii atenţi şi de bun simţ, care ne citesc (şi nu cred că sunt puţini aceşti oameni…).

Îmi mărturiseşte ce crede despre mine: sunt fariseu, bigot şi idiot.

Ca să fii *fariseu* însă trebuie să te ducă capul, să ştii să distingi între bine şi rău şi să faci numai ce…îţi măreşte buzunarul. Dar cum eu nu iau nimic în buzunar, ci doar în cer, din munca mea online, aşa că treaba asta cu fariseismul cade.

Să fiu…*bigot*?! Păi bigotul e ăla, care nu are deschidere spre cultură, ştiinţă, societatea actuală, problemele ei şi…vorbeşte numai din Scriptură şi Sfinţi. Dacă priveşti ceva bloguri în jur, ortodoxe, s-ar putea ca acolo să vezi ceva asemănător…ceea ce aici nu e cazul.

Noi vorbim de prea multe lucruri şocante pentru omul, care crede că Scriptura e numai în limba română sau că Sfinţii Părinţi sunt…numai într-o singură carte.

Vorbim despre probleme ale lumii postmoderne foarte spinoase, pentru că sunt reale, ţipător de reale, ca pornografia, imbecilizarea prin sisteme media high tech, ideologiile plurale ale postmodernităţii, despre satanism, demonizare, moduri sofisticate de contaminare psihologică, despre secularizare, despre obiectualizarea oamenilor, despre nevoia stringentă de viaţă duhovnicească reală, despre singurătatea, care te face să te sinucizi, despre tot felul de forme de deznădejde…

Ca să fii *idiot*, în adevăratul sens al cuvântului…îţi doresc şi dumitale! Pentru că *idiot*, la origine, nu înseamnă *tâmpit*, *imbecil*, dar…pe dumneata nu cred că te interesează asta.

Dacă credeţi că sunt imbecil, stupid, alienat mintal…înseamnă că nu puteţi să distingeţi între oamenii, care scriu dezorganizat şi oamenii, cu exces de logică şi atenţie.

A râs de fotografia mea din pagina CV-ului, spunând că sunt gras şi jignesc postul prin înfăţişarea mea.

Aici avem de-a face cu românul tipic, adică *spălat* la creier, denucleat de valori pe timpul comunismului, care vorbea în termenii discriminării.

Militanţii anti-discriminare de astăzi, cu care noi empatizăm în mod firesc, se luptă cu astfel de tipuri de mentalitate în România europeană, în care omul, fizionomia, biografia lui se discută, după cum discutau gardienii semidocţi de la penitenciar pe marile somităţi, pe care un regim dement le pusese …*sub ei*.

Şi venea academicianul, fostul ministru, profesorul…în faţa gardianului Costel şi Costel se uita la el…

Se uita de sus…

Gardianul Costel se credea buricul pământului atunci, când avea în faţă un om în vărgi şi el, marele cimpanzeu peste…nişte bieţi îmbolnăviţi de vitregiile temniţei.

Şi chiar îi spunea academicianului, că el, el, Costel Licurici, e *dumnezeul* academicianului, pentru că el îl poate *torpila* imediat.

Şi la ăla nu îi plăcea nasul, la celălalt că era gras, la ălalalt că e tuberculos…

Dacă doreşti, domnule anonim, să fii la fel de fair play, ca şi mine, trimiteţi-mi poza dv., cea reală, să o punem pe blog, sub mârlănia dv., şi apoi chemaţi-o pe mama dv., ca să vă citească şi să se bucure de ce progenitură are…

Vreţi să aveţi muşchi de băiat mare şi să faceţi asta?

Oţi fi prost, dacă nu o faceţi!

Nu aveţi vână deloc!

Băieţii care zic…frate, trebuie să aibă faţă! Şi eu prefer să veniţi în faţa mea şi să îmi spuneţi toate astea în faţă, dacă sunteţi *bărbat*…şi o să vedeţi cum reacţionez: cum nici nu v-aţi închipui!

Noi zicem să încercaţi…

Dacă tot sunteţi *anonimul public* acum…îmi trimiteţi şi poza dv. şi totul e…fain!

Continuare.

Domnul *Nicu Trică* îl audiază pe părintele Savatie Baştovoi, pentru că face amintire despre el. Cred că părintele Savatie nu se prea bucură de astfel de audianţi. Poate că mă înșel...

Domnul *Nicu Trică* merge la mănăstire şi ascultă oameni înduhovniciţi, îi plac vorbele de Duh, dar, implacabil, rămâne tot…necioplit. Cred că şi ăsta e un paradox explicabil.

Noi, zice el, am scos din „prepuţul gândirii” prescurtarea *Psa.* pentru *preoteasă*.

Deci, un om evlavios, care nu merge cu blană de lup pe el la mănăstire, care nu e fariseu decât cu mine şi tot cu mine e prost

crescut, crede că nu ştiu nici ce e prepuţul, că nici nu am sex şi că nu ştiu cum se drăcuie ca la uşa cortului.

Prietene, eu ştiu cum se drăcuie, ca şi tine…numai că nu o practic, ci, mai ales, practic binecuvântarea şi a evlavioşilor şi a …mucoşilor. Da, îi binecuvintez şi îi iert şi pe unii şi pe alţii, cu bucurie!

Mă întreabă dacă am copii, dacă folosesc anumite organe etc.,etc., etc. …adică crede, că blogul se substituie intimităţii şi eu trebuie să mă spovedesc în public, pentru ca să îi satisfac dânsului curiozităţile.

4. Concluzii

Lucrurile frumoase pe care le aveţi la dispoziţie pe blogurile noastre s-au scris cu greu, cu sacrificii…nu bătându-ne cu mâna pe burtă, nu mergând pe stradă, ci asudând cu cartea în mână, în biblioteci, în rugăciune, post, nevoinţă, bun simţ…

Cărţile pe care le-am scris sau la care lucrăm, pastoraţia noastră îşi va arăta roadele ei în timp, şi tot dv., cei care doriţi să vă bucuraţi de ele, vă veţi bucura.

Fiecare ne bucurăm de lucrurile bune ale altora şi nu de mojiciile lor. *Studiul de caz* de astăzi e un om, *care nu are nicio problemă*…E alb ca varul…

Îi dorim sănătate, spor în casă, să fie suplu, bogat, să ajungă preşedinte, să aibă copii, nevastă, familie mare şi deşteaptă, să meargă pe lună, să fie super geniu, să fie cel mai mare…din parcarea din spatele blocului.

Şi, să ne trimită o poză, totuşi şi să vrea să se întâlnească cu noi, că nu strică niciodată să ai…*noi experienţe amiciţionale*.

Dv., celor care nu sunteţi *Nicu Trică*, vă doresc să nu aveţi copii *aşa de bine crescuţi* [dacă sunteţi în vârstă] iar dacă sunteţi tineri, ca noi sau mai tineri, să nu vă lăsaţi intimidaţi de orice lemn tănase, care vă spune una, alta şi ailalta.

Să vă vedeţi de treaba dv., să munciţi serios, să fiţi recunoscători, celor care v-au iubit, v-au crescut, v-au ajutat în viaţă…pentru că bunul simţ, munca şi omenia nu rămân nevăzute şi nerăsplătite.

În rest…bucuraţi-vă de caldul de afară, că o să vină iarăşi întreţinerea mare la iarnă!

Numai bine tuturor!

1. Introducere în subiect

În limba latină *complexus* ne vorbeşte despre ceva *care ne înconjoară*, *care ne împrejmuie*, printre alte semnificaţii lingvistice ale sale.

Din acest punct de vedere *complexele psihologice* apar ca deformări de personalitate în urma interacţiunii cu un mediu anume, ca urmare a respirării lui o anume parte din viaţa noastră.

În domeniul psihologiei sau al psihanalizei, *ideea de complexare* vorbeşte despre o deficienţă a percepţiei, despre o deformare a relaţiei, despre o stare maladivă în raportare la o altă persoană, împrejurare, situaţie dar, în primul rând, de o raportare viciată vizavi de noi înşine, de modul în care ne percepem pe noi înşine.

În termeni duhovniceşti însă, vorbim despre o vătămare a încrederii în viaţă şi în relaţiile cu oamenii sau despre o confuzie la nivelul raportării la noi înşine sau la alţii.

Oricum am trata acest subiect avem de-a face cu o sumă de înţelegeri deformate despre realitate sau despre cum trebuie să ne manifestăm personalitatea în viaţa cotidiană.

2. Complexele sunt de domeniul interiorităţii

Aceste *deficienţe de relaţie* sau *evaluări restrictiviste* ale propriei noastre persoane ţin de alegerile personale şi de modul în care ne gândim existenţa. Sunt o abdicare de la continua cizelare de sine, sunt un minus asumat de voinţă dar şi o trăire în trecut, pentru că prezentul ne displace sau ne îngrijorează.

Cauzele lor nu sunt atât parametrii duri ai realităţii existenţiale personale ci, mai degrabă, sunt modul cum am înţeles noi să ne poziţionăm interior faţă de anumite lucruri şi faţă de noi înşine. De aceea complexele psihologice, oricare ar fi ele, sunt asumate, chiar *ocrotite* de către noi, cu mai multă sau mai puţină ştiinţă…pentru că ne-am resemnat vizavi de rolul nostru în viaţă.

Suntem blocaţi în proiect, pentru că nu vrem să vedem situaţia noastră şi a lumii în care trăim în ansamblu sau, mai degrabă, pentru că nu ne asumăm existenţa şi cursul lumii în care trăim prin prisma providenţei divine.

Din punctul nostru de vedere, complexele psihologice sunt nişte *tare ontologice* provocate personal, care îşi extrag forţa tocmai din alipirea noastră interioară de idei neconforme cu realitatea privită din punct de vedere duhovnicesc şi realist.

Ele sunt zestrea noastră formată din alegeri greşite, zestre care ne-a făcut să fim fiinţe fricoase, libidinale şi inchizitoriale.

Înţelegerea lor corectă ţine de sinceritatea cu care dorim să scăpăm de ele. În măsura în care vrem să ne înţelegem complexele, traumele dobândite de-a lungul vieţii noastre putem scăpa de ele prin pocăinţă, mărturisire şi asceză continuă.

3. Exemplificări şi remedii

Primul remediu, înainte să trecem în revistă câteva complexe psihologice notorii, e să acceptăm că ele există, că sunt realităţi ale fiinţei noastre şi că ele pot fi vindecate.

Al doilea remediu e acela de a ne analiza smerit realitatea interioară, sufletul nostru şi să observăm, când a început această traumă, cum a evoluat şi de ce e o problemă pentru noi în clipa de faţă.

3. 1. Complexul lui Oedip

Sigmund Freud a vorbit despre complexul lui Oedip ca despre atracţia sexuală a copilului pentru mama lui, venită pe fondul unei idealizări a ei, ca unul care o cunoaşte numai pe ea în mod autentic.

În măsura în care mama e o fiinţă iubitoare, atentă, disponibilă mereu ca să îl ajute şi ea este mereu în preajma lui, copilul se îndrăgosteşte în mod real de ea şi e normal să facă acest lucru.

Însă, în măsura în care acesta se dezvoltă şi din punct de vedere sexual, odată cu trecerea timpului, el îmbină dragostea pentru mama lui cu atracţia sexuală către ea, mama fiind văzută ca o imagine ideală de frumuseţe. Aşadar copilul se îndrăgosteşte în mod plural de fiinţa care îi stă în preajmă, care îi umple arealul.

Cum se formează atracţia sexuală pentru mamă? Simplu! Copilul nefiind învăţat cu ceea ce înseamnă segregarea gândurilor, împărţirea gândurilor şi a sentimentelor, care se formează în noi şi pe care o cere viaţa duhovnicească de la un om adult, îmbină, în mod *natural* pentru el, *atracţia pentru femeie* cu *atracţia incestuoasă*. Greşeala lui, în primă fază, e o greşeală neconştientizată, el tinzând spre mama lui în mod natural.

Această atracţie sexuală pentru persoane mai în vârstă decât tine devine cronică atunci când, ajuns la pubertate, ajuns adolescent, nu vrei o prietenă de vârsta ta…ci o persoană de vârsta mamei tale.

Şi atracţia ta e cronică, e patologică, pentru că nu e realistă. Tu nu vrei o femei în vârstă, ci o fată de vârsta ta…care să fie tot la fel de iubitoare cu tine şi de atentă, ca şi mama ta. Dar, pentru că nu găseşti una, care să te înţeleagă…crezi că orice femeie în vârstă, de care tu te îndrăgosteşti…este mama ta.

Ceea ce se petrece cu un băiat se petrece şi cu o fată. Ea e atrasă de tatăl ei, tot din cauza neştiinţei de a departaja sentimentele între ele.

Fanteziile sexuale cu oameni în vârstă ale copiilor se nasc din această trăire duală a dragostei faţă de părinţii lor. Ele sunt, pe de o parte, rodul singurătăţii copiilor, a lipsei de dialog dintre părinţi şi copii sau dintre copii între ei iar, pe de altă parte, sunt rodul unei aspiraţii normale spre iubire direcţionată însă prost.

Descentrarea de pe imaginea mamei a viitorului bărbat se produce în momentul, când apare în viaţa lui o femeie de vârsta

lui, care îl învaţă iubirea, încrederea, sentimentele stabile de care are nevoie un bărbat într-o căsnicie.

Trecerea de la *idealitatea incestuoasă* la *iubirea reală* pentru o femeie se face în mod progresiv, pe măsură ce conştientizezi diferenţa dintre *fantasmă* şi *sentimentul viu*, relaţia vie apărută între doi oameni maturi.

3. 2. Complexul înfăţişării de sine

Dacă te naşti cu un trup bolnav, dacă eşti timid, cu anumite deformări genetice etc. şi crezi că cel mai important lucru pentru a fi acceptat de către cineva ca prieten, soţ sau angajat e *felul cum arăţi* avem de-a face cu *complexul înfăţişării de sine*, cum l-am numit noi, şi care cuprinde sub cupola sa toată gama de sentimente, care exprimă nefericirea, singurătatea, neîncrederea în sine, indiferenţa faţă de modul cum arăţi şi te prezinţi…pentru că te simţi incompatibil cu anumite standarde impuse de *frumuseţe socială*.

Maximalizând aspectul fizic sau psihologic al eredităţii nu luăm în calcul şi latura adâncă a fiinţei şi a vieţii noastre, aspectul duhovniceasc al fiinţei noastre, cel care reprezintă, de fapt, adevărata noastră statură în faţa lui Dumnezeu.

Putem să avem deformări ereditare grave ale fiinţei noastre, ca imbecilitatea, însă acestea nu ne fac să fim non-persoane.

Un bărbat cu faţa arsă la un incendiu, o femeie fără două degete din naştere, oameni cu diferite boli din naştere sau dobândite nu sunt pentru Dumnezeu nişte *rebuturi umane* şi nici nu sunt scoşi de la mântuire şi sfinţenie, pentru că nu sunt frumoşi, nu au o anumită înălţime sau o anumită culoare a pielii.

Complexul înfăţişării de sine, sub ambele sale aspecte, fizic şi psihic, îşi pune problema, deopotrivă, asupra utilităţii capacităţilor noastre fizice sau psihice pentru a fi proprii lumii în care trăim.

Analizându-ne serios modul în care arătăm, din ce motiv arătăm cum arătăm şi din ce motiv gândim cum gândim vom observa, că noi nu acceptăm o serie de lucruri fundamentale despre noi:

1. nu ne acceptăm ereditatea, modul cum Dumnezeu a dorit să venim pe lume;

2. nu acceptăm, că noi suntem de vină pentru cum arătăm, dacă nu ne-am îngrijit sănătatea şi

3. nu există standarde reale de frumuseţe şi urâţenie formate numai pe criterii aspectule, ci frumuseţea sau urâţenia reale ţin de virtute şi păcat şi nu de modul cum arăţi.

Şi, luând în serios aceste trei lucruri spuse mai sus înţelegem, că nu am luat în calcul, la modul serios, nici traseul real al vieţii noastre şi nici realitatea *reală* a persoanei noastre.

Noi am vrut să fim compatibili *doar* cu societatea în care trăim, dar am făcut abstracţie de ceea ce cere Dumnezeu de la noi: să ne sfinţim viaţa.

Iar dacă noi ne îngrijim numai de aspectul estetic al fiinţei noastre şi doar pentru el suferim…atunci suntem oameni morţi în ceea ce priveşte frumuseţea reală, adâncă a fiinţei noastre, care e curăţirea noastră de patimi.

Dacă în cazul îndrăgostirii incestuoase de părinţi aveam de-a face cu *o suprapunere de sentimente*, aici avem de-a face cu *o receptare unidimensională* a realităţii personale, adică numai sub aspectul fizico-intelectual, pe care îl cere societatea de consum.

3. 3. Complexele originii şi ale etniei

Complexul originii îl face pe cel care îl trăieşte să nu poată să suporte locul unde s-a născut sau pe părinţii care l-au născut şi nici mediul în care a trăit sau trăieşte…pe motiv că *îl fac de ruşine*.

El se formează tot pe considerente seculare, considerente, care explică în mod neverosimil pretinsa *superioritate* a omului născut la oraş faţă de cel născut la ţară. Sau *superioritatea* inexplicabilă a omului născut din familie princiară sau intelectuală faţă de cel născut din familie ţărănească sau muncitorească.

Se confundă, în această situație, omul ca atare, cu posibilităţile sale reale…cu poziţia socială a părinţilor săi sau cu mediul în care se naşte.

Complexul originii apare, mai ales, în oameni, care nu au mari aspiraţii şi care nu muncesc pentru ele…şi care dau vina pe familia din care s-au născut sau pe mediul în care au trăit pentru *neşansa* vieţii lor.

Complexul etniei, tot un complex social, vine din aceea că te-ai născut într-o etnie defavorizată sau nevăzută prea bine la nivel global.

Adică sunt ţigan sau indian, sunt om din lumea a treia şi nu sunt american, german sau japonez. Şi aici se confundă neamul în care te-ai născut cu capacităţile tale reale, pe care poţi să le manifeşti.

Chiar dacă mentalitatea seculară este împotriva ta, conştiinţa de sine nu ţi-o dă nici locul unde te-ai născut, nici limba pe care o vobeşti şi nici culoarea părului sau a pielii pe care o ai ci munca ta, aspiraţiile tale.

Ca să te vindeci de ambele complexe trebuie să-ţi recunoşti particularităţile cu care tu te-ai născut şi pe care le ai şi pe acelea să încerci să le fuzionezi cu problematica mondială a vremii tale.

Ca să te simţi dincolo de împărţiri pe bază de origine, sex, etnie, rasă…trebuie să trăieşti duhovniceşte viaţa ta şi să vezi că ceea ce este important e *ceea ce ne uneşte* şi nu *ceea ce ne desparte*.

Unicitatea noastră personală trebuie acomodată unei problematici universale, pentru ca să avem *o împlinire reală* şi nu *una exclusivistă*.

3. 4. Complexul educaţiei şi cel al puterii financiare

Complexul educaţiei se naşte dintr-o hiperbolizare a potenţelor reale sau imaginare a celor educaţi, şcoliţi, care produce în noi, pe de o parte, teamă faţă de ei iar, pe de altă parte, sentimentul…inaccesibilului în preajma lor.

Contestarea excelenţei, a muncii unor oameni, care se dedică într-un anume domeniu de cercetare, vine nu atât din cunoaşterea realităţii vieţii lor, cât din imaginea aceasta nerealistă, pe care omul educat o are în ochii acelora, care nu au avut parte de o educaţie majoră.

Şi, pe premisa, că nu poate să întreacă pe cineva anume în cunoaştere…omul care trăieşte această neîncredere în harul lui Dumnezeu şi în propriila sale forţe se afundă în lâncezeală, în necunoaştere, pentru că nu poate atinge un anume standard intelectual.

Greşeala sa constă tocmai în aceasta: în a porni pe drumul cunoaşterii cu *standarde impuse* sau *autoimpuse* de cunoaştere. Pentru că, în aventura cunoaşterii, nu se pleacă pentru ca să ajungi numai până la un punct anume…ci pentru ca să ajungi, până acolo, unde tu poţi să ajungi.

Îşi impune standarde, care nu au nimic de-a face cu puterea lui şi cu viaţa lui, cu unicitatea lui, pe de o parte iar, pe de altă parte, se autoexclude de la experienţă, de la cunoaştere, mai înainte ca să facă primul pas pe acest drum.

Complexul puterii financiare se naşte în oamenii, care doresc să ajungă cineva prin intermediul banilor şi nu al sfinţeniei sau al cunoaşterii.

Dacă în cazul *complexului educaţiei* aveam de-a face cu un om fricos, care vrea *excelenţă fără efort*, în cazul complexului de faţă avem de-a face cu un leneş mândru, care *vrea bani fără efort*.

Văzând valoarea în câte maşini, case, conturi bancare are cineva…omul, care doreşte să fie bogat în mod excedentar, se simte complexat nu de *ceea ce nu este*…ci de *ceea ce nu are*.

Realitatea sa ontologică fiind exclusă din calcul avem în această situaţie un complex psihologic completamente secular, care nu mai are în prim-plan omul…ci materia.

Şi atunci, când altceva e mai important decât omul şi decât mântuirea lui înseamnă, că am ajuns o societate în care nu mai primează *valoarea*…ci *patima iraţională*.

4. Final…personal

Am stat şi m-am gândit de multe ori pe mine însumi…în funcţie de realitatea diverselor complexe psihologice şi am realizat că nu am pactizat niciodată, în mod real, cu aceste blocaje interioare infuzate la nivel social.

Nu m-a complexat niciodată originea mea ţărănească, nu m-a complexat niciodată limba română, nu mi s-au părut cunoaşterea, sfinţenia, genialitatea, excelenţa drept realităţi inaccesibile sau nedemne de om, ci dimpotrivă, am văzut în fiecare moment al vieţii mele o rânduială a lui Dumnezeu cu mult mai bună, decât tot ce mi-aş fi închipuit vreodată.

Şi am înţeles, că fiecare complex în parte, fiecare traumă interioară, care ne face să stagnăm interior e un duşman pe care noi îl creăm, noi îl hrănim şi noi îl elogiem, în detrimentul nostru.

Dar că, atunci când vrem să renunţăm la ele, la tot ceea ce ne ţine pe loc…e nevoie să ne luăm în serios rolul nostru de a ne curăţi de patimi, rol nostru ascetic, care este incompatibil cu orice complex psihologic. Pentru că asceza înseamnă să treci peste tot ce te limitează, peste tot ce e vătămat în tine, cu harul lui Hristos, care te întăreşte în toate.

Dacă ceva ne ţine pe loc…ne ţine numai din cauza noastră. Dacă ceva din fiinţa noastră ne pironeşte locului nu e de vină altcineva pentru acest lucru, ci numai noi înşine.

Însă, trebuie să recunoaştem cât e din vina noastră, în mod real…şi cât e din ceea ce ne depăşeşte cu totul. Pentru că boala ereditară sau trauma suferită fără voia noastră…nu ne poate inculpa şi complexa în mod real.

Însă lenea, infatuarea şi prostia ne inculpă, pentru că ele nu sunt *tare ontologice*…ci *patimi dobândite*, hrănite şi păstrate în viaţă din cauza noastră.

Argumente şocante

Cum poţi să aduci un argument şocant…dacă te numeşti…Nietzsche? Poate argumentul de *tip…instinctual*, de *tip Nietzsche*, să determine un adevăr?

Filosoful german se gândea, dacă putem să abordăm realitatea în termenii potenţialităţii de tip voliţional pur. Adică, mai pe înţeles…dacă putem să introducem în schema gândirii noastre…ideea, că şi neadevărul e *un bine* şi că, în definitiv, se poate *trăi bine*…dacă *eşti imoral*.

Friedrich Nietzsche, în orgoliul său nebun de a destructura din interior creştinismul, mă rog, racordările la creştinism ale Europei – creştinism pe care îl numea *un platonism* – dorea un cetăţean european, care să gândească în termenii utilităţii şi nu ai…adevărului. Şi, se pare, că instinctual – nu instinctiv! – mulţi cetăţeni ai Europei găsesc, că e *mai bine* să fii *imoral*…decât să fii *moral*.

Dacă dai cu ochii prin presa din toată lumea vezi, că vinde numai sexul, moartea, cancanul şi sportul, însă şi politica, mai mult sau mai puţin. Toate cinci enumerate aici sunt văzute teluric, prea teluric.

Toate ţin de aparenţe…şi nu de conduita morală. Ca să fii regina porno nu trebuie să ai *morală*…ci *antimorală*. Dacă eşti pasionat de moarte şi stai cu ochii în filme şi în senzaţii puternice nu ţi se cere *să fii moral*…ci *să nu treci de limitele unei legităţi*…care nu îţi cere *să fii moral*, ci *să ai aparenţa moralităţii*.

Ca să fii un om moral trebuie să trăieşti în adevărul lui Dumnezeu, să simţi cum ţi se schimbă viaţa, cum te sfinţeşti în relaţia cu Dumnezeu şi cu semenii tăi.

Adevărata moralitate nu este de faţadă. Însă civilitatea poate fi de faţadă. Respectabilitatea poate fi…numai faţadă, numai o perdea de minciuni frumoase…sau de nimicuri încântătoare.

Şi, dacă eşti om politic, om de cultură, om de ştiinţă, om al Bisericii…pentru ca să fii *respectabil* nu trebuie să fii neapărat *şi sfânt*…ci trebuie să ai morga care ţi se cere, alura proprie gradului tău social.

Dar tu poţi să fii un impostor, unul galant, unul spălat, şpreiat, umblat…dar un ditamai impostorul. Poţi să fii…pentru că logica jocului social nu e creată de sfinţi şi nu vizează sfinţenia şi nici altruismul, ci egoismul, lupta pentru putere, lupta pentru intensitatea singurătăţii pe care ţi-o doreşti.

Tocmai de aceea singurătatea interioară e pe măsura gradului de dezumanizare. Cu cât încerci să fii o canalie şi mai mult, o brută, un farsor…cu atât ai în tine – şi nu în afara ta! – propria ta dramă.

Bineînţeles, că nimic din jurul tău nu te satisface, dacă nu te ai pe tine! Tu, numai tu, ştii cât de împuţit eşti, cât de escroc, cât de rău eşti, ce mult rău eşti în stare să faci. Dar tot tu, tu, numai tu, ştii că tot ce ai…eşti, şi tot ce eşti…ţi-ai făcut-o cu mâna ta.

Şi, când te scurgi în iad pas cu pas, când îţi asumi iadul, când ţi-l construieşti, oricât te-ai detesta…ai început să ţi-l şi placi.

De ce Nietzsche credea, că nu o să înnebunească şi…a înnebunit într-un mod jalnic? De ce credea, că mila nu e importantă, de ce credea că credinţa creştină e *o mare caricatură*, *o mare greşeală*, dar a sfârşit prin a se simţi învins de propria sa…animozitate interioară?

Când îţi poţi aduce argumente…şocante chiar şi pentru tine, reconvertitoare? Când ai timp…să vrei să fii bun cu tine însuţi? Dacă vrei să îți argumentezi intențiile în mod credibil, să îți asumi realitatea ta…trebuie să te accepţi ca rebut, ca greşeala…propriilor tale alegeri.

Pare atât de simplu…dar nu e simplu, pentru cine nu vrea să se…*simplifice*.

Orgoliul e o paiaţă, care se crede cerul lui Dumnezeu, o pasăre în zbor…şi e o biată pală de fum. Ca să accepţi că eşti prost şi urât la suflet…e o adevărată luptă cu tine însuţi. Mai mare eroism nu există decât acela de a te lua în serios…şi de a te răstigni, la modul cel mai serios, în faţa lui Dumnezeu.

Dacă crezi că eşti mare numai cu argumente exterioare…nu ai niciun argument. Măreţia e atunci, când nu ai niciun argument pentru nimeni şi nici nu vrei să ai, dar eşti întru slava lui Dumnezeu, care este cea mai mare argumentare posibilă a adevărului unei vieţi de om.

Stam de curând cu cineva de vorbă şi…acesta dorea să mă facă conştient de faptul, că eu, din cauza muncii mele ştiinţifice şi a vocaţiei mele…*nu am contact cu lumea reală.*

Argumentul său era următorul: *Dv. credeţi că lumea noastră merge după principii, după reguli, după raţiune...Însă aici, cel care gândeşte este un pericol social, e un om suspect. Totul se face prin relaţii de cumetrie, prin a te mânji, prin a fi toţi o apă şi un pământ.*

Dacă cineva dovedeşte că e mai bun decât alţii, toţi la un loc vor veni ca să-i demonstreze, că nu e bun de nimic şi că trebuie să renunţe la o pretinsă superioritate a lui faţă de ei.

Dacă nu renunţă, îl socotesc un nimeni. Dacă le arată că este ca ei, atunci toţi vin şi îl laudă, cu toate că ştiu că nu este…ca ei.

Şi ce îmi spunea acest om, de fapt? Ce spune Nietzsche în primele pagini ale lui *Dincolo de bine şi de rău.* Pentru că germanul nostru ne spune, în esenţă, că *nu trebuie să fii moral…ca să fii*. Că nu trebuie să ai adevăruri…ca să fii ovaţionat.

Că nu trebuie să fii o valoare…ca să ai un public, care să rămână vrăjit de tine. Nu! Ci trebuie numai să speculezi prostia oamenilor [adică oportunităţile], trebuie să fii loial clicii tale, să te prefaci că eşti respectabil, când eşti în faţa camerei de filmat sau a unui public…dar tu, acasă, în inima ta, să fii ce vrei și cum vrei.

Nu ştiu dacă confidentul meu îl citise pe filosof…însă intuise substanţa gândirii lui. Trăia ca acela. El înţelesese, că nu trebuie să fii cineva cu adevărat ci, pentru oamenii orbi ca şi tine, e de ajuns să fii un *escroc atent*, care să apeşi pe butoanele, pe firele care trebuie…pentru ca cei mai proşti decât tine să te aduleze sau să se facă că *te respectă*.

Dumnealui credea, că eu nu am înţeles acest lucru…Însă, când noi vorbim de despătimire, de curăţire de patimi, vorbim în esenţă de tot felul de asemenea lucruri reale, pe care le simţi, le vezi, ţi se perindă pe sub nări…şi miros greţos rău de tot. Noi vedem multe, ştim multe…însă, dacă părem, că nu spunem tot ceea ce vedem şi ştim…atunci *nici nu ştim*, de fapt, şi *nici nu vedem*…

Dar ce poţi să vezi…când nimeni nu vede? Ce poţi să vezi, când toţi suntem orbi? Ce poţi să vezi, când toţi preferă…să zâmbească?

Iadul nu e pavat, în primul rând, cu intenţii bune…ci cu zâmbete tulburător de demonice. Ca să fii *mare* în iad, da, trebuie să faci drăcii imense…Însă acum nu mai vrem un iad adânc…ci ne limităm numai la a zâmbii mânzeşte, la a ridica din sprâncene, la a părea indiferenţi, la *a fi…diplomaţi*.

Nu mai suntem şocanţi? Da, credem că nici şocanţi nu mai ştim să fim şi nici nu mai avem argumente. Fără argumente, fără sentimente, fără iad adânc…fără…

Primul articol scris în România despre Fericitul Ilie Mărturisitorul

Primul articol scris în România despre Fericitul Ilie Mărturisitorul a fost cel al lui Nicolae Marinescu, pe atunci student la *Facultatea de Teologie Ortodoxă* din Bucureşti şi, actualmente, preot.

Articolul a fost publicat în rev. *Formula AS*, anul X, nr. 395, ianuarie 2000, p. 21.

SPIRITUALITATE

Un posibil sfânt român al acestui sfârşit de secol

Părintele ILIE LĂCĂTUŞU

• Trupul preotului Ilie Lăcătuşu (†1983) a fost deshumat anul trecut. Era neputrezit şi emana un miros puternic de mir. În istoria Bisericii, o singură categorie de oameni au acest dar: sfinţii •

O viaţă de credinţă, slujire şi gratii

Părintele Ilie Lăcătuşu s-a născut la 8 decembrie 1909 în satul Crăpăturile din judeţul Vâlcea. A fost al doilea copil – din cei şapte – al soţilor Marin şi Maria Lăcătuşu, ţărani simpli, dar cu credinţă în Dumnezeu. Tatăl său era cântăreţ bisericesc, ceea ce a dus la apropierea copilului de Biserică încă de la o vârstă destul de fragedă. Urmându-şi chemarea interioară, după terminarea şcolii în satul natal, se înscrie la Seminarul Teologic "Sfântul Nicolae" din Râmnicu-Vâlcea (1923-1930) pe care îl absolvă cu Diploma de Virtute. Urmează apoi Facultatea de Teologie din Bucureşti, între anii 1930-1934.

La 5 iulie 1931 se căsătoreşte cu învăţătoarea Ecaterina Popescu. Este hirotonit preot, în septembrie 1934, şi i se încredinţează parohia Oaica de Jos, raionul

La deshumare, o surpriză de proporţii

Înmormântarea soţiei a avut loc pe 29 septembrie 1998 (profeţie?). Cu această ocazie, cei prezenţi s-au aflat în faţa unui fapt neaşteptat: trupul părintelui era întreg, neputrezit, asemenea unui trup îmbălsămat. Mai mult decât atât, el emana un miros plăcut, asemănător mirosului de mir. Dându-şi seama că se pot afla în faţa unui sfânt, dar şi pentru a nu cădea într-o idolatrie nefondată, rudele au lăsat timp de mai multe săptămâni trupul în contact cu aerul. Nu s-a întâmplat nimic, fapt pentru care au înaintat un memoriu Arhiepiscopiei Bucureştilor, prin care atrăgeau atenţia asupra descoperirii.

Câteva luni mai târziu, difuzarea pe postul naţional de televiziune a filmului documentar "Semne", realizat de regizorul Cornel Ciomâzgă, a înştiinţat opinia pu-

Înainte de calvarul comunist

Ce spun rânduielile bisericeşti?

Până ce Sfântul Sinod, forul suprem în conducerea

Rezoluţie maximă [4007 x 2109]

Un posibil sfânt român al acestui sfârşit de secol

Părintele ILIE LĂCĂTUŞU

• Trupul preotului Ilie Lăcătuşu (†1983) a fost deshumat anul trecut. Era neputrezit şi emana un miros puternic de mir. În istoria Bisericii o singură categorie de oameni au acest dar: sfinţii •

O viaţă de credinţă, slujire şi gratii

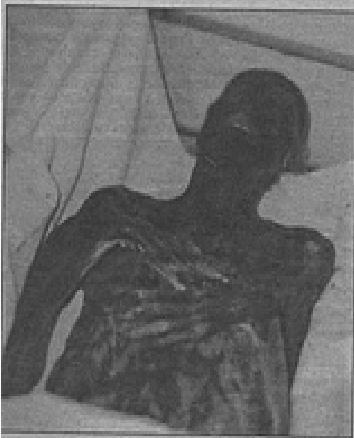
Părintele Ilie Lăcătuşu s-a născut la 8 decembrie 1909 în satul Crăpăturile din judeţul Vâlcea. A fost al doilea copil – din cei şapte – al soţilor Marin şi Maria Lăcătuşu, ţărani simpli, dar cu credinţă în Dumnezeu. Tatăl său era cântăreţ bisericesc, ceea ce a dus la apropierea copilului de Biserică încă de la o vârstă destul de fragedă. Urmându-şi chemarea interioară, după terminarea şcolii în satul natal, se înscrie la Seminarul Teologic "Sfântul Nicolae" din Râmnicu-Vâlcea (1923-1930) pe care îl absolvă cu Diploma de Virtute. Urmează apoi Facultatea de Teologie din Bucureşti, între anii 1930-1934.

La 5 iulie 1931 se căsătoreşte cu învăţătoarea Ecaterina Popescu. Este hirotonit preot, în septembrie 1934, şi i se încredinţează parohia Osica de Jos, raionul Caracal, iar mai apoi satul Buiceşti – Vâlcea.

Ani de zile, viaţa părintelui se va scurge liniştită, el ocupându-se cu râvnă de misiunea sa, având şi grija familiei, binecuvântată de Dumnezeu cu cinci copii.

Dar, în 1952, un val de arestări în rândurile preoţilor face ca Ilie Lăcătuşu să ajungă într-o colonie de muncă, la Canal. Un an mai târziu, din cauza înrăutăţirii stării de sănătate, este mutat la Târgu-Ocna. Trebuie spus că, în comparaţie cu închisoarea de la Piteşti unde reeducarea a produs multe victime, la Târgu-Ocna viaţa religioasă a atins cele mai înalte culmi. Aici şi-a trăit ultimele zile Valeriu Gafencu, supranumit "sfântul închisorilor". Pentru părintele Ilie, aceasta va fi o perioadă de intensă rodire spirituală.

În 1954 este eliberat, dar în 1959, prigoana comunistă înăsprindu-se din nou, părintele este din nou arestat şi condamnat la muncă silnică în colonia Periprava din Deltă. Starea sănătăţii i se înrăutăţeşte din ce în ce mai mult. Între 1964-1965 are domiciliul forţat la Bolintin, unde este obligat să lucreze ca zidar. Va avea posibilitatea să slujească din nou abia în 1965, în satele Gărdeşti – Teleorman şi Răsuceni – Ilfov. Se pensionează în 1978. Încetează din viaţă la 22 iulie 1983, după ce pe patul de spital îi rugase pe cei dragi ca, dacă soţia sa va muri peste 15 ani, să fie înmormântată alături de el.

La deshumare, după 15 ani...

La deshumare, o surpriză de proporţii

Înmormântarea soţiei a avut loc pe 29 septem[brie] 1998 (profeţie?). Cu această ocazie, cei prezenţi s-[au] aflat în faţa unui fapt neaşteptat: trupul părintelui [era] întreg, neputrezit, asemenea unui trup îmbălsăm[at]. Mai mult decât atât, el emana un miros plăcut, ase[mă]nător mirosului de mir. Dându-şi seama că se pot [afla] în faţa unui sfânt, dar şi pentru a nu cădea într-o ido[la]trie nefondată, rudele au lăsat timp de mai multe s[ăp]tămâni trupul în contact cu aerul. Nu s-a întâmp[lat] nimic, fapt pentru care au înaintat un memoriu [Ar]hiepiscopiei Bucureştilor, prin care atrăgeau aten[ţia] asupra descoperirii.

Câteva luni mai târziu, difuzarea pe postul naţio[nal] de televiziune a filmului documentar "Semne", reali[zat] de regizorul Cornel Ciomâzgă, a înştiinţat opinia [pu]blică despre incredibila descoperire. Fără a trage o c[on]cluzie anume, imaginile prezentau un trup perfect [în]treg, uscat şi uşor (7-8 kg), de culoarea alunei, iar c[hip]ul de pe chip părea că trădează liniştea interioară dinainte de moarte.

Cultul local şi opinia publică

Cazul părintelui Ilie Lăcătuşu a stârnit o vie şi [...] rească senzaţie în mass-media, dar şi în lumea eclezia[stică] din România. În jurul Mănăstirii "Petru-Vodă", al căr[ei] stareţ este cunoscutul duhovnic Iustin Pârvu, exis[tă] deja un cult discret al preotului mărturisitor, ba acest[a] a fost şi pictat pe un perete exterior al bisericii d[in] această aşezare monahală. Mai multe asociaţii cuno[s]cute: Frăţia Ortodoxă Română, Asociaţia Creştinil[or] Ortodocşi Români, Grupul "Scara", Asociaţia "Cristi[a]na", Liga Tineretului Ortodox Român, Fundaţia "Ana[s]tasia", Asociaţia Română a Foştilor Deţinuţi Politici [şi] Luptători Anticomunişti şi Liga Studenţilor au alcătu[it] un memoriu prin care se cerea Sfântului Sinod de[s]chiderea unui dosar de canonizare pentru părintele Il[ie] Lăcătuşu (aceasta ar însemna trecerea lui în rându[l] sfinţilor Bisericii Ortodoxe Române, în calendar şi î[n] slujbe).

Rezoluţie maximă [2271 x 3924]

SPIRITUALITATE

Înainte de calvarul comunist

Ce spun rânduielile bisericeşti?

Până ce Sfântul Sinod, forul suprem în conducerea BOR, se va pronunţa oficial asupra sfinţeniei părintelui Lăcătuşu, se cer precizate motivele care pot determina ca un corp neînsufleţit să nu putrezească după punerea în mormânt. Acestea sunt: frigul (în cazul când înhumarea are loc iarna), o salinitate ridicată a solului sau o compoziţie biologică specială a trupului. În primele două cazuri, expunerea la aer ar duce la putrezirea trupului, dar, precum am văzut, acest lucru nu s-a întâmplat. O compoziţie biologică specială înseamnă fie păcate mari în timpul vieţii, fie sfinţenie.

Pravila, acel regulament de ordine interioară al Bisericii, precizează: dacă trupul neputrezit are culoarea neagră, se datorează unor mari păcate. Dacă partea dorsală a trupului este putrezită, se datorează unui blestem preoţesc sau arhieresc. Dacă mortul are degetele chircite, unghiile şi părul crescute foarte mult în groapă, se datorează celei mai grele pedepse bisericeşti: anatema (excomunicarea). Alte caracteristici ale acestor trupuri: sunt deformate şi urâte, miros greu şi provoacă spaimă privitorilor.

Cu tot spiritul critic, nici una dintre aceste atribute n-a putut sta în dreptul numelui preotului Ilie Lăcătuşu, mai ales dacă se ţine cont de un amănunt mai puţin cunoscut: Preasfinţitul Părinte Teodosie Snagoveanul a oficiat o slujbă de dezlegare pentru eventualele păcate mari sau anateme care ar împiedica trupul preotului să putrezească. Vicarul Arhiepiscopiei Bucureştilor a recunoscut că se află în faţa unui caz clar de sfinţenie, dar a adăugat că o procedură de canonizare presupune cercetarea tuturor mărturiilor necesare unui astfel de moment. Astfel de ceremonii s-au mai făcut în 1955 şi 1992, când au fost trecuţi în rândul sfinţilor, printre alţii, domnitorii Ştefan cel Mare şi Constantin Brâncoveanu cu fiii săi.

Ce urmează?

O explicaţie teologică a neputrezirii unui trup după moartea purtătorului său sună cam aşa: partea spirituală a unei persoane formează, împreună cu partea materială, un tot unitar. De aceea, trăsăturile de caracter se imprimă asupra chipului şi a constituţiei fizice în ansamblu. La fel şi nivelul de viaţă spirituală atins. Iar atunci când sufletul se află într-o aşa de intimă legătură cu Dumnezeu, cum se întâmplă în cazul sfinţilor, însuşi biologicul trupului este transfigurat de har şi decesul îl afectează numai parţial.

Părintele Ilie Lăcătuşu este, probabil, ultimul intrat în cercul "prietenilor" lui Dumnezeu. Îşi mai aşteaptă însă rândul un Argatu sau un Ilie Cleopa.

În faţa unor oameni ca aceştia, care apar la fel de rar ca o eclipsă de soare, curioşii se retrag cu respect şi lasă loc tăcerii grăitoare. Cum spune un text liturgic ortodox: "*Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte...*"

NICOLAE MARINESCU

Rezoluţie maximă [1525 x 4067]

Băi, teroriştilor…deşi vorbiţi pe înţeles tot nu vă pot pricepe!

Ziua de 20 ianuarie 2009 va rămâne pentru mine ziua cu două semnificaţii majore la nivel social: am început să fiu monitorizat, împreună cu toţi românii, pe prezumţia că *aş fi* sau *aş putea deveni terorist* iar, în America, Barack Obama va fi televideoizat şi pentru noi, cu zâmbet larg, la preluarea mandatului.

Despre Obama vom vorbi după ce vom vedea ce face. Însă despre faptul, că suntem potenţiali *terorişti* vom vorbi acum.

Aşadar aş putea să terorizez, să şantajez, să bruschez psihic şi fizic pe cineva sau pe mai mulţi.

Legea 298 însă presupune, într-un mod hilar, faptul, că despre aşa ceva aş vorbi deschis la telefon, prin email, prin cameră web etc. şi ei m-ar intercepta ca pe un pupăzoi, deşi hecărul nu ştiu care, român, neabsolvent de liceu a intrat anul trecut, parcă, în bazele de date ale serviciilor secrete americane şi şi-a bătut joc de toţi.

Însă genul de terorişti la care se aşteaptă statul român prin această lege nu au deloc sclipiri de inteligenţă. Codurile secrete, amănuntele aluzive etc. sunt noduri gordiene, care nu pot fi înţelese atât de uşor şi, până vine decodarea lor – dacă vine vreodată – deja am produs asasinatul, masacrul…şi teroarea s-a întins ca petrolul în ocean.

Trecem cu vederea, că pentru stocarea acestui torent de informaţii îţi trebuie investiţii serioase şi spaţii de stocare gigantisime. Vorbim însă despre capacitatea şi profesionalismul oamenilor puşi să facă o astfel de gogoriţă.

De Paşti şi de Crăciun, când vrei să vezi câţi bani ai în cont, pe telefon sau să dai un SMS…la firma X de telefonie mobilă, trebuie să aştepţi ore bune pentru că e…*prea mult trafic*.

Firma însă, care îţi livrează internetul, pe motiv care nu se spune şi nu se ştie, îţi restricţionează viteza, deşi plăteşti la zi, îţi cade conexiunea, când e fierberea în tine mai mare…şi acum, îmi va stoca toate imeilurile şi convorbirile intra-net?

Părerea mea e clară în ceea ce priveşte această lege: ea este un mijloc de şantaj. Şi, bineînţeles, că nu vei şantaja cu ea pe unul care îţi e prieten, ci pe unul, care nu îţi e prieten şi îţi stă ca musca pe mâncare.

Pe scurt:

1. o lege, care va fi folosită în mod arbitrar sau în mod calificat ,pentru exterminarea ta profesională sau fizică;

2. nu vor fi stocate toate apelurile şi mesajele, ci în mod aleatoriu, pentru că nu au nici oameni şi nici aparatură pentru aşa ceva;

3. nu va fi prins niciun terorist ca lumea, pentru că, până decriptează serviciul nu ştiu care ceea ce se petrece, deja crimele, exploziile în lanţ, panica sunt o realitate.

*

Există şi o a doua parte a *terorii*. Spre exemplu pot *teroriza* pe alţii cu scrisul mult, cu faptul că îmi fac treaba în mod conştiincios, cu bunul meu simţ, cu nesuportarea duplicităţii, cu modul tranşant de a spune adevăruri.

Îi pot face să nu mai doarmă noaptea sau să nu mai mă bage în seamă de ciudă şi atunci sunt…*terorist*.

Dacă eşti profesor îi poţi *teroriza* pe elevi cu ideea, că *învăţătura aduce împlinire omului şi nu statul degeaba* iar, ca preot, îi poţi *teroriza* pe credincioşi, pentru că *îi înveţi de bine şi nu îi înveţi să îşi facă fiecare de cap*.

Poliţia, armata, procuratura, penitenciarul, spitalul, tribunalul, banca, parlamentul, guvernul, preşedinţia etc. sunt instituţii *terorizante*. Dacă dai cu ochii de ele sau, mai degrabă, dacă ai de-a face cu ele poţi fi îngrozit de impactul pe care îl au în viaţa ta.

Dacă poliţistul R. ţi-a dat bătaie soră cu moartea, dacă armata ţi-a împuşcat vreun văr sau frate la revoluţia din decembrie sau ai sechele din militărie, dacă ai ajuns la tribunal sau la puşcărie, dacă te-a tăiat vreun medic şi a uitat vreo foarfecă în tine şi te-a cusut la loc…ai crize de panică numai, când auzi numele instituţiilor ca atare.

Factorii politici actuali sunt o expresie a terorii naţionale. Stai cu frică să nu mai dea vreo lege, vreo ordonanţă, vreun bileţel prin care ţi se măresc de 5000 de ori la sută taxele sau să nu îţi ceară să scrii pe un caiet tot ceea ce faci peste zi.

Teroarea pe care o pot pune la cale 2, 10, 15 oameni nu se poate compara cu teroarea, pe care un sistem întreg o generează şi o permanentizează. Şi avem exemplele recente, sistemele nazist şi comunist, pe care, se pare, că vrem să le reinventăm.

Statul acţionează în numele meu, al cetăţeanului. Însă, alo, statule român, eu sunt terorist, chiar şi *potenţial*, iar cu teroristul nu poţi să faci casă bună!

Prezumţia de nevinovăţie a devenit *prezumţie de vinovăţie*. E clar acest aspect! Dar, ca să fim oneşti cu adevărul şi aparatul de stat e format tot din terorişti, pentru că *teroriştii de jos* i-au ales pe *cei de sus*.

Viitorul parlamentar european român şi viitorul preşedinte al României va fi un *terorist* ales de către *terorişti*. Toţi suntem *terorişti*.

Titulatura de *terorist* însă e atât de fluidă, de neprecizată, de halucinantă, încât un băiat îndrăgostit de o fată…poate fi considerat *terorist*, dacă mama fetei vede, că o *terorizează* pe biata ei copilă cu un aflux prea mare de sentimente.

Dacă merg pe stradă şi mă priveşti urât…pot să te demasc ca *terorist*. Dacă ai un semn tatuat pe corp, dacă ai zece belciuge pe faţă, dacă cumperi prea multe arme de vânătoare, dacă fumezi prea mult, dacă mănânci îngheţată de două ori pe zi…poţi fi *terorist*.

Poţi fi orice…vrem noi! Şi dacă cel care decodează mesajul ştie matematică, precum pisica tabla înmulţirii se pot ajunge la multe *terorizări* ale oamenilor de mare profunzime de nişte imbecili.

Oamenii au devenit în secolul al 20-lea, cu forţa, din *chiaburi* nişte *oameni ai muncii* şi din *intelectuali credincioşi* nişte biete *produse ale evoluţiei*.

La două decenii după revoluţia furată de către neo-comunişti…nişte neocomunişti la putere devin teroarea din lanul de secară…şi toată lumea e stupefiant de non-responsivă.

Cine terorizează pe cine? Un fapt e sigur: puterea ucide, pentru că mediatizarea şi efortul excesiv nu pot fi suportate de psihicul uman. Conducătorii devin nişte epave în scurt timp…chiar dacă bat aparenţele. Nu poţi să faci faţă presiunii prea mari pe un interval lung.

Cine pe cine apără? De cine ne apărăm…dacă toţi suntem *terorişti*? Însă unii, cu siguranţă, sunt *mai terorişti* decât alţii iar alţii nu şi-au descoperit încă *latenţele teroriste*. Cei care ne vor strânge informaţiile vor fi nişte turnători la organele securităţii de stat iar informaţiile despre noi şi cu noi vor fi privite distant şi superiorist.

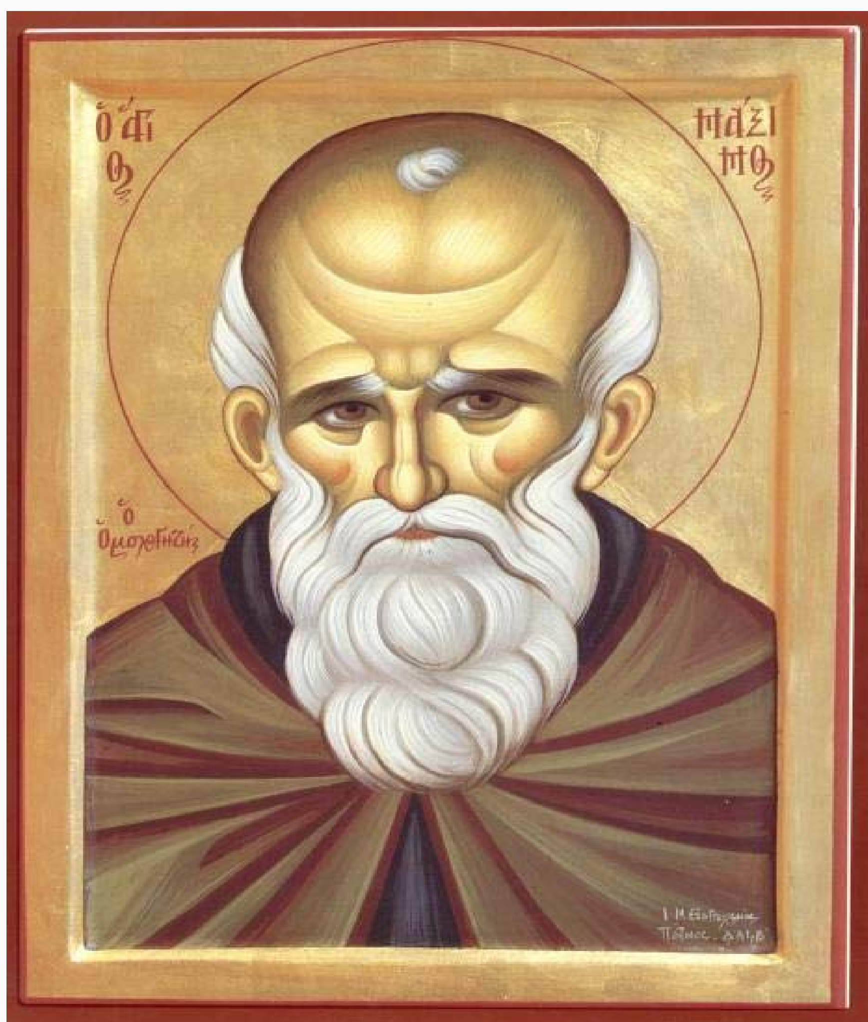
Aşa că, eu, *potenţialul terorist*, mă simt *analizat la dosar* ca şi cei trimişi la Canal, la Gherla, Piteşti, Baia Sprie…numai că nu ştiu când îmi vine rândul.

Eu stau acasă, mă mişc, am o groază de *libertate monitorizată*, mă frământ ce să ascund, ce să nu spun, ce să nu fiu…şi aştept ziua în care voi fi arătat cu degetul, pentru că sunt *calamitatea României*.

Teroristul e încă printre voi… Ce faceţi voi, teroriştilor, cu *teroristul*?! Vă faceţi *turnători* sau *călăi*? La urma urmei şi unii şi alţii sunt bine plătiţi…

Cred că a ajuns o alegere *de gust* şi nu *una morală*…ceea ce vrei să fii. Până atunci voi fi teroristul, care face zile negre nesimţirii şi ingratitudinii, neaşteptând gratitudini, care nu se pot întâmpla…

Teologul ortodox: trăitorul Tradiţiei actualizate a Bisericii

Nu putem gândi *teologia ortodoxă* ca pe ceva *închis* în trecut atâta timp, cât rolul teologului ortodox e acela de a experimenta şi reactualiza aceeaşi credinţă a Bisericii, pe care Tradiţia Bisericii a păstrat-o până la noi. Experimentarea, trăirea credinţei e *personală* şi tot personală, dar în consonanţă cu Tradiţia, este şi *reactualizarea* Tradiţiei, verbalizarea ei pentru contemporaneitate.

Fiecare teolog ortodox se raportează la Scriptură, la dogmele Bisericii, la canoanele Bisericii, la slujbele Bisericii, la vieţile Sfinţilor Bisericii pentru a trăi şi a vorbi despre ele. Pe măsură ce le asimilează organic pe atât e în stare să le şi explice.

Experimentarea conţinutului credinţei ne face apţi să îl explicăm şi îl explicăm nu indiferent de noi şi de climatul vremii

nostre, ci ca unii care gândim şi ne manifestăm în ritmurile vieţii contemporane.

În *Introducerea* la *Mistagogie* Sfântul Maxim Mărturisitorul ne dă exemplu despre *ce înseamnă raportarea la Tradiţie* şi despre *ce înseamnă reactualizarea ei* în parametri contemporani.

Ideea de a scrie această carte i-a venit Sfântului Maxim la cererea unei anume persoane eclesiale[76] iar conţinutul ei l-a primit, în mod tradiţional, de la „un mare şi înţelept în cele dumnezeieşti bătrân"[77].

Nici numele destinatarului şi nici numele sursei nu apar în textul propriu-zis al cărţii. Destinatarul cere o prezentare pe larg a unei discuţii teologice, pe care Sfântul Maxim a avut-o cu Bătrânul dumnezeiesc, cu sursa cărţii.

Destinatarul, de presupus un om iniţiat în teologie şi avid de adevărul Bisericii, cere „un leac împotriva uitării şi…[un] ajutor al mântuirii"[78], adică o scriere concisă despre această predare de înţelegere teologică şi duhovnicească. El intuise tăria şi adevărul cuvintelor Bătrânului, ca şi Maxim.

Dumnezeiescul Maxim însă doreşte să scape de această „îndatorire"[79] teologică, adică de scrisul acestei cărţi considerându-se un om cu „o educaţie simplă…şi cu totul neiniţiat în cuvinte măiestrite, care au farmecul numai în sunetul lor"[80].

Cu alte cuvinte, Sfântul Maxim îi spune destinatarului, că tăria teologiei nu stă în stilul în care o expui – deşi, şi acesta contează – ci, în primul rând, în adevărurile pe care le narezi şi în profunzimea cu care le înţelegi şi le explici.

Tot Părintele nostru spune: „să spun mai drept şi mai adevărat, mă temeam să nu profanez prin sărăcia cuvântului meu înalta descriere şi înţelegere a celor dumnezeieşti, pe care mi-a descoperit-o acel fericit bărbat"[81].

De aici vedem înţelegerea faptului, că expunerea teologică nu trebuie să strice apofatismul înţelegerii duhovniceşti, ci ea trebuie să se scrie *din mijlocul* înţelegerii experienţei duhovniceşti şi să invite la o înaintare *şi mai mare* în această înţelegere.

Dacă scrierea teologică cerebralizează în mod excesiv taina o face cu orgoliul, că a înţeles-o fără rest. Însă atunci când înţelegi

---

[76] Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Mystagogia. Cosmosul și sufletul, chipuri ale Bisericii*, introd., trad., note și două studii de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Ed. IBMBOR, București, 2000, p. 9.

[77] Ibidem.

[78] Ibidem.

[79] Ibidem.

[80] Idem, p. 10.

[81] Ibidem.

că tu scrii despre experienţa duhovnicească a relaţiei cu Dumnezeu din interiorul ei, atunci nu mai ai pretenţia nici de monopol asupra ei – pentru că şi alţii pot să facă această experienţă – dar nici nu consideri, că o poţi epuiza prin descrieri, pentru că niciun cuvânt şi nicio carte nu pot să înlocuie relaţia noastră cu Dumnezeu sau să o descrie pe măsură.

Numele sursei, al Părintelui Sfânt, nu apare, probabil, pentru că şi destinatarul şi Maxim ştiau cine este. Însă în textul maximian apare detaliul absolut important în cadrul receptării Tradiţiei Bisericii: faptul că înţelegerea Tradiţiei se predă cu dragoste şi dintr-o conştiinţă dumnezeiască şi se primeşte cu toată inima şi cu reverenţă copleşitoare.

Sfântul bătrân, sursa cărţii, predă cu multă dragoste şi dintr-o conştiinţă teologică înaltă adevăruri primite de la alţii şi înţelese de către el iar Sfântul Maxim le recepteazǎ, ca pe adevăruri ale Tradiţiei Bisericii şi încearcă să le redea altora în termeni cât mai proprii.

Modul în care Bătrânul le explică nu apare în mod scriptic în cartea Sfântului Maxim. La Maxim apare modul în care el a receptat adevărurile aceluia şi în maniera lui personală de a scrie şi de a sistematiza o învăţătură predată / dăruită lui.

Observăm de aici, că Maxim nu a mizat pe literalitatea celor predanisite lui, adică pe faptul de a transmite cuvânt cu cuvânt cele spuse, ci pe transmiterea adevărurilor profunde ale Bătrânului, care pot fi formulate în diverse feluri.

Ceea ce noi numim *reactualizare a Tradiţiei* e tocmai această *trecere* a adevărurilor Bisericii prin viaţa noastră şi *rescrierea* lor în termeni proprii pentru auditoriul nostru.

Tocmai de aceea reactualizarea teologică e, deopotrivă, *resubliniere* a adevărurilor Bisericii dar şi *o racordare directă* a adevărurilor Bisericii la viaţa noastră şi la lumea în care trăim.

Tradiţia Bisericii ne dă răspunsuri tradiţionale curente, dacă prin viaţa noastră teologică şi ascetică încercăm să găsim adevărurile, care să ne fundamenteze existenţa în bine, în adevăr, în frumosul dumnezeiesc.

Pe scurt, Maxim rescrie în termeni proprii discuţia teologică cu Bătrânul cel Sfânt pe măsura înţelegerii destinatarului scrierii. O carte scrisă pentru un singur om, deşi acum o putem citi şi putem să ne folosim de adevărurile ei milioane de oameni.

Dar, dacă această carte nu ar fi fost scrisă, ea ar fi fost numai două-trei convorbiri între trei oameni duhovniceşti, care i-ar fi zidit numai pe ei.

Rolul cărţii teologice, acela de a fi un *sprijin pentru reamintire* în mântuirea noastră ne devine copleşitor, dacă înţelegem faptul, că toate cărţile teologice pe care noi le avem, inclusiv Scriptura şi Sfinţii Părinţi, ar fi putut să nu ajungă până la noi, ci să se piardă de-a lungul istoriei, ca şi alte enorm de multe cărţi şi date despre Tradiţia Bisericii.

Maxim, teologul Bisericii, cedează „forţei iubirii"[82] şi îşi aruncă „grija pentru felul de-a spune lucrurile asupra lui Dumnezeu"[83] şi scrie cartea. El vrea să îi spună destinatarului, din dragoste, adevărurile pe care el însuşi le-a primit din dragoste şi se încrede în Dumnezeu, că îl va ajuta să facă acest lucru.

Însă, deşi Maxim vrea să scrie despre anumite cuvinte teologice predanisite lui, de către un Sfânt în viaţă, pe care el îl receptează ca atare, porneşte proiectul său teologic de la Tradiţia scriptică a Bisericii, considerând faptul, că elementele Tradiţiei transmise oral, cât şi cele receptate de către el se întrepătrund reciproc.

Şi care e Tradiţia scriptică a Bisericii, sursa iermineutică a Sfintei Liturghii pentru Sfântul Maxim? Ne-o spune el însuşi: „Dar fiindcă simboalele celor ce se săvârşesc la Sfânta Liturghie au fost lămurite în înţelesul lor spiritual, potrivit cu înalta lui înţelegere, de către preasfântul şi cu adevărat descoperitorul celor dumnezeieşti, Dionisie Areopagitul, în lucrarea despre *Ierarhia bisericească*, cuvântul meu nu va expune aceleaşi lucruri, nici la fel ca el"[84].

Sfântul Maxim cunoaşte şi creditează drept autentică şi revelată tradiţia iermineutică a Bisericii păstrată de la Sfântul Dionisie Areopagitul, însă, în această lucrare, vine cu o înţelegere teologică şi o experienţă duhovnicească complementară aceluia.

Maxim asimilează ierminia dionisiană şi se manifestă cu reverenţă faţă de ea, asta neînsemnând că o reproduce aidoma, ci la ea conexează experienţa Bătrânului Sfânt şi propria sa experienţă teologică.

Observăm din finalul ultimei citaţii, că *Mistagogia* nu este o expunere a ierminiei dionisiene şi nici nu are acelaşi plan intern cu aceea. Iar cei care ştiu scrierea Sfântului Dionisie îi dau dreptate Sfântului Maxim, pentru că *Mistagogia* urmăreşte o înţelegere teologică sistematică dar non-totalizantă a Bisericii şi Liturghiei, pe când Sfântul Dionisie a urmărit în scrierea sa o

[82] Ibidem.
[83] Ibidem.
[84] Ibidem.

inițiere mistică în înțelegerea ierarhiei Bisericii și a slujbelor Bisericii.

Reverența față de Sfântul Dionisie este exprimată și mai departe de către Maxim: „Căci ar fi o îndrăzneală nemăsurată și o nebunie să încerce aceleași lucruri ca el [ca Sfântul Dionisie Areopagitul n.n.], cel ce nici nu-l poate cuprinde sau înțelege pe acela, sau să înfățișeze ca ale sale tainele arătate numai de acela prin Duhul" Sfânt[85].

Maxim, vizavi de Tradiția Bisericii și de stâlpul Tradiției, de Sfântul Dionisie Areopagitul, se simte mic și ucenic al înaintașului său. Consideră o îndrăzneală nebună faptul de a explica aceleași lucruri ca Dionisie, fără să aibă experiența lor ca atare, după cum a avut-o acela.

Astfel Tradiția e receptată la justa ei valoare, dacă o vedem ca pe o exprimare foarte înaltă a experienței teologice, pe care noi o aprofundăm continuu și față de care ne simțim mereu la începutul înțelegerii și al experierii ei. Tradiția Bisericii e receptată ca un izvor de viață și de înțelegere dumnezeiască, dacă ne situăm, în mod smerit, dar creator, în cadrul ei.

Pentru că Maxim asta face în *Mistagogia*: pe de o parte, receptează Tradiția Bisericii, în mod smerit, conform cu experiența sa personală, fără să considere vreodată, că a înțeles-o în mod deplin iar, pe de altă parte, el creează și sistematizează experiența teologică, pe care oamenii timpului său i-au transmis-o.

De aceea mărturisește destinatarului cărții: „Vom înfățișa numai atâtea câte au fost lăsate de acela [care nu au fost dezbătute de către Sfântul Dionisie Areopagitul n.n.], ca ușor de înțeles și de alții, spre a fi expuse spre întărirea dorinței după cele dumnezeiești"[86].

Smerenia Sfântului Maxim în receptarea Tradiției, cât și a modului de a scrie teologie, este evidentă. El face explicații teologice numai la cele pe care le poate înțelege și la lucruri la care nu este dat un răspuns anume, dar bazându-se pe datele existente în domeniul Tradiției Bisericii.

Cu alte cuvinte, un teolog ortodox trebuie să își știe potențele dar și arealul străbătut în munca de cercetare teologică și el nu trebuie să se pronunțe față de lucruri, pe care nu le-a cercetat în mod personal.

Preluările neverificate și necritice în domeniul teologic creează sau perpetuează mituri nefaste. Tocmai de aceea o

[85] Ibidem.
[86] Idem, p. 11.

expunere teologică trebuie să pornească de la sursele recepte, în conformitate cu litera şi duhul lor şi ele nu trebuie strangulate şi nici răstălmăcite ca să spună ceea ce vrem noi să spună.

O cercetare teologică corectă apare numai în cadrul eforturilor pentru despătimirea personală şi în momentul când expui adevărurile Bisericii cu maximum de conştiinţă. Dacă nu urmărim mântuirea şi sfinţirea personală prin cunoaşterea noastră teologică şi nu trăim ca membrii vii, autentici ai Bisericii nu putem să creăm, într-un mod tradiţional, teologie.

Faptul că teologul ortodox trebuie să aibă viaţă şi cunoaştere teologică profunde reiese şi din cuvintele Sfântului Maxim:

„Mărturisesc că nu voi spune toate cele descoperite de acel bătrân în chip tainic; nici cele spuse, cum au fost înţelese şi înfăţişate de el. Căci acela, pe lângă, că era filosof şi dascăl a toată învăţătura, prin bogăţia virtuţii şi prin osteneala îndelungată şi pricepută cu cele dumnezeieşti, se făcuse slobod de lanţurile materiei şi de închipuirile ei.

Ca urmare, avea mintea luminată de razele dumnezeieşti şi de aceea, în stare să vadă îndată cele ce nu se văd de cei mulţi”[87].

Cunoaşterea teologică dobândită cu multă greutate, cu multă atenţie şi încordare merge mână în mână cu eliberarea de patimi şi cu dezlipirea de materie. Deci nici cunoaştere fără asceză şi nici asceză fără cunoaştere teologică, pentru că numai într-un astfel de om coboară lumina dumnezeiască, care îl face să pătrundă, cu multă agerime de minte, atât pe cele ale teologiei cât şi pe cele ale existenţei umane.

Sfântul Maxim se încrede în Dumnezeu că-l va ajuta să scrie, însă scrie din mijlocul receptării fidele şi smerite a Tradiţiei şi pe baza unei cunoaşteri fidele, aprofundate a surselor ei. El îşi ştie limitele, şi le mărturiseşte în mod smerit, însă nu abandonează demersul de a scrie, ci scrie pe măsura propriilor sale înţelegeri şi ale celor predate lui de către alţii.

Părintele nostru discerne profund lucrurile, ştie să facă diferenţă între cele ale Tradiţiei şi cele care nu îi aparţin acesteia şi tocmai de aceea Tradiţia Bisericii a receptat şi validat demersul său, pentru că este un demers personal creator reieşit din Tradiţie şi care se fundamentează pe o înţelegere duhovnicescă a datelor Tradiţiei.

---

[87] Ibidem.

Grija prafului şi adevărul vocaţiei aglomerării

În ciuda faptului, că suntem „pământ şi cenuşă” [γῆ καὶ σποδός, *cf*. Fac. 18, 27; LXX], cea mai mare oroare pe care o trăim atunci când vine cineva la noi e…????: să nu existe praf pe lucruri, să nu existe murdărie în casă…ci totul să fie aerisit, curăţat, pus la punct.

Curăţenia însă e mai mult o problemă *morală*, decât una *organizatorică*. Receptarea prafului ca *oroare*, ca *lucru ruşinos*, are de-a face cu neacceptarea ontologiei noastre până la urmă.

Pentru că, dacă privim din unghi *strict estetic* invitarea unui om în intimitatea noastră…atunci, în subsidiar, dorim ca totul să se facă *după placul nostru*, adică după *intenţiile sufletului nostru*…în disociere marcantă de trupul nostru, care are provenienţă terestră.

Dihotomia dintre trup şi suflet în viaţa noastră e la ea acasă…atunci când curăţenia e numai *estetism* şi nu şi *interrelaţionare*.

Am observat, probabil că şi dv., că fotografiile personale pe care oamenii le ridică la nivel online sunt, cel mai adesea, regizate sub aspectul…esteticii. Frumosul estetic…este un frumos *căutat*, care *apare* sau *e găsit*…numai în anumite momente faste pentru noi.

Tocmai de aceea o fotografie regizată a Madonnei e una, e un lucru frumos…pe când fotografia de tip *paparazzi* este, cel mai adesea, o fotografie, care o defavorizează. În prima, Madonna e tânără, frumoasă, apetisantă, *chiar şi* la 50 de ani…pe când, în ochii paparazzilor apar vergeturile, cearcănele, urâţenia.

Tocmai de aceea impresia adevărată despre noi…nu apare atunci, când ne ascundem sub trena estetică a detaliilor aranjate şi nici atunci, când zâmbetul nostru e *clar* şi părut *angelic*.

Omul are vocaţia insolitului şi, deopotrivă, pe aceea euristică şi tocmai de aceea caută, dincolo de ceea ce vede sau aude de la noi să treacă de…imaginea cu care noi ne legitimăm.

Când însă suntem găsiţi reali, adevăraţi, când imaginea pe care oamenii o aveau despre noi e înţeleasă ca fiind mai simplistă decât ceea ce găsesc…atunci trăiesc paradoxul aglomerării, care e paradoxul însuşi al vieţii.

Cărţile, care reduc realitatea la ceva uşor de perceput şi de înţeles…sunt cele care distrug aglomerarea existenţială, contrariile reale. Marii oameni ai istoriei, dimpotrivă, sunt incatalogabili tocmai, pentru că nu pot fi definiţi uşor…în aşa fel încât definirea lor să şi corespundă realităţii.

Şi cine sunt *marii oameni ai istoriei*? Un răspuns concis: cei care au făcut, în scurt timp şi într-un mod uluitor de complex, foarte multe lucruri.

Viaţa Sfântului Maxim Mărturisitorul, a lui Eminescu sau a lui Dali, spre exemplu, sunt trei vieţi de oameni, care s-au consumat *profund* şi *măreţ*. Bineînţeles, nu îi egalizăm pe cei trei, ci observăm numai acest lucru, în primul rând: că au creat enorm de mult în scurt timp.

O concentare, o experienţă profundă, o cizelare de sine uluitoare. Şi Sfântul Maxim şi Mihail cât şi Salvador au fost nişte personalităţi puternice şi cu opinii viguroase, pentru care au suferit enorm. Viaţa lor a avut *vocaţia aglomerării*, a proiectelor multiple. Proiectele lor au fost duse, în cea mai mare parte, la bun sfârşit.

Dacă aprofundăm subiectul realei vocaţii a aglomerării observăm, că ea se naşte în personalităţile cu multă vitalitate la nivelul vieţii şi al ideilor.

Ideile se nasc dintr-o experienţă profundă şi nu viceversa. Nu poţi să aduci idei, să cumperi idei…ca să ai *o viaţă mare*. Tocmai de aceea, la şcoală, elevii sunt învăţaţi prost, că dacă memorează o poezie sau citesc un roman…vor devenii şi ei *scriitori*.

Însă scriitorii se nasc nu *din citit*…ci, paradoxal, *din trăit*. La fel şi teologii, şi doctorii, şi avocaţii adevăraţi: primordială este experienţa, practica, experimentarea, fără de care studiul nu se poate *prinde* în fiinţa noastră, pentru că nu are rădăcini.

Istoria însă ne arată un lucru dramatic: cel mai adesea au fost *marginalizaţi* sau *defavorizaţi* oamenii cu experienţă reală. Au părut prea complecşi pentru criterii strâmbe de selecţie. De aceea istoria perpetuează *nonvaloarea* mai degrabă decât *valoarea personală*…pe premise estetice sau non-revoluţionare.

Frumosul aranjat este un frumos care nu…înspăimântă pe nimeni. O tânără coafată, fardată, manierată, şablonată, care nu îţi spune nimic special, nimic devastator de interesant – ca să dăm un exemplu apropiat pentru toţi…e frumoasă, atrăgătoare…dar nu *răpitoare*.

Pentru ea, ca bărbat profund, nu ai face nebunii, nu te-ai da peste cap…ci ar fi cineva oarecare, pentru că e o formă estetică fără conţinut ideatic şi experimental.

Oamenii însă cu vocaţia aglomerării, cu trăiri şi proiecte tumultuoase, pe care mai *şi ştiu* şi *mai şi pot* să le împlinească sunt prin propria lor prezenţă oameni revoluţionari…şi ei sunt, cel mai adesea, marginalizaţi, tocmai pentru că trebuie să schimbi sistemul, vrând nevrând, în jurul lor.

Ei nu se pot încopcia în sistem…ci ei pot aduce viaţă în sistem sau schimba, în mod fundamental un sistem, o breaslă, percepţia asupra unei vocaţii anume, asupra unei îndeletniciri.

Nu *tinerii* – a se reţine!, nu *orice tineri* pot aduce schimbări fundamentale într-un sistem de activitate, într-o vocaţie anume, ci numai *anumiţi tineri*, care au experienţă peste medie, excepţională.

Frica de *tinerii excepţionali* e *frica de adaptare la nou*. Şi cine nu se poate adapta la nou nu poate fi cu adevărat revoluţionar, pentru că nu se simte chemat pentru ceva anume.

Ceea ce noi am numit *vocaţia aglomerării* Sfânta Evanghelia numeşte *talant*. Şi talantul, vocaţia, forţa personală sunt expresia întregii noastre personalităţi puse în slujba unei aspiraţii profunde.

Nu poţi să faci *o Românie nouă* şi nu poţi să *înnoieşti viaţa Bisericii* şi nici să relaţionezi foarte bine Biserica cu Statul şi cu Poporul în integralitatea lui, dacă nu ai oameni cu care să schimbi mentalităţi, cu care să demarezi viitorul, cărora să nu le fie frică să lucreze şi să se exprime la modul personal.

Estetizarea vieţii…duce numai la ororarea de praf, de cuvinte, de exprimări personale. Pentru ca să trecem de la *imaginea prefabricată*…la *interrelaţionare interpersonală*, trebuie să nu ne fie frică să ne privim în faţă şi să vorbim despre ceea ce suntem şi vrem noi cu adevărat.

Relaţia plină de intimitate şi de frumuseţe e relaţia, care pune pe ultimul loc grija faţă de praf, grija la cuvinte, grija la etichetă şi e interesată…de noutatea experienţei, de adevărurile profunde reciproce, de *ceea ce suntem noi* şi nu *de ceea ce părem noi a fi*.

Suntem pământ şi cenuşă…dar, în acelaşi timp, după sufletul nostru…suntem un continuu zbor şi dor către perfecţiune, către inefabil, către noutatea nemaivăzută şi nemaiînţeleasă. Tocmai de aceea suntem plini de multe simţiri vii, suntem aglomeraţi, ticsiţi cu doruri fără seamăn.

Nu e nicio contradicţie între *praf* şi *inefabil*. Amândouă fac parte din cuprinsul, mereu lărgit, al experienţei şi al aspiraţiei noastre după eternitatea lui Dumnezeu, care este însăşi expresia noastră ontologică.

Despre lucruri vii şi adânci şi alte nimicuri

1. Despre 3 când-uri…

Când oamenii îşi pierd naturaleţea, încrederea, farmecul personal, sănătatea zâmbetului lor…nu mai pot spune: *Hristos a înviat!*, nu mai pot da un ban cu milă, nu mai pot plânge, nu se mai pot bucura…

Când ai ajuns să te crezi *unic*, *cel mai deştept*, *de neînlocuit*…de atunci moartea îţi dă ocol, începe să te stăpânească…pentru că iadul e o moarte cu tine, în care numai propriile tale nimicuri îţi sunt dragi.

Când eşti nemernic (în sensul de *ticălos* şi nu de *biet nenorocit*) te crezi apărat de şopronul banilor şi al relaţiilor tale şi crezi că viaţa e numai matrapazlâcuri în serie, trecând, razant, pe lângă liniştea şi omenia relaţiilor, a comuniunii.

2. Viaţa cu majusculă

Viaţa bună e ca un ou roşu…comestibil. Ea este, indubitabil, o mărturisire a învierii, a comuniunii, a fericirii pline. De Paşti ciocnim ouă roşii, dacă avem sânge vesel, dacă avem ochi bucuroşi, dacă avem inimi largi. Inimile strâmte sunt zălude.

3. O, prea ortodocşi…ca să simtă!…

În rest de dragoste…nimeni nu se bucură. În rest de comuniune, nimeni nu a fost la Biserică şi la slujbe. Saluturile noastre sunt sterile, dacă nu sunt duhovniceşti, dacă nu ţâşnesc din gigantice lacrimi de iubire frăţească.

Ortodocşii reali sunt rari. Înţeleg din ce în ce mai dureros acest lucru. În rest de ei, sunt cei care mimează adâncimi în care nu au coborât niciodată.

Într-o mare de ortodocşi, într-un puhoi, într-un ocean de sprâncene ridicate, pline de aroganţa celui ce nu înţelege *ce este Ortodoxia*…mă simt aproape al nimănui, neimportant şi, din ce în ce mai mult, rece. Şi nu cred, că sunt singurul…

Te răceşti, te însingurezi, te înlăcrimezi profund…şi toate sărbătorile tale au aspect mortuar, la nivel interior…dar şi exterior.

Secularizarea sentimentului religios apare atunci, când nu te mai simţi îmbrăţişat de Biserica din care aparţii, când majoritatea celor care ar trebui să te îmbrăţişeze se uită în altă parte şi, pentru a rezista, te cablezi la banalitatea, care nu te face să străluceşti, ci te lasă, ca să trăieşti în platitudinile tale cotidiene.

De fapt, ne cam uităm în toate părţile…dar nu şi la a *fi comuniune*. Realitatea noastră eclesială e dramatică…pentru că venim pentru servicii religioase, prestăm servicii…dar nu mai avem inimă, care să ne facă să fim împreună. Şi asta arată, că secularizarea noastră, ca ortodocşi, începe să fie o gripă, care se extinde cu putere.

Pentru extinderea acestei gripe, şi ierarhia, şi credincioşii îşi dau aportul, un aport înspăimântător cel mai adesea. Cine pierde? Cei care sunt realmente sinceri, singuri şi una cu viaţa Bisericii.

Cei care trăiesc în mod grosolan, fără mustrări de conştiinţă, de pe urma sfinţeniei, care ne vine de la capul Bisericii, Hristos Dumnezeu, în aparenţă, nu pierd, pentru că se simt protejaţi de banii din buzunar şi de relaţiile pe care le au.

Numai că viaţa Bisericii e singura viaţă înfricoşător de reală, care are o scadenţă nemituibilă / nemitarnică. Iar eu mă tem, în lacrimi, ca şi alţii, de soarta noastră, a tuturor, sensibili şi insensibili la ceea ce ar trebui să însemnăm ca *ortodocşi*, pentru că îmi pasă de sănătatea Bisericii lui Dumnezeu.

Dacă nu mi-ar fi păsat şi nu aş fi una cu viaţa şi teologia Bisericii mele…mă făceam traficant de ceva…pentru că ăştia, se pare, trăiesc bine astăzi.

4. De ce trăiesc şi de ce scriu?

Pentru că cred în importanţa fiecărui om pentru viaţa Bisericii şi în chemarea tututor la mântuire şi sfinţenie.

Pentru că fiecare dintre noi am venit cu un scop în lume şi Dumnezeu vrea ca fiecare dintre noi să se exprime pe măsura darurilor primite de la El.

Trăiesc, scriu, creez, vorbesc, slujesc lui Dumnezeu şi oamenilor pentru că acestea mă schimbă pe mine şi pe alţii.

Aş putea să ajut pe oameni şi dacă m-aş ruga şi aş scrie în tăcere şi nu m-ar cunoaşte nimeni. Însă astăzi e nevoie de multe precizări teologice şi experenţiale, pentru ca oamenii să fie realmente ajutaţi ca să se înţeleagă pe ei înşişi.

Şi oamenii sunt ajutaţi de oameni care au trecut, pas cu pas, prin experienţe şi prin dureri iluminatoare. Numai după ce te aud, te citesc, te înţeleg, numai după ce au înţeles, că oamenii se schimbă prin harul lui Dumnezeu, se vor schimba şi ei, îşi vor da seama, că s-au schimbat împreună cu tine.

Chiar dacă mi-e greu, indubitabil de greu şi sunt enorm de singur şi de neînţeles în fiinţa mea, Domnul mă întăreşte pe fiecare zi ca să rabd, să sufăr, să înţeleg, să mă bucur, în mijlocul lacrimilor mele.

5. Noi ne dăm şansele

Măreţia, excelenţa, paradoxal, au adus singurătatea în jurul oamenilor mari. Se pare că prostia omului mic, lipsa lui de caracter, mojicia născută din orgoliu rănit, nu pot suporta să-l ajute pe cel mare, ca să se ajute şi pe sine.

Deşi citim zeci de biografii, unde lucrurile sunt spuse în clar…cu toate acestea, repetăm aceleaşi trageri pe roată, la propriu sau la figurat, cu oamenii, care poartă adevărul lui Dumnezeu, ca pe o lumină vie, în inima lor.

Nu ne dăm şanse! Nu ne dăm şansa de a fi ceea ce putem fi. Pentru că toţi se visează Homer, DaVinci, Pavel, Obama…uită să mai fie ei înşişi. Uită să facă cât pot.

Tocmai de aceea *ratarea* nu e *o neşansă*…ci *o alegere*. N-am putut să facem mai mult, pentru că nu ne-am dorit. Ne-a plăcut să fumăm timpul şi nu să-l transformăm în semne vii, nemuritoare, ale prezenţei noastre.

Noi ne dăm toate şansele…pentru că Dumnezeu ne-a adus pe lume, tocmai pentru a înţelege că avem toate şansele, ca să fim nu numai oameni mari, geniali, ci, în primul rând Sfinţi, fiii Lui după har.

Genialitatea, eroismul, hiperspecializarea, hipercapacităţile sunt prea mici pe lângă măreţia sfinţeniei, pe care o poate dobândi omul în relaţie cu Dumnezeu.

De aceea sunt atât de dezamăgit şi de trist, când văd că suntem chemaţi să fim Sfinţi iar noi preferăm să fim mitocani, zemzeci, răi, răzbunători, lipsiţi de scrupule.

6. Este incredibil pentru mine

…când nu te bucuri să te întâlneşti cu oameni profunzi şi când nu vrei să vorbeşti cu ei, preferând să fugi de compania lor.

…când nu ai minima decenţă să mulţumeşti.

…când văd că spaţiul online e plin de ortodocşi, care nu au bun simţ, care nu cunosc nici cele mai elementare aplecări spre lucruri vii, adânci, profunde, ca să nu mai vorbesc de faptul, că habar au *cine sunt* şi că sunt incapabili să se exprime coerent.

…când vorbesc mai degrabă dracii prin ortodocşii noştri şi, mai deloc, Duhul lui Dumnezeu.

Asta mă sminteşte cel mai mult! Dacă nu ştii sau nu poţi…măcar taci…ca să nu ţi se vadă veceul din tine.

7. Decepţii personale

În patru ani de online nu am găsit un ortodox sau un teolog ortodox, care să mă bulverseze prin ritmicitatea şi profunzimea operei sale online şi, implicit, care să mă facă să revin, cu nesaţ, la el pe pagină. De aceea nu pot să dau nume *supreme*, ci…doar unele nume, cu limitările de rigoare.

Am găsit unele vârfuri, deloc geniale, mai mult sau mai puţin amatoriste, dar nu…mai mult.

Asta arată că Biserica noastră, la nivel mondial, nu are elite reale, care să se implice în viața cotidiană și la parametrii momentului.

Problema e, că nu am găsit nici la catolici, nici la anglicani etc. Oameni, care să mă perplexeze prin noutatea şi originalitatea lor debordantă.

Atenţie: vorbesc aici despre ortodocşi sau teologi, care să scrie, să facă podcasturi, să masterizeze la nivel online un întreg travaliu teologic, care să te ţină cu răsuflarea tăiată.

De aceea, la ora prezentului, spectrul religios la nivel online (şi mă refer la toate religiile pământului) mi se pare foarte nereprezentativ, fapt pentru care, impactul lui la nivelul căutărilor online este inferior divertismentului, economiei sau politicii.

Minoratul religiilor la nivel online ne demonstrează faptul, că nu prea suntem militanţi / misionari…ci stăm într-o *dulce* plictiseală faţă de propriile noastre crezuri religioase.

8. Mai are rost să faci ceva, dacă nimeni nu-ţi dă nicio şansă?

La această întrebare vă las să răspundeţi dv. Eu am un răspuns la această întrebare…

Panica postmodernă şi ochii credinţei

Mel Gibson, într-un film mai vechi…lângă lanul de porumb. O casă la margine, doi copii, o soţie moartă într-un accident şi încă un bărbat, membru al familiei, care locuieşte împreună cu el.

Ta-da-da-dam…Deasupra aşezării apar pâlcurile extraterestre. Familia le vede la televizor. Stau ore în şir şi privesc, panicaţi, luminile din aer, ne detectate de radar…de deasupra oraşului.

Gibson e un preot în acest film, care îşi pierduse credinţa în Dumnezeu, tocmai datorită *fiinţelor verzi*, care veniseră să invadeze pământul.

E sunat la telefon de Ray, cel care îi omorâse, accidental, soţia. Acesta îşi împachetează în grabă lucrurile şi pleacă lângă apă, undeva, pentru că extatereştrilor (*vezi Doamne*, vorba domnului Cristoiu) nu le place apa.

Însă, înainte să plece Ray (temeţi-vă tare rău!) îi spune, că are…un extraterestru în debara. Titlu tabloid: *Extraterestrul din debara* sau *Moartea din spaţiu închisă cu cheia*.

Se duce Mel ca să vadă pe extraterestrul din debara, dar nu are curaj ca să deschidă uşa, uşa baricadată.

Bagă lama unui cuţit pe sub uşă, ca să vadă faţa *omuleţului verde*…în lama cuţitului. Telespectatorul stă cu frica în sân, acasă, în patul sau fotoliul lui.

Muzica de suspans te face să îţi ţii răsuflarea. Teama se amplifică… Şi… când bagă lama cuţitului pe sub uşă, apare o gheară umanoidă…şi, de frică, de răzbunare sau din alt sentiment profund şi neconştientizat, Mel taie două degete/ gheare…făpturii…cu pricina…despre care nu ni se mai spune nimic în film.

Filmul e mai lung…

Concluzia e următoarea: panica se transmite la televizor…Panica te educă în ritmul ei. Te face să te temi de orice muscă, frunză, fâşâit, hârâit, mieunat, lătrat…

Panica e arhiprezentă…pentru că e difuzată, prin cablul TV, în orice casă. Însă disponibilizările din România, gripa aviară, gripa porcină, accidentul aviatic nu ştiu care…se transmit tot acasă, toate vin acasă, acasă la tine, deşi manipularea sau adevărul au loc altundeva…Iar tu crăpi de frică, românule sau ce mai eşti tu, acasă, în casa ta!

Însă poţi tu să trăieşti fără informaţie? Nu poţi! Dar poţi trăi tu cu atâta informaţie suspectă şi bădărană, cu atâta frică?! O, nu,

nu poţi! Cum să triem informaţia, imaginile pe care să le băgăm în noi? Cu atenţie…deşi această atenţie e tot fricoasă, e tot limitată, e tot infestată de grijă.

Dacă am avea televiziuni şi radiouri, care să spună lucruri vitale, nefalsificate, tot timpul, bineînţeles, că le-am alege pe acelea. Dar când nu ştim ce să alegem, pentru că se minte şi se spun adevăruri în acelaşi timp, ce facem?

Ascultăm nu ştiu câte talk-showuri politice, analişti economici, analişti nu ştiu de mai care…ca să ştim cum să trecem peste *criză*. Dar de unde ştim cine spune adevărul şi cine minte? E *criza* asta reală sau nu e? Ce s-a întâmplat cu cei care au demobilizat economiile statelor lumii? Cine sunt vinovaţii? Cât s-a furat şi de ce?

Auzim numai despre oameni faliţi, despre şomeri, despre probleme…Însă nu şi despre capii problemelor.

După ce a fost căutat Ben Laden prin deşerturi şi hrube, nu ştiu cât timp…a devenit, deodată, *un subiect defunct*.

Au murit păsările aruncate în cazanele cu apă clocotită…s-a vorbit ce s-a vorbit de gripa aviară…dar nu ni s-a spus şi cum şi-a luat tălpăşiţa gripa aviară.

Gripa porcină, e sau nu e pe la noi…noi stăm cu grija ei. Ne facem griji. Monştri panicii, ai grijilor sunt în capul şi în inima noastră.

Stăm cu grija zilei de mâine. Nu avem bani, suntem şomeri, România se scufundă, vin alegerile, pe cine votăm…şi, mâine-poimâine, auzim că s-a ridicat vălul crizei, aşa, pe nepusă masă…şi iarăşi nu vom avea nicio explicaţie.

Avem un prezent cu multe panici şi cu nicio explicaţie. Explicaţiile sunt amânate tot timpul. De fapt explicaţiile sunt baloane de săpun, pentru că problemele ca atare sunt inventate…sau explicaţiile sunt dăunătoare puterii în aşa măsură, încât distragerea atenţiei publice e mult mai *savuroasă*.

Mai există terorism? S-a uitat terorismul. Acum e vremea crizei…şi a alegerilor. *Ar fi fost mai bine să fi avut agricultură, să fi mizat pe agricultură în 2009*. Şi cine nu ne-a lăsat să mizăm pe ea, d. preş.? Acum, probabil, ar fi fost mai bine, dacă am fi fost mai puţini români sau deloc…până trecem criza.

Da, chiar aşa: de ce mai existăm…dacă trăim o vreme de *criză*? Ce e aia *criză*? Nu cumva e o panică idioată, pentru ca unii, despre care nimeni nu v-a spune nimic niciodată, să facă o nenorocire capitală, acum, când noi, ne uităm în…panica postmodernă a *crizei*?

Dincolo de lanul de porumb al lui Mel Gibson…stă *adevărul*. *Adevărul* vine la televizor doar ca să-ţi blocheze proiectele, viaţa, aşteptările, bucuriile, să îţi gâtuie liniştea. *Adevărul* văzut însă la televizor e adevărul *lor*, prietene cititor, nu *al tău*! *Adevărul tău*, pentru că eşti prea mic, nu contează, e neglijabil.

La televizor e doar *adevărul lor*, pe care îl doare în c. de tine. *Adevărul lor* e panica ta, iubite cititor, iubite prieten, iubite manipulat de duzină!

Adevărul celui singur şi sărac nu contează (ţineţi minte!) în faţa adevărului lor, care adevăr (ţineţi minte cu toţii!) nu contează în faţa adevărului lui Dumnezeu. Panicile noastre sunt panici puerile. Sunt manipulări de duzină din partea altora sau a demonilor.

Dincolo de acestea însă, la scară globală, adevărul adevărat e *adevărul Lui* şi nu *al lor*. Adevărul lui Dumnezeu e adevărul, care subsumează sau se foloseşte de adevărul nostru, al celor mici, cât şi de manevrele, idioate, ale manipulatorilor noştri.

La un moment dat Mel îi spune celuilalt, din casa lui: *suntem pe cont propriu*. Ce panică a panicilor! Preotul Mel, care are o mică pasă de necredinţă în viaţa lui, îi spune propriei sale familii: că nimeni nu îi va ajuta, că nu există Dumnezeu…şi că, în aventura vieţii…sunt singuri, absolut singuri.

O, ce dramatic! Ce înfricoşător! Ce spaimă teribilă, să ştii că nimeni nu te va ajuta, că nu există Dumnezeu, că nu există nicio minune, că nu există nicio bucurie eternă şi că noi suntem doar nişte elemente…*întâmplătoare*, în acest decor, somptuos, al existenţei!

Însă după ieşirea din pivniţă, după ieşirea din panică, când extratereştri sau ce-or mai fi fost ei, se întorc la casa lor inexistentă şi pământul e la fel de frumos ca înainte…Mel îşi pune albul la gât, semnul că e preot catolic şi filmul are, în final, frumuseţea credinţei.

Adică ce rămâne după…manipulare? Ce rămâne după toate aceste panici mediatizate? Dacă rămâne credinţa şi ea este și mai vie, şi mai zguduitoare în sufletul nostru…înseamnă că am fost mai tari decât panica. Dacă nu…viaţa noastră a fost o ratare.

Strălucirea credinţei

Titlul articolului de faţă exprimă numai o parte din ceea ce vreau să spun. M-am tot gândit câteva minute, la cum să îl numesc şi am ales doar două cuvinte pentru a-l denumi.

Însă, în fapt, vreau să spun nu numai despre strălucirea din ochii oamenilor simpli, care vin la slujbele Bisericii, ci şi despre pofta lor de Dumnezeu, despre râvna lor de a atinge elementele palpabile ale sfinţeniei, elementele transfigurate de harul dumnezeiesc, adânc îmbibate de har.

Şi *strălucirea* şi *pofta* credinţei după Dumnezeu şi harul Său sunt răbufniri din năuntru, de sub craterul minţii şi al inimii trecut prin multe dureri şi bucurii, prin toate cele ale vieţii noastre.

Astăzi am împărtăşit vreo 20-30 de copii şi oameni maturi, am spovedit pe cineva, cu probleme grave şi am văzut, în ochii celor îngenuncheaţi la trecerea cu Cinstitele Daruri, râvna vie, necenzurată, neintelectualizată, pentru a săruta crucea din mâna mea şi de a se atinge de veşmintele preoţilor slujitori.

Sunt sentimente cu multă minte sau multă minte, gândire, transmisă concentrat, ca un fluviu. Sunt multe lucruri spuse şi nespuse în acelaşi timp. Un implicit atât de profund, că te face să ai puteri nebănuite, să ai puteri de a sluji ore în şir, deşi e oboseala pe tine cât blocul.

Ce vreau să spun? Mă bucur, căci, cu harul lui Dumnezeu, credinţa românilor ortodocşi străluceşte din ei, ţâşneşte din ei, atunci când Îl simt pe Dumnezeu aproape, în mijlocul lor. Nu ştiu ei prea multe. Nu sunt teologi. Nu ştiu să explice şi, mai ales, să se explice. Nu pot să spună multe lucruri, detaliate, despre credinţa lor.

Dar le ţâşnesc ochii de bucurie, când văd chipul Prea Curatei Stăpâne. Se transfigurează la inimă, când sunt la slujbe. Sărută cu focul credinţei Sfintele Icoane, mâinile preoţilor, care îi spovedesc şi îi înţeleg şi îi odihnesc în cele ale lor, aranjează cu grijă coliva, prescura, mormântul celor iubiţi, floarea pe care o aduc la altar.

Detaliul contează însă, când e vie iubirea. Şi, pentru că iubirea lor de Dumnezeu şi credinţa lor în El e vie, tocmai de aceea împodobesc cu grijă coliva, fac colacii de o bunătate rară, de îi visezi şi după o lună, după ce i-ai mâncat, sunt atenţi, scrupuloşi de atenţi la hainele pe care le dau de pomană, la pomelnicul pe care îl aduc, la tot ceea ce fac pentru Biserica lui Dumnezeu.

Noi, preoţii lui Dumnezeu, trăim din rugăciunile şi din darurile creştinilor noştri cel mai adesea. Ei se roagă pentru noi şi noi pentru ei. Rugăciunea ne ţine împreună. Chiar dacă o sută sau o mie nu se roagă, dar se roagă zece, e de ajuns, ca să te simţi în Rai, cu cei 10.

Rugăciunea lor, atenţia lor, iubirea lor, răbdarea lor la slujbă şi la predicile noastre, la statul la coadă pentru spovedanie ne învaţă multe lucruri profunde. Profunde până la lacrimi. Profunde până la a ne schimba viaţa împreună cu ei. Profunde până la sfinţenie.

Şi oare, nu e acesta miezul, lava credinţei, când efervescenţa fiinţei noastre se exprimă în mod năvalnic? O credinţă năvalnică e o credinţă vie. O credinţă năvalnică e harul lui Dumnezeu prezent în ei.

Mai trebuie doar luminarea lor cu cele ale teologiei şi ale cuviinţei duhovniceşti. Doar atât. Mai e puţin de făcut, dacă e credinţa, în stare ingenuă, în Dumnezeu. Mai trebuie doar să îmbogăţim datele credinţei, fără ca acest entuziasm dumnezeiesc să scadă.

Ei ne dau din produsele lor, din banii lor, din timpul lor, din iubirea lor, din rugăciunea lor, din viaţa lor. Noi asemenea. Când doar unii dau şi alţii doar primesc, credinţa se stinge, păleşte, e rănită profund. De aceea nu trebuie să ne jignim reciproc credinţa şi entuziasmul, pentru că nu facem două parale.

Dacă ne păstrăm credinţa vie, ne păstrăm prietenia şi comuniunea cu Dumnezeu. Ea este aici, în noi şi cu noi, dacă suntem, cu adevărat, ai lui Dumnezeu şi ne dăm Lui.

Astăzi, ca în fiecare zi, m-am îmbogăţit foarte mult duhovniceşte privind gâlgâirea credinţei oamenilor credincioşi, a confraţilor mei prezenţi la slujbă. Ei m-au învăţat o lecţie profundă de teologie dumnezeiască. N-am fost în stare să le-o mulţumesc direct. Le-o mulţumesc aici, indirect, şi, probabil, unii vor citi mărturia mea de faţă şi se vor bucura.

Dumnezeu să vă binecuvinteze, iubiţii mei fraţi şi iubitele mele surori întru Domnul, pentru ajutorul vostru, extraordinar, ca să mă înţeleg pe mine însumi şi să îmi adâncesc propria mea credinţă, care este şi a voastră! Dumnezeu să vă binecuvinteze, pentru că mult aţi iubit!

Portofelul dezamăgirii

Dacă aţi fost pionieri (cu ani în urmă), poate, vă mai sună în urechi, în anumite momente: *Am cravata mea, sunt pionier!* Ca să scap de duhoarea trecutului sau ca să fiu mai mult decât *romantic* cu decrepitudinea ideologică, de multe ori, îl pastişez muzical sau imagologic.

De aceea cânt, ca şi Dem Rădulescu, prin casă, pentru că mă sufocă simţământul, că prezentul meu şi al dumneavoastră, e leit, frate geamăn, cu *ce-a fost* şi *tot mai este*.

Chiar aşa! Ce legătură are cravata mea de pionier…cu bucuria de a fi tânăr? Sau ce legătură are portofelul cu modul haotic în care ne trăim viaţa?

Păi da, domnule are, pentru că portofelul, manevrat prost sau umplut cu şpagă, cu hoţie, cu ilicite, cu trafic de influenţă, când se tot umple şi dă pe din afară...se crede Dumnezeu pe pământ. Nu mai poate fi lucid. I-a luat dracu' minţile şi se visează nemuritor şi…rece…

Am fost mai rar, în ultimul timp, dar dureros, la *Cimitirul Eroilor Revoluţiei*. Nu mai am inimă tare…Sunt prea sensibil, în ultimul timp, la mâinile întinse, care cerşesc şi nu primesc nimic, la panicile dirijate sistematic spre inima noastră, la stratul gros de nesimţire din cei de sus sau de jos, la tot ce se mişcă aiurea sau…senin pe lângă mine.

De multe ori trec prin faţa unor cimitire din al doilea război mondial, ale soldaţilor străini, care au murit la noi. Albul…şi crucile în serie…Crucile unidimensionate, militarizate…

La fel, crucile *ascunse* în văzul lumii, din Piaţa Universităţii sau crucile de lângă librăria *Noi*, care, deloc paradoxal, sunt lângă poarta unui club dubios, cu poartă netransparentă…

Nu numai că am senzaţia, dar trăiesc sentimentul, că, pentru mulţi dintre noi, ei, eroii şi martirii neamului…*au murit degeaba*. Nu ne-au adus nimic. Nu ne-au schimbat deloc. Ne-au lăsat cu totul reci.

Trebuia să fie egoişti, ca noi. Sfinţii de dinainte de noi trebuia să fie egoişti şi laşi ca noi. Trebuia să nu facă nimic, aidoma nouă, pentru că nu merităm nimic. Suntem prea netrebnici să fim luaţi în seamă. Suntem josnici. Ridicol de mici şi de cocârjiţi în libidinala noastră prefăcătorie.

Mai putem oare să fim, cumva, pentru o clipă, lucizi? Putem, între două mese copioase, cu bani de la stat, să mai fim…eroi?

Ce fel de eroi? Care mai e Dumnezeul nostru în afară de *ban*…şi de *traiul bun*? Oare mai putem accepta un Dumnezeu deasupra capului sau mai credem în evlavia simplă şi atât de profundă a Sfinţilor, ca să mai putem pune în practică, ceea ce tot bolborosim în predicile noastre?

Glumeşti, prietene! Oricine este lucid va primi opiu ca să tacă. Îi vom da morfină, parafină, amfetamină, glicerină…

Îl vom face nebun. Îl vom face să fie ridicol. O, numai noi nu suntem ridicoli! Noi suntem puterea! Noi suntem legea! Noi suntem oamenii din umbră, cei care tragem sforile!

Sunt dezamăgit de tot mai mulţi oameni, care credeam că mai au coloană vertebrală, bun simţ, ceva sfânt pe lumea asta. Însă, dezamăgirea mea…vine tocmai din aceea, că am contat prea mult pe faptul, că ei…sunt *oameni* şi nu nişte *târâturi*.

Da, se pare, că am crezut în ei…mai mult decât ei înşişi. E o formă profundă de omenitate aceea de *a crede în oameni*.

Ce se întâmplă, când, în masă, nu vom mai crede în oameni şi vom încerca, fiecare dintre noi, să ne scăpăm pielea? Vom deveni nişte monştri, care sfâşie totul în jur, pentru ca să-şi scape propria-şi piele.

O, nu, nu e întâmplare! Dacă numărul monştrilor e din ce în ce mai mare în filme e pentru că trebuie să ne pregătească cu o astfel de existenţă demonică. Se fac paşi siguri spre o tot mai violentă şi nesigură societate umană, desfrunzită de orice taină profundă şi urmărită şi în pat şi la veceu şi la serviciu şi…oriunde.

Portofelul naşte mulţi monştri. Contul bancar, burduşit cu tot ce s-a putut fura e un…antihrist. Oricine nu vede pe Hristos în oameni şi în liniştea şi profunzimea naturii şi în pace şi în bună înţelegere…e un antihrist, un antimodel. Şi monstrul este un antimodel al Sfântului, care este un antimodel al răului.

Sfinţii se fac tot mai goi *de ei*…şi tot mai plini *de alţii*. Portofelul se face tot mai plin de sine şi tot mai gol…de altceva. Şi când te baţi pe portofel şi crezi în veşnicia portofelului, o, frate drag, portofelul te dezgoleşte de tot ce ai primit…şi te aruncă, mai apoi, ca pe o rufă murdară la coşul de zdrenţe murdare al iadului.

Nu, eu cred că Martirii acestui neam nu au murit degeaba! Sensul morţii lor e sensul vieţii noastre. Moartea lor a fost viaţa noastră, libertatea noastră, bucuria noastră, darul credinţei noastre.

Dacă vom fi, pentru o clipă-două, lucizi, dacă vom înţelege acest lucru, ni se va lumina mintea şi vom înţelege, că suntem sensul morţii lor. Tocmai de aceea viaţa noastră are sens dumnezeiesc, bun, pentru că e un rod al unor jertfe martirice.

Îmi doresc să nu fiu trist, însă sunt trist, nu pentru mine, ci pentru cei care m-au dezamăgit. Tristeţea mea poate fi alungată de semnele îndreptării lor, a omeniei lor înviorate, revenite la viaţă. Cine sunt ei?…Dumnezeu să-i ierte şi să ne ierte!

Puterea de a spune nimicuri

Am fost fascinat (cu sensul de *captivat* şi nu de *încântat*), subjugat de emoţie, poate dintotdeauna, de oamenii care spun *nimicuri…*

De oamenii care spun nimicuri, cu aerul, că au mai scris, încă odată, Sfânta Scriptură. Sunt fascinat, uluit de seninătatea cu care spun cele mai mari inepţii, de aerul lor galant, care mă îngrozeşte, îmi seacă orice urmă de dorinţă de a face ceva magistral.

Sunt fascinat de oamenii, care se plac pe ei înşişi, care se adulează pe ei înşişi, care se socot nişte *mici dumnezei*, pe care îi seceră o răceală, un tetanus sau o enterocolită. Ce păcat! Nişte *dumnezei* atât de casanţi…

Însă îmi place să văd cât timp îţi ia să te pensezi, să îţi faci manichiura, să îţi înozi părul în mii de şuviţe, să te bărbiereşti pe faţă sau pe picioare…

Sunt fascinat de glumele proaste, de accesele de isterie, de găselniţele stupide, care mă îngrozesc, de apucăturile grobiene, de laşitatea perfidă şi rece, care nu tremură când minte, care nu iartă niciodată, de răzbunarea cu ochi luciferici…

Mai am puţin şi fac 32 de ani şi nu am înţeles, nici până la această oră, cum poţi să scrii un articol banal sau să vorbeşti ceva, despre mere acre sau despre inelele lui Jupiter…şi oamenii să caşte. Nu am avut ocazia ca cineva să caşte, atunci când am vorbit.

Nu am înţeles însă, nici cum e să nu fii observat, când mă duc pe undeva, cum e să fiu un tip banal, fără personalitate şi fără bun gust.

Şi, vai, mi-aş dori, în unele clipe să fiu un om şters, fără inimă, fără conştiinţă, grobian, bădăran până la exasperare, ca să văd cum se comportă un alt grobian, lângă mine.

Îmi doresc să ştiu cum e în ipostaza, ca să nu fiu enervat de toate lucrurile, care mă disperă acum. Adică cum e să fii în partea opusă, să fiu rece, sadic, nesimţit, farsor, să mint şi să fur din priviri….şi, în acelaşi timp, să fiu considerat un „băiat de treabă" sau „un om cu personalitate", *un de-al nostru*.

Pentru că asta mă fascinează de fapt: cum pot mitocanii şi inapţii să fie „oameni de treabă" şi hipergenialii să fie consideraţi, toată viaţa, nişte *pierde vară* iar, după moarte, să-i facem dumnezei ai ştiinţei şi ai culturii? Cum? Dacă ştiţi răspunsul, spuneţi-mi-l şi mie, pentru că îmi doresc să-l aflu!

Am încercat, de nu ştiu câte ori, să fiu altul decât sunt. Nu mi-a ieşit deloc. Chiar şi atunci, când am vrut să scriu o literatură foarte joasă şi disperant de proastă, în mod voit, n-am putut să conving pe nimeni…că sunt din *tagma proştilor*. Eu, de când mă ştiu, am fost cu *deştepţii*…şi niciodată asimilat cu *proştii*.

Tocmai de aceea îmi place să ştiu, cum e să pierzi timpul degeaba şi să te crezi împlinit, cum e să vrei să fii animal la cravată şi şezlong, cum e să vrei să fii neam prost şi, deopotrivă, să te lauzi cu asta, ca şi când ai avea un premiu Nobel pe masă.

Aş putea angaja un profesor, care să îmi predea: prostia, bineînţeles, la nivel academic, în aşa fel încât să fiu, măcar pentru o săptămână, un pierde vară? Nu ştiu…

Însă, până atunci, rămân cu fascinaţia vie pentru cei care văd filme proaste, citesc cărţi proaste, sunt robii modei, ai stereotipiilor, au căsnicii deplorabile, au copii proşti şi ursuzi, sunt proşti, sunt nesimţiţi, sunt tocsuni, sunt răi, sunt răzbunători, *sunt ai dracu*, cum se spune, în mod păcătos, pe româneşte.

Rămân cu o fascinaţie vie, probabil, sordidă. Însă, până nu o descifrez, până nu o înţeleg, nu pot să mă împac deloc cu ce trăim, cu ce gândim, cu ce scriem, cu ce mâncăm…şi care sunt, în mare măsură, lucruri şterse, parazitare, superflue.

Perspectiva de lucru în teologia ortodoxă: receptarea optimă a reactualizării credinţei

Munca de cercetare duhovnicesco-ştiinţifică în Teologia ortodoxă, ca orice altă muncă vocaţională, de conştiinţă, trebuie să aibă geniul sintezei şi al echilibrului.

Cercetarea unei anume problematici trebuie să includă, deopotrivă, cunoaşterea părţilor dar şi includerea părţilor într-un întreg, pentru ca aceasta să dea o direcţie sigură celui care accesează munca noastră.

Un subiect teologic, care se vrea analizat trebuie să se includă în solul Scripturii, al Tradiţiei şi al vieţii liturgice şi canonice a Bisericii, pentru ca să răspundă unor nevoi reale şi directe ale credinciosului ortodox.

Întoarcerea reală, la fiecare studiu şi carte pe care o scriem, la fundamentele credinţei ortodoxe e începutul adevăratei direcţii, singura de viitor, în teologia ortodoxă, după părerea noastră.

Trebuie să reanalizăm textul Scripturii şi al Sfinţilor Părinţi, cu smerenie şi atenţie, cu echilibru, să ne apropiem de ele duhovnicesco-filologic pentru a salva şi împărtăşi, deopotrivă, *fragilitatea de gând* a sfinţeniei dar şi *noutatea perenă* a problematicii vieţii ortodoxe.

Trebuie să lăsăm comentariile adiacente în spate şi să accesăm direct sursele, direct textul Scripturii, direct pe Sfinţii noştri, direct textul Sfintelor Canoane, să privim duhovnicesco-teologic Sfintele Icoane şi să ne întâlnim, în mod real, cu Sfinţii, pentru ca să fim iradiaţi de prospeţimea mereu nouă, dar identică în conţinut, a Bisericii Ortodoxe.

Trebuie să ne înnodăm, la nivel adânc interior, relaţia noastră cu Tradiţia Bisericii, pentru ca să rezonăm cu ea, pentru ca să fim un ecou al ei în mod coerent.

Trebuie să ne simţim venind de la Sfinţii Apostoli, să simţim cu gâlgâie în noi harul Treimii şi cum viaţa noastră trebuie să fie o noutate minunată, o noutate, care să modifice conştiinţa celor din jur în mod tacit, pentru că ne simţim, în mod real, legaţi organic de şuvoiul de viaţă, care vine din Domnul nostru şi străbate întreaga istorie a Bisericii până la noi.

Teologii academici sunt mereu admonestaţi, mai mult sau mai puţin serios, din cauza faptului, că nu sunt experimentatorii direcţi ai credinţei şi că suplinesc, prin fraze pompoase, lipsa experienţei.

Nu aş spune că poţi să te apropii de teologia ortodoxă, la nivel academic, fără o anume experienţă şi relaţie directă cu Dumnezeu. Însă, e drept, trebuie ca această experienţă să fie majoră, vizibilă, imensă, pentru ca să fie percepută de cât mai mulţi şi pentru ca ea să aibă credit.

Atunci când li se cere teologilor mai *multă simţire* şi *experienţă* alături de *date de cercetare teologică*, fără doar şi poate, cred că li se cere să aibă geniul de a îmbina *erudiţia* cu *claritatea*, de a îmbina *greul* cu *uşorul* într-o manieră adânc benefică pentru credincioşii de astăzi.

Însă, dacă nu putem face teologie fără spiritualitate, fără experienţa directă, tot la fel nu putem să rămânem la trăirea simplă a credinţei fără a o mărturisi, fără a o face proprie şi altora, pentru că adevărul se vrea spus tuturor.

Perspectiva de lucru, pentru care noi pledăm în teologia ortodoxă şi pe care încercăm să o trăim este metoda duhovnicesco-ştiinţifică de lucru: adică orice lucru pe care îl scriem în domeniul teologiei, ca teologi, trebuie să aibă racordare cu experienţa noastră şi a Bisericii lui Dumnezeu.

Nu considerăm *demers teologic* propriu credinţei ortodoxe demersul teologic negaţionist, demersul revendicativ, demersul teologic demolator, care nu pune nimic în loc, ci considerăm, că un teolog ortodox cu viaţă duhovnicească şi bun simţ trebuie să se simtă înscris în Tradiţia Bisericii, să fie un trăitor viu şi fervent al Tradiţiei şi să îndrepte eventualele deformări sau răstălmăciri din mers, ca lucruri adiacente şi nu ca lucruri de prim ordin.

Orice teolog ortodox, din orice secol, a fost atent, cu un ochi, la Părinţii anteriori şi cu un ochi la nevoile reale ale credincioşilor din vremea lui şi a răspuns exigenţelor vremii lui cu exigenţele Tradiţiei Bisericii.

Şi semnul că *eşti în Tradiţie*, că *simţi viaţa Bisericii în tine* şi că *te simţi legat* de Sfinţii şi teologii Bisericii anteriori ţie e că ai reverenţă, fiască supunere şi atenţie faţă de cei care te-au născut şi te nasc în via lui Dumnezeu, pentru veşnicie.

Raportarea la Scriptură, la Sfinţii Părinţi, la istoria Bisericii ecumenice, resimţită ca o respiraţie normală, cred că e albia în care ne găsim adevărata perspectivă teologică.

Şi cartea teologică, care e scrisă cu intenţia de a da un sens sigur acelora, care ne citesc, miroase la fel cu Tradiţia, miroase la fel cu aerul parfumat şi toţi se înclină în faţa ei.

Numai că adevărata *reactualizare* a credinţei şi *reîmprospătarea* înţelegerii teologice nu trebuie să fie numai o năzuinţă zilnică a teologilor, ci a întregii Biserici.

Limbajul reactualizat, transpunerea credinţei Tradiţiei în limbajul şi mentalitatea contemporană e resimţit ca atare, ca o noutate de care avem nevoie, dacă odată cu *noutatea transpunerii* lingvistice vine şi *verticalitatea* vieţii teologului.

Dar, ca să ne cunoaştem comoara Tradiţiei trebuie să ne cunoaştem şi teologii, să învăţăm să îi respectăm şi să le urmăm efortul de cercetare teologică, printr-un efort de receptare din partea tuturor.

Noi credem, că odată cu cunoaşterea vieţilor Sfinţilor şi a teologilor Bisericii trebuie să ne şi intimizăm cu ei prin rugăciune sau pomenire a lor, pentru ca să putem descifra, într-un mod real, scrierile lor. Şi ca toate să aibă sens, cred că trebuie să vă mărturisesc ceva propriu despre receptarea Tradiţiei din propria mea experienţă.

Sunt uimit, când văd că există credincioşi şi teologi ortodocşi şi eterodocşi, care nu se bucură şi nu sunt entuziaşti de Scriptură, de Sfinţi, de monumentele Tradiţiei şi de semnificaţiile subtile ale slujbelor, rugăciunilor, arealului Bisericii.

Nu mi-am pus niciodată problema să contest ceva din Scriptură, vreun Sfânt, ceva din ordinea Bisericii ci, atunci când a existat ceva defectuos, nu m-am poticnit de el, ci am văzut întregul care salvează, decât partea care te face extremist.

Nu putem face teologie ortodoxă sau nu putem să facem jurnalism ortodox maximalizând un defect, o eroare, un păcat, o inadvertenţă a cuiva din Biserică, pentru că atunci suntem captaţi de negaţionism şi nu mai vedem prezenţa lui Dumnezeu în Biserică, nici perspectiva de îndreptare a situaţiei şi nici tainica legătură dintre fiecare dintre noi, în parte, şi Dumnezeu.

Ca să fim proprii exprimării credinţei ortodoxe trebuie să mergem pe *certitudinile Tradiţiei* şi nu pe *speculaţii dubioase*, nu trebuie să folosim tonuri discriminative sau ofensatoare, nu trebuie să survolăm pe deasupra tematicii crezând, că am intrat în substanţa ei şi nici să ignorăm propria noastră capacitate de asimilare a Tradiţiei.

Când un articol sau o carte dă dicteuri superioriste, când pune numai pete pe anumite secvenţe istorice ale Bisericii sau când crede, că a epuizat o problematică, face din credinţa ortodoxă un calapod prea mic pentru nevoile şi aspiraţiile noastre.

Munca de cercetare duhovnicesco-ştiinţifică, pentru care pledăm energic, trebuie să îmbine viaţa de curăţie şi de sfinţenie

cu acrivica muncă de cercetare şi cunoaştere a textelor şi a realităţilor pe care le dezbatem.

Trebuie să se simtă conştiinţa subtilă, avântul curat, raportarea realistă şi echidistantă la subiecte a teologului ortodox pentru ca el să fie îmbrăţişat de întreaga Biserică.

Dacă eşti un mădular viu al Bisericii lui Hristos şi scrii ca să mărturiseşti şi să aperi credinţa Bisericii de răstălmăciri, atunci trebuie să emani frumuseţe, echilibru şi prospeţime şi să îmbii, instantaneu, la muncă susţinută şi nevoinţă teologică, pe cei care te aud sau te citesc.

Însă, trebuie să scoatem frumuseţea Tradiţiei prin munca noastră directă pe organele vii, pe florile vii ale Tradiţiei, care sunt Scriptura, Vieţile Sfinţilor, cărţile Sfinţilor, şi tot ceea ce Biserica Ortodoxă are drept căi spre cunoaşterea directă a lui Dumnezeu.

Receptarea optimă a mărturisirii reactualizate a credinţei ortodoxe este o receptare a muncii şi a nevoinţei şi nu a imposturii teologice. Ajungem la inima celor care ne citesc sau ne ascultă pentru că suntem mărturisitorii smeriţi şi oneşti ai credinţei mântuitoare a Bisericii şi nu inventatori de crezuri subiectiviste, pe care nu le votează Tradiţia.

De aceea *a fi al Bisericii* înseamnă *să fii mereu nou* prin aceea, că ştii al cui eşti, cine eşti şi cine te precedă. Reactualizarea Tradiţiei e însăşi sursa noastră de viaţă, pentru că reactualizând modul de a fi al Sfinţilor, mergem, după harul lui Dumnezeu cu noi, spre aceeaşi ţintă, spre Hristos Atotţiitorul, Pantocratorul.

Într-o convorbire privată cu profesorul nostru, cu îndrumătorul tezei noastre doctorale, cu părintele academician Dumitru Popescu, acesta mi-a spus la un moment dat:

Ştii ce are Ortodoxia, ca viziune teologică, şi nu are nimeni?...Faptul că toată osatura teologică a ei se îndreaptă spre turlă, spre Pantocratorul Bisericii.

Noi, dacă vedem pe Hristos, ca ţintă a tuturor năzuinţelor noastre, ştim să ne păstrăm echilibrul, pentru că pilonii Bisericii şi ai teologiei ortodoxe au drept ţintă pe Hristos Pantocratorul, pe Cel care uneşte toate întru Sine.

Cred că paradigma aceasta teologică reprezintă raportarea ingenuă a Bisericii la viaţa Treimii şi la relaţia ei cu Hristos Domnul. Dacă nu pornim de la Dumnezeul treimic şi de la Hristos ca Creator, Mântuitor şi Judecător al lumii în teologia noastră şi nu aducem toate spre Dumnezeu, spre perspectiva relaţiei eterne cu Dumnezeu, avem o teologie derapantă, secularizată.

Dacă vedem pe om fără Dumnezeu, dacă vedem lumea fără Dumnezeu şi fără om, dacă vedem sufletul în antagonism continuu

cu trupul nostru, dacă singularizăm raportarea noastră la lume şi spunem, că ne raportăm la cunoaştere numai cu mintea şi nu cu întreaga noastră fiinţă, dacă vedem rolul naţiunilor separat şi nu ca un întreg şi dacă vedem istoria ruptă de eshatologie suntem oameni ai extremelor.

Ca să fii receptat drept teolog ortodox trebuie să dai o direcţie sigură, realistă, smerită a vieţii omului din punct de vedere teologic şi spiritual, care să nu fie complexată de nimic şi de nimeni.

Eşti complexat de ceva anume numai, când nu ai fundamente sigure, când nu vrei să accepţi că creşterea în duhovnicie şi cunoaştere teologică şi naşterea omului în Hristos e *o creştere organică* şi nu *în salturi disparate* şi când nu ştii să accepţi, ca osmoza tuturor eforturile tale teologice să nască ceva sănătos în timp.

Personal am multă încredere în generaţiile noi de teologi ortodocşi şi cred că vom da lucruri esenţiale teologiei ecumenice, dacă vom ştii să fim coerenţi în eforturi, să strângem rândurile între noi şi dacă ne vom integra, definitiv, asumat, deplin, în modul de viaţă divino-uman al Bisericii.

Dacă vom lăsa pe Hristos Dumnezeu să ne conducă la Sine şi să ne unească cu Sine mereu nu ne va fi ruşine de viaţa noastră, pentru că ea este ascunsă în Hristos şi El ştie să ne facă lumini ale Bisericii atunci, când e vremea potrivită.

Numai că trebuie să îmbinăm asceza, citirea serioasă, studiul serios, traducerile serioase asupra monumentelor Bisericii cu modul de a simţi şi de a se exprima al oamenilor timpului nostru.

Despre grija de a avea tineri

Iubiţii mei,

De vreo 17-18 ani, în spaţiul ortodox românesc, este o inflaţie de conferinţe pentru tineri [un lucru foarte bun, dacă ar avea la bază un *recensământ personal* pe teme, care privesc tinerii], în care noi vorbim tinerilor dar nu îi invităm la feedbackuri reale pe cei din faţa noastră, ca să vedem cum stau ei cu…tinereţea.

De aceea, am impresia dezamăgitoare, că mulţi dintre predicatorii ortodocşi, atunci când le vorbesc tinerilor, le vorbesc despre *tinereţea lor*, de mult apusă sau de recent timp apusă şi nu despre *tinereţea celor din faţa lor*. De aceea lucrurile sunt cam…scorţoase.

De ce să aibă tinerii *probleme*? De ce tinerii de azi să fie mai altfel decât *tinerii de ieri*? Nu prea cred acest lucru! Tinerii sunt tot la fel de tineri ca şi acum 5000 de ani, tot la fel de greu se nasc, se formează, se supraveghează, mor repede, prosteşte de repede unii sau…se construiesc cu mult sârg…sau nu se construiesc deloc…şi merg, precum bate crivăţul.

Nu cred că există *probleme* ale tinerilor şi nici că tinereţea este *un hadicap*! Nicio vârstă nu e un handicap. Ci, dimpotrivă, tinereţea mi se pare cea mai autentică luare de contact cu realitatea, cea mai curată racordare la realitatea socială din câte există.

Pe copil îl doare de desenele lui animate. Pe bătrân îl doare de pensie, de boli şi moarte. Pe matur îl doare de bani, de întreţinere, îi e greu cu munca…are probleme gârlă.

Însă adolescentul şi tânărul în formare, adică de pe la 12 la 27 de ani….sunt cu ochii în paişpe, ca să vadă cum îşi aştern locul în sistemul concurenţial în care se află.

Pe acest adolescento-tânăr îl vizăm noi şi îl considerăm cel mai lucid exponent al societăţii, cel care dă trendul lumii sale, cel care e focarul de aspiraţii şi cel mai mult manipulat segment al populaţiei cu putinţă, aici şi oriunde.

Şi acest tip de om este fluctuant, pentru că îl el curge energie multă. Dacă vrei să îl extermeni trebuie să îi fărâmi orizonturile sale afectivo-aspirative. Dacă vrei să îl omori cu zile, trebuie să îi pui oprelişti tâmpite…până devine un *element pasiv* de la unul *foarte activ*.

Cum omori cu zile pe un tânăr? Învăţându-l să se resemneze cu faptul că *nimic nu se poate*, că *este imposibil*, că *toţi sunt proşti şi, ca să poţi în viaţă trebuie să fii şi tu prost*, că toţi *sunt corupţi* şi că *viaţa este un infern*.

Ca să omori pe un om, să îi omori entuziasmul trebuie să îl înveţi să fie tăcut şi resemnat. Şi, dacă, din vesel precum era, îl faci să arate ca o stafie umblătoare…atunci ai reuşit să fii vampirul, care i-ai supt încrederea din el.

Tinerii nu au *probleme*…Tinerii *n-au prieteni*, care să le hrănească entuziasmul. Tinerii *nu au mentori*, nu au oameni în care să creadă şi pe care să-i urmeze.

Tinerii au *probleme*, dacă vreţi, pentru că noi, cei mai în vârstă le creăm în mod artificial. Dacă am vorbi cu inimă deschisă copiilor noştri despre diverse lucruri, care îi interesează şi dacă am avea capacitatea de a-i uimi continuu cu personalitatea noastră…ei nu ar avea nicio problemă.

Însă, noi, maturii, inventăm *probleme* tinerilor! Ce problemă e aia cu sexualitatea pubertariană, adolescentină sau cu alegerea vocaţiei în viaţă? Nu ştiu tânărul / tânăra, cum să se comporte cu excesul de adrenalină şi de hormoni din ei, cu ciclul menstrual, cu fanteziile sexule, cu prietenia, cu relaţiile sexuale, cu alegerea liceului, a facultăţii, cu portretul viitorului soţ?…

Nu sunt nicio problemă astea toate! Le explici între două mese sau stând la televizor sau mergând pe stradă. Ca să explici aşa ceva e floare la ureche, dacă ştii să fii…*părinte pedagog*. Dacă ai dat naştere unui copil atunci, trebuia să îţi dai seama, că trebuie să fii...*pedagog*, nu glumă!

În conferinţele ortodoxe pe care eu le-am ascultat, am participat la ele… sau mi s-au adus în diverse formate…se vorbea într-una despre *probleme*…despre *astfel de probleme*. Eu le-aş numi *neştiinţe normale*.

O reală problemă este cea la care nu poţi găsi o soluţie, chiar dacă ţi-ai bătut capul zeci de ani…Aici nu avem de-a face cu *probleme* ci cu *mici neştiinţe*. Dacă cineva nu ştie să folosească computerul sau telefonul mobil…asta nu e *o problemă*. Asta e *o mică deficienţă informaţională*, o mică *necunoaştere*…care *se repară*.

Nu cred că e serios, că ne stă bine să îi culpabilizăm pe tineri şi să le spunem, că ei sunt *cei mai bătuţi în cap din câţi există*…că nu este aşa.

De neştiinţe suferim cu toţii şi neştiinţele noastre sunt cu miliardele. Dacă tu ai citit o carte, pe care eu nu am citit-o sau

invers, tu nu eşti mai deştept decât mine şi nici eu mai deştept decât tine. Pot fi *mai informat* într-o chestiune şi tu…în alta.

Dar *prostia* nu se egalizează cu *neştiinţa*. Prostia e o problemă mai mult morală, care se naşte din multe alte patimi, pe când neştiinţa e o problemă informaţională…şi ai nevoie doar de omul potrivit, care ţi-o poate explica.

Este enervant, că tinerilor ortodocşi le place să asculte…dar nu să prea vorbească, de lucrurile pe care le ştiu, le vor, nu le plac, au nevoie… Din acest motiv trebuie să arheologizăm tot ce vine de la tineri…ca să vedem *cine sunt tinerii de astăzi*.

Şi din arheologia mea proprie…tinerii de astăzi sunt tot la fel de vivaci, de proaspeţi ca oricând…Numai că trebuie să le dăm mai mult curaj, mai multă încredere în ceea ce au de făcut şi…mai mult simţ al responsabilităţii, pentru ceea ce au de făcut.

În loc să vorbim despre *probleme ale tinerilor*, mai degrabă ar trebui să vorbim despre *probleme false de adulţi*, care stau prea relaxaţi în căminul lor şi prea fricoşi în faţa vieţii.

Adică, oamenii s-au ajuns, s-au pus bine şi le predică acelora, care acum pun pasul în viaţă…cum e treaba cu …nenorocirea asta de viaţă socială.

E puţin cam perversă această resemnare a adulţilor, propovăduită neofiţilor în ale vieţii! E mai mult un soi de *indecizie perpetuă* sau de *visare la două luntre*…pe care vor să le dea moştenire şi celor care vor doar…*un vis*.

De aceea, vă rog pe toţi, să aveţi visul vostru, să mergeţi după el, punând în cumpănă tot ceea ce auziţi de pe oriunde! Urmaţi-vă propria conştiinţă, propria voastră selecţie. Dacă împrumutaţi modele de viaţă de-a gata, nu vă stă bine.

Vă stă aiurea. Viaţa personală e ca un costum făcut la comandă: după cum îi place clientului! Fiţi voi şi nu pasaţi regretele, neîmplinirile sau succesele pe seama altor factori…ci pe credinţa voastră în Dumnezeu şi pe munca pe care o depuneţi zilnic. Acceptaţi insuccesele deopotrivă cu succesele personale şi nu vă panicaţi la fiecare cuvânt, piedică, strâmbare de nas…

Adică, fiţi optimişti…pentru ca să aveţi toate minţile până la bătrâneţe! Pentru că, dacă vă tot panicaţi la tot pasul şi vă indispuneţi şi vă daţi ochii peste cap la orice mică durere…nu mergeţi prea mult astfel.

Concluzia mesajului meu este aceasta: *nu sunteţi bolnavi*, voi, tinerilor şi *nici nu aveţi probleme*! Sunteţi nişte oameni, care nu aveţi prieteni, care nu vorbiţi coerent, real unii cu alţii şi nu prea aveţi curajul să fiţi voi înşivă. Însă aceste lucruri se pot îndrepta, spre binele tuturor.

Vorbire liberă după Vecernia Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruinţă

Ce contează? Cât mă interesează lucurile pe care le fac zilnic? Cine cred că sunt? După cum aţi văzut, Sfântul Gheorghe, deşi tânăr, s-a arătat biruitor asupra muncitorilor săi, a acelora, care îl chinuiau. Şi atunci, *se muncea*, ca şi astăzi, ca să se facă rău cuiva.

Cui să facem rău? Pe cine să urâm? Şi luau un om credincios, un viteaz al credinţei şi îl treceau prin cele mai grele chinuri, pentru ca să dovedească, fără voia lor, a muncitorilor, că cuvântul lor, al Mucenicilor, nu e gol, că credinţa nu e o vorbă în vânt ci e putere, e plină de Duhul.

Însă acum, când nominalismul e în floare în mintea noastră, când cuvântul e separat de faptă, de Taină, de om, poate să facă telenovele oricine, poate să predice oricine, chiar dacă el nu are nimic sfânt în suflet.

Poţi să vorbeşti despre cele mai sfinte lucuri fără să le iubeşti măcar. Poţi să scrii o carte de o mie de pagini despre Hristos şi despre mântuire şi la sfârşitul ei să tragi concluzia, tu, ca scriitor, că nu prea crezi şi că credinţa *nu e bună la nimic*.

Pentru că potrivit nominalismului, credinţa e *doar cuvânt* şi dacă spui *că crezi*, atunci *şi crezi*.

Însă Sfântul Gheorghe a fost maltratat, după cum aţi auzit, pentru ca să spună, că *nu crede*. Sfinţii Mucenici au fost chinuiţi ca să spună *Nu!* credinţei, să abjure.

Însă cuvântul e legat de viaţă şi de conştiinţă şi de prezenţa Sfântului Duh în tine. Şi dacă începi să drăcui pe Hristos şi să-L negi în faţa celui care te maltratează, hula ta nu rămâne fără urmări în fiinţa ta, ci te schimbă, te face un apostat, un căzut de la iubirea lui Hristos.

În Biserica lui Dumnezeu, în Biserica Ortodoxă nu se dau definiţii fără realităţi. La noi realităţile eclesiale, viaţa duhovnicească şi eclesială naşte definiţii, care nu epuizează viaţa.

Nu poţi să îţi pui viaţa, iubirea cu totul în cuvinte, pentru că ar însemna, ca omul să devină cuvânt, să devină o formă fără conţinut, una statică, închisă. Omul însă spune multe cuvinte şi prin ele *se spune pe sine* dar cuvintele nu epuizează *ceea ce este omul*.

Cum ne-am putea epuiza prin cuvinte? Cum am putea să ne translăm cu totul în fraze?! Însă noi spunem cuvinte şi cuvintele vin din faptele noastre, din viaţa noastră.

Martin Luther, spre exemplu, a făcut ca PLD-ul, care a ieşit din PNL. Pentru că lui Luther nu i-a mai plăcut viaţa de călugărie romano-catolică, propria lui viaţă de călugăr augustinian, s-a desprins de Roma şi a creat un mod de viaţă subiectivist, bazat pe propria lui experienţă. La program s-au raliat şi alţii, care au vrut să vadă pe Dumnezeu prin ochii lui Luther, încropind un surogat de Biserică în mijlocul secolul al XVI-lea.

Cum să fie o *Biserică apostolică*, dacă nu are nimic de-a face cu Hristos şi cu Apostolii, ci cu Luther, cu Zwingli, cu Calvin, cu Ellen White sau cu Joseph Smith?

E ca şi când eu aş vrea să fac o Biserică mâine şi spun că mă trag din Decebal, că credinţa mea are afinităţi cu Decebal, dar eu săracu' nu am nimic de la Decebal.

Cum să postulez o legătură cu cineva, dacă eu nu o am? E o şarlatanie cruntă, e ridicolă toată această afirmare ideologică, dar pe asta se bazează multe Biserici noi.

Ellen White în *Tragedia veacurilor*, spune scurt şi la obiect: credinţa adevărată a pierit după moartea Apostolilor, a fost falsificată, a fost păstrată sporadic de către un neam de oameni şi ea a redescoperit-o şi se numeşte *Biserica adventă*.

Toţi şarlatanii *redescoperă* o credinţă din neant, o credinţă pe care nu a mărturisit-o nimeni până atunci şi o propun ca *singura* credinţă *adevărată*.

Însă Biserica autentică, Ortodoxă, care poate fi văzută în aceste 21 de secole pas cu pas nu propune nişte fraze, două cărţi, trei idei şi înţelegi tot ce îţi trebuie, ci o viaţă de curăţie, un mod de viaţă, care te îndumnezeieşte.

Tocmai de aceea, cum îmi spunea astăzi preoteasa mea, *ca să fii protestant trebuie să citeşti Scriptura şi vreo alte trei cărţi ale membrilor fondatori. Dar, ca să fii ortodox, trebuie să citeşti milioane de vieţi de Sfinţi, comentarii, cărţi peste cărţi şi abia întrevezi, abia experiezi ceva din viaţa adâncă, tainică a Bisericii*.

Ca să fii adventist autentic trebuie să te îmbraci frumos, să nu fumezi, să nu te îmbeţi, să vii la adunare, să îţi plăteşti zeciuiala, să ţii sâmbăta, să nu mănânci carne de porc…dar nu îţi cere nimeni *să te curăţeşti de patimi*.

Ca să fii ortodox autentic trebuie să duci viaţă de Sfânt, de ascet, de postitor, de om care se luptă cu patimile şi cu dracii toată ziua, să te umpli de har, să vezi slava lui Dumnezeu, să vină la tine Sfinţii şi Îngerii…deci trebuie multe.

De aceea, orice credinţă, religie ai avea, în afara celei drepte, ortodoxe, e uşoară, e cu putinţă de trăit, e umană, pe când a noastră e divino-umană, e sfinţenie şi cutremurare şi niciodată nu

ai curaj să crezi sau să presupui, că le ştii pe toate, că le ai, că eşti *macho în credinţă*, *mahăr*.

Aşa că totul este easy, este uşor, când îţi creezi tu viaţa pe care o vrei. Dar când e să trăieşti viaţa pe care o vrea Domnul şi Dumnezeul tău, într-o intimitate neîntreruptă cu El, atunci e ceva doborâtor, copleşitor.

Deci e greu să trăieşti ortodox şi cine înţelege asta o lasă mai moale, îi trece cu mândria, cu infatuarea, cu părerea că *e Sfânt* şi *că le ştie pe toate*. La noi nimeni nu le ştie pe toate.

Toată lumea uceniceşte la Domnul, primeşte luminare şi har, după cum îi e vasul inimii şi cam asta e *realitatea mântuirii*. Pentru că la noi mântuirea este viaţă, este o realitate care te umple cu totul, pentru că e curăţie, e bunătate, pace, cuminţenie, iubire, iertare, dăruire, binefacere…şi carenţele noastre, ala tuturor, sunt uluitor de multe.

Când vrei să vorbeşti despre *viaţă* nu spui două fraze şi doar atât. Nu poţi să spui *iubirea este*…şi urmează un verb şi două trei substantive şi adjective.

Pentru că iubirea e compusă din multe, e o realitate prea plină de semnificaţii, pentru ca să faci din ea o definiţie de o frază, pe care să o înveţi şcolăreşte. Dar dacă crezi, că semnificantul e unul şi semnificatul e altul, atunci iubirea e o frază şi nu vei avea habar niciodată de ce înseamnă *iubire*.

Într-o notă mai neaoşă, iubirea *e ceva, care te doare capul*, dacă o gândeşti. La fel şi credinţa. Îţi ia foc mintea, inima, te faci rug aprins de har, când gândeşti trăind credinţa.

Dacă începi să caşti, atunci când citeşti Scriptura sau viaţa Sfântului Mare Mucenic Gheorghe şi nu îţi vine să mori şi tu odată cu el înseamnă că eşti *nominalist*. Că eşti un bărbat sau o femeie, care credeți, că puteți să câștigați mântuirea stând în fotoliu.

Însă *fotoliul din odaie* e un cântec de Mirabela Dauer, pe când mântuirea e o problemă de mare profunzime şi o realitate existenţială, o realitate, care se petrece cu noi, în care ne umplem de harul lui Dumnezeu şi stăm atârnaţi de iubirea şi de bunătatea Lui.

Dacă credem că *merge şi fără El*, nu vom înţelege niciodată de ce a murit Sfântul Gheorghe şi de ce noi îl numim *bărbat învingător*, *purtător de biruinţă* asupra morţii, a păcatului şi a diavolului.

Dacă se temea de moarte era un laş. Dacă ceda, nu îl biruia pe diavol. Dar, pentru că cuvântul lui era una cu faptele sale sau pentru că cuvintele sale erau probate de toată fiinţa lui, Sfântul Gheorghe biruie pe cei care se bazau *numai pe cuvinte*.

Adică nu poţi să fii Sfânt numai pentru că ai cuvinte, pentru că ştii Teologie, că utilizezi terminologia la perfecţie, ci pentru că întruchipezi Teologia. Între tine şi Teologie nu trebuie să fie niciun interval, pentru că teologia e viaţă, e viaţa ta cu Dumnezeu şi de aceea nu te temi de nimic.

Iubirea nu se teme de nimic, pentru că iubirea nu e cuvânt, ci ea e *viaţă*. Şi viaţa naşte cuvintele şi nu invers. Nu poţi să mori pentru cineva, dacă nu ai devenit una cu viaţa aceluia, cu iubirea pentru el.

În *Tristan şi Isolda*, *Romeo şi Julieta* etc. nu există numai *o dragoste declaratorie*. Un fel de ţi-am dat un email de dragoste înseamnă că *te iubesc la nebunie*.

Ci iubirea naşte suferinţă, carceră, moarte pentru cel iubit, dacă vremurile sunt potrivnice. Pentru că nu poţi să trăieşti fără să plângi, fără să te doară ceva, fără să nu existe conflicte…

Dar dacă există iubire, adică ceea ce trebuie, ceea ce este la tine în inimă, poţi să treci peste toate. Dacă nu, cauţi tribunalul pentru partaj.

Şi o anecdotă de final. O anecdotă parabolică. Un om şi-a dat seama, că viaţa lui nu are sens, când a conştientizat că nu poate, cu niciun chip, să se mintă că e fericit.

A epuizat foarte multe *reţete de fericire*, până într-o zi, când a văzut că nu poate, în niciun chip, să fie liniştit, nici cu medicamente, nici cu sex, nici cu bogăţie şi nici cu filme non-stop.

Convertirea lui s-a produs, când şi-a dat seama, că liniştea nu este un produs, pe care să vrei să-l cumperi, ci un dar, un dar din partea lui Dumnezeu.

A înţeles faptul, că (şi asta l-a făcut să se smerească), fericirea nu constă în *a avea*, în *a poseda*, ci în *a cerşi mila lui Dumnezeu*, în a o cere cu lacrimi, cu dor, în pofida întregului dezgust al vieţii tale.

Tâlcul rugăciunii constă în a ne ruga fără *profesionalism*, în a ţipa din toţi rărunchii, ca nişte copii prostuţi şi răutăcioşi în faţa Domnului.

Certitudinea credinței

Domnilor și doamnelor,
iubiți frați și surori întru Hristos, Domnul nostru,

Nimic nu e mai potrivit în această seară, în a doua duminică din Postul Mare, decât o discuție despre *certitudine*. Dacă ai certitudini, ai pământ sub picioare.

Dacă ai certitudini, ai elan în viața ta, știi al cui ești. Duminica de astăzi, duminica închinată Sfântului Grigorie Palama, urmează duminicii închinate Ortodoxiei, a victoriei lui Dumnezeu în Biserica Sa.

După duminica în care întruparea lui Hristos a triumfat împotriva tendințelor dușmănoase ale iconoclasmului, astăzi am sărbătorit victoria harului asupra secularismului.

Teologia slavei Treimii, a vederii lui Dumnezeu, a câștigat împotriva filosofiei materialiste și arogante. Dacă cei care nu vedeau în rugăciunea lui Iisus, rostită neîncetat, modul de curățire personală în Ortodoxie și de ajungere la sfințenie și la vederea lui Dumnezeu, spuneau că *Dumnezeu se vede cu o minte necurățită*, dar *versată în dialectică*, Sfântul Grigorie Palama vine și spune, că *Dumnezeu trebuie să ne lumineze întunericul interior prin har, trebuie să ne umple de har prin asceza noastră, pentru ca să vedem nu ființa lui Dumnezeu, ci slava Sa cea necreată și veșnică*.

Certitudinea credinței presupune nu numai să știi cine este Dumnezeu, pentru că ai citit despre El. Certitudinea presupune a te face propriu lui Dumnezeu, pentru ca să îți arate slava Sa. *Certitudinea* înseamnă *să te împărtășești* de slava lui Dumnezeu, pentru ca să simți în tine viața Lui.

Dar, ca să ajungem fiecare dintre noi acolo, la cunoașterea prin experiență a lui Dumnezeu și prin vedere, în Biserică, trebuie să Îl experiem pe Dumnezeu, să Îl întâlnim, să ne umplem de El în diferite feluri.

Mai înainte de toate, cel care vrea să fie al lui Dumnezeu pe deplin trebuie să renunțe la sine și la ideile și sentimentele sale, să le judece pe toate după cuvintele Scripturii și ale Părinților.

Trebuie să ne cercetăm față în față cu mărturiile Sfinților. În măsura în care stăm în fața adevărului celor Sfinți observăm, cine suntem și de ce avem nevoie. Și, mai înainte de toate, avem nevoie de harul Său, de simțirea harului Său și de pocăință, de rugăciune,

de Sfintele Slujbe, de Sfintele Taine, de o viață pe deplin asumată, trăită ortodox.

Asta nu înseamnă că, dacă vrem să fim ortodocși nu mai putem fi oameni ai secolului nostru. Mașina, computerul, televizorul, școala, legile statului, societatea în ansamblu nu ne sunt potrivnice prin propria lor existență, ci în măsura în care noi ne poziționăm rău față de ele.

Fiecare lucru care se petrece cu noi în istorie are un rol pedagogic pentru noi. Tot ce trăim noi ne clădește interior. Prezența lui Dumnezeu trăită ca o arhiprezență, ca o continuă realitate interioară și exterioară, care ne învăluie cu totul este o parte din conținutul certitudinii noastre, a certitudinii credinței noastre.

Căci de aceea spune Hristos Dumnezeu în a doua Evanghelie de astăzi, că: *Eu sunt ușa* (In. 10, 9). Ca să intri în certitudine, ca să fii în realitatea lui Dumnezeu trebuie să intri prin ușă la Tatăl, prin Hristos. Hristos e ușa către Tatăl și Hristos este întotdeauna împreună cu Duhul către Tatăl.

Cum nu poți să zici Hristos cu adevărat, adică să simți pe Hristos în tine, decât prin și întru Duhul, tot la fel nu poți să intri la Tatăl decât prin Fiul.

Ca să începi să ai certitudini trebuie să înveți cele despre Dumnezeul nostru cel în Treime închinat și slăvit, despre Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, despre iconomia întrupării și a răscumpărării prin Hristos Domnul nostru, despre Biserica Sa, care e trupul Său mistic, format din credincioșii, care au în ei pe același Duh și se împărtășesc de aceleași Taine, care sunt în părtășie neîntreruptă cu Sfinții Apostoli și se sfințesc prin biruința asupra patimilor lor și prin mijlocirile Prea Curatei Stăpâne și ale Sfinților Săi și ale Sfinților Săi Îngeri.

Certitudinea începe prin rugăciune, studiu și asceză. Clădirea noastră ca oameni ai credinței este un procesc continuu, divino-uman, pentru că simțim mereu înrâuririle harului în ființa noastră.

Certitudinea este o liniștire continuă a ființei noastre, o adâncire continuă în experiența vieții celei veșnice, trăită pas cu pas în viața de acum. Certitudinea este sursă neîntreruptă de bucurie, pentru că este trăirea împreună cu Treimea în noi, cu Dumnezeul nostru treimic.

M-a întrebat cineva, de curând, un coleg de suflet, ce părere am despre *ecumenism*. Vă spun această întâmplare reală, pentru ca să spun, și mai apăsat, ce înseamnă *certitudine personală*.

I-am spus că, pentru mine, a dialoga cu oricine, cu oricine de oriunde, adică din întreaga *icumene*, din întreaga lume locuită înseamnă cel mai firesc lucru și acest dialog presupune spunerea crezului personal cu tărie, din ambele părți.

Eu încurajez pe oameni de diferite credințe să vorbească cu mine și să îmi spună tranșant ce cred ei despre celelalte feluri de credincioși și despre experiența lor personală și să mă lase ca, la fel, cu același aplomb personal, într-o atmosferă cordială, să îmi spun propria mea experiență.

Din acest dialog interpersonal iese ceva foarte pozitiv: iradierea personală a celuilalt. Dacă e ceva bun în atitudinea și în zelul său eu păstrez și îmi însușesc. În dialogul unde cei doi sau cei o mie își spun crezurile lor, care sunt una cu ei, nu încep scandaluri, dacă mărturisirea certitudinii personale e înțeleasă, ca un dar dumnezeiesc.

L-a uimit răspunsul meu. Probabil dorea unul în care să spun, că toți ceilalți nu au nimic bun, chiar dacă sunt rătăciți de la dreapta credință, și nu avem de învățat nimic din viața lor.

Și atunci am înțeles faptul că, dacă am dori foarte mult să ne cunoaștem și ne-am uita în noi și la duhul cu care spunem ceea ce spunem și nu la cuvinte, atitudini, modurile personale mai bune sau mai proaste de relaționare, discuțiile ar merge mult mai bine între noi toți.

Am depistat pe net o fobie imensă a creștinilor noștri față de ierarhii și teologii, care au discuții cu celelalte culte, ceea ce noi numim generic *întâlniri ecumenice*.

ÎPS Daniel e făcut cu ou și cu oțet într-un sait întreg. PFP Bartolomeu, patriarhul ecumenic, e socotit *apostat* de către mulți dintre membrii Bisericii grecești sau de la Sfântul Munte, cât și de la noi, de unii dintre noi și, în definitiv, toți cei care privesc cu deschidere pe eterodocși par *suspecți*.

O atitudine, care arată că noi nu ne mai uităm prea mult la noi, *la sinea noastră*, ci mai degrabă *la alții*. Ba, mai mult, observ o tendință crescândă de *devalizare* utopică a demnității ierarhice în mintea multor ortodocși, de nivelare a ierarhiei cu poporul credincioșilor, cât și o continuă campanie de denigrare a persoanelor de marcă ale Bisericii.

Când privești în tine, la procesul de curățire personală de patimi, viața ortodoxă e văzută din punctul de vedere al interiorității, din punctul de vedere al liniștirii duhovnicești.

Certitudinea credinței, certitudinea că ești în harul lui Dumnezeu și în adevăr nu se manifestă ca repulsie față de alții, ci

ca bunătate și deschidere față de alții, ca toți să se bucure în har și în adevăr.

Dacă am trăi bucuria lui Hristos în noi, iubirea Lui în noi, aceea de a ne pune sufletul pentru aproapele nostru în toate, nu am putea să fim distanți și indiferenți față de ceilalți, atâta timp cât ei sunt examenul propriei noastre autenticități în credință.

M-a întrebat altcineva, ce înseamnă pentru mine *toleranță*. M-au întrebat mai mulți acest amănunt. Unuia dintre ei i-am spus, că toleranța este pentru mine un răspuns la amabilitatea celui care vrea să îmi vorbească despre sine.

Dacă vine cineva și îmi spune că el crede în OZN-uri și că se așteaptă să fie săltat de acasă de cosmonauți verzi, eu vreau să aud povestea lui de viață: cum a ajuns aici, ce crede despre asta, ce simte etc. …

Chiar dacă pentru mine e o nerozie toată povestea lui OZN-istă, eu îl ascult, îl las să vorbească, nu vreau să îl conving de nimic altceva, adică sunt *tolerant* cu el. Tolerez ceea ce nu îmi place în măsura în care faptele lui nu sunt penale și nu sunt bădărane.

Dacă vine un musulman, un hindus, un mozaic, un penticostal și îmi vorbesc despre valorile, sentimentele lor, despre crezurile lor, îi ascult cu cea mai mare plăcere, cu viu interes, pentru că mă interesează orice alt om, care nu îmi seamănă nicidecum și nu încerc să le combat părerile.

Asta înseamnă *să fii tolerant*: să accepți părerea altuia, atâta timp cât ea este nonviolentă și atâta timp, cât ea nu vrea să destituie rolul și locul tău în această lume.

Când vine însă cineva cu tupeu și te calomniază, îți bagă cu forța material publicitar în casă, vine să te *evanghelizeze* fără să accepte să dialogheze cu tine și având sentimentul, că România este *un teren neevanghelizat* până în secolul al XXI-lea, atunci nu pot fi tolerant și răspund pe același ton ca și dumnealui, tăindu-i scurt macaroana și poftindu-l să meargă la altă ușă.

Dacă știu că credința ortodoxă e cea care mântuiește și este singurul adevăr și văd în mine roadele sfințitoare ale credinței Bisericii, de ce aș fi ofuscat pe cei care mă denigrează în necunoștință de cauză și de ce aș dori să conving cu forța pe cineva de acest adevăr, când adevărul se primește cu iubire, se dezvoltă prin atașamentul deplin de Domnul și se vede în tine ca o amprentă de neșters?

Când ai certitudinea, că așa stau lucrurile, când ai văzut că sfințenia e reală în Biserică, când ai văzut atâtea minuni în viața ta și în jurul tău, pe cine mai trebuie să convingi?

Certitudinea înseamnă *să te lași convins de către Dumnezeu*. Înseamnă *să te lași purtat* de iubirea și de mila Lui.

Vă mulțumesc pentru prezența dv. aici și, cu siguranță, că se pot spune mai multe despre tema noastră. Numai că certitudinea credinței tale, dacă o ai, aceasta te face să fii fără teamă și împăcat pe deplin în sinea ta.

Cuprins

Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruş